

MR. A. Roothaert

DUIVELS FORTUIN

A.W. BRUNA & ZOON / UTRECHT

Omslagontwerp:
DICK BRUNA
1965

Hoofdstuk I

Het laatste kwartier valt er een fijne, koude regen, maar Maurice Dhondt vindt dat hij hier nu te lang gestaan heeft om de wacht op te geven. Het duurt al ruim veertig minuten, zowat even lang als vorige keer. Het hotel verhuurt de kamers per uur en niet goedkoop. Dat ze er twee uur van maken zal niet vaak voorkomen.

De ligging is gunstig genoeg, ziet hij nu, geen overburen, niets dan de lange zijmuur met matglazen vensters van het gemeentelijk zwembad. En het is een vrij stille woonstraat; het verkeer bestaat voornamelijk uit auto's die er worden geparkeerd of weggehaald.

Het is de tweede keer dat hij het paar heeft zien binnen gaan. Niet helemaal toevallig, hij heeft immers gedacht aan de kans, dat ze op de zelfde dag en tijd zouden komen als vorige week.

Jammer, dat er nu niemand is aan wie hij kan zeggen: 'Ook de zonde is aan uur en tijd gebonden.' Dat rijmt en dat doet hem denken aan Pietje Beckers, die tegenwoordig voor dichter doorgaat onder de naam Pieter Brevet. Op school te stom om voor de duvel te dansen en nu zat hij me daar voor de televisie onmenselijk geleerd te doen tegen die oude meneer met zijn mooi, wit haar die – hoewel een beetje slaperig – ook een gezicht trok of Pietje's wartaal volkomen duidelijk was voor mensen met ook maar een greintje besef. En zo kreeg in het café iedereen, die niets beters te doen had dan naar het toestel te kijken, volop gelegenheid zich een achterlijke ezel te voelen. Daarna werden er door een juffrouw, die met glazige ogen in

de lucht staarde, verzen voorgedragen van Pieter Brevet en wel op een toon alsof zij precies wist waar zij het over had. Er was geen touw aan vast te knopen, het maakte hem kriegel, en hem niet alleen. Een van de regels, die hij heeft onthouden, luidde: 'Haar gekreun droeg rode muiltjes.' En alles sloeg als een tang op een varken, geen zin die in verband te brengen was met een andere, het leek wel een themaboekje: dit gras is groen, deze jongen heet Max, mijn tante gaat naar de markt. Dat duurde tot Scheve Pol met een gruwelijk woord aan het adres van de galmende juffrouw de knop omdraaide.

Bij deze vertoning heeft hij zich misdeeld gevoeld, bedrogen, hij dacht: wanneer een uilskuiken als Piet Beckers die niet slim genoeg was om de tafel van vermenigvuldiging te leren deze zwendel klaarspeelt, waarom ik dan niet? Je hoeft tegenwoordig niet eens meer te kunnen rijmen en de inhoud doet meestal denken aan zo'n schilderij dat je even goed ondersteboven kunt hangen.

Maar dan dacht hij al gauw: wat levert het eigenlijk op?

De regen maakt hem nijdig. Aan de mouwen van de versleten regenjas, die hij voor deze gelegenheid heeft aangetrokken, vormen zich zwarte vochtranden die kil op zijn polsen kleven. Ze zouden nu toch moeten komen. Vorige week had hij een sterk gevoel dat dit een voordelig zaakje zou worden, de kans *van zijn leven, wie weet. Nu is het of ergens op de achtergrond van zijn denken een zwak alarmsein, een wankel, onklaar rood lichtje hem tracht te waarschuwen.* Telkens moet hij denken dat dit heel verkeerd gaat affopen, als hij zich nu niet onverwijd uit de voeten maakt.

Hij schrikt en voelt zich rood worden. Voor een der vensters op de eerste verdieping van het huis naast het hotel wordt met

een ruk de vitrage weggeschoven en verschijnt het grijnzende gezicht van een slungelachtige jongen die met twee wijsvingers, opgestoken aan weerskanten van zijn hoofd, hem het woord 'horendrager' toeseint. Ziet hem dus aan voor de bedrogen echtgenoot, de sukkel die hier in de regen staat te wachten om zijn vrouw te betrappen.

Beschaamd en zichtbaar geschrokken – wat hij zich kwalijk neemt – loopt hij een heel eind de straat af, steekt over en slentert dicht langs de huizen terug in de richting van het hotel. Zo blijft hij buiten het gezichtsveld van de nozem die de manoeuvre niet heeft kunnen volgen en niet beter kan weten dan dat hij definitief verdwenen is.

Hij voelt zich bovenmate pijnlijk geraakt, zou op een overdreven, bloedige manier af willen rekenen met dat schoelje. Omdat hij er wat beter uit de wind stond, is hij zo dom geweest zich op te stellen aan de kant van het zwembad, waar hij te zien is uit wel tien huizen van de overkant, tachtigjarige huizen van drie hoge verdiepingen boven een nog hogere 'bel étage', een lange rij haast gelijkvormige bouwsels onder een dikke roetlaag, met niet meer onderlinge verschillen dan de mode van die tijd toeliet. Het zijn een soort 'halve herenhuizen' geweest, nu verdeeld in etagewoningen voor de smalle gemeente, nadat er op elke verdieping een wc en een gootsteen was aangelegd. Alleen het hotel heeft de ingang in het midden en dubbele gevelbreedte. Daar moet wel een potentaat gewoond hebben die de hele straat overdonderde. De regen neemt sterk af en nu kan hij er zich weer in verlustigen zich de vertoning op die kamer tot in de kleinste bijzonderheden voor de geest te halen, want zij is een mooie vrouw en goed gebouwd, misschien wel even goed als Darja. Hij is

ook ettelijke keren in dit hotel geweest met Yvonne Desmet, zijn gewezen verloofde. Hij kent de versletenschunnigheid van de inboedel, het kleine, vaste wastafeltje met het eindje gasslang aan de waterkraan, het verplaatsbare houten bidet met het bekken van geschonden email, dat zij uit een kan moet vullen. Overigens schikt hij alles naar zijn eigen smaak: hoe zij zich uitkleedt als een volleerde stripster, de kleur van haar ondergoed, het voorspel, welke houdingen zij aanneemt in bed, welke geluiden zij maakt.

Eindelijk. Het is juist droog, daar hebben ze waarschijnlijk op gewacht. Evenals vorige keer komt zij alleen en laat meneer zich voorlopig niet zien. Snel kijkt zij even naar links en slaat onmiddellijk rechtsaf, komt hem tegemoet. Al dadelijk is hij gaan lopen in de houding van iemand die een bepaald doel heeft, hoewel niet al te gehaast. Bij het passeren strijkt haar olik uit een wat al te onverschillige ooghoek langs hem heen, zo te zien zonder hem te raken. Als het er op aankwam, zou hij niet kunnen zweren dat zij hem aangekeken heeft. Wat een jong kind! Het is haast niet te geloven, dat zij al twee kinderen heeft.

Aanvankelijk was haar houding wat stijf, bevreesd en schuld-bewust, maar naarmate zij vordert, krijgt zij weer de zelfbewuste en ook wat uitdagende houding van de vrouw die zich bemind of althans begeerd weet en trots is op haar verovering. Hij draait zich om en ziet dat zij haar gewone aplomb heeft herkregen, hij blijft betoverd even kijken naar die rijzige gestalte, zwart weerspiegeld in de glinstering van het drijfmatte trottoir, naar de pikante beweging van haar smalle achterwerk, strak gemodelleerd in de soepele stof van een goed gesneden deux-pièces. Ten overvloede nog wat opgewonden door zijn

slaapkamervisioenen, betast hij even de mogelijkheid haar onder bedreiging te dwingen tot een zelfde bezoek aan dit hotel. Maar als het zo moet gaan, is de kans groot dat hij er niets van terechtbrengt. Dat is hem al eens bijna overkomen bij een betaalde tippelaarster, die zich wat al te kil, lusteloos en afkerig gedroeg, omdat hij, eenmaal op de kamer, niet meer geven kon dan het tevoren overeengekomen tarief. Een ogenblik was hij werkelijk in paniek, kon zich maar juist vermannen en een totale mislukking voorkomen. Nu schijnt dat wel niets met impotentie te maken te hebben, het zou louter een kwestie van zenuwen zijn. Bovendien is hij ongetwijfeld verwend door de geraffineerde gretigheid van Darja. Toch heeft hij zich zelden zo miserabel gevoeld, hij is nog maar negenentwintig!

Hij moet de ingang van het hotel in het oog houden. Het vrouwtje is van geen belang meer. Hij heeft er een week tijd voor gehad en van haar weet hij alles wat hij weten moet: Suzanne Deprez, Azaleastraat, getrouwd, twee kleine kinderen, geen duit te missen. Dat leeft daar juist met de neusgaten boven water. Als hij haar honderd frank afhandig maakt, kan zij de volgende dag de elektriciteit niet betalen. Haar man is verkoper van een weinig bekend merk elektrische keukenapparaten, ijskasten, wasmachines en stofzuigers, een zuur mannetje om te zien, iets kleiner dan zij en – zo het hoort – nog hevig jaloers op de koop toe.

Nu moet hij achter haar vriend aan, die er heel wat voorspoediger uitziet, onopvallend gekleed, maar bij wat nadere beschouwing door een kleermaker van allereerste rang. Zonder aanwijsbare kenmerken is het iedereen op het eerste gezicht duidelijk, dat dit een meneer is van meer dan gewone beteke-

nis. Tegen de veertig, een intellectueel, zeker, maar niet zo een die zich moet inspannen om de eindjes aaneen te krijgen, als het gros van dokters, advocaten, leraren en zo meer. Hier is niet alleen sprake van distinctie, maar ook van geld – je kunt het ruiken! Een gezicht met strakke, verticale lijnen en vlakken, dat doet denken aan de kop van een greyhound en ook wat aan de misprijzende voornaamheid van een kameel.

Hij laat wel niet zo heel lang op zich wachten, maar waarom verschijnen zij afzonderlijk? Evenals vorige keer gaat hij weg in de andere richting. Is dat een gunstig teken? Voelt meneer zich kwetsbaar of is het háár verlangen? Wel zijn ze samen naar binnen gegaan, maar dat kon haast niet anders. Iedere vrouw die zich een beetje respecteert zegt dan, met een min of meer geslaagde huivering: 'Ik durf niet alleen!'

Veel verschil maakt het overigens niet. Wie hier in of uit loopt, alleen of in gezelschap, legt stilzwijgend een volledige bekentenis af.

Minder mooi is, dat meneer haar niet even heeft nagekeken, wat hij vorige keer wel gedaan heeft, vrij lang zelfs en een beetje vertederd, zo te zien. Zij is al ver weg in de lange, rechte straat, maar nog goed zichtbaar en er zijn weinig voetgangers op het trottoir. Heeft hij er al genoeg van?

Dhondt blijft op nauwelijks tien meter afstand en vermijdt de achtervolgde op de rug te kijken. Er zijn mensen die iets schijnente voelen, wanneer zij oplettend van achteren bekeken worden, en dan onverwachts omzien. Daarom kijkt hij gespannen en zoekend, naar de huizen alsof hij er een, waarvan het nummer hem ontgaan is, op het gezicht probeert terug te vinden.

De wandeling duurt niet lang. En dan gebeurt wat te vrezen

viel. Meneer loopt in rechte lijn naar een bepaald punt op de parkeerplaats van het Keizer Karelplein. En ja, dat was ook te verwachten, dat past bij de rest van de uitrusting: een Engelse wagen in het bescheiden donkerblauw van een nieuwe geweerloop. Het is een Jaguar die zich afzijdig schijnt te houden van de Amerikaanse protserigheid om hem heen.

De bewaker schiet toe en gedraagt zich heel anders, dan gewoonlijk. Hij is zijn hoofd kwijt van louter beleefdheid, doet verwarde pogingen om zich verdienstelijk te maken en ontvangt zijn fooi met een vertoon van dankbaarheid of zijn fortuin nu gemaakt is. Dhondt is dicht genoeg genaderd om te zien dat het maar de gebruikelijke vijf frank zijn, maar dat handgebaar schijnt te zeggen: 'Ziehier een beurs met goud.'

Dhondt gedraagt zich nu als de bezoeker van een tentoonstelling, loopt langzaam tussen de dubbele rijen auto's door, kijkt met belangstelling naar de nieuwe modellen en nadert ongemerkt de bewaker. Het is immers meer dan waarschijnlijk, dat de man zijn voorname klant kent.

Vreemden aan het praten krijgen is iets waar Dhondt verstand van heeft, al zegt hij het zelf. Goedemiddag en is dat niet een Jaguar die daar wegrijdt? Ja, hij dacht het al, maar dit nieuwe model had hij nog niet gezien. Dure wagen, al ziet hij er niet naar uit... Dat wel, maar ze zeggen dat hij zijn geld waard is... Enzovoort, vooral niet haasten. Intussen is er langzaam en zonder een zweem van opzettelijkheid een pakje sigaretten van onder de natte regenjas te voorschijn gekomen. En eerst als hij er zelf al een tussen de lippen houdt, komt de verstrooide Dhondt met een licht schokje op de gedachte er een aan te bieden.

Ja, dat is iets voor heel rijke mensen... Toch schijnen er heel

wat te zijn, die zichzelf tekortdoen, hongerlijden zelfs, alleen om met zo'n dure kar te kunnen pronken... Best mogelijk, maar daar is hier geen gevaar voor, wat denkt hij wel, dit is een van die heel rijke Barry's van dat grote huis op de Oude Markt... Of ze daar nog wonen? Natuurlijk niet, wat denkt hij wel, er zijn twee broers in de zaak en nog een zwager: het is daar alleen nog kantoor. Deze hier is Mencer André en hij woont op die grote witte villa in het Prinsenveld. En die Jaguar is niet zijn enige wagen, wat denkt hij wel...

Dhondt heeft er kippevel van gekregen. Het is om een lichtsprong te maken, maar tegelijkertijd beangstigend, als een geluk, dat voor zo'n klein mannetje te groot is om te verwerken. Hij krijgt het gevoel, dat hij hier veel hoger moet tasten dan hij reiken kan, een benauwde droom, waarin hij plotseling belast is met een rijke, eervolle, maar verantwoordelijke en gevaarlijke taak, waar hij niet tegen opgewassen is, de directie van een grote bank of zoiets. De Barry's vormen misschien wel de machtigste familie van de stad, een eeuwenoud geslacht, hier neergestreken als uitgeweken Duinkerker kapers, al rijk bij hun komst, nu reders, scheepsbouwers en werkzaam in ongeveer alles wat tot de zeehandel behoort, met agent-schappen in alle havens van enig belang over heel de wereld. Dit zijn de zaken, die de naam Barry voeren, maar weinigen weten hoeveel industrieën en handelszaken, waaronder ook grote warenhuizen, zij naamloos controleren door hun aandelenbezit.

Er zijn geruchten geweest, dat de overleden stadsarchivaris, een bekend historicus, van 'gevluchte zeeroovers' zou hebben gesproken, maar in al zijn publikaties wordt daar met geen woord op gezinspeeld.

Kort geleden zijn de Barry's nog in het nieuws geweest, wat zeer zelden voorkomt. Zij besteden miljoenen aan publiciteit en de pers voorkomt al hun wensen. Op die zelfde Oude Markt, naast hun kantoren, hadden zij twee zestiende-eeuwse patriciërshuizen aangekocht, prachtige renaissance-gevels, die bezig waren in puin te vallen. Als altijd hadden zij de juiste mensen weten te vinden, een architect en een archeoloog, onder wier leiding de twee kavaljes op de meest liefdevolle manier waren gerestaureerd en zo maar, voor de aardigheid, aan de stad geschonken. Het aanvaarden van deze schenking moest wel voorkomen op de agenda van de gemeenteraad, anders had bijna niemand het geweten.

Maar hoe komt het dat zo'n grote sinjeur zich verlaagt tot zo'n derde-rangs hotelletje? Waarom niet met de snelle Jaguar naar een fraaie gelegenheid buiten de stad, naar een decor, waar zo'n mooie vrouw recht op heeft? Er gaan sterke verhalen over uitzonderlijk rijke mensen, als de oude Rotschild's, die gemakkelijk afstand deden van miljoenen voor een ziekenhuis, maar in hun dagelijkse doening doodbleven op vijf centiem.

Ach nee, het ligt natuurlijk aan haar. Zij kan zich niet meer dan dit veroorloven, haar tijd is al te beperkt. Waarschijnlijk krijgt zij maar op één vaste dag in de week de gelegenheid om in haar beste plunje voor een paar uur de stad in te trekken. Dan moet zij nog iemand hebben, die zo lang op de twee kleine kinderen wil passen. En dit hotel is het beste dat er van die soort in heel de stad te vinden is, de lakens zijn er tenminste wit.

Hij heeft de baas van dat cafeetje tegenover haar huis in de Azaleastraat gemakkelijk genoeg aan het praten gekregen en

volgens deze kletskaus heeft zij het helemaal niet gemakkelijk. Haar man vertrouwt haar niet voor vijf minuten, hij toert in een kleine auto van de zaak door de stad en omgeving om zijn onbekende Tsjechische apparaten aan de man te brengen en kan op alle onverwachte ogenblikken bij haar binnenspringen. Wat hij dan ook doet en er is al een opstootje geweest, dat niets om het lijf had, maar waarom toch heel de buurt gelachen heeft. Die knappe oudste zoon van de bakker op de hoek brengt het brood rond en hij is door alle klanten aanvaard als vriendelijke grappenmaker. Met carnaval had hij een karikatuur-masker van Brigitte Bardot bij zich. De jonge Madame Deprez giechelde en sribbelde tegen, toen hij dat mom op haar gezicht wilde zetten, aangemoedigd door een viertal buurvrouwen, die wat bleven treuzelen aan de huisdeuren. Dus wat kinderachtig gestoei van geen betekenis, maar het werd nog juist gezien door de jaloerse echtgenoot, die weer even onverwacht kwam aanrijden om de hoek van de straat. Het manneke had nijdig gesnauwd, had zijn vrouw naar binnen geduwd en hard met de deur gesmeten voor de neus van de verbaasde bakkersjongen, die daar nog een hele poos als verstijfd was blijven staan met die pruilende toet van Brigitte Bardot in zijn hand. En Madame Deprez had een andere bakker moeten nemen... Sommige mensen schrokken er werkelijk niet voor terug zich voor altijd belachelijk te maken. En de kroegbaas was geleerd gaan doen. Dat was een ziekte! Als het laatste verhaal waar was, kon je wel aannemen dat het manneke al aardig op weg was naar het gekkenhuis. En het moest wel waar zijn, want zoiets vond geen mens uit. Nu dan, op een middag zat zij na het eten daar boven voor het raam wat naar buiten te kijken en steunde haar hoofd in haar hand,

zó: met drie vingers tegen haar wang, aan de kant van het venster...

En dat was duidelijk genoeg... Wat, begreep meneer het niet? Maar dat was zo simpel als bonjour! Meneer Deprez ging gewoonlijk tegen tweeën weer op pad en aan die drie vingers tegen haar wang kon haar minnaar van de straat af zien, dat hij om drie uur bij haar terecht kon...

Natuurlijk niet! Er was nooit een vriendje over de drempel geweest en waarschijnlijk was er ook buitenshuis niets van dien aard gaande, want dat hoorde je gauw genoeg, dat hoorde je zelfs al van tevoren, als het over zo'n knap wijfje ging.

Maar om het verhaal af te maken: om kwart over drie – half vier kwam het manneke heel stil en voorzichtig, om zo te zeggen op zijn oogharen, weer de deur in, de trap op en daar joeg hij me dat kind de dood op het lijf door als een bom de kamer binnen te vallen. De burens zeiden dat ze haar hadden horen krijsen of ze gekeeld werd. En dat stuk idioot wou natuurlijk niet toegeven dat hij een figuur geslagen had, hij ging overal zoeken, in de kleerkast en onder de bedden.

Dhondt had de schouders opgetrokken. Maar hoe wisten de mensen dat alles zo haarfijn? Bij de radio noemden ze zoiets een ooggetuigeverslag.

Maar ook dat was volgens de caféhouder zo simpel als bonjour. Een vrouw, die zo geplaagd werd, had natuurlijk minstens wel één vriendin, die ze ten volle kon vertrouwen en bij wie ze haar hart kon luchten. Anders zou ze barsten. En de volgende dag kreeg je dan dat ooggetuigeverslag, zoals meneer zei, van wel vijf of zes verschillende kanten te horen. Als het daar op aankwam, was heel deze bloemenbuurt net een

boerendorp. En daarom kon je gerust aannemen dat er op dat vrouwtje niets aan te merken was.

Dhondt had haar toen nog geen uur geleden uit het hotel zien komen en had haar zonder moeite met de tram kunnen volgen tot aan haar huis.

Maar – en hier had de waard zijn vinger opgestoken – de kans was groot, dat het er gauw genoeg van zou komen. Hij had daarover eens een artikel gelezen van een spiechiater. Als het leven van een vrouw op deze manier vergald werd, kwam zij er veel eerder toe haar troost ergens anders te gaan zoeken. En dat nóg eerder, omdat zij er gedurig aan herinnerd werd, dat ze wel eens met een andere man naar bed zou kunnen gaan. Zoiets leek wel een hersenspoeling. Als ze niet lastig gevallen werd, had een vrouw met twee kleine kinderen genoeg andere dingen om aan te denken, maar als er steeds op het zelfde aanbeeld geslagen werd, begon ze al gauw aan het idee te wennen en op de lange duur werd het dan voor zo'n jong ding een soort bezetenheid om het ook een keer te gaan avonturen. Als ze er tóch ieder ogenblik van beschuldigd werd!... Zodat het jaloerse ventje het aan zichzelf te danken zou hebben, als hij eerstdaags met een paar *formidabele* horens kwam te lopen.

Dhondt had niet verteld, dat de 'spiechiater' intussen al gelijk gekregen had.

En nu beweegt hij zich haast zonder erbij te denken naar de halte van een stadsbus, die de Oude Markt aandoet. Hij is nog te zeer geschokt om verstandig te kunnen denken. Het is of hij tegelijkertijd popelt van blijde verwachting en bibbert van angstig ontzag. Hij heeft geen bepaald plan, weet niet eens wat hij daar op die Oude Markt zou kunnen doen. Kijken of

de Jaguar daar geparkeerd staat? Ook dat is misschien niet eens zo eenvoudig. Het 'Hôtel Barry', zoals het op de monumentenlijst genoemd wordt, werd zowat vierhonderd jaar geleden, toen het gebouwd werd, meer als een paleis beschouwd dan als zo'n groot herenhuis, dat de Fransen een *hôtel particulier* plegen te noemen. Het heeft een monumentale koetspoort en een ruime binnenplaats, waar met witte lijnen de parkeerplaatsen zijn aangegeven voor directie en personeel. Zou hij daar ongemerkt kunnen gaan kijken? Zijn de grote deuren in de regel dicht en zit er onder het verwulfsel van de poort een portier of conciërge, die vraagt wat hij voor meneer kan doen? Dat is haast onmogelijk: er lopen dagelijks honderden mensen in en uit. En in de lokalen van de scheepvaartmaatschappij 'Barry Lines' worden toch klanten verwacht? In het ergste geval veinst hij belangstelling voor oude gebouwen en vraagt of hij de binnengevels eens mag bekijken. Maar wat een toeval, dat hij daar straks heeft moeten denken aan Pietje Beckers, pardon, aan de dichter Pieter Brevet! Want nu schiet hem te binnen, dat Pietje ook ergens een plaatsje moet hebben in Hotel Barry, een klein baantje, dat hoofdzakelijk bestaat in het tikken van facturen. Het is nog geen jaar geleden, dat Dhondt Leo Dilles heeft ontmoet, ook een klasgenoot van de lagere school. Ze zaten zelfs naast elkaar, *in alfabetische volgorde en Dilles volgde op Dhondt*. Leo heeft een middelbare handelsschool afgelopen en had tot kort voor hun laatste ontmoeting eveneens bij Barry gewerkt. Hij was er weggegaan, omdat je daar geen noemenswaardige promotie kon maken, als je niet van de universiteit kwam. Omtrent Pietje Beckers, die ook ter sprake was gekomen, was hij zeer goed ingelicht. Beiden hadden ze ge-

werkt op het kantoor van een der dochterondernemingen, de 'Armement Barry'. En volgens Leo werd Pietje daar beschouwd als een soort August de Domme. Kreeg alleen het eenvoudigste kopieerwerk te doen en dat moest dan nog goed gecontroleerd worden, anders liep het onvermijdelijk uit op een ramp, een scheepsramp.

Die gedichten? Er werd door iedereen om gelachen, maar aan die zotternij had hij toch maar te danken, dat hij nog steeds bij Barry werkte. Hij zou allang de laan uitgestuurd zijn, maar de Barry's speelden immers zo graag voor beschermers van kunst en cultuur? Ze hadden zelfs op een aanbevelingsbrief van een bekend criticus de uitgave van Pietje's dichtbundeltje financieel mogelijk gemaakt. Dat deden ze dikwijls genoeg voor wildvreemden, waarom dan niet voor een van hun eigen mensen?

Zeker, de personeelchef had hem na de eerste maand al naar huis willen sturen, maar toen was de dichtkunst van Pietje al enigszins ruchtbaar geworden. Er waren losse verzen van hem verschenen in tijdschriften en de Barry's bleven altijd aan de veilige kant. Een weggejaagde kantoorjongen, die gedrukt werd en aangesloten was bij de vereniging van letterkundigen zou wel eens op de proppen kunnen komen met een boek, waarin de Barry's door het slijk gesleurd werden of belachelijk gemaakt, zoals dat ook gebeurd was met de oude Henry Ford, die erg in het zonnetje was gezet door de samenwerking van een ontslagen lijfwacht en een broodschrijver.

Daarom had Leo zich afgevraagd of Pietje misschien toch niet leper was dan iedereen dacht. Bij de Armement Barry was het personeel dan ook verdeeld over de vraag: was Pietje zo onbruikbaar, omdat hij zich voor een echte dichter aanzag, of

maakte hij verzen, omdat hij zo'n niksnut was en zich op die manier moest handhaven, rechtvaardigen?

De eikehouten poortvleugels van Hotel Barry staan wijd open en de mensen lopen er in en uit als bij een postkantoor. Onder het verwulfsel, achter een brede spiegelruit met glazen luikje, zit een portier in uniform, maar hij kijkt niet eens op van zijn schrijfwerk. Volgens het drietalige opschrift in sierlijke neon-letters boven zijn hoofd is hij bereid inlichtingen te geven.

Op de binnenplaats staat een dertigtal wagens geparkeerd, maar de kanonkleurige Jaguar ontbreekt.

Hoofdstuk 2

Hier kan hij niet veel wijzer worden. Zal hij naar huis gaan? Het kleine, listige fototoestel brandt hem in de zak. Hij heeft vier opnamen kunnen maken, waarop beide of minstens één van de gezichten goed zichtbaar moeten zijn, terwijl telkens de naamplaat van het hotel in het beeld is geweest. Bij het binnengaan vertoonden zij uiteraard hun ruggen, maar als hij zich niet vergist, waren de gezichten ver genoeg naar elkaar toe gewend om herkend te kunnen worden. In combinatie met de andere opnamen gezien, is er geen twijfel mogelijk. Zij hebben er ook niets van gemerkt. Het is een prachtig toestelletje. Met zijn rug naar hen toe kon hij hen snel achtereen over zijn schouder heen knippen. Iemand, die naar hem keek, zou hoogstens hebben kunnen denken, dat hij bezig was een pijp aan te steken, zo klein is dat ding. Toch zijn de vergrotingen haarscherp. Kom, hij gaat die beeldroman ontwikkelen.

Maar wacht even. Piet Beckers! Tien tegen één is die hier nog aan het werk. Dan komt hij om vijf uur uit een der hokjes van deze bijenkorf gekropen en gaat weg langs deze poort, want een andere uitgang is er niet. Een toevallige ontmoeting kan haar nut hebben. Alle inlichtingen, hoe futiel ook, zouden wel eens van kapitaal belang kunnen zijn. Wie weet voelt Pietje zich zwaar verongelijkt, knarst hij de tanden van afgunst of van ergernis, omdat hij als officieel aanvaard dichter hier heel de dag facturen moet tikken. Mogelijk is hij bereid mee te werken, achter de schermen dan altijd. Dat kost dan wel een deel van de opbrengst, maar het gevaar voor fatale

blunders uit onwetendheid is dan veel geringer. Uit de eerste hand kent hij het verhaal, hoe lelijk Gaston Deley tegen de lamp is gelopen, alleen bij gebrek aan voldoende inlichtingen. De slimmerd had de vrouw van een rijke bouwer en grondspeculant aan de haak, met overtuigende bewijzen, foto's en zelfs een paar zeer duidelijke brieven. Maar hij had niet geweten, dat het daar zo'n hypermodern huwelijk was, een paar dat elkaar volkomen vrijliet, elkaar niets kon verwijten. En die dame had des te minder te vrezen, omdat zij met een groot, eigen vermogen in de zaak van haar man zat.

Toch had het vrijgevochten koppel het maar liever niet tot een strafzaak laten komen. Madame was niet bereid geweest naar de aangewezen plaats te gaan om vijftigduizend frank in coupures van honderd aan Gaston te overhandigen en hem op heterdaad te laten betrappen. Niettemin had de politie een val opgezet. Een vrouwelijke beambte, die er uitzag als een degelijke huishoudster, was op hem toegekomen en had gevraagd of hij op Madame Triborgh wachtte, in dat geval had zij een boodschap voor hem.

Als het een man was geweest, zou Gaston argwaan hebben gehad, nu had hij grif ja gezegd. En hij had wel kunnen dansen, toen zij haar tas had geopend en even moest wringen om er de veel te dikke omslag uit te halen. Het openen van de tas moest wel het afgesproken sein geweest zijn, want het volgende ogenblik waren zij omringd door vier grote kerels. Het leek wel of zij uit de grond waren opgerezen, zo was hij geboeid geweest door de envelop, die te groot was voor deze tas en er maar niet uit wilde.

Zij hadden hem meegenomen in de politiewagen, tot op de huid afgetast, waarbij de gevaarlijke brieven gevonden wer-

den, hem ontdaan van zijn broekriem en van alles waarmee hij zich had kunnen verhangen. Hij werd gefotografeerd. Zijn vingerafdrukken werden opgenomen. Dan hadden zij hem in afzondering opgesloten en na lang wachten om hem murw te maken cindeloos in verhoor genomen. Er waren grote vellen papier volgeschreven, die hij had moeten tekenen. Alsof het zo nog niet genoeg was, hadden ze hem op een heel andere manier zo de doodsangst op het lijf weten te jagen, dat hij een maand nadien nog als zenuwziek beschouwd moest worden. Want poging tot afpersing is niet strafbaar, het misdrijf moet voltooid zijn en hij had alleen vervolgd kunnen worden, wanneer hij inderdaad het door Madame Triborgh verstrekte geld – al was het maar één seconde – in de hand had gehouden. De politie had aangenomen, dat de verdachte dat wel wist, wat niet eens het geval was, hij had op dat ogenblik alleen nog maar gehoopt op een voorwaardelijke veroordeling, omdat het de eerste kennismaking was.

Nee, de politie had het over een heel andere boeg gegooid en was met de totaal verpletterde Gaston Deley een duivels spelletje gaan spelen. Twee dagen tevoren was er in zijn buurt een alleenwonende oude vrouw vermoord gevonden in haar keuken. Het lijk was toen al een paar dagen oud, door toedoen van ongerust geworden burens ontdekt. Nu werd Gaston gevraagd waar hij vorige week vrijdag tussen dertien en drieëntwintig uur geweest was. Het duurde niet lang of hij zag zich al terechtstaan voor het Assisenhof, waar de doodstraf tegen hem zou uitgesproken worden. Drie getuigen hadden immers een nauwkeurige persoonsbeschrijving van de dader kunnen opgeven. Dit signalement werd hem voorgelezen en het klopte wonderwel. Daarop hadden ze hem geconfron-

teerd met een van die getuigen, een bejaard mannetje, zo te zien een kleine gepensioneerde klerk, die een beetje bedremmeld binnenkwam, compleet met hoedje, gabardine en paraplu, en die stokstijf volhield, dat hij deze persoon vrijdag omstreeks vijftien uur de woning van de weduwe Talbaut had zien binnengaan. Hij kon zich niet vergissen, hij was bereid er een eed op te doen. Aan dit verhoor was eerst een eind gekomen, toen de verdachte in alle ernst flauwviel.

Wat daarop gevolgd was, herinnerde Gaston zich naar zijn zeggen slechts zeer vaag. Op de een of andere manier had hij zichzelf teruggevonden in een ander vertrek, waar een andere beambte hem zijn bezittingen teruggegeven had en gezegd, dat het onderzoek een onverwachte wending genomen had, zodat hij nu wel kon gaan. Van de chantagezaak zou hij nog wel nader horen.

Als een soort slaapwandelaar was hij thuisgekomen en had een week in bed moeten blijven met een zware zenuwschok. 'De bibberkoorts' had zijn vrouw het genoemd.

Later was het Gaston duidelijk geworden, dat de politie op het ogenblik van zijn verhoor de ware dader al gegrepen had. Het nieuws stond de volgende dag met vette letters op de voorpagina van de ochtendbladen. Het was zelfs een zeer eenvoudige moordzaak geweest. Om een tweedehands bromfietst te kunnen kopen had een nozem zijn grootmoeder gewurgd, tevergeefs nog wel, want hij had niet meer dan tweehonderdzeven frank aan klein geld kunnen vinden, zo slim had het menske haar grotere biljetten weten te verstoppen...

En het mannetje, dat bereid was de eed af te leggen? Waarschijnlijk een klerk, die ze daar in het Paleis van Justitie van de

zolders hadden gehaald. 'Meneer Wintermans' hadden ze hem genoemd.

Maurice Dhondt had toen juist zijn eerste succes behaald, dat hem dertigduizend frank opgeleverd had. Gaston Deley had met hem samengewerkt aan de voorbereiding van een volgende onderneming, maar na zijn grote schrik was er niets meer aan te vangen geweest met die kakkebroek. Sprong als een schichtig paard opzij voor elke politieman en maakte liever een grote omweg dan langs het Paleis van Justitie te moeten lopen.

Maar ook al kende Dhondt zich wat sterkere zenuwen toe, hij had de waarschuwing ter harte genomen. Hij wilde er meer van weten. Hij geloofde wel niet, dat Gaston het verhaal verzonnen had, maar misschien toch erg overdreven. Het was moeilijk te geloven, dat de politie zo ver buiten haar boekje kon gaan zonder haar vinger te branden.

Van een begrafenis had hij gebruik gemaakt een ontmoeting te hebben met een achterlicht, wier man iets was bij de Gerechtelijke Politie. Met zijn gewone handigheid had hij het onderwerp weten te benaderen zonder argwaan te wekken. Had me daar een sterk verhaal gehoord hoe ze daar op het Paleis omgesprongen waren met een vent, die gevat was voor chantage. Het zou ongetwijfeld wel niet waar zijn, maar op zichzelf was het toch een mooi verhaal...

De politieman had de schouders opgetrokken. Had er niets van gehoord, maar dat was ook niet zijn sector, hij werkte aan de opsporing van vermisten. En de meeste mensen, die onderzocht waren door de Gerechtelijke Politie, ook al ging het om de eenvoudigste inlichtingen, maakten er graag een gruwelverhaal van. Het scheelde dikwijls niet veel of ze haalden er

de pijnbank bij. Maar ja, bij chantage kon het wel eens gebeuren, dat de heren een beetje over de schreef gingen en daarbij zelfs gedekt werden van hogerhand. Je moest dat goed begrijpen. Chantage was een grote pest, vooral omdat het zo moeilijk te vervolgen was, ze moesten de dader attraperen met de afgeperste duiten in de hand. Het gebeurde zo zelden, dat de slachtoffers moed genoeg hadden om aangifte te doen en dan op de strafzitting als getuige te verschijnen. Daarom moest je er maar liever niet aan denken, hoeveel ongelukkige mensen door dat soort schoffen geruïneerd werden en op de lange duur tot wanhoop gebracht, zo erg dat het wel eens op zelfmoord uitliep. Afpersers waren ook over het algemeen onnoemelijke lafaards. De meeste gewoontemisdadigers hielden er hier of daar nog wat eergevoel op na. Je had inbrekers, die een groot deel van hun leven in de gevangenis zaten, maar buitengewoon goed waren voor hun familie en nooit iemand zouden verklikken, ook al konden ze dat zonder gevaar voor weerwraak doen en er zelf groot voordeel bij hebben. Maar een afperser! Dat was het allerlaatste van alle stinkdieren, die zou voor vijftig frank zijn eigen moeder verraden en verkopen. Nu dan, wat zou Meneer Dhondt zelf doen, als hij eindelijk eens zo'n stuk vergift in handen kreeg?

Meneer Dhondt had tijdens deze tirade tot zijn grote verwarring gevoeld, dat hij onder de onbeweeglijke blik van de politicus een hete kleur gekregen had. Op een wel wat uitbundige manier was hij het eens geweest met het optreden van de Justitie tegen afpersers, hoe onwettig dan ook. Maar tegelijkertijd had hij zich bemoedigd gevoeld door de verzekering van deze deskundige, dat de stinkdieren maar hoogstzelden tegen de lamp liepen.

En zijn tweede onderneming, die toen op stapel stond, was nog beter geslaagd, zou nog lang een bron van inkomsten kunnen blijven.

★

De uitgaande stroom van kantoorpersoneel begint sterk te verflauwen en voor zover van de straat af te zien, zijn alle auto's weggereden. De portier heeft zijn loge opgeruimd en verwisselt nu achter de deur van een muurkast zijn goudbetreste uniformjas met een normaal colbert van het zelfde marineblauw. Toch is zijn taak waarschijnlijk nog niet geëindigd, tenzij hij wordt afgelost door een nachtwaker, want al een tijdlang is een aantal vrouwen tegen de stroom de poort binnen gegaan en verdwenen in dezelfde hoek van de binnenplaats. Zij hebben haast allen hetzelfde moedeloze uitzicht. Schoonmaaksters, natuurlijk.

Geen Piet Beckers en het gebouw schijnt nu wel door het normale personeel verlaten te zijn. Er is onvermijdelijk altijd wat speling; ze kunnen een klant niet klokslag vijf uur aan de deur zetten. Heeft Pieter Brevet ondanks alle dichtkunst toch de bons gekregen?

Dit zal de laatste mogelijkheid zijn om er achter te komen: een nakomer, die er artistickerig uitziet. Hij heeft een donkere bril, een ringbaardje en zijn haar is geknipt volgens de ouderwetse voorstelling van de gevangenisboef. De stijf opstaande stoppels zijn overal zowat een centimeter lang en in de nek doen zij denken aan de afhangende rand van een rieten dak.

Een ogenblik vreest Maurice, dat dit een bezoeker moet zijn. Iemand met zo'n woest uiterlijk kan kwalijk bij de orthodoxe Barry's in dienst zijn. Maar dan ziet hij dat de jongeman zeer burgerlijk gekleed is en netjes afgeborsteld. Dus een kunst-

nozem. Bij de rol van bromnozem behoort immers een pijpjesbroek, een glimmend kunstleren mouwvest, een hoge, zwarte trui, geen spoor van helder linnen en in het algemeen de indruk, dat de jongen in geen maanden is gewassen en nodig ontluisd moet worden.

Vooruit dan maar: Pardon, meneer!...

'Ja! Meneer Beckers is nog altijd hier, maar hij heeft een paar vrije dagen genomen voor de Dagen der Poëzie in Olmen, weet u wel.'

Dat weet Dhondt helemaal niet, maar het is hem nu wel duidelijk, dat de ringbaard een soort kunstbroeder is. Spreekt in heilige ernst over Pietje en de poëzie, ziet hem ongetwijfeld voor een geestverwant aan.

'Die paar dagen zullen hem veel goed doen,' klinkt het dan dwepend. 'Mag ik ook weten...?'

Dhondt noemt zijn naam. De ander fronst zoekend de wenkbrauwen.

'Eh... misschien een pseudoniem?'

'O nee, ik ben geen dichter, geen schilder, geen musicus. Ik ben alleen maar de man, die leest en kijkt en luistert.'

'Och', zegt de ander toegeeflijk, 'die moeten er tenslotte ook zijn.'

Tenslotte klinkt charmant, vindt Maurice Dhondt. Hij zou nu willen zeggen: Dat is al een hele concessie! Een beetje geamuseerd ziet hij, dat de ander – te laat – zijn blunder heeft ingezien. Dat gezicht wordt rood en de blik verward.

'Mijn naam is Theo Charlier,' zegt hij nogal uitdagend en wacht duidelijk op een teken van herkenning.

Maurice trekt een gezicht of zijn geheugen hem heel even in de steek laat. 'Komt me zeer bekend voor,' liegt hij dan.

‘Maar u zult me toch een handje moeten helpen.’

De estheet is zichtbaar verheugd om de bekende klank van zijn naam, maar des te onverschilliger verduidelijkt hij: ‘Monografieën... En lezingen... Volkshogeschool en zo meer.’

Al hing zijn leven ervan af, Maurice zou niet kunnen zeggen wat monografieën voor kunststukken zijn. Iets in de buurt van lithografieën, denkt hij, een bijzonder soort etsen of zo. Maar hij geeft zich niet bloot. Zijn gebaar zegt: Juist! Nu weet hij het weer.

‘Wat bedoelt u daarmee: dat het hem goed zal doen? Is hij ziek geweest?’

Charlier trekt de schouders op: Welbeschouwd is een kunstenaar als Pieter Brevet doorlopend ziek. Om de eenvoudige reden, dat hij hier dag-in, dag-uit dat oerstomme werk moet doen om in leven te blijven, hij die alleen belangstelling kan hebben voor kunst en letteren, die te vinden is bij alle culturele manifestaties van enige betekenis, tentoonstellingen, voordrachten, recitals. Zo iemand wordt in deze maatschappij aan een schrijfmachine gekluisterd om er eindeloze staten en tabellen uit te hameren. Is dat geen schandaal? En wie doet er wat aan? Nee, ze zijn nog hoogstverbaasd, dat hij er niet zo heel veel van terechtbrengt! Ze beseffen niet hoe onmogelijk het is, dat een dichter als hij ook maar vijf minuten zijn hoofd zou kunnen houden bij dat stompzinnige strafwerk van een schooljongen!

Dhondt schudt meewarig het hoofd en maakt sympathieke geluidjes. ‘En u, menceur Charlier, is u dan niet hier aan het werk?’

‘Jawel, maar voor mij is het bestaan hier wat draaglijker. Mijn werk is meer afwisselend. De meeste tijd sta ik mensen

te woord, steeds andere, van alle nationaliteiten. Ik spreek namelijk de vier talen vlot en kan de klanten nog voldoende van dienst zijn in drie andere. Och, talen zijn altijd een hobby van me geweest, een hobby zoals er meer zijn.'

Hij trekt vergoelijkend de schouders op als om zich te verontschuldigen voor dit kleinburgerlijke trekje van praktische bruikbaarheid.

'Voor de rest kan heel de zaak me gestolen worden. Ik leef ervan en mijn artistiek werk houdt me op de been... Hebt u misschien een boodschap voor Piet? Morgen zal hij er zo goed als zeker zijn.'

'Och zo dringend is het niet. Ik kwam hier toevallig tegen vijven langs en had Piet al in lange tijd niet meer gezien... We zijn samen op school geweest... Ook met Leo Dilles, die u wel zult kennen.'

De schrijver van monografieën snuift en zwijgt met veel nadruk.

Hoofdstuk 3

Halverwege de trap ruikt hij het al, het is weer zo. Daar zou toch iets aan gedaan moeten worden, dat gaat verkeerd aflopen. Straks weet heel de buurt het. Wie-weet is het al zo ver. Zijn bovenbuurman is een oude bemoeial met achterdochtige oogjes, die steeds schijnen te zeggen dat hij van alles veel meer weet dan je wel denkt. Hij heeft al eens gezegd, dat het op de overloop zo sterk naar 'hofman' kon ruiken. Het scharminkeltje heeft nog de tijd meegemaakt, dat Hoffmann-druppels zeer in trek waren als zenuwstillend middel. Hij komt moeilijk de twee trappen op en heeft bij zijn aankomst, anderhalf jaar geleden, voorgesteld, dat ze op zijn kosten van appartement zouden verwisselen, dat was één trap minder. Maar het klonk weinig dringend, nogal terloops, zo op de manier van: 'U voelt er zeker niets voor?'... Daarom lag een weigering ook vrijwel voor de hand en werd schijnbaar als vanzelfsprekend aanvaard, zonder enige wrok. Is dat mannetje er niettemin op uit zich te wreken? Het is wel zeker, dat hij komedie speelt, dat hij probeert gloeiende kolen te stapelen op het hoofd van zijn jonge buurman, door zeer langzaam, hijgend en met rustpozen de trappen te beklimmen, dat wil zeggen: als het gezien wordt. En hij moet vaak genoeg naar beneden, want hij is al jaren gepensioneerd en speelt voor huisvrouw. Zij is veel jonger, een groot gevaarte, waar de vloeren van trillen. Ze heeft nauwelijks een knikje te missen en werkt al veertig jaar – vanaf haar zestiende – op het zelfde kantoor. Dat betekent een dubbel inkomen en ongetwijfeld zijn het schraapzuchtige potters. Waarvoor, in duivelsnaam? Geen

kind, geen hond, geen kat, geen bezoekers en één goedkoop buurtbioscoopje per week. Ja toch, één avond in die anderhalf jaar is er een bejaard echtpaar geweest en heel de buurt weet ervan. Zoiets had de kruidenier immers nog nooit beleefd. Die gendarm van een vrouw kwam om twee flessen van dat goedkope, slappe tafelbier, want ze kreeg bezoek! En of ze de tweede fles mocht terugbrengen, als die niet nodig mocht zijn. Het gezwoeg van die oude aansteller op de trap was nogal pijnlijk, tot Dhondt hem door een kiertje van de deur betrapt, toen hij glunderend, in een jeugdig vaartje naar boven kwam gesprongen met een aangetekende brief in de hand.

Toch heeft Maurice nu spijt, dat hij niet op het voorstel is ingegaan, al wou Darja er niet van horen. Daar boven zou niemand langs zijn deur komen snuffelen...

Ditmaal heeft zij nog het besef gehad de deur af te sluiten. Terwijl hij de sleutel in het slot steekt, voelt hij zich opeens doodmoe en met zijn zware benen struikelt hij in het gangetje bijna over een lege fles Amer Picon, die tegen de wand rolt. De deur van de slaapkamer staat wijd open. Er slingeren enkele kledingstukken over de vloer en schuin over het bed is haar goddelijk lichaam, meer dan naakt door een loshangende bustehouder, neergeploft in de laatste duizeling van haar wijkend bewustzijn. Voor het zover komt, rukt zij zich alle *kleren van het lijf, omdat zij het gevoel krijgt, dat haar huid erdoor geschroeid wordt.* Zij ligt in een diepe onmacht, zwaar ademend uit een slappe mond, waarvan het lippenrood bij deze bleekheid vreemd en paarsig aandoet. Langs haar kin glinstert een straaltje vocht uit haar mondhoek.

De aanblik van het perverse tafereel kan hem nauwelijks nog raken. Op dat moois is hij nu wel uitgekeken. Om haar te

krijgen was hij destijds bereid tot moord en doodslag, heeft op hondse manier zijn verloving met Yvonne verbroken, maar na zes maanden van verzadigd huwelijksleven was er van die wilde liefde niet veel meer over. Een groot vuur is snel verbrand.

Hij zet het raam op een kier om er de weezoete lucht uit te laten trekken en wordt dan gegrepen door een vlaag van moedeloosheid. Nooit mag hij eens geluk hebben. Daar ligt nog altijd een van de mooiste vrouwen, die hij ooit heeft gezien, en buiten deze pestilentie volkomen normaal, een zorgzame huisvrouw, maar ook een opwekkende minnares met een aangeboren talent voor raffinement.

En wat valt er aan te verhelpen? Dokter Dubois had de schouders opgetrokken en gesproken over een psychiater op een toon, alsof hij er niets van verwachtte. Kijk eens, dit soort verslaving kwam hier te lande praktisch niet voor. Op een grote doktersvergadering had hij geen collega kunnen vinden, die er ooit mee te doen had gehad. Een ontwenningsskuur was de aangewezen weg. Maar als zij zich daar niet vrijwillig aan onderwierp, kwam het neer op vrijheidsberoving en dat was alleen mogelijk op grond van krankzinnigheid, een hele historie waar de Burgemeester, de Commissaris van Politie enzovoort mee gemoeid waren, plus de nodige geneeskundige verklaringen. En zou er dan een psychiater te vinden zijn, die voor dit geval wou tekenen? Zou hij niet veeleer zeggen dat ze natuurlijk wel psychiatrisch behandeld moest worden, maar dan bij hem aan huis, een of twee keer per week?

De apotheker van de Colignonstraat was dadelijk bereid geweest haar niets meer te geven. Hij had het al erg vreemd gevonden, dat zij zo dikwijls kwam om het flesje te laten vullen.

Toen hij daar eens op had gezinspeeld, had zij hem wijs-gemaakt, dat zij het gebruikte voor haar gezicht, om er die vette nachterème goed af te krijgen. En dat was geen domme leugen, want er zijn inderdaad vrouwen, die het daarmee doen... Toen zij van hem niets meer kreeg, was zij meteen een paar straten verder gegaan.

Hij kon toch niet alle driehonderd-en-zoveel apotheken van de stad gaan affopen!

Ja, had de dokter gezegd, zeer zeker waren die heren georganiseerd en theoretisch zou het mogelijk zijn, dat zij centraal, van wege hun Orde werden gewaarschuwd. Maar Meneer Dhondt moest niet vergeten, dat Madame het bij elke drogist kon krijgen – litersgewijze! – al wist ze dat waarschijnlijk nog niet. Verschillende industrieën konden nu eenmaal niet werken zonder grote hoeveelheden ether en zolang misbruik ervan een grote zeldzaamheid bleef, ging de regering natuurlijk niet van die kostbare controlediensten instellen, zoals voor de alcohol. Die handel bleef volkomen vrij.

Al gauw was gebleken, dat ether alleen niet voldoende was. Nu bedwelmt zij zich eerst door de snel verdampende vloeistof uit een gedrenkte zakdoek op te snuiven, als was het eau-de-cologne. Als zij dan uit haar etherroes ontwaakt, voelt zij zich zo ziek en moedeloos, om niet te zeggen wanhopig, dat zij een andere stimulans nodig heeft en drinkt dan snel achter elkaar een hoeveelheid alcohol, waar zij merkwaardig genoeg in haar gewone doen niet naar taalt. Ze vindt het niet eens lekker, maar veel hoeft het ook niet te zijn. Met die twee vergiften in haar bloed tuimelt zij al gauw ergens neer, zoals zij daar nu ligt, en blijft geruime tijd buiten westen...

De wijnrode donzen deken van glimmende stof is achter het

bed gevallen. Uit de aanbevelingen van de dokter weet hij, dat bij alle vergiftigingen de patiënt vooral niet koud mag worden. Allereerst zorgen voor warmte en frisse lucht. Ook erop toezien, dat de ademhaling niet belemmerd wordt, bijvoorbeeld door haar houding, mogelijk met haar mond gedeeltelijk op een kussen, of door een stuk textiel, dat ze in haar val zou kunnen meeslepen. In zo'n geval zou het wel eens gauw met haar afgelopen kunnen zijn, want ook zonder belemmering heeft zij alle zuurstof nodig, die zij krijgen kan, om niet te stikken.

Toen al heeft hij er prompt aan herinnerd, dat hij niet de kans zou krijgen voor al die goede zorgen. Het speelde zich immers altijd af in zijn afwezigheid en bij zijn thuiskomst vond hij dan wel wat er van haar overgebleven was. Hij moest de baan op om zijn brood te verdienen!

Als hij nu een zakdock, nat van de ether, op haar gezicht legde en zij bleef er in, zouden ze hem dan iets kunnen maken?

Terwijl hij het denkt, gaat hij voort haar warm in te stoppen en weet heel goed, dat hij zoiets nooit zou durven. Toch kan hij zich niet beletten nog wat te blijven spelen met het denkbeeld. Het is *zijn* vondst! Dokter Dubois is dan de voornaamste getuige; hem zou het niet verbazen, hij heeft de mogelijkheid al voorzien. De apotheker van de Colignonstraat weet er ook van, hij kan de heren inlichten over de hoeveelheden, die er aan te pas kwamen, toen hij nog haar leverancier was. Het mannetje van boven heeft vaak genoeg 'hofman' geroken. Wie zijn er nog meer op de hoogte?... Kom, dat is wel in orde, dat staat wel vast.

Zou hij hier nu op de zogenaamde volmaakte misdaad gevallen zijn? Maar wacht eens even! Zo doodsimpel is het ook

weer niet. Bij zijn thuiskomst is het theoretisch al met haar afgelopen. En dan moet hij onmiddellijk alarm slaan. Het is aan te bevelen, ja zelfs nodig, dat verschillende mensen hem zien thuiskomen. In het geval dat hij zoals nu bijtijds kan ruiken wat hij hier gaat vinden, is dat gemakkelijk te construeren. Beneden treft hij de kleermaker Lochristi praktisch altijd thuis. Daar klopt hij dan aan met een boodschap die werkelijk zin heeft, geen gezocht praatje. Maar dan moet hij ook twee minuten later... Laten we zeggen drie minuten, want hij wordt verondersteld pogingen te hebben gedaan haar wakker te krijgen, de levensgeesten weer op te wekken. En kan in die twee, hoogstens drie minuten de dood zijn ingetreden? Dat is moeilijk aan te nemen.

Dus de zakdoek blijft op haar gezicht liggen en hij rent de straat op, naar de telefooncel van de Spinozastraat, dat is dichterbij dan het café Verdun. Daar kan hij heel wat tijd bij verdoen. Misschien is er juist iemand aan het telefoneren. Duurt dat wat te lang, dan schreeuwt hij, dat zijn vrouw geen teken van leven meer geeft en of hij even mag onderbreken... Hij belt dan eerst de dokter op, die steeds van huis is, behalve tijdens zijn spreekuren. Dan de politie, de eerste hulp bij ongevallen, of hoe het heten mag.

Daarop kan hij naar huis gaan om de dokter af te wachten en de zicknauto en wat er nog meer komt kijken, de politie ongetwijfeld. Zo laat mogelijk moet hij dan de zakdoek wegsnijten, achter het bed of zo, uit het zicht. 'Waar heb ik hem neergegooid?' zal hij in gepaste verdwazing vragen, wanneer die zakdoek ter sprake komt.

Maar kan hij weglopen om te telefoneren zonder één enkele kreet aan het adres van de kleermakersfamilie, die hij daarjuist

nog gesproken heeft? Ook al is het maar in vliegende vaart? Zou dat niet verkeerd uitgelegd worden? Zij zullen zich zeker 'gepasseerd' voelen... Goed, hij is in paniek, vreest het ergste, is de kop kwijt. Maar juist dan redeneer je niet op de manier van: de Lochristi's kunnen me niet helpen, ik mag geen seconde aan die lui verliezen. Nee, in die toestand schreeuw je tegen iedereen je angsten uit.

Maar dan zou hij een ander slot op de deur van zijn appartement moeten hebben. Tien tegen één, dat de kleermaker en zijn vrouw, zodra hij zijn hielen heeft gelicht, met al hun behulpzaamheid naar boven stormen. En daar vallen zij dan met de deurknop in huis. Het zou al te krankzinnig zijn, als de wanhopige echtgenoot met zijn sleutel heel secuur de deur achter zich zou hebben afgesloten... Die al te gemoedelijke deurknop zou dus plaats moeten maken voor een springslot. Het is volkomen verklaarbaar, dat hij werktuiglijk de deur achter zich dichttrekt. Een reflexbeweging, noemen ze dat.

Maar met dat springslot is Meneer Dhondt er nog lang niet. Wie staan daar bij zijn terugkeer van de telefooncel levensgroot op hem te wachten, pal voor zijn deur, trappelend van nieuwsgierigheid? Wellicht is het oude mannetje van boven met zijn loerende oogjes er ook al bijgehaald.

Moet hij dan vragen of ze even willen wachten? Tot hij de zakdoek heeft weggegooid?

Wat dan? Meneer Lochristi uitsturen om te telefoneren en zelf hier blijven, zogenaamd voor de kunstmatige ademhaling? Natuurlijk! Hij mag haar niet alleen laten in die toestand. Dat was helemaal fout!

Maar als hij de kleermaker meer of minder vlot de deur uit-

gewerkt heeft, gaat zijn vrouw mee naar boven om hem bij te staan. Het zou onmenselijk zijn als ze het niet deed.

Uitgesloten. Dus toch zonder boe of ba de straat op? En het naderhand maar toeschrijven aan zijn ontredding?

Maar is het probleem niet opgelost, als hij ergens op een benedenverdieping gaat wonen? Dan galoppeert hij al door de straten voor hij heeft nagedacht en wordt er niemand gepasseerd. Daar staat dan tegenover, dat hij het moment van zijn thuiskomst niet zo gemakkelijk kan laten vaststellen.

Een telefoon nemen? Dan is het niet nodig er buren in te betrekken. Het is een aanvaard en al afgezaagd beeld: de verschrikte filmster werpt zich op het toestel. Na dit gesprek laat hij haar niet meer alleen, gaat voort met zijn reddingspogingen en heeft geen tijd voor de buren, denkt er niet eens aan... En o ja, de mond-op-mond-ademhaling! Daar heeft hij een filmpje van gezien. Juist, en dan moet hij zorgen, dat hij wat van haar lippenrood op zijn mond krijgt. Ten overvloed zet hij bij hun nadering de deur op een kier en als zij binnenkomt, is hij nog volop bezig!

Maar die natte ether-zakdoek, die droog moet zijn, of bijna, wanneer hij gevonden wordt. Hoe lang duurt dat drogen? Ether is zeer vluchtig, maar de tijd zou wel eens te krap kunnen zijn. Daar zou hij proeven voor moeten nemen. Als hij thuis is, laat de dokter voor een geval als dit natuurlijk alles uit de handen vallen, haast zich wat hij kan en is in twee minuten hier. Hij kan zijn wagen parkeren op een stoep voor zijn huisdeur en om zo te zeggen in één sprong achter het stuur zitten.

Het zwakke punt is, dat hij het tijdstip niet voor het kiezen heeft, hij moet wachten op een gelegenheid als deze. En dan

zul je natuurlijk zien, dat de dokter thuis is... Met twee zakdoeken werken en zo nodig de natte gauw in de zak steken? Dat kan hij zonder gevaar doen: heel het huis ruikt immers naar ether.

Nee, zijn geniale vondst is niet zo gemakkelijk uitvoerbaar, als het op het eerste gezicht wel leek. Maar dat maakt niet het minste verschil. Hij zou het toch niet durven. Zou hij het wel kunnen? Stel je dat voor: mondbeademing op het lijk van zijn vrouw!

Dan voelt hij zich geschud door een harde huivering en ondergaat het zelfde angstgevoel, als daarstraks voor het hotel toen iets hem scheen te zeggen, dat hij zich direct uit de voeten moest maken. De kans is groot, dat het met Darja van kwaad tot erger gaat. Hoe zal hij er dan over denken, na een jaar of vijf, als zij waarschijnlijk helemaal verloederd is en afstotelijk geworden, als hij haar haat en niet meer aanraakt, als de geniale vondst zijn enige hoop op uitkomst geworden is? En daar gaat het naar toe. Van een ontwenningsskuur ziet hij niets komen. Zodra zij wat bekomen is van haar verdoving, giet zij het flesje leeg, zo er nog wat over is, en zweert bij al haar Russische heiligen, dat het de laatste keer geweest is. Een kuur is dus de grootste onzin, weggesmeten geld! Zij is dan zo zeker van zichzelf en het klinkt ook werkelijk zo overtuigend, dat hij het zelf haast zou geloven. En hoe meegaand, gewillig, ja zelfs onderdanig zij zich kan voordoen, hier en daar stuit hij bij haar op weerstanden, die hij niet meester kan worden. Er zijn dingen, meestal kleinigheden, die hij niet van haar gedaan zou krijgen, al sloeg hij haar half dood. Dat voelt, nee, dat wéét hij, ook al heeft hij haar nooit ook maar een duw gegeven. Zo krijgt hij op vrijdagavond geen toegang tot haar

deel van het dubbelbed, hij kan proberen wat hij wil. Geloof je, dat het die dag ongeluk aanbrengt? Zelfs dat heeft zij nooit toegegeven. Bij zijn eerste poging rolt zij zich stijf in haar dekens en is even onbereikbaar als in een stalen harnas. Om het goed te maken is zij dan de volgende ochtend des te aanhaliger.

Dan zijn er nog verschillende kleine grillen, te beuzelachtig om te vernoemen, maar al even onwrikbaar. In de keuken zet zij een pannetje, dat zij haast dagelijks nodig heeft, zo hoog in de kast, dat zij ervoor op haar tenen moet gaan staan, terwijl de nooit gebruikte, lange braadslee van haar oudtante Ilona – wat zouden zij tweekjes met een hele gebraden haas moeten aanvangen? – steeds binnen handbereik opgesteld is. Zoiets ontdekt hij, wanneer hij iets voor zichzelf gaat kokkerellen op dagen dat zij een hele tijd van huis is, naar de kapper of zo... Onder andere deze poging heeft hij allang opgegeven. Zij gaf hem telkens groot gelijk en de volgende dag stond 'Tante Ilona' weer op haar plaatsje in het voorste gelid.

Deze tante heeft nooit ontwapend, zij heeft ook in haar bitterste armoede, tot haar dood toe geleefd in de tsarentijd, haar tijd van grote huizen, veel bedienden en natuurlijk ook de nodige braadsleden. Haar broer, Darja's grootvader, is in 1918 als hooggeplaatst keizerlijk bestuursambtenaar naar het Westen gevlucht en heette zonder gekheid Richelieu! Fedor Grigorovitsj Richelieu en daarginds had hij de titel van excellentie. Hoe de familie aan die naam gekomen is, blijft in het duister. Maar een andere gevluchte Rus, de oude heer Karénev, heeft hem eens verteld, dat al sinds de zeventiende eeuw voorname Russische families het niet konden stellen zonder Franse gouvernantes, die wel eens verblijd werden met

een kind van de heer des huizes. Zo'n buitenbeentje werd dan vaak genoeg door zijn doorluchtige vader op een vorstelijke manier verzorgd en voordelig uitgehuwelijkt. Zo ontstonden er belangrijke Russische ambtenarenfamilies met Franse namen. In Sint Petersburg had Karénev een vooraanstaande familie Voltaire gekend. Ongetwijfeld hadden die Franse grappenmaaksters bij hun aankomst in Rusland een keus gedaan uit namen, die wat meer indruk maakten dan hun eigen, huiselijk Durand, Dupont of Dupin.

Nu heeft Darja hier en daar toch wel wat van de Richelieu-mentaliteit overgeërfd, vindt hij, ofschoon dat bloed bij haar al sterk verdund is door haar moeder, de mooie dochter van een kleine slager aan de havenkant. Tante Ilona was deze *mésalliance* van haar neef Dmitri nooit geheel te boven gekomen, terwijl de slager zich de haren uitrukte om het huwelijk van zijn dochter met een kelner, een stuk vreemd gespuis, een Rus, nomdedicu, een *Rus!!* Dat de zeer beschaafde en onberispelijke kelner waarschijnlijk meer geld verdiende dan het slagertje kon geen verschil maken.

De familie Richelieu, waarvan de oudere generatie nooit haar geloof in het herstel van het door God ingestelde Tsarisme had verloren, had vanzelfsprekend al haar hoop gevestigd op een Duitse overwinning. Daarom had men ook geen enkel bezwaar, dat de kelner Dmitri Fedorovitsj Richelieu zich te werk liet stellen in de officierskantine van een belangrijk stafkwartier, wat bovendien zeer voordelig uitkwam bij de voedselvoorziening van heel de familie. Toen bij de bevrijding de ene helft van de bevolking er op uit was de andere helft te arresteren, werd hij een tijd lang gevangen gehouden, waarvan zijn vrouw gebruik maakte er vandoor te gaan met een

Amerikaans militair, zonder nog iets van zich te laten horen. Eerst jaren later werd de echtscheiding bij verstek uitgesproken. Zo is de kleine Darja Dmitriëvna hoofdzakelijk door Tante Ilona en dan zo Russisch mogelijk opgevoed. Toch laat haar kennis van de taal nogal te wensen over, zij gelooft niet meer in tsaren. Wel is er bij hun huwelijk nog een orthodoxe pope in vol ornaat aan te pas gekomen, wat de goddeloze familieleden van de bruidegom een malle vertoning vonden.

Nu, terwijl zij bezig is haar roes uit te slapen, heeft hij het rijk alleen en kan hij de kleine film gaan ontwikkelen, zonder dat zij hem komt storen en lastige vragen stelt. Hun afgesloten deel van de kelder heeft hij ingericht als donkere kamer.

De wanorde, die zij heeft aangericht, de slingerende kledingstukken, het omvergelopen tafeltje met de gevallen schemerlamp, de weggerolde fles laat hij ongemoeid. Dan ziet ze in wat voor toestand zij geweest is.

Hij is nog onder de invloed van zijn angstaanval en aarzelt. Toen hij zich nog niet met dit soort waaghalzerij bezighield, leefde hij heel wat prettiger, in ieder geval rustiger. Maar aanvankelijk had hij dan ook een zeer goed inkomen als vertegenwoordiger in vloertegels. Op enkele tientallen kilometers van de stad bouwde het Amerikaanse leger reusachtige strategische opslagplaatsen en hij was door een toevallige relatie in staat gesteld toegang te krijgen tot enkele aannemers, aan wie hij enorme hoeveelheden tegels kon leveren. Zijn fabriek was pas opgericht en werkte volgens een nieuwe, geheime methode, waardoor zij veel goedkoper kon zijn. Het ging opvallend gemakkelijk, hij werd zelfs ontboden door aannemers, die hij nog niet bezocht had, wat praktisch nooit voorkwam. Al gauw moest hij wel aannemen, dat zijn fortuin nu gemaakt was,

en in die tijd, toen het geld binnenstroomde, is hij getrouwd. Maar zodra de Amerikanen uitgebouwd waren, ging het lang zo vlot niet meer en kwam de aap weldra uit de mouw. Nu werd hij door de meeste aannemers in de maling genomen. Kijk eens, jongeman, dat spul zag er net mooi genoeg uit om het aan die stomme Amerikanen te verkopen, maar bij de serieuze bouw moest hij met echte tegels op de proppen komen, niet met een slecht soort beschuiten. En dan ging het niet zo goedkoop... Wát nieuwe produktiemethode? Nieuwe zwendel, bedoelde hij! En als hij dat zelf nog niet eens ontdekt had, kon hij beter korsetten gaan verkopen.

Ook met de nieuwe fabriek was het kort daarna afgelopen geweest.

Dan werd het een heksentoer om zijn Volkswagen aan te houden zonder in schulden te geraken bij de garagehouder. Hij heeft het geprobeerd met een andere fabriek van bouwmaterialen, maar zijn reputatie was eenmaal gevestigd en zijn verschijning kon alleen nog de lachlust opwekken.

Daarop kwam de vervloekte tijd, dat hij, enkel op provisie, met van alles leunde, vrijwel huis aan huis: verzekeringen, schrijfmachines, abonnementen op tijdschriften en ook een combinatie van stofzuiger, vleesmolen, mixer, vruchtenpers, koffiemolen en wat nog, zo ingewikkeld, dat hij er nauwelijks zelf wijs uit werd en zich ook wel eens vergiste. Bovendien zag het garnituur er minderwaardig uit, het deed denken aan goedkoop speelgoed. Goedkoop was het zeer zeker, verdacht goedkoop. Kamelot, zeiden de meeste huisvrouwen, prullegoed. Waarschijnlijk was het apparaat in Amerika onverkoopbaar gebleken en werd het voor een slopersprijsje naar Europa gespuid.

Het bestaan werd steeds moeilijker. Nog vóór de tijd, dat het zo dringend nodig was, werd hij door een toeval op het idee gebracht. Hij reisde toen niet meer in wat slechte beschuit genoemd werd, maar in verschillende bouwmaterialen van behoorlijke kwaliteit, hoewel met te weinig succes. En zo kwam hij eens door een verkeerde deur binnen geblunderd in een kantoorvertrek, waar hij een belangrijk aannemer betrapte met een secretaresse in een houding, die alle twijfel uitsloot. Hij mompelde iets van pardon, kwam na een kwartier terug en kreeg de enige order van betekenis, die hij in deze periode heeft kunnen bemachtigen. Toen beschouwde hij dit voordeeltje nog als een grappig toeval, dat zich één keer in een mensenleven voordoet. Er kwam geen schijn van bedreiging bij te pas, er werd zelfs aan weerskanten een weliswaar mislukte komedie van zakelijkheid gespeeld. De man pingelde nog zwakjes, eiste allerlei waarborgen die van zelf spraken en dan ook met veel overtuiging werden toegezegd. Maar al die tijd wist Maurice zeer goed, dat hij de bestelling nooit zou gekregen hebben zonder het flagrant délit. Even later zag hij van alle bouwmaterialen af, zonder er ook maar aan gedacht te hebben de overspelige aannemer nog eens lastig te vallen.

Als hij met zijn toestelletje naar de kelder gaat, laat hij de vrouw van de kleermaker, die juist haar deur opent, hevig schrikken. Zij kijkt hem aan of hij een tijger was, gered voor de sprong, en het duurt een hele poos voor zij in verward gestamel zijn groet kan beantwoorden.

Wat weten deze mensen van hem en van Darja, wat denken, wat vermoeden zij? Zijn het dingen die zij straks voorgevoelens zullen noemen?

Als hij zich zulke vragen gaat stellen, is hij op de verkeerde

weg, weet hij wel. Dat gaat naar vervolgingswaan. Aan iets anders denken!

In het donkere hokje ruikt het boven de schimmelige kelderlucht nog zurig naar de chemicaliën voor de fotografie. En bij het lugubere schijnsel van de geelgroene lamp wordt hij telkens opnieuw besprongen door de gedachte, dat dit een gelegenheid is waar iemand tot zelfmoord zou kunnen komen. Bovendien wordt hij hier geconfronteerd met een symbool uit zijn rijke tijd, het ijzeren rek met de flessen van een partij dure wijnen en likeuren, die hij wel wat gedwongen, maar veel te royaal heeft gekocht als wederdienst voor het aanbrengen van een relatie. Kon hij dit nog aanzienlijke restant maar zonder opzien van de hand doen voor een schappelijk prijsje! Darja heeft een sleutel van de kelder en dat kan niet anders, zij hebben nog geen ijskast. Met wat hij voor die drank betaald heeft, had hij er al een kunnen hebben, zij het dan niet het manshoge monument dat hem voor de geest stond in die dagen, toen het domme succes hem naar het hoofd was gestegen.

Tijdens het ontwikkelen is hij nog wat huiverig voor de macht van de Barry's. Zijn vader zou gezegd hebben, dat hij hier een olifant uit de loterij getrokken had. Zal hij op de zelfde manier te werk gaan als vorige keer? Hem dunkt dat er geen beter middel bestaat om de dames en heren gaar te krijgen dan een vrij lange tijd van onzekerheid, die volgt nadat hij hun de foto's zonder ook maar één woord commentaar heeft toegezonden, met 'Persoonlijk' op de omslag. Dan gaan zij zich iedere dag weer grotere onheilen inbeelden en komt tenslotte het aanbod om de zaak in der minne te regelen als een verlossing, zo ze tenminste het bedrag bijeen kunnen

schrappen, al is het met pijn. Voor zulke geldwolven als de Barry's is dat geen probleem, al zijn er een paar miljoen mee gemoeid.

En tot zijn ergernis loopt er weer een koude golf over zijn rug.

Het filmpje is ontwikkeld. Door de loop bekeken, lijken hem de beeldjes ondanks het donkere regenweer van daarstraks toch goed doortekend en de belichtingstijd juist afgemeten. De lettertjes van de naamplaat kan hij zo al lezen.

Dit succes geeft hem meer moed, maakt hem ongeduldig. Met een pincet doopt hij het afgeknipte stukje film in de alcohol om het sneller te laten drogen en maakt intussen zijn vergrotingstoestel gereed.

Zou het in dit geval niet doelmatiger zijn de foto's één voor één te sturen? Eerst de minst gevaarlijke, waar de heer Barry, na zijn eerste schrik, de schouders over optrekt, omdat hij er zich zo gemakkelijk uit kan praten.

Weer gaat zijn fantasie met hem op de loop: Als Barry erg slim wil zijn, gaat hij er zelfs in alle opgewektheid mee naar zijn vrouw... Heeft zij al eens van deze truc gehoord? Dat is al oud, maar het schijnt toch altijd nog geld op te brengen. Kijk, dat is een locus hotelletje in de Koningstraat, uitsluitend voor clandestiene liefdesparen. En de kiek is genomen op het ogenblik dat hij die mooie juffrouw voorbijliep. Zij is natuurlijk het liefje van de fotograaf en ze heeft ervoor te zorgen, dat ze juist op dat gevaarlijke punt ingehaald wordt door een andere meneer, die er naar uitziet dat hij goed is voor de kosten... Ja, natuurlijk is hij daar geweest, die foto is wel echt. Als hij naar de bank moet en er is geen plaats op het Keizer Karolplein, gaat hij parkeren in een van de zijstraten.

Hier ziet zij het moment dat hij van de bank komt en zijn wagen gaat halen. Ze hebben hem ongetwijfeld al gezien, toen hij aankwam, en konden zich voorbereiden op zijn terugkomst. Waarschijnlijk hebben ze hem ook meteen herkend. Het adres klopt in ieder geval precies, hier is de envelop... Geen onaardige broodwinning, maar deze keer zal het die maître-chanteur lelijk opbreken, als hij om duiten komt vragen.

Op het witte vel onder het vergrotingsapparaat ziet hij nu de tweede opname geprojecteerd. De plaat met de woorden 'HOTEL LA PAZ' is nu enkele schreden dichterbij en ofschoon nog in negatief is duidelijk te zien, dat zij hem allerliefst toelacht – haar tanden staan er zwart genoeg op.

Als hij dit exemplaar ontvangt, zal André Barry er niet zo vrolijk mee naar zijn vrouw huppelen. Want hij is het mooie liefje van de fotograaf nog steeds niet voorbijgelopen. Integendeel, hij is zelfs nog een half pasje achterop geraakt, zodat zij haar gezicht bijna frontaal naar de lens moet draaien om hem aan te kijken. En hij wendt het hoofd wel van het toestel af, maar aan de contouren van zijn wang is goed te zien dat hij de onmiddellijke toekomst al even vrolijk tegemoet ziet.

En het derde tafereel overtreft alle verwachting. Nu kijkt zij *een beetje verwilderd naar de ingang, waarvan zij de deurstijl op ongeveer twee meter genaderd zijn*. Maar hij is niet minder dan komisch! Dat bange, schuldige gezicht van ondeugende schooljongen, die omkijkt langs de kant van het toestel om te zien wat voor onraad zich achter zijn rug zou kunnen voordoen! Die schuine blik is op zichzelf al een beken-tenis.

En dan de apotheose. Beter kon het haast niet. Op de vier hardstenen treden van de stoep tonen zij wel hun ruggen, maar hun profielen zijn naar elkaar toe gewend. Dat is afgesproken, hij zendt de foto's één voor één, in de chronologische volgorde. En alsjeblieft geen gebibber, omdat die vent toevallig Barry heet.

Hoofdstuk 4

Edmond Deprez, verkoper van elektrische apparaten voor de huishouding, drukt zichzelf voor de zoveelste keer op het hart, dat hij zijn hoofd bij zijn werk moet houden en hier, in de nauwe straatjes van de binnenstad, eerst en vooral bij het verkeer. Bij het kleinste deukje in het blikwerk van de Skoda maken zijn Tsjechische bazen een kippendrukte of heel de fabriek geruïneerd is en naar gewoonte spreken zij dan al gauw van sabotage.

Nog altijd is het niet duidelijk wie van de drie 'kameraden' de werkelijke leider is van het landelijke importkantoor. Op papier is het Milek, een grote zwarte kerel, zwart als schoppen-tien, met een snor als een zeeover, maar bang als een muis, zowel voor de twee anderen, die hem met hondse achterdocht op de vingers kijken en in verhoor nemen, als voor de grote bazen in Praag.

Die doodsangst-om-niets bij mensen met een ietwat verantwoordelijke taak schijnt trouwens algemeen te zijn, daar achter het IJzeren Gordijn. Ze stellen zich werkelijk aan alsof ze zonder complimenten doodgeschoten worden, als er een postzegel mankeert. En niets is zo ellendig als te moeten afhangen van baigerds, zeg maar labbekken, dat heeft hij al ondervonden als jong soldaatje. Geen slechter dienen dan bij de compagnie van een halfzachte, bibberende kapitein. Dan nog veel liever zo'n kwaad beest van een commandant, die op zijn stuk blijft staan, die zijn eigen zin doet als het maar even mogelijk is en die durft op te komen voor zijn mensen. Hij heeft beide soorten leren kennen, hij weet er alles van.

Hier moet hij werken met sidderende ambtenaartjes in plaats van met zakenlui. Ze durven niet het geringste initiatief te nemen. Het enige wat ze goed doen is janken. Ook in maanden van recordcijfers noemen zij de verkoop beneden alle peil, sabotage! Honderd keer hebben hij en zijn collega's gezegd: 'Maar schrijf toch aan de fabriek, dat we niet méér kunnen verkopen, als er niet meer reclame gemaakt wordt!' Ja, dat zullen ze doen, zeggen ze dan, maar meteen verbleken ze al bij de gedachte aan zo'n levensgevaarlijk waagstuk. Een Tsjechisch kantoormeisje, dat ontslagen werd, toen ze met een Zwitser trouwde, heeft verkapt dat de kameraden in hun correspondentie nooit hebben durven te kijken over onvoldoende publiciteit. Al wat de hogere slaven beschikten, ook de grootste domheden, werden kruipcrig aanvaard en zelfs toegejuicht als iets geniaals, waarvan zij enorme successen verwachtten. Dat die resultaten vanzelfsprekend uitbleven, werd dan geweten aan de inheemse verkopers, met wie zij helaas moesten werken, haast allen vijandige elementen, die stelselmatig weigerden zich meer in te spannen dan strikt nodig was. En zelden ging er naar de fabriek een rapport, waarin het woord sabotage niet voorkwam.

En dan die belachelijke geheimzinnigheid om niets. Buiten dat ene lek, veroorzaakt door de nieuwbakken Zwitserse, zijn de verkopers niet veel te weten gekomen, maar het is wel duidelijk, dat de uitkomsten helemaal niet fraai zijn. Deze verkooporganisatie zou niet meer zijn dan een proefneming. Eens zien of de vette winsten van een kapitalistische importeur niet uitgespaard konden worden door het werk over te laten aan schriel betaalde eigen mensen. Telkens zijn er geruchten dat Milek en zijn twee potkijkers teruggeroepen

worden en er een contract aangegaan zal worden met een normale Belgische firma, die vrij en op haar eigen kapitalistische manier de verkoop ter hand neemt, zoals dat ook het geval is met de auto's van Skoda. Dan zal het de vraag zijn of de nieuwe importeur de oude verkopers zal overnemen en de kameraden zullen zich daar zeker niet om bekommeren.

Deze maand zal hij zich moeten inspannen om ongeveer zijn gemiddelde verkoopcijfer te halen. Maar hoe kan hij zich behoorlijk concentreren op zijn werk, als hij geplaagd is met een vrouw, die hij geen ogenblik kan vertrouwen? Die ongerustheid is nooit helemaal uit zijn gedachten, zelfs niet in het drukste verkeer. En er moet sinds enkele weken iets ernstigs met haar gaande zijn, ongetwijfeld wel het allerergste. Haar houding is helemaal veranderd. Vroeger, wanneer hij rekening verlangde van haar verdachte gedragingen, antwoordde zij met felle ontkenningen, zuchten, ook wel tranen, als hij haar doorzichtige uitvluchten niet kon geloven. Dan zag het eruit of zij het onmogelijke zou doen om hem te overtuigen, hem wat milder te stemmen en zo liet zij hem tenminste nog de illusie. Nu wordt zij niet koud of niet warm meer onder al wat hij zegt of doet. Zij spreekt hem niet eens meer tegen!

En kort geleden heeft zij de hondsheid wat al te ver gedreven. Een dergelijke doortraptheid had hij nog niet van haar beleefd. Met een effen gezicht vroeg zij, wie al die vurige minnaars van haar dan wel mochten zijn. Daar was zij op de lange duur zo nieuwsgierig naar geworden, dat zij er haast niet meer van slapen kon. Hoe zij er uitzagen, hoe oud zij waren en hoe rijk, of ze hun een hele mantel van vison kon vragen, of een driekwart, of alleen maar een stola. Van al die ontelbare vrijers kende ze alleen maar die jongen van de bakker en

hij moest toch toegeven, dat zij wel wat beters waard was. Toen hij opstootte en haar toebrulde, dat dit alleen maar een nieuw probcersel was om hem in slaap te sussen, zag hij op eens alle leven wegsterven in haar ogen. Op al even dode toon zei ze, dat de kwitantie van de verzekering op komst was, dus of hij het geld gereed wilde leggen. Anders stond zij over enkele dagen weer met een rood hoofd tegenover die oude, zure facteur, die met de kwitanties komt.

Natuurlijk! Als ze haar niet het hof maken zijn ze zuur en oud. En hoe hij moet jakkeren om de eindjes aaneen te krijgen, is van geen belang, als zij maar de grote dame kan uithangen tegenover een facteur.

Hoe heel anders is zij geweest! Eens, toen hij haar in het nauw had gebracht over naamloos bezorgde bloemen, waarvan zij de herkomst beweerde niet te kennen, heeft zij een soort aanval van razernij gehad. Zij gilde, dat hij zelf die bloemen had laten bezorgen om haar te kunnen sarren, dat hij alles deed om haar tot het uiterste te drijven, tot zij zich mét de kinderen zou verdoen!... En zo kreeg hij de schuld, hij nota bene, die alles doet om haar op het rechte pad te houden, juist in het belang van de kinderen.

Zou zij die houding van beestachtige onverschilligheid voorgoed hebben aangenomen? Hoelang duurt het al, dat zij zwijgt, doet alsof zij niet geluisterd heeft, hem de hele tirade voor de tweede keer laat opdreunen, dan de schouders optrekt of botweg overgaat op het lekken van de kraan in de keuken?

Het is een grote blunder geweest te trouwen met een meisje van achttien jaar, twaalf jaar jonger dan hij, een kind dat nog geen vrijheid had gekend, nog niet zelfstandig aan het volle

leven had deelgenomen, zich nog geen reputatie had kunnen verwerven, nauwelijks haar karakter had kunnen tonen. Niemand wist iets van haar, geen kwaad, maar ook geen goed. Omtrent een vijfentwintigjarige, die trouwens veel beter bij zijn leeftijd had gepast, had hij gegevens kunnen verzamelen over haar gedrag, haar betrouwbaarheid.

Maar zijn aandacht was toen veel te veel in beslag genomen, de druiven hingen immers erg hoog. Heel zijn verlovings was één onafgebroken, niets ontziende ruzie, een totale oorlog, die hem geen ogenblik tot bezinning liet komen, hem vaak uit de slaap hield. De oorzaak was een ziekelijke vorm van hebzucht, die hij zich tot dan toe nauwelijks had kunnen indenken.

Na de dood van haar ouders was Suzanne onder de voogdij geplaatst van haar twaalf jaar oudere zuster Clémence en haar zwager Amédée, een echtpaar waarvan gezegd kon worden, dat zij elkaar als door een wonder moesten gevonden hebben, want niemand kon uitmaken wie van beiden de grootste vrek was. Zij beheerden het erfdeeltje van de pupil, waarvan het voornaamste element bestond uit de onverdeelde helft van het huis dat zij bewoonden. Zij namen het salaris van Suzanne in beslag, betreurden elke centiem aan haar besteed en bewaakten haar als een gevangene. Bovendien was de onschone voogdes kennelijk jaloers op het meer dan bevallige zusje. Al vóór haar zestienste jaar was het kind van school gemoeten om geld te verdienen en zo was zij terechtgekomen achter een schrijfmachine van de Armement Barry. En even later had zij haar foto in alle kranten. Haar lieftallige verschijning van volwassen meisje, dat gisteren nog kind was, had zoveel aandacht getrokken, dat zij werd uitverkoren om aan de ingang

van Hôtel Barry de bloemen aan te bieden bij een koninklijk bezoek. En dat ofschoon zij steeds veruit het slechtst gekleed was geweest van heel het vrouwelijk personeel, in een schooljurk van opzettelijke lelijkheid, die bovendien allang rijp was voor de voddeman. Maar in het witte toiletje dat door de firma werd verstrekt was zij zelf het mooiste bloempje. Toevallig stond hij in het gedrang en dat was het begin van zijn ongeluk.

Zodra de voogden merkten, dat een vrijer de goede gang van zaken in gevaar bracht, begonnen de vijandelijkheden. Er stond dan ook wel wat op het spel. Zij woonden zo goed als gratis in het onverdeelde huis, dat bij een huwelijk van Suzanne ongetwijfeld verkocht zou moeten worden. Bovendien werden de kosten van haar onderhoud zo hoog mogelijk berekend en er werd zo weinig mogelijk voor gegeven.

Dus de bewaking werd verscherpt. Clémence of haar man haalden haar af na kantoortijd. Zij lieten haar 's morgens zo laat vertrekken, dat zij maar juist niet te laat kwam. Er vielen klappen, die hem prompt gerapporteerd werden, zodat hij volop de tanden kon knarsen. Hij schreef aan de voogden een aangetekende brief met ontvangsbewijs, dat hij vast besloten was met Suzanne te trouwen en dat hij 'elke toespeling op slechte bedoelingen zijnerzijds met verontwaardiging van de hand wees'. Hij ging er heen en trachtte hen te spreken te krijgen, maar kreeg de deur voor zijn neus dichtgesmeten.

Even later werd hij ontboden door de commissaris van haar wijk. Er was een klacht ingediend door de voogden van Suzanne Breelant. Dat hij de aan hun zorgen toevertrouwde minderjarige met oneerbare bedoelingen lastigviel en zelfs had getracht in hun woning binnen te dringen. Daarbij was hij

zelfs afgeschilderd als een soort handelaar in blanke slavinnen, of het scheelde niet veel.

Edmond liet het afschrift met ontvangstbewijs zien van zijn officieel huwelijksaanzoek, bracht het binnendringen tot de juiste omvang terug en gaf een overzicht van de manier waarop de zorgzame voogden met het meisje omsprongen.

De commissaris kon daar niets aan doen, het speet hem wel. Om zonder toestemming te kunnen trouwen zou Menecr Deprez moeten wachten tot het meisje achttien jaar was en dan zou het beste zijn een advocaat in de arm te nemen. En hij moest er wel aan denken, dat binnendringen een strafbaar feit was, dus...

Dus de commissaris geloofde de ene, noch de andere partij. Clémence en haar man hadden natuurlijk de strijd gevoerd onder het vrome vaandel van hun verantwoordelijkheid voor de belaagde onschuld van de prille maagd. Bovendien was het kind veel te jong, wist niet wat zij deed.

Dat duurde tot hij na eindeloze onderhandelingen en geruststellingen gedaan kon krijgen, dat zij heimelijk het huis verliet en opgenomen werd door haar grootmoeder. Nu zou het in orde moeten zijn, dacht hij, nu waren de voogden van alle last af en konden rustig slapen, want ook bij Bonmama was de kuisheid allerm minst in gevaar. Zij was een braaf en bezorgd persoontje, de voorzichtigheid in beeld, doodsbang dat zij voor een soort koppelaarster zou worden uitgemaakt. Ze hadden haar dan ook moeten beloven, dat ze elkaar uitsluitend bij haar in huis zouden ontmoeten. Het viel immers niet te ontkennen, dat Suzanne wel erg jong was, daar had Clémence eigenlijk wel gelijk in.

Zolang het duurde, was het daar wel een zeer ouderwetse

vrijage, met enkel een zoentje op de deurmat bij het uitlaten. 'Niet te lang, Suzanne!'

Na vijf dagen lieten de voogden alle huichelarij varen. Op hun vordering kwam de politie Suzanne bij haar grootmoeder weghalen, tegelijk met haar boeltje, dat zij zelf gemakkelijk kon dragen. De belangrijkste inventarisstukken droeg zij immers aan het lijf, waaronder nog steeds de glimmende, draadversleten schooljurk.

Bonma kreeg te verstaan, dat het een ernstig delict was een minderjarige te onttrekken aan het gezag van ouders of voogden. Maar zij was de grootmoeder! riep het verschrikte vrouwtje. En dat was maar gelukkig ook, meende de politie-man. Dat was de reden waarom de justitie waarschijnlijk wel niet tot vervolging zou overgaan, vooral omdat Madame algemeen zo goed bekend stond. Toch moest ze daar ook weer niet al te vast op rekenen, want het was al bekend, dat zij een vrijer in huis had toegelaten en dat was niet zo erg verstandig. Het eerste wat Suzanne bij haar aankomst in het huis der voogden gevraagd werd, was haar salaris. Dat had zij drie dagen tevoren ontvangen en afgedragen aan Bonmama. In die grote opschudding hadden zij er geen van beiden nog aan gedacht.

Nu had hij haar al vaak genoeg voorgefloten wat zij te doen had, als er geslagen werd: een stoel nemen, met de poten door een ruit stoten – dat gaf geen verwondingen – en gillen, gillen, hulp en moord! Dan stond meteen de hele buurt in rep en roer, dan werd vast en zeker de politie er bijgehaald en kon ze aangifte doen van mishandeling. Zij zouden natuurlijk ont-kennen, twee tegen één, maar de politie zou er het hare van denken.

Suzanne had gezegd, dat ze zo iets nooit zou durven, Maar nu zij het geld niet meer had, stoof het echtpaar zo vervaarlijk op, dat zij uit angst een stoel greep, de poten richtte op een venster aan de straatkant en opsomde wat zij zou gaan doen, heel het van buiten geleerde lesje.

En er werd niet geslagen. Clémence duwde zelfs in paniek haar Amédée de voorkamer uit. Het kon veel eenvoudiger. Bonma kreeg een advocatenbrief, waarin haar als een gunst werd toegestaan het geld binnen twee dagen af te dragen, zo niet zou er een klacht worden ingediend wegens heling van gelden, verduisterd door een minderjarige ten nadele van haar voogdes. De goede ziel betaalde prompt, zij was die eerste schrik nog niet eens te boven, zag zich bij een tweede verdachtmaking al opgesloten als een dievegge. Maar die Clémence zou ze wel krijgen. De volgende dag ging zij naar de notaris om ervoor te zorgen, dat het canaille niets van haar zou erven.

Sindsdien was het daar in het huis van de voogden een verschrikkelijke toestand, een voortdurende wederzijdse plagerij, verdenking en bedreiging, een nooit verslappende spanning. Ondanks alle bewaking hadden de verloofden vrijwel dagelijks contact, al was het maar voor enkele minuten en per telefoon. Een kantoorvriendin bezorgde hun brieven. Zo konden ze steeds hun ergernissen koesteren en wraakplannetjes beramen.

Om die twee bloedzuigers te treffen op hun pijnlijkste plek, zou Suzanne thuis zo veel mogelijk schade aanrichten, heimelijk wel te verstaan, en zo niet, dan uit onachtzaamheid. Samen bespraken zij de beste methoden en het werd een ware leerschool voor sabotage. De rekeningen van gas, elektriciteit

en telefoon vlogen de lucht in. Waar zij maar kon, vergat Suzanne het licht uit te doen en liet het hele nachten branden. Het lage gaspitje, waarop iets lekkers lang moest sudderen, was op onverklaarbare manier hoog gaan branden. Toen Amédée het rook, was het te laat en die dag was er geen warm eten. Wanneer zij alleen thuis was begon zij in het wilde weg telefoonnummers te draaien. Zo er geantwoord werd, hing zij weer op en het gesprek werd automatisch in rekening gebracht. Af en toe beproefde zij haar geluk met interlokale gesprekken en daarop konden die twee zich eindeloos kwellen met het probleem wie zij de veertiende wel konden opgebeld hebben in Luik, of de twintigste in Charleroi. Reclameren hielp niet, de machine kon zich niet vergissen. Wel konden de opgegeven nummers worden thuisgebracht en dat leverde adressen op, die kant noch wal raakten. Er bleef maar één mogelijkheid over: Suzanne had volgens afspraak haar handelaar in blanke slavinnen op deze nummers getelefoneerd. Toen zij hiervan beschuldigd werd, schoot zij in een honende lach, tikte tegen haar voorhoofd en zweeg. Het klopte trouwens niet helemaal, want onder de opgevraagde adressen bevond zich een nonnenklooster en het kabinet van een burgemeester... In een fonkelnieuw kostuum van Amédée werd een klein winkelhaakje ontdekt, hij moest zich ongemerkt hebben gehaakt aan een spijker of zo iets.

Enzovoort, enzovoort, het werd een orgie van kleine, doortrapte gemeenschappen. Aan de ene kant werd gedreigd met een nonnengesticht voor onhandelbare en gevallen meisjes, waarin zij op verzoek van de voogden tot haar eenentwintigste kon opgesloten worden, aan de andere kant met klachten bij de justitie over ontuchtige manieren van Amédée, met schan-

dalen, met geroddel en met de afrekening, die zou volgen, zodra zij door haar huwelijk meerderjarig zou worden zijn. Het was een hels bestaan, dat acht maanden, twaalf dagen en tien uren heeft geduurd en hen beiden zo in beslag nam, dat er geen gelegenheid scheen te zijn zich eens te bezinnen op hun verhouding. Was het werkelijk liefde, die gevolgd was op hun eerste gecharmeerdheid, of was het niet meer dan een bondgenootschap in de strijd, gedeelde woede en wraaklust?

Hun minnebrieven bevatten hoofdzakelijk oorlogsnieuws en als in vele oorlogen werd in de hitte van de strijd vergeten, waarvoor er eigenlijk gevochten werd. Het kwam zelfs niet bij hem op zich de vraag te stellen wat voor vrouw hij wel zou hebben aan een meisje, dat juist in haar meest ontvankelijke jaren was opgegroeid in een sfeer van haat en nijd en achterbaksheid, die hij godbetert zelf nog had helpen bevorderen! Kon er na alles, wat er zich had afgespeeld, bij haar nog gesproken worden van enige betrouwbaarheid?

Eindelijk en telangelaatste werd Suzanne achttien jaar en even later is zij bij haar grootmoeder uitgetrouwd, zodat zij waartachtig nog als maagd in het huwelijksbed stapte. Voor allebei was het een teleurstellende ervaring geweest. Even duidelijk alsof hij het hoorde, had heel haar houding gezegd: Is dat alles?

Overigens had hun huwelijk nog niet dadelijk een eind gemaakt aan de vijandelijkheden. Bij de boedelscheiding was dat koppel gieren niet alleen zeer weerspanning, maar probeerde Suzanne ook op velerlei manieren te benadelen, zodat er nog geprocedeerd moest worden. In dit geding heeft de gewezen voogdes het loodje gelegd en is veroordeeld in de kos-

ten, wat niet wegnam, dat Suzanne's advocaat bij de afrekening nog met een gepeperde nota op de proppen kwam, zodat bijna het hele bedrag is opgegaan aan de uitzet van de bruid en de woninginrichting.

Daar tegenover stond de voldoening, dat Clémence nog eens de rekening gepresenteerd kreeg. Het dagelijkse geharrewar van die afschuwelijke maanden was te veel voor haar geweest. Kort na haar veroordelend vonnis kreeg zij een zenuwcrisis, waarin zij al zo ver weg was, dat zij onder meer de pap uit het raam op straat goot. Zij moest verscheidene maanden doorbrengen in een rusthuis.

Maar hij heeft evengoed zijn deel gehad. Als loon voor alle moeite en opofferingen en doorstane narigheden kreeg hij al na drie maanden huwelijksleven van haar te horen, dat zij van de ene gevangenschap in de andere was gestapt, dat het er veel op leek of zij altijd het eigendom van iemand moest zijn en geen eigen bestaan mocht hebben.

En als altijd is het ongeluk niet alleen gekomen. De laatste vier of vijf maanden maakt hij zich grote zorgen om wat de geleerde heren zijn 'libido' noemen. Dat laat veel, ja bijna alles te wensen over, nu al, met zijn vijfendertig jaar! En dat is de klassieke verontschuldiging van elke vrouw die haar man bedriegt: 'Hij verwaarloost me, hij heeft me niet meer nodig!' *Heel tersluiks is hij ervoor naar een dokter geweest en kreeg hormonen voorgeschreven, een vrij dure geschiedenis. Want het is geen geneesmiddel, het is aanvulling van een tekort en het zou steeds voortgezet moeten worden, tenzij de uitwerking al te hevig zou zijn. Maar het had helemaal geen uitwerking, tenminste niet in zijn verhouding tot Suzanne. Daaruit zou blijken, dat het euvel van psychische aard moest*

zijn. Hij werd dus doorgezonden naar een dure psychiater, een Dokter Litaney, die meer belang scheen te stellen in Suzanne dan in hem en onbeschaamde, zelfs belcdigende vragen stelde omtrent haar seksuele hoedanigheden. Of zij koel was, hoe zij zich gedroeg in bed, voor, tijdens en na afloop, of zij wel eens zelf het initiatief nam.

Het had weinig gescheeld of hij was al bij het begin kwaad weggelopen.

Verder: was zij nogal mooi, had zij een aantrekkelijk figuur, mooie borsten? Wat noemde hij gewoon? Niets bijzonders? Middelmatig? Meer dan middelmatig? Veel meer? Dus zij kon zonder overdrijving een schoonheid genoemd worden? Waarom zei hij dat niet onmiddellijk? Valse bescheidenheid betekende alleen maar tijdverlies. Of vond hij zo'n mooie vrouw een nadeel?

Hij had de schouders opgetrokken. Dat niet, maar het voordeel ervan kon hij ook niet inzien. Je was er gauw op uitgekeken.

Hier had hij moeten denken aan de ergernissen, die haar opvallende verschijning hem altijd bezorgde, wanneer hij zich met haar in het openbaar vertoonde. Dat stomme aangapen en omkijken door haast alle mannen beneden de tachtig was nog het minste. Maar dan waren er nog de nozems, die haar schandaligheden nariepen, haar vroegen dat prutsmannetje te laten lopen en met hen te gaan dansen. En dan te moeten raden wat het wel zijn mocht, wanneer hij er niet bij was!

Daar kon hij zich toen niet in verdiepen. De vragen werden snel en verwarrend op hem afgevuurd: Dronk hij veel? Hoeveel per dag? Niet meer? Dus hij kon het gemakkelijk zonder alcohol stellen? Eigenaardig...

Het leek wel een teleurstelling. Misschien zou hij volgens het boekje een dronkaard moeten zijn?

En dan even schielijk weer een ander onderwerp: Voelde hij zich wél aangetrokken tot andere vrouwen? Dacht hij dat het hem gelukken zou bij een prostituée, of een andere vrouw, die hij zonder veel moeite krijgen kon? Nooit geprobeerd? Ook nooit aan gedacht? Kom-kom, daar dacht toch elke normale man wel eens aan!

Hij had zo ontwijkend mogelijk geantwoord, maar raakte al gauw verstrikt, sprak zichzelf tegen, moest toegeven wat hij aanvankelijk ontkend had, en na een half uurtje van geroutineerde strikvragen mocht hij vernemen, dat hij lijdende was aan overdreven, zeg maar ziekelijke jaloersheid, die hoogstwaarschijnlijk alleen maar op waandenkbeelden berustte. Dat onredelijke wantrouwen had hem onbewust en tegen zijn wil afkerig gemaakt van zijn vrouw. En dat alles had deze gelcerde kunnen opmaken uit de antwoorden, die Meneer Deprez niet, of alleen met grote tegenzin had willen geven. Maar om de behandeling met vrucht te kunnen voortzetten was een onderhoud met Madame Deprez beslist noodzakelijk. Dus aanstaande vrijdag om, laat eens zien, half vier, zou dat gaan? Hij dacht van wel en heeft de vent natuurlijk laten stikken. Het was hem trouwens veel te duur en hij geloofde geen moment, dat hij beter zou worden door antwoord te geven op nog meer hondse vragen. En stel je dat voor: als je niet kunt goedvinden, dat je vrouw met jan en alleman aanlegt, ben je ziekelijk jaloers!

Toch was het wel een beetje verbluffend, dat die dokter zo had aangedrongen op zijn kansen bij een prostituée. Want na twee weken van hormonen heeft hij zich, voor het eerst sinds

zijn huwelijk en ruim vijf jaar na zijn laatste avontuur van dat soort, inderdaad niet kunnen beheersen. Het was er centje van de zoveelste categorie, die in de schemering langs de berm stond te duimen en heel even haar mantel opensloeg om haar vleeskleurige bustehouder te laten zien. Hij had juist even de koplampen aangedraaid en die korte flits had hem een indruk gegeven van naaktheid en van vrij behoorlijke vormen. Zij stapte vlug in en noemde hem al schat, voor ze eigenlijk zijn gezicht gezien had. Langs een smalle landweg wist zij hem een schuilhoekje te wijzen, waar ze met gedoofde lichten veilig hun gang konden gaan. Haar gebit was schreuwend vals, ze had een slechte adem en weke borsten. Over het geheel genomen verhiel zij zich tot Suzanne als een muilezel tot een renpaard. Wel was zij vakkundig en actief genoeg, maar als al deze vrouwen bleef zij koel en zakelijk, haast even onpersoonlijk als de verpleegsters, destijds in de kliniek, die als het ware geuwend zijn lid in de volle hand namen om er een sonde in te schuiven. Toch was het vlot verlopen, veel te vlug zelfs, zodat het mens begon te lachen en zei, dat zijn laatste plezier-tje wel heel lang geleden moest zijn.

Aangemoedigd door dit succes, heeft hij de volgende ochtend thuis een poging gewaagd. Zij was maar juist niet ronduit afkerig en het werd weer de zelfde lamentabele mislukking. Hij moest een voorwendsel vinden om er van af te kunnen zien zonder zijn onmacht toe te geven. Daarom werd hij kwaad en gaf haar de schuld. Als zij zo duidelijk liet voelen, dat zij van hém niet gediend was, zou hij haar niet langer lastigvallen!

Daar had zij niet eens op geantwoord en dat had hem razend gemaakt.

‘Maar als ik je attrapeer, koop ik een pistool en schiet die vent aan flarden. Dan ga ik de kast in en kun jij alleen voor je kinderen zorgen!’

En toen volgde het sluwe praatje, dat ze zo graag zou willen weten wie al die vurige minnaars van haar wel mochten zijn...

Ook had die dokter gevraagd, of zij wel ooit het initiatief nam. Daar had hij nog nooit aan gedacht en toen opeens ontdekte hij, dat zij altijd volkomen passief is geweest, nooit het geringste uitnodigende gebaartje heeft gemaakt, ook niet tijdens de wittebroodsweken. En vóór hun huwelijk heeft hij door de goede zorgen van Bonmama nooit eens kunnen testen hoe zij seksueel zou reageren. Nooit heeft hij ook maar de kans gekregen een hand onder haar rok te steken of haar borsten te strelen...

Toe, laat hij liever zijn gedachten bij zijn werk houden. Hij heeft een middel bedacht om misschien wat vlotter te kunnen verkopen, heel eenvoudig en ook zeker niet nieuw. Het is niet ingewikkelder dan een lijst van onlangs getrouwde paren en hun adressen. Een kameraad uit zijn diensttijd, Pierre Baller, die op het bureau van de Burgelijke Stand werkt, kon hem er gemakkelijk aan helpen.

Hij is op dit idee gekomen, toen hij zich afvroeg wat er zou gebeuren, wanneer bijna alle mensen bijna alles hadden wat hij kon leveren: ijskast, wasmachine en stofzuiger. Die dingen slijten niet zo snel als auto's, ze gaan een akelig lange tijd mee. Op het ogenblik beleven we een welvaart, die mensen van voor de oorlog niet hebben kunnen dromen. Als je die luxe om je heen ziet, krijg je haast de indruk, dat het geld los en onbeheerd door de straten rolt. Buurvrouwen steken elkaar

de ogen uit met hun nieuwe aanwinsten en de koopwoede heeft zo'n omvang aangenomen, dat de levertijd van de meest-gevraagde gebruiksgoederen al wordt uitgedrukt in maanden. Een staking van enkele weken is voor veel arbeiders een ramp, zij zitten tot over de oren in de afbetalingen. Onvermijdelijk zijn we op weg naar het punt van verzadiging, het ogenblik dat je alleen nog kunt verkopen aan jonge gezinnen en aan mensen, die moeten vernieuwen.

Het eerste jonge gezin van zijn lijst ziet er niet veelbelovend uit, het woont in de Blokmakersgang, een oeroud hofje, dat binnenkort gaat verdwijnen. Toch kan zo'n adres meevallen. In dergelijke krotten heeft hij wel eens kunnen verkopen voor verrassende bedragen, die zonder één hapering werden afbetaald.

Hij loopt door de overdekte gang naar de smalle binnenplaats met de kleine vervallen huisjes, die toch iets voornaams hebben overgehouden uit de tijd, dat ook de eenvoudigste bouwer nog eerbied had voor zijn ambacht. Hij blijft even staan, verrast door de weldoende sfeer van dromerige rust. De zocmende uithaal van een verre schepssirene kan de stilte alleen maar onderstrepen. *Het lijkt wel of de tijd dit hoekje heeft uitgekozen als een van zijn pleisterplaatsen waar hij al eeuwenlang even komt uitblazen.*

Op het aangegeven huisnummer ziet hij de toegang versperd door een zeer oude man met een uitgebeend gezicht, een en al kaak en jukboog. Een donkere nicotinevlek kleurt fel in zijn grijze hangsnor. Zijn voddige kiel zit vol verfvlekken, hij is bezig de deurstijl te schilderen in het hevigste prelatenpurper, dat hij heeft kunnen vinden. En dat op een manier, die wel wat ergernis zal hebben verwekt in dit buurtje van mensen,

die verstand hebben van alle ambachten, omdat zij alles zelf moeten doen. Hij kloddert immers lustig over het vuil en de blazen van de oude verflaag heen en schijnt er nog heel wat genoeg aan te beleven. Er ligt een leep grijsje op zijn gezicht en zijn ogen tintelen van speelsheid.

Deprez zegt goedemiddag. Wonen hier niet Meneer en Madame Kerckhofs, alstublieft?

De oude man proest het uit van pret: Meneer wel, maar Madame moet hij hier niet zoeken, hahaha, die zit op het ogenblik al aan de champagne, als het een beetje wil.

Stapelgek, denkt Deprez. 'Meneer en Madame zijn toch pas getrouwd?' probeert hij.

'Ja!' schatert de ander. 'En ik ben de bruidegom!'

De bruidegom is zeker al bij de tachtig, schat Deprez. En volslagen kinds, kijk maar naar dat schilderwerk. Maar hij heeft geleerd geen enkele kans op voorhand af te schrijven.

'Waar kan ik Madame Kerckhofs vinden? Ik zou haar moeten spreken over een buitengewoon voordelige...'

O, dat treft hij dan goed, want ze is voor iedereen te spreken, voor jong en oud, voor dik en dun, lang en kort, noem maar op! Maar ze moeten wel een dikke portemonnee hebben...

'Kom-kom,' sust hij, 'zo erg zal het wel niet zijn. Waar kan ik Madame...?'

Madame kan hij vinden op de Oude Schippersrui. In de Three Nuns. Maar pas op, daar zijn er geen drie, maar is er maar één, zij, Madame Kerckhofs, helemaal alleen! Ze doet alles zelf, tappen en schenken en waar het om begonnen is. Een hoer als een paard, een Franse nog wel en dat zijn altijd de ergste. Hij knipt driftig met zijn purperen vingers: 'Godverdomme, hoe héét ze ook weer?'

Deprez kijkt op zijn lijst. 'Kerckhofs-Treignac,' helpt hij. Precies, knikt de grijsaard. Hij wist nog wel dat het op cognac leek. Maar ze noemen haar Zwarte Dolly. De politie was van plan haar het land uit te zetten en er was maar één remedie: ze moest zo gauw mogelijk zien te trouwen met eentje van hier. Eerst wou ze niet meer geven dan tienduizend frank, maar hij vroeg er dertig en hij heeft er twintig los gekregen!

De schaterlach van de oude man gaat over in een benauwde hoestbui.

Zijn nieuw systeem begint al goed, vindt Deprez, en in zijn slecht humeur kan hij niet nalaten die oude viezerik eens als een onzindelijke hond met zijn neus in zijn eigen vuil te duwen: 'Zo-zo, dan heeft Bonpa zich nog heel voordelig weten te verkopen!'

Maar het is niet zeker of Bonpa het wel verstaan heeft, want hij is op het juiste moment veel harder gaan hoesten. Hij wendt zich meteen weer naar de purperen deurstijl en tot afscheid zwaait hij zo jolig met zijn druipende verfkwast, dat Deprez schielijk opzij moet springen. Heeft Bonpa het toch verstaan?

Weer in zijn auto overlegt hij of hij nog naar 'The Three Nuns' zal gaan. De Oude Schippersruï ligt in het meest beruchte hoekje van het havenkwartier. Dat is geen bezwaar, want dat soort vrouwen is dikwijls geneigd met geld te smijten. Maar na die aderlating van twintigduizend frank voor de aanschaf van een echtgenoot? In ieder geval heeft hij een soort introductie. Zou hij kunnen zeggen, dat hij gestuurd is door haar man? Nee, dat zou zij kunnen opnemen als sarcasme, pesterij. Door Meneer Kerckhofs dan? Volgens de bruidegom doet ze alles alleen in dat cenmanskroegje. En als

de zaak een beetje marcheert is de voordeur meestentijds op slot. Als schooljongen is hij wel met zijn makkers door deze buurten getrokken en in zo'n geval plakten ze op de gesloten deur een papier, waarop met koeienletters *SOUS PRESSE*, omdat ze niet zo gauw een geschikte Nederlandse uitdrukking konden vinden... Is er geen belet, dan zit zij te lonken voor het raam. En die wilde beesten beginnen je al uit te kleden, eer je kunt zeggen dat je voor een andere boodschap komt.

Nee, dat adres kan hij beter schrappen... Wanneer zouden zijn kansen eindelijk eens keren? Hoe krijgt hij ooit de gelegenheid die Tsjechen te laten stikken en een betere plaats te zoeken? Hij kent vertegenwoordigers, die voor hun vrouw moeten doen of zij heel de dag werken, die bijtijds van huis gaan en hun voormiddag doorbrengen met kaarten en biljarten in een café aan de rand van de stad, waar nog parkeerruimte is en waar ze hun vaste gezelschap aantreffen. Tegen elven gaan zij met hun orderboekje naar de telefooncel en zijn zo beleefd te noteren wat de klanten graag zouden hebben, zo gauw mogelijk, ja, dat spreekt van zelf en zij zullen hun uiterste best doen, maar durven niets te beloven. Doen er zich ergens ingewikkelde moeilijkheden voor en wordt hun aanwezigheid verlangd, dan zullen zij proberen morgenmiddag een uurtje vrij te maken, want er is enorm veel werk, dat weet Meneer Jansen ook heel goed.

Daarmee is het uur gekomen, dat ze al die koffie beu zijn, en wordt het stilaan tijd voor de vermouth.

Maar die luilekkere plaatsjes zijn bezet. En naar iets wat daar op lijkt zou hij moeten zoeken met een getuigschrift van een Tsjechische fabriek. Hoe zou er dat document uitzien? Milek en zijn kamerleden zullen eerst wel aan Praag vragen wat er in

mag staan. Dan mag hij bij zijn sollicitaties wel beginnen met te zeggen, dat hij geen communist is. En waar moet hij solliciteren? Schrijven op die ontelbare naamloze advertenties? Die gaan meestal uit van prulzaakjes, die geen menselijke voorwaarden kunnen bieden, die je zonder basisloon, te voet, met een zware koffer vol zeep of schoensmeer van deur naar deur willen laten sjouwen. En zo ze niet na zes maanden vanzelf op de fles gaan, eindigt gewoonlijk hun bestaan automatisch, wanneer het partijtje ongeregelde rommel is uitgeput. Nee, voor een goede, blijvende vertegenwoordiging, de zogenaamde levenspositie, wordt zelden geadverteerd. In die bedrijven worden nieuwe verkopers aangesteld op afspraak van de oude, of van belangrijke klanten. Soms werken er wel vijf of zes familieleden van uiteenlopende leeftijden in dezelfde voorspoedige zaak. 'Hij komt in ieder geval uit een goed nest,' zeggen de bazen bij het aannemen van het volgende zoontje of neefje. Dat zijn zo van die vriendenrepubliekjes waar een wildvreemde niet binnenkomt. Om zoiets te bereiken zou hij ook hele voormiddagen door moeten brengen in zo'n café en bevriend moeten worden met tientallen van zulke aristocraten, tot een van hen zich zijn lot wil aantrekken. Hij laat het gaspedaal los en staart met open mond. In een plotseling opkomende verbijstering zet hij de wagen stil... Met wie ter wereld is hij eigenlijk bevriend? Kan hij zeggen, dat hij een vriend heeft aan Pierre Baller, die op de Burgerlijke Stand zit en hem de lijst van de jonge huwlijken heeft bezorgd? In zijn soldatentijd is hij maandenlang alleen met hém omgegaan, toen ze in Duitsland lagen. Maar in die dertien - veertien jaar nadien hebben ze elkaar misschien vier keer toevallig ontmoet en afspraken gemaakt, die er geen waren. 'Je

moet vast en zeker eens aan komen.' Is er nog iemand, met wie hij zich 'beviend' kan noemen?

Een gevoel van barre eenzaamheid grijpt hem aan. Hier, in dit oude, krioelende straatje met éénrichtingsverkeer, voelt hij zich als verloren in een onmetelijke woestijn.

Eerst geruime tijd later schrikt hij op van een bende kinderen, die zich op het smalle trottoir langs zijn wagen heen wringen en oorverdovend zingen van Keerscken in de Lanteern.

Hoofdstuk 5

Met de lokaaltrein van het Noordstation is het achttien minuten naar het dorp Roerdonk, dat zijn bekendheid te danken heeft aan het reusachtige natuurmonument, dat zijn naam draagt, hoewel niet helemaal terecht. De Roerdonkse Duinen strekken zich immers uit over grote delen van nog drie andere gemeenten. Ook zijn het natuurlijk geen duinen, want de zee is ver weg, het is een fraai samenspel van golvende, bijna witte zandverstuivingen, waarvan de centonigheid spaarzaam afgewisseld wordt door alleenstaande groepjes kreupeldennen. Dan zijn er nog grote brokken ruige hei, bossen, die zich zelf eeuwen geleden en in kunstzinnige slordigheid aangelegd hebben, vennen en stroompjes, die door de bevoegde commissie krampachtig voor verontreiniging worden behoed. Er wordt beweerd, dat bovenstrooms zelfs industrieën geweerd worden uit vrees voor hun afvalwater.

Voor landschapschilders, die nog iets kennelijks op het doek willen brengen, is deze wildernis steeds een geliefd oord geweest en het aantal catalogusnummers, met de titel 'Roerdonkse Duinen' is niet te tellen.

Men kan er uren rondlopen zonder iemand te ontmoeten, behalve dan langs het toeristische fietspad, dat het landschap over de hele breedte doorsnijdt als verbinding tussen twee dorpskernen. Dit pad loopt langs een der waterpartijen, waar 's zomers, onder toezicht en op strikt begrensde terrein, gekampeerd mag worden en gezwommen. Buiten de vakantie maanden is het er overigens weer zo stil, dat langs dit pad, op klaarlichte dag, een jonge verpleegster van haar fiets kon

worden gesleurd, verkracht en gewurgd. In een der psychiatrische rapporten, die op de strafzitting ter sprake kwamen, werd beweerd, dat het verpleegstersuniform een onweersaanbare drang had uitgeoefend op de dader. Aan de perstafel werd dit een staaltje van zwarte humor genoemd: volgens meneer de dokter was het dus haar eigen schuld. Met dat uniform ook altijd!

Herhaaldelijk zijn hier mensen verdwaald en eerst na dagen in uitgeputte toestand teruggevonden. Al die duizenden schilderijtjes van met hei en brem begroeide duintoppen, van vennen en bosranden lijken wat al te veel op elkaar voor mensen, die geen postduiveninstinct bezitten. Onlangs is er nog door een groot legeronderdeel met behulp van helikopters een vermist kind opgespoord.

Juist voordat deze woestenij tot natuurreservaat werd verklaard, wat een onverbiddelijk bouwverbod met zich meebracht, hebben enkele bevoorrechte ingewijden nog gauw van de onnozele eigenaars een brede, kilometerslange strook grond kunnen kopen, pal langs de grens van het beschermde gebied. De lap werd verkaveld tot bouwpercelen voor een reeks landhuizen, waaraan bij koopcontract zulke eisen werden gesteld, dat deze buurt al gauw werd aangeduid als de 'Gouden Rand' van de Rooddonkse Duinen. Aan de achterkant van deze erven mag om zo te zeggen geen spa meer in de grond gestoken worden.

De gelukkige ondernemers schuilden samen in een naamloze vennootschap en wie gaat kijken in het Handelsregister zal de naam Barry vergeefs zoeken. Wel heeft de familie voor zich drie aan elkaar grenzende buitenverblijven gereserveerd op een van de gunstigst gelegen en mooiste punten, zodat Mada-

me Barry-Clifford, die daar Arabieren fokt, het zonder hoefsmid zou kunnen stellen, als het moest, want onmiddellijk aan haar staldeuren begint een miniatuur-sahara van enkele vierkante kilometers, waar de dieren ongeschoeid door het fijne zand kunnen galopperen, zonder harde plavcísels te moeten overschrijden. Want een Arabier stapt niet, loopt niet, hij schrijdt...

De drie kapitale panden zijn bewoond door André, door zijn broer Etienne, terwijl hun vader, Edward Barry, het middelste heeft genomen. Zo zouden zijn vrouw en hij de jongelui bij hun heen en weer geloop wat meer te zien krijgen. De drie huizen hebben geen welluidende namen en zouden vermoedelijk ook geen huisnummers hebben gehad, naar beweerd wordt, als de gemeenteverordening het niet had voorgeschreven. Alle percelen van de Gouden Rand grenzen waterdicht aan elkaar, nergens is er tussen de tuinen door ook maar het smalste voetpaadje, waarlangs iemand de Duinen zou kunnen bereiken.

Het is van alle kanten bekeken. De drie Barry's wonen ongeveer in het midden van de reeks. Wie zo nieuwsgierig is, dat hij achter hun huizen een kijkje wil gaan nemen op de aangepaste, opzettelijk woeste beplanting van hun tuinen, of op de stallen van Madame André Barry, heeft de keus zowat anderhalve kilometer naar het oosten of naar het westen uit te wijken, tot waar de Gouden Rand ophoudt en de Duinen toegankelijk worden. Langs de harde weg aan de voorkant der landhuizen heeft dat niets te betekenen, maar dan moet de zelfde afstand afgelegd, te voet, tot aan de enkels door het witte zand. Paarden vinden zoiets prettig, maar weinig mensen zijn bereid tot deze inspanning om nu juist aan de achter-

erven van de Barry's te geraken. De Duinen zijn groot genoeg en langs de gebruikelijke toegangswegen is het terrein beter begaanbaar.

Maurice Dhondt heeft in een dorpsherberg naar wetenswaardigheden gevist en weet het een en ander omtrent de liefhebberij van Madame Barry-Clifford. En toevallig zijn het ook de paarden, die hem de weg wijzen. Wel heeft hij aan de voorkant het herkenningsteken gevonden, dat hem aangewezen was. Het huis van André Barry heeft op het leien dak een hoekig, antiekerig koepeltje met een klokje erin, maar de achterkant van de huizen ligt meestal verborgen achter hoogopgaand hout.

Hij sleurt zich door het rulle zand en heeft op deze kille, sombere oktoberdag geen droge draad meer aan het lijf, wanneer hij op een paar honderd meter afstand van achter een terreinplooi een ruiter ziet verschijnen, die een kleine troep loslopende paarden zonder enige moeite naar huis leidt, daarbij geholpen door een hondje, dat zich aanstelt alsof hij de kudde bijeenhoudt. Dat is natuurlijk maar een spelletje, denkt hij, de paarden zullen zich weinig aantrekken van die kleine druktemaker. Hij heeft tenminste nooit gehoord of gelezen, dat er ook herdershonden bestaan voor paarden.

Dit is een mooi aanloopje voor een gesprek met de pikcur, of wat het zijn mag. Zijn silhouet zag er ook van verre niet uit naar een authentieke Barry, die waarschijnlijk ook niet met een hele troep uit rijden zal gaan.

De stallen liggen vlak achter de kunstig gevlochten stalen afrastering, hoog en naar buiten omgebogen, uitlopend in spitse punten.

Hij loopt nu zeer langzaam om op adem te komen en tijd te

winnen. Bij zijn komst heeft de stalknecht juist de onderdeur van de laatste box gesloten. Hij is een echt paardenmannetje, klein, droog en verweerd, o-benen in een lange ballonbroek met sous-pieds. De kleur moet vroeger kaki of beige zijn geweest en is door het vele wassen bijna wit geworden. Dichter bij de vijftig dan bij de veertig. Zijn gezicht staat ernstig en hij schijnt niet ontevreden over zichzelf. Wellicht een gewezen jockey, afgedankt, toen hij uit zijn gewicht was gegroeid.

De twee poortvleugels, van dezelfde makelij als de afrastering, zijn nog open en in het midden staat als een vastberaden schildwacht, de ruigste bastaard, die Dhondt ooit gezien heeft en die geen moment zijn blik van hem afwendt, dat is duidelijk genoeg, ook al zijn er geen ogen te zien achter dat dikke, afhangende haar. Het dier laat alleen zijn glimmende neus zien, is niet groter dan een schnautzer en een voorbeeld van uiterste verwaarlozing. Het roodachtig-zwarte haar hangt in stijf gedraaide koorden langs het lijf, aan de flanken zelfs tot op de grond. Het lijkt wel of het dier nooit borstel en kam gezien heeft, laat staan water en zeep. Wat een vies mormel!

Het praatje van Maurice is weer even terloops en onbevangen als maar mogelijk. Hij speelt de verbaasde. Neem hem niet kwalijk, maar hij wist werkelijk niet wat hij daar uit de verte zag, hij kon zijn ogen niet geloven! Zoveel magnifieke paarden bij elkaar heeft hij nog nooit gezien en dan vrij loslopend als in een film van het Wilde Westen... Dat zijn zeker renpaarden?

De man bijt in het aas. Ongetwijfeld heeft hij hier niet veel aanspraak. En een echte Arabier als renpaard is een ketterij, die hij niet kan laten passeren.

Nee, dat zijn het niet, dat zou niet kunnen. Dit zijn zuivere Araben, keihard en taai en watervlug en al wat je wilt, maar voor de grote rennen zijn ze een stuk te klein. De grootste merrie haalt gewoonlijk niet meer dan één meter zesenvceertig, zevenenveertig.

Maar in de verte gezien, probeert Dhondt zich goed te praten...

Ja, daar heeft meneer wel gelijk in, de bouw schoelt niet veel, want alle renpaarden stammen tenslotte van Araben af. Dat is een heel ingewikkelde fokkerij geweest, kruisingen met allerhande koudbloeds om de stokmaat omhoog te krijgen. Zo hebben ze in Engeland de volbloed gekregen, in Frankrijk de Anglo-arabe, in Duitsland de Trakehner, in Rusland de Strelitz en in Hongarije ook nog zoiets met een speciale naam, allemaal grotendeels van Arabisch bloed.

Het paardenmannetje geniet van de gelegenheid zijn vak-kennis te luchten en de ander probeert niet eens hem te volgen, maar veinst gespannen belangstelling.

Nu de baas in vriendschappelijk gesprek schijnt te zijn, verliest de hond zijn gespannen houding, komt langzaam nader en snuffelt eens aan de broekspijpen van de vreemdeling om de identiteit vast te stellen voor een volgende keer.

Dhondt neemt de gelegenheid te baat om van onderwerp te veranderen en buigt zich over de hond. 'Zo brave jongen! Wordt het niet stilletjes aan tijd, dat jij eens gekamd en geborsteld wordt?'

Gekamd? Geborsteld? Het klinkt als de grofste heiligschen-nis.

Maar dat is een zuivere Puli! En zoals hij daar staat heeft hij kampioensprijzen gehaald op tentoonstellingen. Kammen en

borstelen, huh! Meneer en Madame en hij zijn hem samen gaan halen, helemaal in Hongarije en dan nog diep in de poesta. Daar is een hele hoop geld mee gemoeid geweest. Maar dit zijn dan ook heel bijzondere dieren, ze zijn bestand tegen alle weer en het moet al erg lelijk doen, voor ze uit zichzelf in een hok kruipen, ze slapen even lekker in de sneeuw als op een veren bed. In hun eigen land worden ze niet alleen gebruikt door schaapherders, maar ze doen ook dienst op de stoeterijen en als veedrijvers. Wacht maar eens even...

De pikeur opent een van de boxen en meteen komt een jonge ijzerschimmel naar buiten gedanst, een nauwelijks volwassen merrieveulen, met een adellijk hoofd en vloeiende lijnen, waarvan de schoonheid niet te vergelijken is.

'Dat is de grootste zottin van de stal, ze krijgt er nooit genoeg van, zou heel de dag rond willen ravotten... Hup, Fara!'

Een speelse klap op het kruis en zij zweeft in fraaie galopsprongen door het stuivende zand. Op een goede honderd meter gaat zij prettig rondbuitelen, gooit haar kroep omhoog, draait steigerend enkele pirouettes en rolt zich over de rug, de benen steil in de lucht. Dan opeens speelt zij doodsangst, schudt heftig het hoofd en maakt schichtige zijsprongen om het volgende ogenblik in triomfantelijk gehinnik de vijand met klauwende voorbenen en gefletste tanden te doen afdeinzen.

De pikeur mompelt iets onverstaanbaars en de Puli gaat dadelijk, maar niet overhaast, op de merrie af, als een werkmans die weet in welk tempo hij moet beginnen om het te kunnen volhouden tot schafttijd.

De twee dieren beginnen kringetjes te draaien en het paard schijnt aanvankelijk de leiding te hebben, ook de richting te

bepalen, maar merkwaardig genoeg naderen die kringen meer en meer de stal.

Intussen is de pikeur aan het woord. Er worden daarginds verhalen verteld over Puli's, die niemand kan geloven, als hij nooit een staaltje als dit heeft meegemaakt. Zo vertellen ze van een losgebroken stier, die door vijf man niet overmeesterd kon worden en teruggebracht, maar die door zo'n kleine Puli helemaal op zijn eentje weer naar de stal werd gedreven. Dat kan soms een tijdje in beslag nemen, maar ze geven het nooit op en ze kennen geen vrees. Ze kunnen alles leren en hebben een beter geheugen dan veel mensen.

Daar, tegen de flauwe helling van een duinplooi, gaat het spel voort. Zeer spaarzaam klinkt er een scherp en waarschuwend geblaf, niet meer dan één stoot, maar het heeft een zichtbare uitwerking op de dolle Fara, die na een poosje opeens recht naar de stal draaft, met gespitste oren en in gespannen benieuwdheid, de aanstelster, alsof haar aanwezigheid daar dringend vereist wordt en de Puli er maar toevallig voor spek en bonen bij loopt.

De pikeur laat het paard in de box en beloont de hond met een paar klopjes op de ribben.

Over geheugen gesproken, ze waren daar op een stoeterij, waar meer dan honderd paarden en veulens in het wild rondliepen over een enorme vlakte. Toen ze er aankwamen, was er zelfs niet één van de dieren te zien, zo ver ze kijken konden. Toen kreeg zo'n Puli alleen maar de naam van een paard te horen, Soltan of zoiets. Het hondje verdween uit het zicht en kwam na een half uur aanzetten met het paard, dat ze hebben moesten...

Dhondt moet zijn kaken tot brekens toe klemmen om niet te

geeuwen. Op de een of andere manier zal hij toch de Barry's ter sprake moeten brengen! Daarom vraagt hij waar die paarden eigenlijk voor dienen.

Een hobby van Madame? Fokken? Maar krijgt ze op den duur dan niet wat te veel van die Arabieren?

De pikcur spitst de lippen en schudt het hoofd. Kijk, hij richt alle veulens af, hij is vóór de oorlog remonterijder geweest bij het leger. En een Araab is nog altijd een uitstekend rijpaard, vooral voor dames. Als Madame er zeker van is, dat haar dieren een goed tehuis krijgen, doet zij er wel aan vrienden en kennissen cadeau. En wie erom vraagt, kan er eentje kopen voor heel weinig geld, als ze tenminste zeker is van een goede behandeling. Dat geld is natuurlijk bijzaak. Ze zegt, dat mensen minder respect hebben voor iets, waar ze helemaal niets voor betaald hebben. En daar heeft ze gelijk in...

'Dit is toch de familie Barry-Clifford, is 't niet? Heet Meneer niet Etienne?'

Hij weet beter, maar dit is de manier om deze wijsneus aan het praten te krijgen. De man had schoolmeester moeten worden, hij kan niet nalaten stommiteiten recht te zetten. Hij aanvaardt een sigaret, ademt de rook diep in en neemt het woord.

Dat zit zo: er zijn twee families Barry-Clifford. De heren André en Etienne zijn getrouwd met twee zusters, de enige kinderen van een Amerikaanse miljonair, ook iemand van de scheepvaart, reder en scheepsbouwer en zo meer. De duivel kakt immers altijd op de grootste hoop... En de paarden zijn van Madame André. Ze heet Elisabeth, maar ze noemen haar Teddy. Ze heeft nog geen kinderen, maar ze heeft de tijd, ze is nog geen dertig. Zo te zien fokt ze liever Arabieren en ze ver-

veelt zich geen minuut, ze zit liever te paard dan op al die recepties en banketten. Het is haar bedoeling de dieren groter te fokken zonder het ras te vermengen. Dat is niet zo eenvoudig. Toch heeft ze in vijf jaar tijd al een paar centimeter gewonnen, in enkele gevallen. Eerlijk gezegd, ziet hij er niet veel in. Een Araab is nu eenmaal een Araab en zonder kruising kun je met Liliputters geen reuzen fokken. De grootste dieren zijn natuurlijk voor de fok, maar al die miljoenen kleinere voorouders hebben ook hun invloed op het resultaat. En je moet oppassen voor inteelt.

Om gek te worden, vindt Dhondt, maar bedwingt zich en lijkt een en al leergierigheid. Zodra hij de kans krijgt er een woord tussen te plaatsen, neemt hij, geïnspireerd door 'de duvel en de grote hoop' zijn toevlucht tot de klassenstrijd.

Tja, het is niet eerlijk verdeeld, vindt meneer ook niet? Sommige mensen leven alleen maar voor hun plezier en zijn zo kolossaal rijk, dat ze van die prachtige paarden kunnen uitdelen aan hun kennissen, terwijl de grote hoop alleen maar voor zijn verdriet op de wereld is.

Deze aansteker schijnt niet te willen vonken. De remonte-rijder spitst weer keurend de lippen, houdt het hoofd schuin en legt er eerst de nadruk op, dat hij misschien niet alleen voor zijn plezier leeft, maar bijlange ook niet enkel voor zijn verdriet, al is hij helemaal niet rijk. Vervolgens kan hij goed verdragen, dat er buitengewoon rijke mensen leven in een rijk land als dit, waar eigenlijk geen mens wat te kort komt, of hij moet nog te lui zijn dat hij eet. Hij is een paar keer met Madame en Meneer naar die doodarme Arabische landen geweest, op zoek naar geschikte fokdieren, want je moet oppassen voor inteelt. Dáár was het een echt schandaal om te zien hoe

enkele stomrijke stinkers te midden van al die afgrijselijke ellende rondtoerden in de duurste wagens, die niet gewoon gelakt waren, maar belegd met achttien karaats bladgoud. Dan begrijp je niet, dat die kerels niet allang aan stukken gescheurd zijn door al die hongerlijders. Maar hier mag alleman schatrijk worden, wat hem aangaat, als ze hun geld maar laten rollen, zoals de Barry's het doen. En fokken en africhten van raspaarden is de mooiste liefhebberij, die er kan bestaan.

Nu is het wel duidelijk, dat hij uit dit mannetje niet veel anders kan krijgen dan geraaskal over paarden. Hij kijkt op zijn horloge en maakt aanstalten om verder te gaan, maar rekt het lang genoeg om niet onbeleefd te zijn. Wie weet heeft hij deze ruiter nog nodig.

'Is het langs die kant nog ver naar de harde weg?'

Zowat even ver als hij gekomen is, meent de ander. Alleen nog wat slechter om te lopen. Als meneer er tegen opziet, wil hij hem wel even door de tuin naar de voorkant brengen, dan is hij meteen op de macadam naar het dorp. Een ogenblik.

De pikeur sluit de poort van stalen vlechtwerk met een Yale-sleutelje en gaat hem voor over een golvend pad, dat enkele vrij steile hellingen heeft. De tuinarchitect heeft zich bepaald tot de plaatselijke mogelijkheden, veel soorten naaldhout, opgevrolijkt door zilverberken. Dan lopen zij geruisloos door het zachte zand langs een meidoornhaag. Dhondt, die een hoofd groter is dan zijn begeleider, kan er maar juist overheen kijken. De heg schijnt als windscherm te dienen voor een zwembad. Door zijn onregelmatige, natuurlijke vorm zou het voor een klein ven kunnen doorgaan, als drie van de vier kanten niet zo steil waren afgegraven. Aan een van die rechte wanden is een springplank gebouwd en een metalen laddertje.

En hier krijgt Maurice Dhondt een schok. Op nauwelijks tien meter afstand ziet hij de man van zijn foto's en van Hotel La Paz, gekleed in rijbroek met laarzen, een geruit tweedjasje over een hoogsluitende zwarte trui en een pet met dezelfde ruiten. Hij beurt een groot stuk textiel van de grond en spreidt het met wijd open armen uit. Het is een beige badmantel van dikke, sponzige stof. En daar stijgt langs het laddertje een vrouwengestalte in mosgroen badpak op uit het water, slank en glimmend als een hagedisje. Een kort, recht neusje in een rond gezicht, dat nogal rood afsteekt tegen de witte badmuts en bezaaid lijkt met gouden lovertjes. Dhondt's ogen zijn scherp genoeg om te zien, dat het grote sproeten zijn. Dat geeft haar iets eerlijks, vindt hij. Haar ogen staan wijduiteen en zijn aan de groengele kant, als die van een jong leeuwte. Dan worden de badmuts afgerukt en de vlechten uitgeschud. *Juist, bij dit ensemble hoort een haardos, die de kleur heeft van vloeibare honing...*

Dus dit is Madame André oftewel Teddy. Wat kinderlijk, zo te zien – misschien door de sproeten – en lief, een vrouwtje om te vertroetelen.

Dan denkt hij wat een brutale stunt het eigenlijk is, te zwemmen bij dit schrale weer, en wordt even flink dooreengeschud door een rilling. Haar man schijnt er ook zo over te denken. Onverstaanbaar, behalve dat het Engels is, klinkt zijn gemompel knorrend en tegelijk berustend. Een hopeloos geval, voor geen rede vatbaar en dat gaat nog eens verkeerd aflopen... Zij lacht overmoedig en verweert zich met onbezorgde pochoc-klanken. Snel wikkelde hij haar in de badjas.

En dat is voor Dhondt het einde van het echtelijk tafereltje.

Hij moet wel achter de pikcur aan en het volgend ogenblik ziet hij zijn uitzicht belemmerd door een hoge massa rodo-dendrons.

De familie Barry heeft hem ongetwijfeld niet gezien, zelfs niet gehoord. Zijn groen Tiroler-hoedje, juist boven de ruige top van de heg, kon nauwelijks opvallen tegen een achtergrond van warrige begroeiing. Zij waanden zich onbespied, dus dit is wat je noemt een goed huwelijk. Meneer André is een zorgzaam en voorkomend echtgenoot, hij zal er zeker wat voor over hebben de huiselijke vrede niet te laten verstoren.

Zal hij die zwempartij nog ter sprake brengen? De kleine pikeur schijnt er niets van gemerkt te hebben. Beter van niet. Hij weet nu immers genoeg van Meneer André en zijn Teddy. Dit is niet zo'n ultra-modern huwelijk als dat van de rijke bouwer Triborgh, waar die stomme Gaston Deley destijds tegenaan geblunderd is.

Maar met al die huizen, in het Prinsenpark en aan de Gouden Rand, lijkt het hem veiliger zijn foto's – 'persoonlijk' en 'vertrouwelijk' – te adresseren aan Hotel Barry op de Oude Markt. Onze Teddy zou de omslag eens bij vergissing open kunnen maken.

Hoofdstuk 6

Diezelfde zaterdagmiddag heeft Etienne Barry een terreinrit gemaakt met zijn schoonzuster Teddy, waarna hij niet kon verhinderen dat zij even in het water dook, heel even maar. En nu hij haar met wat zacht gemopper in haar badmantel heeft geholpen, is zijn rug een en al kippevel. Maar zij babbelt zonder klappertanden in het rond, terwijl ze ongehaast met hem op het huis toe wandelt.

‘Allemaal drukte om niets. Ik ben het immers gewend. Als je maar één ogenblik kon gewaarworden, hoe heerlijk fit en gezond ik me nu voel, zou je wel anders praten, zou je er ook aan beginnen, wie weet. En sinds de dokter heeft gezegd dat het geen kwaad kan, zolang ik me maar regelmatig blijf harden, is zelfs André opgehouden met zeuren, dus... Over goed drie uur landt die lieve schat al in New York.’

‘Waarom ben je niet...?’

‘Ik voelde er niet veel voor omdat hij maar twee dagen daar blijft. Je zult wel weten wat er te doen is.’

‘Nee, ik weet er niets van. Dat is niet mijn sector en ik heb genoeg aan mijn eigen narigheden.’

‘Er was iets dringends te bespreken met John B. en zo geheim, dat er geen personeel aan te pas mocht komen. Dus maar twee dagen en in een vliegtuig ben ik nog steeds niet zeker van mijn zaak, vooral niet bij ruw weer. Ik heb niets aan André willen zeggen, maar vorige keer ben ik de laatste twee uur zo onpasselijk geweest, dat ik voortdurend op het punt stond van je weet wel... Bovendien kan Arabella ieder moment veulenen. Jacques heeft al twee nachten op een veldbed naast haar box

geslapen... Och, daar is hij juist... O, Jacques! Vannacht los ik je af. Dan kun je vanavond gaan kaarten en thuis blijven slapen.'

De remonterijder trekt een bedenkelijk gezicht. 'Ja maar...'

'Het kan geen kwaad. Ik slaap licht genoeg en ik heb de telefoon bij de hand.'

'Als u mij dan maar direct belt, Madame, en niet alles alleen wilt beredderen. Ik zal het nummer van het café op een papertje bij het toestel leggen. Dan ben ik op de motor in vier of vijf minuten aan de stal. En om twaalf uur ben ik wel thuis uit De Drie Koningen.'

Hij heeft duidelijk medelijden met zichzelf, maar weet, dat er niets aan te veranderen valt. Hij zucht met nadruk, salueert als een soldaat en gaat verder.

Zij kijkt hem even na. 'Ik heb het waanzinnige idee dat zijn benen met de dag krommer worden. Zo stellig, dat ik iedere morgen in de lange spiegel met de grootste achterdocht naar mijn eigen benen kijk... Hij is het er helemaal niet mee eens, de goeierd. Maar Bella zal het erg prettig vinden. Ze is zo op me gesteld dat ze als een hondje op me toe komt huppelen, zonder dat er sprake is van een klontje. Dat is iets zeldzaams bij een paard, weet je, Etienne? Dat wil zeggen: als het spontaan gebeurt, als het geen aangeleerd circuskunstje is.'

'Ik zal maar niet proberen je van dat dwaze plan af te brengen, Teddy. Een hele nacht alleen in een stal! Maar doe me dan tenminste het genoeg de boel goed af te sluiten. Je bent daar alleen op de wereld, je kunt al begraven zijn in de duinen, voor er iemand te hulp kan komen. En Bonny zegt, dat je zelfs in een hotel dikwijls genoeg vergeet je deur af te sluiten.'

'Ben je bang dat ik geschaakt word?'

‘Er valt niet mee te spotten, Teddy. De criminaliteit neemt hand over hand toe. Hier vlak bij, in Deurschot, werden op klaarlichte dag, vlak bij het gemeentehuis, één politieman doodgeschoten en één zwaar gewond door kerels, die zo juist een bankloper hadden beroofd van een tas met enkele honderdduizenden aan weeklonen. Ze zijn er in een gestolen wagen vandoor gegaan en we hebben nooit meer iets van de heren vernomen. Dat is maar één voorbeeld. En je weet wat er met het kind van de Peugeot’s gebeurd is, met de vrouw van Dassault. Het bezit van veel geld is nu cenmaal altijd een gevaar geweest en het wordt er niet beter op. Ik wil je wel verklappen, dat ik een paar beste pistoolschutters, oudgediende para-commando’s van Korea, in dienst heb genomen om een oogje te houden op de kinderen, zonder dat het te veel in de gaten loopt. Praat er dus maar niet over.’

‘Bonny en ik hadden in New York ook een lijfwacht. Die heeft nooit iets te doen gehad.’

‘Dat is juist de bedoeling. Dus je sluit alles goed af?’

‘Ja. En Peter Poeli is er ook nog.’ Ze hebben de hond zo genoemd omdat er nog een andere Peter in de familie is.

‘Ja, Teddy, ik ken die melodie. Als het er op aan komt jou te verdedigen, kent dat brave dier geen vrees. Prachtig! Aandoenlijk! Maar gangsters van het soort als daar in Deurschot zullen aan die kleine held weinig tijd verliezen.’

‘Wat scheelt er eigenlijk aan, Etienne? Is er iets?’

Hij schrikt er een beetje van. ‘Wat zou er moeten zijn? Er is helemaal niets bijzonders. Als er iets is, is het al te laat. Ik kijk vooruit, ik spreek in het algemeen, niet naar aanleiding van dit of dat. Hoe kom je daar bij?’

‘Ik weet niet. Je bent anders dan gewoonlijk, vind ik. Een

beetje nerveus, zou ik zeggen, opgewonden. Is er iets met Bonny?’

‘Grote goden, néé! Er is niets ongewoons. Wat brengt je op het idee?’

‘Je ziet er uit of je moeilijkheden hebt. Toch geef je een indruk van overmoed. Als ik zou moeten raden, zou ik zeggen, dat je in een gevecht gewikkeld bent, dat je strijd lust is opgewekt, maar dat je toch niet zeker bent van de overwinning. Net als toen met de Socatang, of wat het zijn mag... Of is het een dreigbrief?’

Hij lacht zo natuurlijk als hij kan. ‘Dat is dan verkeerd gaderen, liefje! Daar is geen spraak van en ook niet van iets in die geest.’

Tegelijk denkt hij: Ik moet beter op mezelf letten, ik loop in de gaten zonder het te weten. En dan zeggen ze nog wel, dat ik een tronie heb om poker te spelen. Ze vraagt niet naar de kinderen, ze vraagt naar Bonny. Het is een beetje griezelig: ze vóélt dat er iets niet in orde is en dat het Bonny aangaat. En ik voel, dat ik een grote vlegel ben, een oudbakken nozem! Maar het ergste is, dat ik er geen macht over heb. Ik voel me als in een slippende wagen, als op een paard dat door de teugel springt. Om akelig van te dromen! Hoe is dat alles zo ver kunnen komen, hoe heb ik me zoiets op mijn hals kunnen halen?...

Of nee, dat is de kwestie niet. Ik heb mezelf niets aangedaan, evenmin als iemand zich met opzet griep of tyfus op de hals haalt. Het overvalt je onafhankelijk van je wil en al gauw zie je af van alle verzet, ofschoon je beter weet. Die tegenstrijdigheid is zelfs een deel van het onweerstaanbare geluksgevoel. Alle gewetensbezwaren slaan om in driestheid, je krijgt een

gevoel van bevoorrechting en van macht, terwijl in werkelijkheid de dolle wagen levensgevaarlijk met je rondtolt over de gladde weg. En of zij het geroken heeft, sprak Teddy daarjuist van overmoed... Gauw over wat anders beginnen! 'Je weet toch dat we bij de oude luitjes verwacht worden voor het diner?'

'J-ja,' aarzelt zij. 'Als die lieverds me dan maar op tijd laten gaan. Wil je zo vriendelijk zijn me daarbij nu eens niet tegen te werken?'

'Och, als je het eenmaal in je hoofd hebt gezet... Ik zal je wel helpen.'

'Dank je, Etienne. You are a brick. Tot straks.'

A brick, een fidele kerel, op wie je altijd staat kunt maken. Als ze eens wist...

Toch is hij er zeker van, dat hij bij haar het meeste begrip zou aantreffen, wanneer alles bekend werd, ook aan Bonny... Als alles bekend werd?!... Maar sacrénomdedieu, het mág niet, het zál niet bekend worden! Heeft hij dan heel zijn verstand verloren? Een ramp van die afmeting is eenvoudig niet mogelijk, ondenkbaar! Het is al veel te ontzettend, dat hij daarjuist vluchtig en zonder nadenken die mogelijkheid een ogenblik heeft kunnen veronderstellen.

Het volgende ogenblik denkt hij al weer aan het afgesproken telefoongesprek, pas dinsdag, omdat zij niet eerder de kans zou krijgen... Suzanne heeft al gezinspeeld op brieven, en beweert, dat haar vriendin Huguette, die op de rederij werkt, volkomen te vertrouwen is. Dat meisje was ook haar toeverlaat in haar verlovingsstijd.

Huguette Verdier en zij is ernstig uit haar humeur, wanneer iemand haar achternaam niet op zijn Frans uitspreekt.

‘Ver-di-er, alstublieft!’ En dat klinkt dan als het vallen van ijskegels op een marmeren vloer.

‘Ze heeft gelijk,’ ginnegappen haar collega’s. ‘Het klinkt werkelijk een beetje verdierlijkt.’

Frans of Nederlands, de naam riep hem niet het schimmigste beeld voor de geest, tot zij hem aangewezen werd en hij haar herkende als een dagelijkse verschijning, die hij in ongeveer acht jaar tijd wel duizend keer met een knikje voorbijgelopen was. Gesproken had hij haar nooit. Haar werk, archief of zoiets, bracht haar niet in aanraking met de top. Wel was zij op haar manier opvallend: veel te veel boezem, zo goed als geen achterwerk en overigens al even weinig aantrekkelijk, om het zacht uit te drukken. Op haar afdeling was het grapje ontstaan, dat zij van boven te veel vrouw en van onderen bijna man was.

Is het niet opvallend, dat uitzonderlijke schoonheden vaak worden aangetroffen in gezelschap van lelijke, toegewijde vriendinnen?

Maar brieven zijn altijd gevaarlijk. Gelukkig heeft Suzanne er niet erg op aangedrongen en zo verblind is hij nog niet, dat hij niet kan raden waarom. Haar zuster heeft haar immers al met haar vijftien jaar van school genomen. Misschien zou zij voor haar eigen geschrijf de hulp moeten inroepen van haar betrouwbare Huguette, zoals dat waarschijnlijk ook het geval is geweest met de minnebrieven in haar verlovingstijd.

Maar als je Barry heet, wordt dan het romantische geheimpje, het zoete schandaaltje niet wat al te interessant voor de betrouwbaarheid? Op zoiets bovenmenselijks valt haast niet te rekenen. Wel kan hij eens zien of die Huguette met de Franse naam niet bevorderd kan worden, of beter gesalaricerd, zon-

der dat het te veel aandacht trekt. Dat helpt altijd een beetje. In zo'n geval zei Grootvader Barry altijd: 'Ik heb hem aan een gouden ketting gelegd.'

Ja, hij wéét, dat hij zich blindelings voortbeweegt over een terrein vol vosseklemmen en valkuilen. Het begon juist in die dagen, dat hij zich een heel grote jongen voelde. Op zijn eentje, buiten de belanghebbende familieleden om, was hij erin geslaagd op een verpletterende manier de gevaarlijke aanval af te slaan van het consortium – beter gezegd komplot – Socratang. Een doortrapt gemene aanval, die volgens zijn spionageberichten heimelijk gesteund werd door de Italiaanse regering en die gemakkelijk een miljard frank had kunnen kosten aan verschillende Barry-belangen, afgezien van de onberekenbare schade door winstderving gedurende een onbepaald aantal jaren.

Die ochtend, op de vergadering van de top, had hij met zijn beste pokertronie zo droog en bescheiden mogelijk verslag uitgebracht. De heren waren er nogal bleek van geworden, behalve Oom Louis, die altijd paars werd bij zoiets. Na afloop hadden zij hem een hele tijd zwijgend en met open monden aangestaard, tot André als gewoonlijk het eerst de spraak terugvond.

Tja, dat was werkelijk een felicitatie waard. En het was natuurlijk erg chic van Etienne, dat hij vader er buiten gelaten had, want die zou zich veel te kwaad gemaakt hebben. Maar zoals zij hier zaten vormden zij toch een groepje, dat zijn verantwoordelijkheden nooit uit de weg gegaan was en er recht op had geraadpleegd te worden bij zoiets belangrijks. Daar kwam bij, dat het verlies veel groter zou zijn geweest, als Etienne nu eens niet zo'n geniale greep had gehad. Zijn

tactiek was meer gebaseerd geweest op ingeving dan op logisch redeneren. Hier was met goed geld gegooid naar wat angstwekkend veel op kwaad geld gekeek en het ook even gemakkelijk had kunnen worden.

'Dat was juist de reden waarom ik niets gezegd heb,' had hij zich verdedigd. 'Ik was veel te bang dat jullie het niet aangedurfd hadden.'

Oom Louis, die al minder paars was, had gevraagd: 'Wat had je gedaan, wanneer het je niet gelukt was?'

'Dan had ik desnoods mijn vrouw en kinderen op het spel gezet om jullie arme drommels schadeloos te stellen.'

'Kun je makkelijk zeggen,' had zijn oom geschamperd. 'We kunnen ons immers geen arme bloedverwanten veroorloven. En je weet heel goed, dat ik best voor een gokje te vinden ben, als het tegen zulke stinkers gaat.'

Daarmee was de zaak afgedaan, maar hij had op zijn woord moeten beloven, dat hij het bij deze éne solo zou laten. De heren zouden beter slapen, als er achter hun rug niet nog meer van die halsbrekende toeren werden uitgehaald. Oom Louis was zeer fel geweest op dit punt en had hem nogal hard aangeblaft, maar die avond had hij twee flessen cognac Napoléon laten afgeven van de schamele twintig, die hij nog maar overhad van de partij, die gegarandeerd ruim tachtig jaar in de familie is geweest en praktisch niet meer te vervangen.

Zou zijn uitbundige euforie van die dagen van invloed zijn geweest op het verloop?

Hij had haar op het eerste gezicht herkend, te meer omdat zij nooit helemaal weg is geweest uit zijn gedachten. In de eerste plaats was er de bijzonder geslaagde foto van het koninklijk bezoek, waarvan een ingelijste vergroting is opgehangen in de

gang naar zijn werkkamer. Een toevallige kunstfoto met de zon als tegenlicht en een wazige, donkere achtergrond, zodat de figuren, zowel van de koningin als van het meisje, door een helle stralenkrans zijn omgeven. De schaduwen op het jonge gezichtje vloeien wonderlijk zoet uit naar de lichtende contouren en het is of haar grote, blonde haardos in vlammen staat. Al die tijd heeft hij maar zelden verzuimd er in het voorbijgaan even naar te kijken.

En dan waren er de confidenties van Mademoiselle.

Voor hem en zijn broers, die nog op haar schoot gezeten en in hun studententijd geld van haar geleend hebben, is zij Mari-
anne, overigens is zij de enige Mademoiselle van Hôtel Barry, zoals aan het hof van de Franse koningen de oudste broer van de regerende vorst de enige 'Monsieur' was. Zij is nu tweeënzestig en was een der eerste jongedames van voorname, half adellijke familie, die het vertikten om zich thuis te blijven vervelen, tot er een geschikte echtgenoot zou komen opdagen. Bovendien had zij genoeg zelfkritiek om in te zien, dat haar kansen op dit gebied niet bijster groot waren. Nogal lang, zeer gedistingeerd, maar mager, veel te mager. Destijds verwekte zij in haar kring groot schandaal door er bij haar mondigheid uit te trekken en haar brood te gaan verdienen op een vulgair scheepvaartkantoor, al heette het dan Barry.

Bij haar aankomst had zij, als gebruikelijk voor haar soort, op haar scholen nooit een woord Nederlands geleerd en wat zij kende van het plaatselijk dialect had zij thuis in de keuken opgepikt. Vandaar Mademoiselle. Omdat zij nooit iets half aanpakte, sprak en schreef zij ruim een jaar later, nadat zij ook enkele maanden op het Rotterdamse kantoor had gewerkt, even goed Nederlands als een Haagse minister, in veel geval-

len zelfs beter. Haar roepnaam was toen evenwel gevestigd, zij was en bleef Mademoiselle.

In vertrouwelijke aangelegenheden is zij secretaresse van André Barry, die haar geërfd heeft van zijn vader, toen deze na een lichte hartaanval rustig ging leven. Bijwijlen vliegt zij ook met geheime opdrachten naar welke haven dan ook, eenmaal zelfs naar Tokio, maar welbeschouwd is zij zeker zo belangrijk als toevlucht van het personeel, vooral van de jonge meisjes. Als er een te veel geplaagd wordt, dreigt zij naar Mademoiselle te gaan. Wordt er een zwanger, dan gaat zij naar Mademoiselle, die zich dan belast met de blijde boodschap aan de ouders en zich beijvert voor een spoedhuwelijk. Alle Barry's behandelen haar met onderscheiding. Zelfs Oom Louis zal aan de telefoniste zeggen:

'Vraag eens aan Mademoiselle of zij even tijd voor me heeft.' Zij was het ook, die het mooiste meisje uit haar collectie had aangewezen om de bloemen aan te bieden bij het koninklijk bezoek. Om de afgunst wat in te dammen werd Suzanne voor de gelegenheid 'het jongste lid van het vrouwelijk personeel' genoemd, wat ook maar heel weinig scheelde.

Mademoiselle had haar meegenomen naar een van de beste modezaken om de gelegenhedsjurk uit te kiezen en toen zij terugkwam, was zij nog zo geschokt, dat zij haar hart moest luchten bij Etienne, die zij het eerst aantrof.

Nee, zo iets pijnlijks had zij nog niet meegemaakt. Het kind was van tevoren al opvallend zenuwachtig en ongelukkig, maar toen het op passen aankwam viel het arme schaap bijna flauw van schaamte. Dat ondergoed! Onvoorstelbaar! Het slechtste katoen, versleten, gelapt en goor of het steeds zonder zeep gewassen werd. Geen vlot bustehoudertje, maar zo'n

antiek lijfje uit de jonge jaren van haar grootmoeder, zonder een spoor van kantje of randje. Katoenen kousen en zwarte kousebanden in plaats van een gordeltje met jarretelles. Maar *dat was nog lang niet het ergste. Etienne herinnerde zich nog* wel van voor de oorlog die stevige, witkatoenen zakjes van Spratt's hondeblood? Nu dan, uit die zakjes was haar broekje gemaakt, met pijpen nota bene, als bij een voetballer. En zo vaak kon het niet gewassen zijn, of de blauwe letters en de hondekop van Spratt's stonden er nog duidelijk op!

Een efficiënt soort kuisheidsgordel, had hij toen gedacht.

Toen dat fraais voor de dag kwam, was Mademoiselle gelukkig alleen geweest met Suzanne, had het gezien door de spleet in de gordijnen van de cabine.

'Doe gauw alles uit en rol het op, dat niemand het ziet. Je krijgt ondergoed van hier. En ga nu niet huilen, het is niet de moeite waard. Je bent er niets minder om. Wat is je nummer?' Het kind wist niet eens, dat er maatnummers bestonden. En dan een figuurtje, een middeltje, zo snoezig dat je haast zou zeggen: van dit model kan er op heel de wereld maar één bestaan. Een engeltje!

Dan waren ze naar een tea-room gegaan, want daar moest Mademoiselle meer van weten en Suzanne had zich bereidwillig laten uithoren over haar zuster-voogdes en de medevoogd Amédéc. Mademoiselle had haar gebakjes laten eten, had haar getroost en was er in geslaagd haar aan het lachen te krijgen.

'Je begrijpt wel, Etienne, dat die triestige klucht vooral niet ruchtbaar mag worden. Dat zou al te verschrikkelijk zijn. Je weet niet met wat voor wilde katten ik hier te doen heb.'

En nooit was hij er in geslaagd de 'trieste klucht' te vergeten.

Alle Barry's houden honden en wat hij vroeger nooit gemerkt had, nu opeens bleek, dat zijn levenspad bezaaid was met zakjes van Spratt's. Het werd een ware obsessie. Telkens opnieuw trachtte hij zich het tafereel in de cabine van Maison Colette voor te stellen, telkens opnieuw eraan herinnerd door de grote foto in de gang. Hij heeft er zich zelfs op betrappt, dat hij in de armen van Bonny nog moest denken aan wat er uit het brockje van Spratt's mocht te voorschijn gekomen zijn.

Toch heeft hij in het jaar dat zij nog op kantoor is gebleven zo goed als geen contact met haar gehad. Evenals de andere Barry's heeft hij haar na het koninklijk bezoek een complimentje gemaakt over haar verschijning en vooral over haar sierlijke *révérence*. Daarbij heeft zij lief gebleesd en gezegd, dat Mademoiselle een hele tijd met haar had moeten oefenen, voor het op iets was gaan gelijken. Daarna heeft hij de schoonheidskoningin van Hôtel Barry alleen maar wat vriendelijker toegeknikt dan bijvoorbeeld een Huguette Ver-di-er.

Destijds heeft hij wel de geschiedenis van het groteske ondergoed verregaand gevonden en zonder weerga, maar toch niet tragisch genoeg om er niet even om te grinniken. Nu vindt hij het een drama. Geen wonder, dat het kind hals over kop in haar ongeluk liep, zodra die halfgare vrijer zich aandiende. Al in de eerste maand van het huwelijk beschuldigde hij haar van ontrouw, omdat bij zijn thuiskomst haar mantel aan een andere haak van de kapstok had gehangen dan bij zijn vertrek.

Nu heeft die idioot dan toch eindelijk, na vijf jaar van de zotste beschuldigingen, zijn zin gekregen. Het kon eenvoudig niet uitblijven dat zij elders haar troost zou vinden.

Geldelijk hebben zij het moeilijk. Hij klaagt tenminste de

stenen uit de grond over de slechte voorwaarden, waaronder hij bij die Tsjechen moet werken, en over de ongewisheid van zijn inkomsten. Zij denkt, dat hij misschien wat minder lastig zou zijn, wanneer hij een plezieriger werkkring had en wat meer geld kon verdienen. Mogelijk zou een vast salaris hem wat tot rust kunnen brengen... Maar zij was ook eerlijk genoeg om er aan toe te voegen, dat hij altijd geklaagd heeft, vooral over haar, en dat hij even goed nóg lastiger zou kunnen zijn, als hij zich wentelde in de miljoenen.

Handige berekening? Nee, hij is er zeker van, dat zij nu voor het eerst werkelijk gelukkig is. Ongetwijfeld is het haar niet te doen om wat de vromen 'het loon der zonde' noemen. Zij durft trouwens niets van hem aan te nemen, niet het kleinste aardigheidje, geen snoepje, geen parfumpje. Ook geen geld, vooral geen geld. Haar echtgenoot is bezeten van zo'n niets ontziende achterdocht, dat hij alles van haar nasuffelt, zelfs haar ondergoed. Hij duldt niet, dat zij iets van haarzelf achter slot bewaart. Als zij maar honderd frank meer zou bezitten dan overeenkwam met haar huishoudboekje, zou hij het ontdekken en was de narigheid niet te overzien.

Soms vreest zij, dat hij steeds erger zal worden, tot volslagen krankzinnigheid toe, en dat er grote ongelukken van kunnen komen. Als zij in de krant het vanouds bekende bericht leest, dat een man 'in een vlaag van waanzin' zijn vrouw en kinderen heeft afgemaakt, krijgt zij hartkloppingen. En eerlijk gezegd, vertrouwt hij dat misbaksel al evenmin.

Met dat al zal hij haar toestand alleen kunnen verbeteren door haar man aan een behoorlijke, vaste bezoldiging te helpen. Dat zal zeer voorzichtig moeten gebeuren. Bij al wat een Barry doet, ook het onschuldige gebaar, zijn alle oren ge-

spitst. Het best zal hij terecht kunnen bij zijn vriend Robert... 'Eén ding moet ik hem nageven,' heeft Suzanne eens gezegd. 'Hij is strikt eerlijk, zelfs wat scrupuleus op het gebied van geld.'

Dat heeft hem doen denken aan de Afdeling Inkoop van een groot winkelbedrijf als de Galeries Léopold. Een scrupuleuze inkoper is een geschenk der goden, ook al moet hij het vak nog leren. En dit exemplaar heeft toch al wat verstand van elektrische apparaten. Robert kan dat gemakkelijk klaar maken en is volkomen te vertrouwen, heeft bovendien op hetzelfde gebied een paar door Etienne bewezen vriendendiensten te vergelden.

Dat is geen probleem. Maar hoe moet je zo'n monster van kwaadenkendheid benaderen? Als het van haar uitgaat, is het al meteen verdacht.

Dat wordt iets voor Huguette Verdier. Zij komt regelmatig bij de familie Deprez over de vloer, is eigenlijk de enige aanvaarde bezoeker buiten Bonmama, die elke woensdagmiddag op de kinderen komt passen. Zo kan Suzanne één middag de stad in om winkels te kijken en voor een hele week te profiteren van de lage prijzen der supermarkten. Dan verdrinkt zij in de massa van een warenhuis en kan de man haar niet verrassen. Hij heeft er wel eens bezwaar tegen gemaakt, maar toen heeft zij fel van zich afgebeten.

'In een gevangenis worden ook de grootste bandieten iedere dag gelucht. Ik één keer per week. Als je me ook dat nog wilt afnemen, ga ik naar een advocaat. Destijds heb je zo gescholden op Clémence en Amédée, maar je bent zelf veel erger!'

In het scenario, dat hij al tot in bijzonderheden heeft uitgewerkt, treedt Huguette op ten huize van Deprez. Terloops

vertelt zij, dat er bij de Galeries Léopold wordt uitgezien naar iemand voor de afdeling inkoop. Daarvoor wordt geen advertentie geplaatst, de aanstelling gebeurt op aanbeveling en daarbij gaan ze meer af op betrouwbaarheid dan op vakkennis want die komt vanzelf wel.

Zou dat iets kunnen zijn voor Meneer Deprez? Zij heeft gehoord, dat inkopers daar goed betaald worden, zodat ze wat meer respect kunnen hebben voor hun baan en niet zo gauw in de verleiding komen.

Is de reactie van Meneer positief, dan wordt Suzanne door Huguette aangeraden een beroep te doen op Mademoiselle. Er is altijd nog wat contact geweest, met Nieuwjaar, op de receptie bij het veertigjarig jubileum van Mademoiselle en tijdens gezellige avonden van het personeel, waarbij Suzanne geïntroduceerd werd door Huguette en natuurlijk vergezeld was van haar waakse echtgenoot.

Nu weet iedereen, aldus Huguette, dat Mademoiselle heel wat te zeggen heeft bij de Barry's, die op hun beurt alles te zeggen hebben bij de Galeries.

Dat moet lukken. En dan is er een eind gekomen aan de onverwachte verschijningen achter de rug van een bakkersjongen enzovoort, dan is het ook afgelopen met dat éne uurtje in dat afschuwelijke hotel, dan kunnen zij...

Geslepen, doortrapt? Zeer zeker, maar in de oorlog en in de liefde...

Liefde? De meeste mensen zouden nu vragen, of hij dan niets meer om Bonny geeft. En dat is het ongelooflijke van het geval, hij houdt nu nog meer van haar dan eerst. Voor niets ter wereld zou hij haar willen missen, alles wil hij voor haar doen. Misschien is het ook niet eens zo ongelooflijk. Oom

Louis vindt het in ieder geval geen ongewoon verschijnsel, hij placht aan Tante Valérie te zeggen: ‘Als ik begin thuis te komen met juwelen, bloemen en parfums, kun je er zeker van zijn dat ik je bedrieg.’

In het begin had hij zich wijsgemaakt, dat het zou blijven bij een oppervlakkig deugnieterijtje, dat gauw genoeg uitge-raasd zou zijn en waaraan zij zich geen van beiden zouden be-zeren. De oude geschiedenis van de rijke menceer en het arme vrouwtje, met prettige uitstapjes, dineetjes, waardevolle ca-deautjes. Het is anders uitgevallen.

In de late namiddag van die glorierijke woensdag, die eindig-de met de ontvangst van twee flessen cognac Napoléon, werd zij bij de tramhalte aan het station door het gedrang van de vluchtheuvel gedrukt, juist toen hij langzaam op de stop-lichten toereed. Geen meter verder stond hij al met een harde ruk stil en ofschoon zij bliksemsnel teruggesprongen was, zou hij gezworen hebben, dat hij minstens haar voet geraakt had. Snel deed hij het portier open en voor hij was uitgestapt had hij haar al herkend. Dat was wederkerig.

‘O, menceer Etienne!’ En van schrik giechelde zij zo onwijs, dat zijn eerste indruk er een was van onbenuiligheid.

‘Heeft u zich niet bezeerd?’

Zij had zich hersteld. ‘Nee, maar ik zou wel graag mijn schoen terughebben. Hij moet ergens onder uw wagen liggen.’

Een schooljongen kwam er al mee aanderen. Het schoentje, dat niet veel meer was dan neus, zool en enkele riempjes, had minstens één wiel over zich heen gekregen. De naaldhak was gebroken, het dunne zooltje geknakt. Zij stond er beteuterd naar te kijken. In haar andere hand hield zij een vrij zware boodschappentas, die hij haar gauw afnam in in de wagen

zette. Dan haastte hij zich het achterportier open te trekken, want zij stonden links van de wagen en het licht sprong al op oranje.

'Stapt u maar gauw in, dan rijden we even naar Timmy Shoes.'

Het adres van de Barry's, het meest selecte van de stad. En toen moest zij haar kaarten wel op tafel leggen. Zij draaide er trouwens niet veel doekjes om, het leek wel of het haar goed deed, dat zij wat stoom kon laten schieten. Nooit zou zij met een ander paar schoenen – en dan nog wel van Timmy – thuis durven te komen.

En zo moest hij voor de verandering naar een volksbuurt, naar een winkel, waarvan de uitstalling smakeloos was volgepropt met massaproductie, om precies het zelfde paar schoentjes van tweehonderdvijfenveertig frank. Op de heenweg maakte zij zich nog ernstige zorgen: het modelletje zou wel eens uitverkocht kunnen zijn! Dat was geen aanstellerij, want zij zat nog achter hem en in het spiegeltje bespiedde hij ongemerkt haar angstig gezicht.

Zo kwam het, dat tussen hen beiden de vertrouwelijkheid nogal hard van stapel liep.

Dinsdag kan hij haar vertellen van de mogelijkheden bij de Galeries Léopold. Zal ze er blij om zijn?

Hoofdstuk 7

Deze ochtend ziet het er uit of het heel de dag niet licht gaat worden. Volgens de kalender gaat de zon op om zeven uur negen, maar vandaag moet Mademoiselle Marianne de Beaujon voor het eerst in deze herfst haar toilet maken bij lamplicht.

Komt het door het sombere weer? Zij kan zich niet uit het hoofd praten, dat dit een misse dag wordt. Wat haar van anderen wel wat overdreven op de zenuwen werkt: tot twee keer toe heeft zij iets domweg uit de hand laten vallen, haar zilveren haarborstel, geschenk van een Barry, en een porseleinen potje met gezichts*crème*.

Mooi is zij nooit geweest, maar met haar rijke haardos heeft zij het altijd tegen alle vrouwen kunnen opnemen. Vanochtend is er met die weerbarstige pruik niets te beginnen. In haar slaap is het netje losgeraakt en heeft zich in haar correcte kapsel een belachelijke piek gevormd, die zij er niet uitgeborsteld krijgt. Heel de voormiddag zal zij er mal uitzien, want eerst na de lunch kan zij naar de kapper.

Dat doet haar denken aan Louis Barry, die haar eens gezegd heeft: 'Een vrouw moet koket blijven tot in haar doodkist. Anders houdt ze op vrouw te zijn.'

Dan blijkt haar ene kous een ladder te hebben en dat zie je natuurlijk eerst, wanneer hij eindelijk goed op zijn plaats zit. Ook daar wist Oom Louis weer alles van: 'Het begint ermee, dat je een schoenveter stuktrekt, en verder loopt die dag alles tegen. Je doet dan veel beter met je direct uit te kleden en weer naar bed te gaan en er niet uit te komen voor de volgen-

de morgen. Maar dan moet je wel uitkijken, dat je bed niet in brand vliegt.'

Toch geraakt zij zonder ongelukken op de koer van Hôtel Barry en zet haar wagen in het vak, dat gereserveerd is voor André. Dan weten de anderen dat er vandaag een plaatsje meer is.

★

Persoonlijk, vertrouwelijk, cigenhandig, ze kunnen het er op zetten zo groot als ze willen, in rood of blauw potlood, met nog zulke dikke strepen eronder, wanneer André Barry afwezig is, maakt Mademoiselle zijn post open.

De gele omslag is van octavo-briefformaat en op de foto herkent zij bij de eerste oogopslag het profiel en de zeer rechte rug van Etienne. En de jonge vrouw, die hem vergezelt, komt haar alleen maar iets of wat bekend voor.

Uit een la van haar schrijftafel krijgt zij een vergrootglas. Het brengt haar niet verder, de kiek is opzichzelf groot en duidelijk genoeg. Waar heeft zij dat wezen al eens gezien, sapristi? Het hoedje, waarvan de vorm doet denken aan een jockeyhelm, met iets van een vooruitstekende klep, houdt haar ogen in de schaduw.

Ze heeft al onraad geroken eer haar oog valt op de plaat met Hotel La Paz. Ook daarvan staat haar iets vaag voor de geest...

Zij neemt de telefoongids. Koningstraat 10. Als zij naar de bank gaat en het Keizer Karelplein staat vol, gaat zij in die straat wel eens parkeren.

Voor een dergelijk probleem is de oude heer Willems van Public Relations al sinds onheuglijke tijden de aangewezen vraagbaak. Hij weet alles van de stad, heeft een geheugen als

een olifant en krijgt zoveel vreemde vragen te beantwoorden, dat hij zich niet meer kan bekommeren om de samenhang of de draagwijdte ervan... Hé, dat is waar ook, hij is dicht bij zijn pensioen. Zal de zaak hem dan een telefoon moeten geven en hem honoreren per vraag, als een advocaat?

Reputatie, Mademoiselle? Al ruim dertig jaar helemaal geen reputatie. Ze verhuren de kamers per uur...

'En ze zijn daar steeds tot je dienst, hoor!' voegt de oude deugniet er aan toe. 'Op alle uren van de dag en de nacht!'

Zij kan er nu niet om lachen. Die naamplaat is haar wat al te opzettelijk. Als het alleen om de figuren te doen was geweest, zou ook de meest onbeholpen amateur dat grote, lelijke stuk achtergrond weggesneden hebben. En geen woord ter begeleiding, ook geen adres van de afzender.

Een flauwe grap van een goede kennis? 'Wat is je brave broertje hier van plan?'

Nee, dat is te mooi om waar te zijn. Dit is duidelijk een begin van chantage, de inleiding. Maar wat voor zin heeft het dan de foto aan André te zenden? Daarmee is het geheim, dat verondersteld wordt grof geld op te brengen, zolang het een geheim blijft, al voor een deel prijsgegeven.

Wat moet zij nu doen? De verhouding tussen de broers is zo goed als dat tussen broers mogelijk is en al was dat niet het geval, André zou alles doen om de gevoelens van Bonny te sparen. Als er nu maar geen grote rel van komt, want die zou wel eens internationale afmetingen kunnen aannemen, vooral nu, midden in de onderhandelingen met de Etablissements Beffroy. Op een enkele uitzondering na zijn de Barry's van de oudere generaties, overgrootvader, grootvader en oudooms van deze jongens, in dit opzicht nooit onschuldige koor-

knaapjes geweest, maar zij zorgden ervoor, dat er geen openbare schandalen van kwamen. En hun vrouwen waren door opvoeding en traditie gedwee genoeg om het als iets onvermijdelijks te aanvaarden, dat de heren er een kleinigheidje bij hadden. In die tijd was dat mode, zij waren het aan hun stand verplicht! Nog in haar jeugd gingen er verhalen over dames van de grote wereld, die met hun vriendinnen erom kibbelden wie van hun echtgenoten de mooiste of de duurste maîtresse had. Maar thuis deden ze koppig of ze niets wisten en waren er niet minder vrolijk om.

Allemaal tot je dienst, maar dit waren dan ook niet wat je noemt huwelijken uit liefde. Deze prinses trouwden niet met beeldschone ganzenhoedsters. Hun echtverbintenissen waren meestal financiële evenementen, waarop de beurzen reageerden.

Dat was ook het geval bij het dubbele huwelijk met de dochters van John B. Clifford. Maar hier liggen de verhoudingen heel anders.

De meisjes waren voor hun laatste jaar op een Zwitsers pensionaat, toen tijdens hun vakantie de ontmoeting plaats vond, aan de Gouden Rand. John B. was met zijn vrouw naar Europa gekomen en natuurlijk werd heel de familie uitgenodigd. Naar algemene overtuiging was het een viervoudige explosie op het eerste gezicht. En alleen zij, Marianne, weet dat het inderdaad zo is, maar dan toch met een kleine nuance. Wanneer Etienne bij een bijzonder geslaagd feest wat te veel gedronken heeft, wil hij wel eens sentimenteel worden en bij een dergelijke gelegenheid heeft hij haar in een apart hoekje, tussen veel handkusjes door, toevertrouwd – en die goeie, lieve Marianne was de enige aan wie hij het ooit zou zeggen!

dat hij op dat fameuze eerste gezicht zich het meest had aangehouden gevoeld tot Teddy. En eerst toen die charmante sproetenkoningin alleen ogen bleek te hebben voor André, was hij aandacht gaan besteden aan Bonny, die op haar beurt alleen ogen had voor hém.

Etienne had er onmiddellijk aan toegevoegd, dat het tenslotte nog een geluk was geweest, want nu zou hij voor niets ter wereld willen ruilen. Niemand had er destijds iets van gemerkt en natuurlijk mochten zij het nooit te weten komen, dat zou aan de verhouding iets gedwongens kunnen geven.

‘Verspreek je dus maar niet, Marianne!’

Nooit heeft zij kunnen uitmaken of hij later spijt heeft gehad van zijn loslippigheid. Zou de kleine nuance, die eigenlijk nog een geluk was geweest, toch haar invloed hebben gehad? Zij kan zich namelijk niet goed voorstellen, dat André tot zulke zijsprongen zou overgaan.

En het belangrijkste verschil is wel, dat je hier volstrekt niet te doen hebt met door nonnen getemde kostschoolmeisjes, die even gewillig als altijd hun man ontvangen, ook al kleefde het parfum van zijn vriendinnetje nog aan zijn huid. Hier heb je te maken met een paar vrijgevochten Amerikaanse meisjes, die zich dat soort ‘monkey business’ niet laten welgevalen. En op een echtscheiding zou de beurs ook reageren, naar de verkeerde kant.

Zij staart op de foto. De laatste jaren heeft zij er niet veel meer aan gedaan, maar zoveel weet zij er nog wel van, dat dit een kleinbeeldcamera moet zijn geweest en dat de afdruk sterk vergroot is. De korrel is immers vrij grof. Om de foto wat scherper te doen schijnen heeft de maker zich de moeite gegeven het papier te glanzen. Dat is niet zo heel goed uitgeval-

len, dus het zal niet gebeurd zijn met zo'n elektrisch apparaat, dat bestaat uit een verwarmde, metalen glansplaat en een spandoekje, maar op een meer primitieve manier, wellicht op een stuk vensterglas. Toch denkt zij, dat de glans sterk genoeg is om vingerafdrukken te vertonen en hierin geeft de loop haar gelijk. Ze zijn veel groter dan die van haar, dus van een man, als te verwachten was.

Aan welke deskundige kan zij de kick toevertrouwen? Bij voorkeur iemand, die Etienne niet van gezicht kent. In het buitenland? Zij zal alvast een geschikt adres opsporen en dan moet André maar beslissen.

Moet zij tot dan toe Etienne er buiten laten? Zij voelt het als iets pijnlijks, een soort verraad. Hij is altijd haar speciale lieveling geweest. Toch kan zij niet anders. Hij zou in staat zijn de foto te vernietigen en dan komt zij in een scheve positie tegenover André te staan. Zij is tenslotte *zijn* secretaresse en van haar kant zou het plompweg misbruik van vertrouwen zijn een poststuk, dat aan hem geadresseerd is, te verdonkeremanen, wat het ook zijn mag. Zij moet afwachten wat André ermee van plan is en kan zich troosten met de gedachte, dat dit het verloop zou zijn geweest, als dat spoedreisje naar New York er toevallig niet tussengekomen was.

Bovendien is zij er zeker van, dat de afzender het niet bij deze ene verrassing zal laten. Weer aan André gericht? En waarom? Wie weet is het de bedoeling heel de familie, behalve Bonny, in opschudding te brengen?

Wacht even! Het zou ook een blunder kunnen zijn, een persoonsverwisseling, waarbij Etienne voor André wordt aangezien. In dat geval is er een mooie kans om de vader...

Tenminste, als die kerel niet bijtijds de fout ontdekt.

Aan een Rotterdamse zakenvriend kan zij zonder gevaar het adres vragen van een mannetje voor de vingerafdrukken. Maar in een klein land zijn deze mensen waarschijnlijk zonder uitzondering in dienst van de justitie en niet ter beschikking van jan-en-alleman. Vroeger had je in Amsterdam de politiedeskundige Van Ledden Hulsebosch, die er een eigen laboratorium op na hield en ook voor particulieren werkte. Zij heeft het boek gelezen, waarin hij zijn meest interessante gevallen beschreven heeft.

Liever in Hamburg of in Londen? Zij vindt het in dit verband een beetje verontrustend, dat je in Holland veel meer aangegaapt wordt dan overal elders. Dat valt iedereen op en dat geeft je de indruk, dat die mensen zich ook wat al te graag met andermans zaken bezig houden. Maar Rotterdam is dicht bij de hand. Waarschijnlijk zal zij zelf met de foto en met de exemplaren, die nog kunnen volgen, op stap moeten. Dan zal zij bij de behandeling aanwezig moeten blijven, tot zij de resultaten kan meenemen, zodat er met die documenten geen grapjes uitgehaald kunnen worden. Misschien kan dat in één dag op en neer. Dus een telefoontje met die goeie Willem van Berkel de Wolf, die alleen maar het adres moet opsnoeren en de foto niet te zien krijgt.

★

Terwijl Mademoiselle bij haar kapper de opstandige clownslok laat terugbrengen in het gelid, telefoneert Suzanne Deprez met haar minnaar. Niet ver van haar huis heeft zij een café ontdekt, waar zij in de stille uren van de vroege namiddag veilig haar gang kan gaan. De kinderen slapen en de buurvrouw van boven zal gaan kijken als er een mocht huilen. Zij zal trouwens niet meer dan een kwartiertje van huis blijven.

En vandaag, als op alle dinsdagen, moet haar man op het kantoor van de zaak zijn voor besprekingen, die altijd een paar uur duren. Maar helemaal gerust is zij nooit. Als hij haar een café zag binnegaan...

Een telefooncel op straat vindt zij evenwel nog erger. Zodra er iemand achter haar rug bij de glazen deur komt staan om op zijn beurt te wachten, wordt zij zo zenuwachtig, dat zij haar hoofd niet meer bij het gesprek kan houden.

Het is nu de derde keer, dat zij hier komt, en het mag vooral geen gewoonte worden. Al luisterend naar de uiteenzettingen van Etienne over een betrekking bij de Galeries Léopold, gluurt zij af en toe naar mogelijk onraad door het glazen kijk-gat in de deur.

Bij haar binnenkomst is er in een levendig gesprek een hinderlijke stilte gevallen. Er waren twee klanten, gelukkig onbekende gezichten, starend met open monden, terwijl zij een cola bestelde en vroeg of zij kon telefoneren. Op weg naar de cabine voelde zij zes ogen prikken in haar rug.

Hoe Etienne het heeft ingericht, weet zij niet, zal het eens vragen. Hij heeft haar een nummer opgegeven, natuurlijk niet dat van de Oude Markt met de tien lijnen en de vele sluisen, die je moet passeren, voor je een van de heren te pakken krijgt. Als zij dat nummer heeft gedraaid, meldt hij zich al bij het eerste tikje van de bel en dat geeft haar altijd een blij gevoel. Hij zit daar ergens stokstijf op haar te wachten!

Zij heeft hartkloppingen en moet zich dwingen enthousiast te zijn. 'O ja, lieveling, dat lijkt me prachtig! Erg lief van je... En moet ik dan ook werkelijk naar Mademoiselle?'

Hij denkt even na... 'Nee, dat lijkt me helemaal niet nodig.'

'Maar tien tegen één brengt hij me in zijn wagentje naar de

Oude Markt en wacht op de koer tot ik terugkom. Zogenaamd om het geld voor de tram uit te sparen, weet je wel.'

Daar is Etienne nog niet helemaal aan gewend. Met zo'n speurhond achter je aan, moet je aan alles denken. 'Ja, maar, liefje, Mademoiselle bepaalt toch dag en uur van het onderhoud, is't niet? Dat wil zeggen: in theorie. En dan stellen we de afspraak op volgende dinsdag en op het uur, dat hij je niet weg kán brengen... We worden met de dag slimmer, vind je niet? En heb je helemaal niets liefs tegen me te zeggen?'

'Je bent een verwend jongetje en ik houd veel te veel van je... Ik kan het nog steeds niet geloven!'

'Wat kun je niet geloven?'

'Dat *ik* het ben, dat jij je om *mij* bekommert en dat we zo voort kunnen gaan. Ik ben veel te gelukkig en ik *mág* niet gelukkig zijn, dat *wéét* ik, dat staat geschreven. Ik wist niet eens dat er op de wereld een geluk als dit kon bestaan. Ik ben bang voor grote ongelukken. Hij heeft al gemerkt, dat er iets in mij veranderd is. Als hij weer een vlaag van jaloersheid heeft en begint te mekkeren, kan ik dat gezaag niet meer volgen, het interesseert me niet meer. Ik spreek hem niet eens meer tegen. Dan merkt hij, dat ik helemaal niet geluisterd heb en dat maakt hem woedend. Hij heeft al gedreigd een pistool te kopen en *die vent* aan flarden te schieten, als hij ontdekt wie het is.'

'Mijn leven is verzekerd. De laatste premie is betaald. En dat pistool moet nog gekocht worden... Dat plannetje van de Galeries moet gelukken en dan zul je het veel rustiger krijgen, mijn aapje. Bel nu meteen Huguette Verdier op en vraag haar of ze vanavond nog komt met de tip voor die betrekking. Dan kan ik morgen van je horen of hij toehapt.'

‘Ja, arme schat, en dan moet ik je teleurstellen. We kunnen dit keer niet naar dat hotel, het spijt me. Zullen we dan zoals de eerste keren een ritje gaan maken langs stille binnenwegen? Dan kunnen we...’

‘Wat kunnen we dan?’

‘Zo nu en dan elkaars hand vast houden.’

Hij scheldt haar uit voor katekop. Polissonne! Tourmenteuse!

‘Ach lieverd, jij kunt onmogelijk zo hevig naar mij verlangen als ik het doe naar jou. Jij hebt zoveel afleiding, zoveel andere interesses...’

Nu denkt zij aan Bonny, voelt hij en zoekt naar een ander onderwerp.

‘Voordat jij daar bij het station de schoenen van mijn voeten reed,’ gaat zij voort, ‘waren de kinderen mijn enige troost. Nu vind ik, dat ze beter helemaal niet geboren waren.’

‘Op wie lijken ze?’ probeert hij haar af te leiden.

‘Allebei op mij. Dat kan ik er niet in zien, maar dat zegt iedereen. In ieder geval hebben ze blauwe ogen; die van hem zijn bruin. Maar dat is de buitenkant, Etienne. Stel je voor, dat ze opgroeien tot van die afwijkingen als hun vader of als mijn lieve zuster Clémence... En je zult me wel een onmogelijke zeur vinden, maar nu schiet me nog iets te binnen. Het is heel goed mogelijk, dat hij mij niet naar Mademoiselle laat gaan, dat hij het zelf wil doen. Zie je, het past niet in zijn gedachtengang, dat hij als kostwinner iets te danken zou hebben aan mij. Ik moet helemaal afhankelijk zijn van hém.’

‘Laat hem dan rustig gaan, lieve, het maakt geen verschil. In dat geval spreekt Mademoiselle er mijn broer over aan, of mij, of ons beiden. En ook al zou ze helemaal niets doen, je echtgenoot krijgt even goed een briefje van de Galeries, dat hij

hun van bevriende zijde aanbevolen is en of hij maar eens wil komen praten.'

'Dat is weer een zorg minder. Je bent een engel. Ik kan je nooit meer missen. Ik weet niet eens hoe ik ooit heb kunnen leven zonder jou. En nu moet je me laten gaan. Tot morgen. Ik moet Huguette nog opbellen en kan niet te lang van huis blijven. De baas heeft mijn cola al ingeschonken, dan nog twee telefoontjes, dat kost u in totaal zestien frank, Meneer Barry! Help het me onthouden, anders klopt mijn kas niet... En maak niet zulke verschrikte geluiden, het is heel gezond voor je, dat je de armoe eens van dichtbij te zien krijgt...Ik moet nu een andere gelegenheid zoeken, ik kom hier niet terug. Nog één keer en ik word als stamgast beschouwd en aangesproken met vriendelijke, belangstellende vragen. Dat zie ik al aankomen op het gezicht van de patron... Dus het was voor de afdeling inkoop, niet? En jij staat om half drie met je wagen op de hoek van de boulevard en het Arsenaalplein? Luister nu goed, dan krijg je een zacht zoentje.'

Terwijl hij de hoorn weglegt, denkt hij: Heeft ze dat spelletje van zoentjes per telefoon destijds ook gespeeld met die idioot?

En dan schrikt hij ervan, dat zo'n idiote vraag in zijn hoofd kon opkomen. Wat doet het er toe?

Hoofdstuk 8

Bij Publicity werd uitgekeken naar een tekstschrijver en die van de boekhouding hebben gezegd: 'Nú, of we raken hem nooit kwijt! Als een dichter niet eens geschikt is voor copywriter, moet hij zelf voelen, dat hij overdrijft. Want dat is volgens die heren een artistiek vak.'

Mademoiselle was er dadelijk voor te vinden. Ja, daar zou die jongeman veel beter op zijn plaats zijn. Hij was al verscheidene keren bij haar geweest om zijn nood te klagen over zijn geesteloos werk. Zij had met hem te doen, zou aan hem denken en nu nam zij het zich kwalijk, dat zij zelf niet op het idee gekomen was. Ook al kon zij niet wijs worden uit zijn gedichten, die een warhoofd deden vermoeden, hij was een heldere jongen, met een scherpe opmerkingsgave.

En nu is Piet Beckers, alias Pieter Brevet, in de beste stemming. Bij Publicity werd hij in alle ernst verwelkomd en al bij voorbaat voor vol aangezien, daar zag het tenminste zeker naar uit. Hier geen grijnzende tronics. De chef van de afdeling maakte hem een compliment over de televisie-uitzending en gaf hem staandebeens een zelfstandige opdracht.

Het betrof een toeristisch artikel van enkele bladzijden over de schoonheden van de stad, bestemd voor het veeltalige magazine van de Barry Lines, tevens voor een aparte folder. Meneer Beckers begreep ongetwijfeld wel wat de bedoeling was? Een maximum aan inhoud in zo weinig mogelijk woorden, zo ongeveer als in de dichtkunst. Het mocht historisch, literair en zelfs poëtisch zijn – al wat je wilt – als er ook maar wat werfkracht van uitging. Dus een beschaafde en aantrek-

kelijke advertentie voor de stad, hoofdzakelijk gericht tot het publiek, dat door de Barry Lines wordt aangevoerd uit de beide Amerika's en ook wel uit de Unie van Zuid-Afrika. Nederlandse tekst en voor de vertalingen wordt gezorgd. Geïllustreerd natuurlijk, zoveel mogelijk in kleuren. Op het propagandabureau van de gemeente aan de Kaasmarkt zouden ze hem graag hun beste fotomateriaal ter beschikking stellen om er een keus uit te doen.

Zo werd hij al vóór half elf als een vrije vogel de stad in gezonden. Hij voelde zich enkele centimeters langer, moest zich bedwingen om niet in een baldadige danspas de poort uit te huppelen. Zijn leven was opeens zo veranderd, dat hij zichzelf vreemd voorkwam. Nu zou hij eens wat anders laten zien. Dit was tenminste een karweitje voor een denkend mens.

En waarachtig, vandaag kent zijn wereld geen grenzen. Op het bureau van de gemeente heeft het toverwoord Barry hem onmiddellijk tot een autoriteit gemaakt, voor wie het beste niet goed genoeg scheen te zijn. En het toppunt van alles: hij en zelfs zijn pseudoniem bleken daar dank zij de televisie al bekend te zijn. Het bericht van zijn komst scheen zich te verspreiden, want even later kwam de baas, eveneens lid van de vereniging voor letterkundigen, zijn opwachting maken.

Op een simpel ontvangstbewijs kon hij zoveel foto's krijgen als hij dragen kon. Hij vroeg ook enkele van hun folders.

'Als je hetzelfde onderwerp behandelt, loop je gevaar, dat je haast woordelijk hetzelfde schrijft, en dan word je van plagiaat beschuldigd.'

Ja, dat was goed gezien, vonden die heren, heel verstandig. En zij waren werkelijk benieuwd hoe iemand als Pieter Brevet zijn stad aan de man zou brengen.

Hij nam het aanvankelijk als een puur toeval, dat hij bij de uitgang op de schouder werd getikt door zijn oude schoolmakker Maurice. Maar dat duurde niet lang.

Dhondt had zich verbaasd, toen hij door het raam van de stadsbus Pietje Beckers, aan wie hij juist zat te denken, op dit ongewone uur uit Hotel Barry zag komen, met een aktentas onder de arm en in een houding of hij zojuist was opgenomen in de directie. Wat deed die facturenklopper, die volgens zijn vriend met de ringbaard aan een schrijfmachine gekluisterd zat, om half elf op straat? Op staande voet ontslagen? Daar zag het helemaal niet naar uit. Pietje liep als op springveren.

Daar moest hij meer van weten. Hij stapte bij de eerste halte uit en volgde Pietje naar de Kaasmarkt, een pleintje, dat sinds de bijna voltooide restauratie over heel de wereld aanbevolen wordt als een toeristisch pronkstuk. In plaats van kaas zijn er nu bloemen te koop aan een drietal ouderwetse kraampjes en dat doet het zeer goed op de kleurenfoto's. Maar ook deze mocite kunnen de toeristen zich besparen, want de bloemenvrouwtjes verkopen dezelfde kleurenafdrukken en dia's, maar dan onmenselijk volmaakt, opgenomen onder de gunstigste omstandigheden, met zon en witte wolken. Hier bevindt zich ook, achter een herstelde gevel met kruisvensters, het gemeentelijk bureau voor propaganda en toerisme... De afstand was niet groot, maar van het lange wachten had hij koude voeten gekregen.

Jongen! Piet! Dat was lang geleden! En hoe ging het?... Nooit geweten, dat Piet Beckers zo fotogeniek was, zelfs op de televisie, waar de meeste mensen opeens zo lelijk werden. Of was dat een film?... Nu ja, het was hem af en toe wel wat te geleerd geweest. En was hij tegenwoordig aan de gemeente? O

nog steeds bij Barry?... Maar ze hadden toch wel even tijd voor een filter? Hier in de Bonte Os?

Dat is iets wat Pieter Brevet zich nu rustig kan veroorloven. Aan die verandering moet hij nog gewennen. Het lijkt wel of hij op eens is overgestapt in een vrij beroep!

Volgens de gloednieuwe ankerijzers in de vorm van cijfers dateert de herberg van 1596. Maar de gevelmuur is nog echt en getrouwelijk hersteld volgens de oude tekeningen en gravures. De vlakverdeling was trouwens nooit veranderd en in enkele jaren heeft de helwitte natuursteen ook al wat patina gekregen. Het verweerde uithangbord, dat van Jacob Jordaens heet te zijn en al ruim tachtig jaar in het Folklore-museum hangt, is nauwkeurig gekopieerd en de bonte os hangt weer op zijn oude plaatsje of er niets gebeurd is. Boze tongen spreken van een grote kleurenfoto, onverwoestbaar onder een dikke laag vernis of plastic. Binnen zijn er pogingen gedaan om een synchronische sfeer te scheppen, de zoldering heeft zware balken, de meubels zijn van gerookt eikehout en de kleine ruitjes in lood geven het milde, dromerige licht van een oude Engelse kathedraal.

Maurice weet, dat de tijd beperkt is. De koffie komt veel te gauw, vindt hij, en schijnt veel vlotter door te sijpelen dan gewoonlijk. Als Pietje de kans krijgt zijn mond open te doen, zal hij zelf aan de beurt zijn om belangstellende vragen te beantwoorden. Hoe de zaken gaan, die wel geen zaken zijn, maar toch niet zo slecht gaan, zou hij zo zeggen. Hij moet hem vóór zijn.

'Zijn die Barry's allemaal zulke schuinsmarcheerders als die meneer André?'

'Schuinsmarcheerders?... Daar heb ik nooit wat van gemerkt,

zeker niet wat André betreft. Maar alles is mogelijk. Hoe zo?' 'O, ik heb hem een paar keer gezien met een getrouwd vrouwtje, dat bij mij in de buurt woont en dat er uitziet... m-m!'

In een luchtige zwaai kust hij een paar van zijn vingertoppen, een gebaar, dat de ander van ganser harte verfoeit. Hij krijgt er een schelblauwe smaak van in de mond, die hem doet denken aan die afschuwelijke sacharine, die hij tijdens de oorlog te slikken kreeg. En is dit onbehagen misschien de oorzaak? Piet Beckers wordt achterdochtig. Er stoort iets op de antennes van zijn waarnemingen, het geluid is vervormd en het beeld vertekend. Is deze ontmoeting wel zo onverwacht? Wacht even! Nu weet hij het weer. Uit een der bovenramen van het propagandabureau hebben die heren daar hem gezien op het mooie uitzicht, de Kaasmarkt en dan in het bijzonder een pas-gerestaureerde gevel uit de zeventiende eeuw. Toen hij even naar beneden keek, zag hij neer op hetzelfde Tirolse hoedje en dezelfde mosgroene raglanjas van loden of tweed. Heen en weer slenterend, duidelijk wachtend op... Op deze toevallige ontmoeting? Theo Charlier vertelde dat een zekere Maurice Dhondt, een gewezen schoolmakker, naar hem gevraagd had. En dan al een goede week later deze onverwachte ontmoeting, na zoveel jaren, dat zij elkaars bestaan vergeten zijn geweest? Vroeger, op school, nam Dhondt alleen notitie van je als hij je nodig had. Een naar en onbetrouwbaar jongetje, een mooiprater...

Nu opeens bekijkt hij voor het eerst als volwassene een gebeurtenis, die hij als kind heeft beleefd en beoordeeld. De Broeders van hun school hielden er hun manier van opvoeding op na.

‘Als een jongen er getuige van is, dat een van zijn makkers een zware doodzonde begaat, is hij in geweten verplicht de Broeders daar onverwijld van in kennis te stellen, opdat zij het nodige kunnen doen om die verloren ziel nog te redden. Dat is een goede daad, die beloond wordt, hier of hiernamaals. Maar doet zo’n jongen dat niet, dan maakt hij zich schuldig aan een ernstige zonde door verzuim en stelt zich bloot aan zware tijdelijke en eeuwige straffen.’

Heel zijn schooltijd heeft hij maar één opzienbarend geval van verklikking meegemaakt. Maurice Dhondt had zich tijdens het lesuur even mogen verwijderen en in de urinoirs had hij twee jongens betrap op een van de zwaarste doodzonden, die de Broeders maar bedenken konden. Naderhand bleek, dat de twee knoeiertjes zich ongemerkt hadden weggemaakt uit de gymnastiekzaal, wat in die tijd niet zo moeilijk was.

Het verklikken werd toen – behalve door de grootsten – bijna als iets heiligs beschouwd, zo iets als biechten, en Maurice werd door de allerbraafsten zelfs wat benijd om zo’n buitenkansje. Maar er werd ook verteld, dat Dhondt bereid zou zijn geweest te zwijgen, als die twee hem geld hadden gegeven, wat ze niet konden. Daartegen had de klikspaan zich verweerd door te zeggen, dat die twee dat maar afgesproken hadden om zich te wreken.

Nog steeds de zelfde onrustige ogen. Eens kijken wat de bedoeling mag zijn van deze onverwachte belangstelling.

De ander is een beetje te haastig. ‘Och als je zo beestachtig rijk bent, kun je iedere vrouw krijgen.’

Om Dhondt uit zijn schulp te lokken had Beckers ongeveer het zelfde willen zeggen.

‘Behalve mijn vrouw dan,’ beweert hij nu om bezig te blijven.

‘O, ben je ook getrouwd?’

‘Nee... Daarom juist!’

Hahaha, die is goed.

Dit serviele gelach om zo’n flauwiteit overtuigt Piet Beckers nog te meer. Hij weet nu precies uit welke hoek de wind waait. Die gluiper probeert hem uit te horen, hem de pieren uit de neus te halen, zoals de plaatselijke uitdrukking het omschrijft.

‘Een vrij alledaags pretje,’ gaat hij voort en trekt er de schouders bij op. ‘En helemaal niet tragisch, zolang zijn vrouw het niet te weten komt.’

Hij probeert met zijn bolle, kinderlijke kijkers een knipoogje te geven, dat voor uiterst gemeen moet doorgaan.

‘O, zou hem dat niet zo goed te pas komen?’

‘Lieve moeder Maria! Die vrouw is een Amerikaanse, een Clifford, een soort cow-girl, die de helft van de tijd te paard zit, misschien wel met grote revolvers schiet, om in de juiste stijl te blijven. In ieder geval geen mak schaap, dat zich zo maar laat doen. Als dat garnituur tot ontploffing kwam, zou heel de scheepvaartwereld ervan overeind staan, bijna even erg als toen met Onassis.’

‘Wat stom van zo’n vent, vind je niet? Ik bedoel, dat hij zoiets uithaalt in zijn eigen stad, te midden van één grote troep kletswijven.’

‘Och, zo zijn er duizenden gevallen. Gewoonlijk weet iedereen, dat de man een vriendinnetje heeft, uitgezonderd de bedrogen echtgenote. En dat kan jaren duren.’

‘Dat wel, ja. Maar als je zo schandalig rijk bent, moet je er toch rekening mee houden, dat er genoeg lui rondlopen, die een kansje zouden willen wagen om uit zo’n publiek geheim

een bom geld te slaan. Als de verhouding zo is, als jij zegt, zal hij betalen. Om de eenvoudige reden, dat hij kán betalen en dan niet gering.'

De ander denkt: Is die vent werkelijk zo stom, of ziet hij mij voor een imbeciel aan?

Maar hij speelt even vlot mee: 'Ja, dat zou geen slecht zaakje zijn. Volgens de geruchten is André de laatste jaren door geslaagde speculaties wel de rijkste geworden van alle Barry's... Maar zo eenvoudig is dat ook weer niet. Het is niet voldoende, dat je hem bedreigt met alles aan mammië te gaan vertellen, je moet ook bewijzen hebben, waar niemand aan kan twijfelen. Minnebrieven bijvoorbeeld. Maar als je denkt, dat een Barry stom genoeg is om gevaarlijke brieven uit handen te geven, mag je nóg 'n keer raden.'

'En foto's?'

'Foto's kunnen inderdaad zeer overtuigend zijn. Het ligt er maar aan wat erop te zien is. Een flagrant délit is niet zo gemakkelijk op te nemen. In een Amerikaanse film heb ik eens gezien, hoe je dat aan boord legt, en dan is het heel eenvoudig. De gangsters vielen pardoës de kamer binnen en maakten twee of drie flitsopnamen, terwijl die twee in bed nog verstijfd van schrik in de lens staarden. Kijk, dat is het plezierige van een film. Die kerels staan daar opeens, daar valt niet aan te twijfelen, je ziet ze duidelijk, ten voeten uit! Maar er wordt niet verteld, hoe ze zijn te weten gekomen, dat het stel op dát moment in dát hotel zou te vinden zijn. Ook niet wie van het personeel ze hebben kunnen omkopen om even de sleutel van de kamer te mogen lenen, en voor hoeveel... Jij hebt André Barry al een paar keer met een aantrekkelijk wijfje gezien, zeg je. Op straat, neem ik aan, niet in bed, wel?'

‘Nee, maar stel je voor dat die twee gekiekt werden op de stoep van zo’n gelegenheid als Hotel La Paz bijvoorbeeld. Dat lijkt me even afdoende als die film van jou.’

Beckers moet daar eens hartelijk om lachen. ‘Stel je voor: André Barry in dat luizenhotel!’

‘Zou je er dan van omvallen, als je hoorde, dat ze daar op dezelfde stoep van datzelfde luizenhotel al twee keer gesignaleerd zijn?... Maar dan moet ik ook dadelijk toegeven, dat hij er een bijzondere reden voor heeft.’

‘Dát lijkt me een interessant verhaal.’

‘De zaak zit zo: Dat vrouwtje is een verre kennis. Ik ben nogal bevriend met een neef van haar, die haar zoveel mogelijk in de gaten houdt, of liever plompweg bespioneert. Waarom? Ik weet niet of het alleen maar nieuwsgierigheid is. Misschien ook rancune vanwege een blauwtje?... Zo weet ik, dat ze getrouwd is met een ziekelijk jaloezse man, die haar scherp bewaakt, zodat ze maar één keer per week voor niet langer dan een goed uur de kans krijgt met Barry samen te zijn. Dus geen tijd om een betere gelegenheid op te zoeken buiten de stad. Maar je hebt gelijk: het is een krankzinnig idee: een authentieke Barry in Hotel La Paz! En dat loopt in de gaten. Als hij dan nog gezegend is met een vrouw, die... Dus het is geen katje om zonder handschoenen aan te pakken, die Madame André?’

Roerloos en met opgetrokken wenkbrauwen kijkt de ander hem enkele seconden aan en in machteloze ergernis voelt Dhondt zich weer rood worden, juist op het ongelukkigste ogenblik, zoals toen, ten aanschouwe van die vent van de Gerechtelijke Politie, die hem vertelde wat hij dacht van afpersers.

Nu is Piet Beckers volledig op de hoogte, maar wil het vooral niet laten merken. Onmiddellijk kijkt hij een andere kant uit en begint druk te praten om zijn tegenspeler weer op zijn gemak te stellen.

'Ja, zie je, daar vraag je wat. Ik kom daar niet regelmatig op de thee, begrijp je wel. Wat ik er van weet, is hoofdzakelijk van horenzeggen en dat komt hier op neer, dat het een bijzonder goed huwelijk moet zijn. Ik heb haar alleen meegeemaakt op enkele feestjes van het personeel en daar was ze buitengewoon populair. Iedereen vond haar een lollige meid, zonder pretenties. Ze spreekt bijvoorbeeld op haar manier meer Nederlands dan Frans. Ze deed daar ook erg democratisch, op zijn Amerikaans, weet je wel, niemand was haar te min. Ze danste even vrolijk met de stoker als met een procuratiehouder en verder onvermoeibaar met iedereen die haar te pakken kon krijgen. En geloof maar dat er jacht op haar gemaakt werd.'

Dhondt heeft zich weer hersteld. 'Is het een mooie vrouw?'

'Ja, maar dan niet popmooi. Meer leuk dan mooi en vooral charmant. Ze zit bijvoorbeeld vol sproeten, vooral 's zomers, maar die passen zo goed bij haar totale verschijning, dat niemand er één van zou willen missen. Ze heeft iets van een aardige kwajongen, een rond gezichtje, grote ogen, ongeveer in de kleur van barnsteen, een kort neusje, dat heel even wipt, en dan een heel dun figuurtje, maar dan ook weer niet te mager. Alles compleet en op de juiste plaats, als je voelt wat ik bedoel... En iets wat je gauw genoeg ziet: Meneer André is nog steeds verliefd, zij ook trouwens. Ik kan het me van hem niet goed voorstellen, weet je, ik zou het eerst moeten zien. Naar de algemene opinie is hij helemaal geen man voor gewaagde avon-

tuurtjes. Hij doet juist alles om opspraak te vermijden. Van zijn broer Etienne zou ik het eerder geloven... En als je 't mij vraagt, geloof ik niet, dat ons aller Teddy het zou nemen, als ze het te weten kwam. Daar in Amerika beschouwen zulke rijke en verwende vrouwtjes een echtscheiding zo ongeveer als het logisch gevolg van een huwelijk... Dus als er werkelijk een foto bestond van André Barry in gezelschap van een schone zondares op de stoep van dat hotel, zou dat document in handen van een uitgekookte jongen een koket fortuintjewoord zijn, dát wel!

De stommerd vliegt er in, ziet hij nu. Kijk maar eens hoe die ogen beginnen te glinsteren. En hij hééft zo'n foto, of ik laat me hangen, en hij gaat er nu gebruik van maken. Hij moest alleen nog weten hoe Teddy zou reageren.

Dhondt schudt veel te heftig het hoofd. 'Nee, van een dergelijke foto is geen sprake, voor zover ik weet. Dat lijkt me zeer onwaarschijnlijk. Maar het zou helemaal geen kunst zijn om er een te maken, als het tenminste waar is, wat die kennis van mij beweert, en ik heb geen enkele reden om er aan te twijfelen. Volgens hem zijn die twee nu al drie keer op dezelfde dag en hetzelfde uur naar datzelfde hotel geweest, dus het ligt voor de hand, dat de vierde keer ook wel zal volgen. Van heel de stad is het daar immers nog de beste gelegenheid waar je zonder bagage voor een uurtje terecht kunt, de andere hotelletjes van dat soort zijn nog veel armzaliger... Niet dat die jongen tot zoiets zou overgaan, grote goden, néé! Zo uitgekookt is hij helemaal niet, hij zou het nooit durven. Barry kan hem trouwens niet veel schelen, hij zit achter zijn mooie nicht aan. Ik verdenk hem ervan, dat hij vandaag of morgen tegen haar zal zeggen: Ik ook eens en anders de beer los!... Nee, dat is de

kwestie niet. Ik vind het alleen zo onbegrijpelijk, dat die stinkend rijke baas van jou zich aan zoiets blootstelt. En dan heeft hij nog wel de naam, dat hij zo uiterst voorzichtig is? Daar komt dan nog bij, dat niemand er een traan om zou laten, als zo'n grote duitendief een half miljoentje of zo lichter gemaakt werd, geloof je ook niet?

'Nee, dat zou voor niemand een ramp zijn, ook niet voor hem zelf... En nu wordt het mijn tijd, Maurice. Ik zou nog graag even voor twaalven op het kantoor zijn. Plezierig je nog eens gezien te hebben en bedankt voor de koffie. Alles wel overigens?'

Dhondt heeft niet zo'n haast. Hij veroorlooft zich een aperitief op het behaalde succes. Heeft hij daar Pietje Beckers niet even fijn uitgehoord? Nu heeft hij die dichter niet meer nodig, hij weet genoeg!

Op weg naar Hotel Barry denkt Beckers precies hetzelfde. Hij weet genoeg van wat die viezerik aan het bekokstoven is. En voor Pieter Brevet van Publicity zit er een mooie kans in zich te onderscheiden, zich verdienstelijk te maken. Mademoiselle is de aangewezen persoon en binnensmonds zet hij al de woorden in het gelid, waarmee hij het verhaal bij haar zal inleiden. Wat een dag!

★

Volgens de laatste berichten zit Brussel in de mist en zal het vliegtuig van New York worden afgeleid naar Parijs of Amsterdam, dat zal afhangen van de plaatselijke toestand. In ieder geval zijn er uten vertraging en daarom besluit Mademoiselle de onaangename verrassing uit te stellen tot morgen. Dat is één onrustige nacht minder voor André, misschien ook voor Teddy. Want zeer waarschijnlijk zal hij het niet lang voor

haar verborgen kunnen houden, al zou hij nog zo graag. In dit opzicht is zij een beetje griezelig. Met onthutsende zekerheid ziet zij, dat er hem iets dwarszit, zij staat erop alle narigheden met hem te delen en voelt zich gekrenkt als zij gespaard wordt. Dat is werkelijk verheffend om aan te zien, maar nu het haar zuster betreft? En zijn broer?...

Mademoiselle de Beaujon, first lady van Hotel Barry, voelt zich in staat de onbekende fotograaf tersluiks de hals om te draaien en zijn stoffelijke resten door de w.c. te trekken. Zij heeft nu sinds gisterenochtend tijd gehad om aan het feit te wennen, maar haar werk wil nog niet vlotten en gisterenavond heeft zij een slaaptabletje moeten nemen.

Verstrooid staart zij uit het venster van André's werkkamer, dat uitziet op de binnenplaats... Is dat niet onze dichter, die daar zo fier de poort binnenkomt? Het is hem aan te zien, dat hij verlost is van dat koeliewerk. Nu wordt hij er op uit gestuurd voor zelfstandige opdrachten en dat zal hem beter afgaan, laten we hopen. Zoals de meesten hier in huis heeft zij aanvankelijk gedacht, dat zijn verzen ofwel boerenbedrog waren, of symptomen van goedaardige waanzin. Maar de jongen maakt een eerlijke indruk en de officieel aanvaarde literatoren, die achter zijn werk staan, zullen zich toch niet zo onnozel laten beetnemen? Op het gebied van de poëzie is zij met de beste wil niet veel moderner kunnen worden dan Beaudelaire en Verlaine en hun tijdgenoten.

De huistelefoon. 'Mademoiselle, een Meneer Beckers van Publicity vraagt of hij u meteen even kan spreken over een dringende aangelegenheid.'

'En hij zei niet wat voor aange—?'

'Van zeer vertrouwelijke aard, beweert hij opgewonden.'

Zij kijkt op haar horloge. Vijf voor twaalf. Als de jongeman er een deel van zijn lunchtijd voor over heeft...

‘Laat maar komen.’

Hij begint met haar te danken voor haar medewerking bij zijn overplaatsing naar Publicity, maar komt dan onverwijd ter zake. Zo juist heeft hij iets vernomen waarvan hij vindt dat zij het moet weten. Hij houdt er rekening mee, dat het nog altijd loos alarm kan zijn, ofschoon het hem zou verbazen. Hij vertelt snel en compact, maar alle nodige bijzonderheden worden vermeld.

Zij klemt de tanden opeen om in haar ontsteltenis geen ondoordachte dingen los te laten. Deze jongen maakt een betrouwbare indruk, maar voorlopig mag hij niet weten, dat zijn vermoedens al bewaarheid zijn. Geen onherroepelijke dingen voor André er in gekend is...

Op één moment in zijn relaas heeft het door haar hoofd geflitst: Is dit een truc, zit deze brave dichter ook in het komplot? Maar vlak daarna noemde Beckers de naam van de dader, met de juiste spelling op de koop toe. Een adres had die Dhondt niet genoemd, wel was zeer terloops de randgemeente Vroenen ter sprake gekomen. Maar dat kon even goed gelogen zijn.

‘Mademoiselle, het is nu tien over twaalf. Wie weet zit hij nog in de Bonte Os. Als u iemand hebt om hem te volgen? Een matgroen jagershoedje en een demi van ongeveer de zelfde kleur.’

Zij staat op. ‘U is er zeker van dat het over Meneer André ging?’

‘Absoluut, Mademoiselle. Geen van de andere heren is ook maar ter sprake gekomen.’

‘En hoe was ook weer de naam van dat hotel?’

‘Hotel La Paz in de Koningstraat.’

Daarmee is het bewijs geleverd. De man in de Bonte Os en de fotograaf zijn dezelfde persoon of werken samen. Geen twee afzonderlijke individuen zouden tegelijkertijd Etienne voor André verslijten en hem onderdak brengen in het zelfde loen-
se hotelletje.

Zij krijgt haar mantel uit de muurkast... Wil hij haar beloven er voorlopig met niemand over te spreken?... Prachtig, dan gaat zij zelf gauw even naar de Bonte Os. Telefoneren en een filter. Maar ze gaat hem niet achternalopen, dat adres komt zij heus wel te weten. Zij wil alleen dat gezicht zien. En onthouden! Overigens stelt zij het zeer op prijs dat Meneer Beckers haar in vertrouwen heeft genomen. Daar heeft hij heel goed aan gedaan en zij zal het niet vergeten. Ook zij denkt er niet licht over, vreest het ergste. Mag zij nog meer beroep doen op zijn hulp, als het nodig mocht zijn?

Al pratende haast zij zich op weg. Te voet zal zij er eerder zijn. De afstand is niet groot, maar er is een kruispunt met stoplichten te passeren en voor zij daar op de Kaasmarkt geparkeerd heeft...

Zij heeft geluk. De filter en het telefoongesprek zijn niet eens nodig. Op goed dertig meter afstand ziet zij het individu in het vale jagersgroen de herberg verlaten. Hij komt haar tegemoet en nu hij niet op haar schijnt te letten, kan zij hem scherp opnemen. Hij passeert haar rakelings en kijkt haar niet eens aan. Zij telt dus nog niet mee en ongetwijfeld zou hij wat meer belangstelling aan de dag leggen, als hij wist wie zij was. Nu hij zo slecht op de hoogte is met de Barry's, dat hij André en Etienne niet eens uit elkaar kan houden, is het geen wonder

dat hij ook haar niet kent... Een vrij goed figuur, iets boven de middelbare lengte en een vulgair-knap gezicht, met alleen die rusteloos heen en weer schietende ogen als valse noot. Op deze korte afstand heeft hij twee keer snel even omgekeken. Volkomen gemis aan ook maar de geringste distinctie. De kleine Beckers is lang niet zo 'mooi', maar heeft tenminste persoonlijkheid, présence. Deze kwaadwillige fotograaf is een goedkope en onbetekenende verschijning, zonder enig karakteristiek kenmerk en waarschijnlijk lastig te herkennen. Zij denkt aan de oudcrwetse etalagepoppen in de kledingmagazijnen van veerig, vijftig jaar geleden, die niet meer van elkaar verschilden dan het ene kippeëi van het andere. Alleen die glurende ogen...

Na tweeën telefoneert zij met het informatiebureau Gringoire, een oude relatie. Dit onderzoek moet zeer discreet blijven. Onder codenummer. De bevraagde mag vooral niet te weten komen voor wie de inlichtingen bestemd zijn. Zo uitgebreid mogelijk, zowel financieel als moreel, met de nadruk op het laatste. De naam en de voorhanden gegevens zullen persoonlijk worden overgemaakt.

Meer kan zij niet doen, voordat André op de hoogte is. Nog altijd voelt zij zich een beetje onzindelijk, omdat dit alles achter Etienne's rug gebeurt. Maar André zal wel zo vriendelijk zijn het stilzwijgend te laten voorkomen alsof hij zelf de zending in ontvangst genomen heeft...

Even later wordt zij in de gang aangesproken door Juffrouw Verdier met de topzware proporties.

Suzanne Deprez? O ja, het meisje Breelant, dat toen de bloemen heeft overhandigd aan de koningin...

'Weet u ook waarover zij me wil spreken?'

‘Ze wil u vragen een goed woordje te doen voor haar man. Hij wil solliciteren voor inkoper bij de Galeries Léopold.’

‘O, maar dat is in orde, hoor! En daarvoor hoeft ze niet helemaal naar hier te komen. Ik zal er met Meneer Etienne over spreken.’

Etienne bemoeit zich immers met de belangen van de familie in de Galeries en is dikke vrienden met Robert Colin.

‘Doe haar de groeten en zeg, dat ik mijn best zal doen. En dan krijg ik van u wel een papiertje met de juiste naam en het adres. ...Hoe gaat het overigens met Suzanne?’

Intussen loopt zij al door en daarom geeft Huguette een neutraal antwoord. Als de gelegenheid gunstiger was geweest, had zij graag een boekje open gedaan over die onmogelijke man. Het is nu al zo ver gekomen, dat Suzanne niet eens meer zelf voor de dag kan komen met de tip, die zij van een kennis heeft gekregen over die betrekking bij de Galeries. Dat bericht moet door iemand anders gebracht worden, anders is het verdacht en worden er honderd insinuerende vragen gesteld. Het is zelfs een geluk, dat Suzanne nu niet naar Mademoiselle hoeft te gaan; dat bezoek zinde meneer helemaal niet, dat was duidelijk te zien. Die arme meid wordt bewaakt als een ter dood veroordeelde. Ze kan niet eens voor zichzelf een spaarpotje aanleggen, wat voor alle zuinige huisvrouwen toch een onschuldig pretje is. Ze weet niet eens waar ze met die paar duitjes zou moeten blijven, daarom worden ze aan Huguette in bewaring gegeven. En dan wordt Suzanne nog zo tot op de centiem gecontroleerd, dat de buit in vier jaar tijd nog niet tot aan de dertienhonderd frank is toegekomen. Nog geen frank per dag heeft zij van haar huishoudgeld over kunnen leggen!

Wel, als je zo getrouwd moet zijn, blijft Huguette liever haar eigen baas. En nu zij één keer in de vijf weken naar bed gaat met haar Griekse stuurman, heeft zij ook niet te veel last van de liefde.

Maar dat weet Suzanne niet eens.

Hoofdstuk 9

Nu Maurice Dhondt de Bonte Os verlaat, is zijn gang minder sloom dan gewoonlijk. Het is niet alleen de vermouth, hij voelt zich doorgloeid van een haast wellustig machtsgevoel. Hier heeft hij dus helemaal alleen een internationale ont-ploffing in de hand, bijna even geweldig als de eis tot echt-scheiding van Mevrouw Onassis. Het lijkt er ook veel op, zij is eveneens de dochter van een grote reder. Een opwindend denkbeeld: een kleine, onbeduidende jongen als hij heeft maar te willen en de voorpagina's van alle sensatiebladen bulderen van *zijn* nieuws! En niemand heeft er nog het flauwste vermoeden van.

Nu kan hij zich ook voorstellen, hoe machtig die jongen, die President Kennedy doodschoot, zich moet gevoeld hebben. Misschien was het ook alleen daarom begonnen.

Maar als het zo ver komt, is er meteen ook alle voordeel af. Hij moet juist hopen, dat het nooit zal gebeuren.

In deze stemming vindt hij het jammer dat hij naar huis moet, waar Darja wacht met het eten. Hij was nu graag naar de haven gegaan, naar de Gouden Helm voor een portie mosselen. En een half flesje droge, witte wijn had er ook wel af gekund in het vooruitzicht op de... Hoeveel zou hij kunnen eisen van iemand, die bekend staat als de rijkste van alle Barry's?

Tot nu toe is hij dom genoeg geweest zijn hersens te pijnigen met het probleem hoe de betaling zou moeten georganiseerd worden. Honderdduizend frank, zo dacht hij, in briefjes van honderd, was immers al een boek van duizend bladen vrij dik

papier, een dikke baksteen. Toch kon je dat bedrag nog wel bij je steken, maar wat had het te betekenen in zo'n grote zaak als deze? Hij vergat daarbij, dat het geen verschil maakte of het nu biljetten waren van duizend of van honderd. Evenmin of Meneer André de nummers noteerde. Bij het eerste teken dat de politie zich in de zaak mengde, kon hij er immers op rekenen, dat de foto's niet alleen naar zijn vrouw zouden gaan, maar ook naar enkele schandaalbladen in binnen- en buitenland. Ook moest Barry aan het verstand gebracht worden, dat iemand anders ermee belast was de foto's te verzenden op het moment dat de politie hem zou arresteren of ook maar lastigvallen.

Zo had hij zich voorgesteld een ontmoeting te verlangen in een open vlakte, ergens in de polder of in de Roerdonkse Duinen, waar geen hinderlagen konden gelegd worden, als toen voor Gaston Deley. Het geld zou dan in ontvangst genomen worden door een man, wiens gezicht verborgen was in een nylonkous en die een overrengedkomen wachtwoord zou geven. Verder zou er geen woord gewisseld mogen worden. Zodra Barry dan uit het zicht was, zou hij het geld verstoppen op een plaats, die gemakkelijk terug te vinden was. Als hij dan toch op grotere afstand werd opgewacht en aangehouden, wou hij die smoelen wel eens zien, wanneer ze zijn kleren doorzocht hadden...

Belachelijk! Hoe heeft hij zich zo lang en in alle ernst bezig kunnen houden met die romantische nonsens. Nu eerst is de zaak hem volkomen duidelijk geworden. Alles staat of valt immers met de vraag of Barry zich al dan niet het schandaal kan veroorloven. Ziet hij geen andere uitweg dan betalen en zwijgen, dan kan onze Maurice de duiten zelfs wel gaan tou-

cheren in het hol van de leeuw aan de Oude Markt. Is Meneer André daarentegen bereid niet alleen zijn cow-girl en de beide families, maar ook de rioolpers en de openbare terechtzitting te trotseren, dan is dat onbeduidende jongetje van Dhondt, als hij het geld maar even durft aan te raken, onder alle omstandigheden voor de bijl, zowel in de polder als in de Duinen. Dat spelen die machtige Barry's heus wel klaar.

Aan dit risico is nu eenmaal niet te ontkomen, maar in dit geval is het wel zeer gering. Dat huwelijk vertegenwoordigt nog altijd ongetelde miljoenen en het zal dus gerek worden, al was het voor de helft van de geschatte waarde. Kijk, hij is niet zo'n ezelsveulen als die arme Gaston Deley, hij is volledig op de hoogte en zeker van zijn zaak.

En om op de hoogte blijven gaat hij tegen half drie nog eens kijken in de Koningstraat. Je kan nooit weten. Het is natuurlijk zo goed als zeker dat Barry na ontvangst van de foto een andere gelegenheid heeft gezocht, misschien zelfs voor goed van heel het avontuur afgezien heeft. Maar stel je voor dat het paar toch komt! Dan moet hij wel aannemen, dat ze maling hebben aan zijn foto, en dat geeft te denken. Voelt een Barry zich machtig genoeg en beschikt hij inderdaad over de middelen om een vrijpostig fotograaf onschadelijk te maken?

Thuis hangt er een zware lucht van koolsoep, een Russisch recept van Tante Ilona, waar ook heel wat uien aan te pas schijnen te komen.

Zij is in de keuken bezig. Als hij even zijn hoofd door de deur steekt om te zeggen dat hij er is, schrikt zij veel te heftig. Aan haar verwilderde ogen ziet hij, dat de zoveelste crisis nabij is. Haar laatste roes is vandaag al een volle week geleden. Dat is veel, zij heeft haar uiterste best moeten doen. Als hij

niet naar huis was gekomen, zou het haar zeker vanochtend al te machtig zijn geworden. Waarschijnlijk heeft zij het flesje al in huis, goed verborgen in afwachting van de eerste gunstige gelegenheid. Al sinds lang heeft hij ervan afgezien heel het huis af te zoeken naar ether. Het doet hem denken aan de oude mop over de bedrogen echtgenoot die, om herhaling te voorkomen, de divan verkocht waarop hij zijn vrouw had betrap in de armen van haar minnaar...

Gewoonlijk is zij de eerste drie of vier dagen na een uitgeraasde rocs zeer opgewekt, zelfs wat al te vrolijk. Voor de zoveelste keer maakt zij zich met evenveel overtuiging wijs, dat zij er nu helemaal bovenop is. Ze zingt Russische liedjes, ze is lief en aanhalig. In bed probeert zij nieuwe spelletjes te bedenken. Ook kan zij dan, volkomen ontspannen, uren zitten lezen of handwerken. Dan volgt meestal een hele dag, dat ze zich schrap zet, haar nederlaag niet wil toegeven, haar jolige stemming krampachtig overeind wil houden, ofschoon de angst haar al in zijn greep heeft. Daarna wint de somberheid snel terrein, zij zwijgt en wordt onrustig, kan geen twee minuten stilzitten. En na nog enkele uitbarstingen van valse lustigheid vlucht zij in paniek naar de w.c. om uit te huilen.

Als het zo ver gekomen is, moet hij erop rekenen, dat hij haar bij zijn volgende thuiskomst bewusteloos kan aantreffen. Wie weet wat het haar vandaag wel gekost mag hebben nog voor hem te koken.

Nog maar zelden wordt het onderwerp aangeroerd. Dan is zij het die erover begint en hij die er zich korzelig van af maakt. Al meer dan honderd keer heeft hij alles opgedreund wat ervan te zeggen valt, hij weet nu langzamerhand wel dat het hopeloos is, hij heeft er genoeg van, kan er wel van spuwen!

Daarom is hij het ook die het gesprek gaande houdt en elke hinderlijke stilte al gauw doorbreekt met loze praatjes, uit angst dat zij hem weer eens op haar tranerige, sentimentele manier gaat beklagen en zichzelf verwensen.

Zal hij vanmiddag thuis blijven? Haar meenemen naar een film? Het is immers niet strikt nodig nog eens te gaan posten in de Koningstraat.

Maar dat is uitstel van executie. Hij is weer bezig de divan te verkopen. Het is nu eenmaal niet mogelijk haar dag en nacht te bewaken als een ter dood veroordeelde. Voor haar is hij nog steeds de vertegenwoordiger die heel de dag onverdroten achter zijn klanten aan moet. Zij mag zich vooral niet gaan afvragen waar het geld vandaan komt.

Hij zal het wagentje meenemen, want vandaag hoeft hij niemand te achtervolgen. Het is een oneven datum, zodat hij daar in de Koningstraat moet parkeren aan de overkant van het hotel. Aan het stuur en achter een krant zal hij zich geruster voelen dan bij dat opvallende geslenter van de vorige keren. Om maar iets te zeggen vraagt hij of ze vanavond naar die film in Royal zullen gaan, het is al de twaalfde week. Zij was kennelijk zeer gespannen met iets anders bezig en schrikt ervan op. Dan antwoordt zij in schuldige haast en doet een aandoenlijke poging om blijde verrassing te spelen.

Nu weet hij heel zeker in welke staat hij haar straks zal aantreffen. Maar vandaag of morgen, wat maakt het uit?

In een zeldzame vlaag van medelijden, die hem zelf verbaast, kust hij haar bij het weggaan veel indringender dan anders en enkele ogenblikken staat zij verstijfd te staren.

In de Koningstraat begint hij met een buitenkansje. Als op commando wordt er bij zijn nadering een wagen weggere-

den, pal tegenover het hotel. Voor de neus van een andere liefhebber kan hij nog juist de plaats innemen. Hij vouwt zijn *krant open*.

Voor bijna ieder huis staan vier vuilnisvaten van het voorgeschreven model op de rand van en trottoir. Een grote jonge vrouw met stroblond haar, dat aan de wortels weer vuil wordt, komt uit een huis naast het hotel om een laatste restje *stcvig verpakt in krantenpapier, onder een van de deksels te steken*. Ze draagt lange, bloedrode rubberhandschoenen.

Steeds heeft hij zijn moeder horen jammeren over haar handen, vooral in de winter. Dan waren zij rasperig en hadden diepe kloven die niet dicht te krijgen waren, welke onfeilbare middelen zij ook probeerde. Maar van handschoenen als die daar wilde zij niet weten. 'Dan kan ik niets meer doen!'

Toen hij vijftien jaar was, stierf zij aan leukemie. Zouden die slechte handen een voorteken zijn geweest?

Hij heeft gehoord dat er hier 's avonds en 's nachts enkele tippelaarsters patrouilleren, die dus meteen het hotel kunnen binnenwippen, zodra zij beet hebben. Het exemplaar dat daar aankomt is wel erg vroeg aan de slag. Wat voor man kan zij krijgen op dit uur? Een pantoffelheld, die 's avonds niet alleen de deur uit mag?

Zou zij iets vangen, terwijl hij hier zit? Dat doet hem denken aan de visvangst. Drie jaar lang moest hij, telkens over een afstand van ruim vijf kilometer, vier keer per dag langs het kanaal fietsen. In het seizoen zaten daar de hengelaars bij tientallen aan beide oevers en nooit heeft hij ook maar het kleinste visje zien ophalen.

Zij heeft schelle oorlogskleuren aangetrokken. Een scharlaken hoedje met grote, fonkelende pailletten, halsdoek en schoenen

van ongeveer het zelfde rood, op een helblauw mantelpak. Zo te zien heeft zij al wat dienstjaren achter de rug. Een eindje in de veertig, schat hij haar.

Hij heeft gelezen, dat juist een oude, aftandse leeuw het gevaarlijkst is voor de mens. Omdat hij niet vlug genoeg meer is om een stuk wild te vangen, moet hij zich wel dicht bij een dorp wagen om een gemakkelijker prooi te bemachtigen. Zo ook moet die oudgediende daar overuren maken en het daglicht trotseren, omdat er dan geen concurrentie aanwezig is.

In een van haar gelukkige ogenblikken heeft Darja eens gevraagd waar al die vrouwen toch bleven, wanneer zij te oud waren geworden voor dat bedrijf.

‘Op latere leeftijd trouwen zij allemaal met een miljardair,’ heeft hij toen gezegd en zij moest onbedaarlijk lachen om haar eigen domme vraag.

Arme ziel, zij is er niet tegen opgewassen, hoe zij ook haar best doet. Maar moet hij daarom heel zijn leven laten verpest door flesjes ether van een paar frank? Dat kan niemand van hem vergen. Onvermijdelijk gaat zij op deze manier steeds sneller de berg af. Haar gezicht begint al te tekenen, de oogleden zijn al wat gezwollen en haar huid, die glad was als een rozblaadje, wordt al een beetje grof en korrelig. Een voor een verliest zij al haar interessen. Aanvankelijk was koken voor haar een prettige hobby en ze was ook terecht niet weinig trots op de resultaten. Nu begint het al op een vrefocilijke corvee te gelijken, waar zij zuchtend, met slepende voeten aan begint. De zorgen voor haar toilet zijn er ook sterk op achteruitgegaan. Zij placht vrij veel te lezen, nu gaan de boeken van de bibliotheek steeds vaker ongelezen terug. Terwijl zij vroeger pijnlijk precies was op haar boeltje, wordt nu

de stofzuiger meer en meer met rust gelaten. Het is al voorgekomen, dat op een zondagmorgen van zijn vier nylonhemden er niet één schoon was.

Bij een dergelijke gelegenheid en ook als ze weer bekomen is van de ether, volgt er meestal een vloed van tranen en als hij niet snel genoeg weg is, valt zij op haar knieën aan zijn voeten. 'Sla me maar, ik heb het verdiend! Sla me zo hard je kunt! Ik zal er je dankbaar voor zijn!'

Ja, op haar aandringen heeft hij haar in bed nu en dan wel eens met de vlakke hand op haar billen geslagen, tot haar fijne, witte huidje in een rode gloed stond. Zij beweert, dat het haar opwindt en zij vuurt hem aan. 'Harder, harder!'

Dat staat hem wel een beetje tegen, maar hij heeft gelezen, dat het een bekend verschijnsel is, geen ernstige afwijking.

Maar dit is heel iets anders, dat weet hij zeker. In zo'n uitbarsting van berouw wil zij werkelijk hard gestraft worden, boete doen, erge pijn hebben, tot bloedens toe mishandeld worden in de hoop, dat het haar wroeging zal verminderen. Op zulke ogenblikken komt zij hem verontrustend vreemd voor. Het lijkt dan wel of zij weggelopen is uit een van die onmogelijke Russische boeken, waarin veel mensen voorkomen, maar meestal niet één, die normaal genoemd kan worden. Als je bijvoorbeeld die van Dostojevski leest, zou je haast gaan denken, dat in zijn tijd heel Rusland één groot gekkenhuis moet geweest zijn. Maar dat denk je pas naderhand. Terwijl je leest, geloof je al wat er gedrukt staat, je ziet het voor je ogen gebeuren. En dat is iets wat Pietje Beckers niet klaarspeelt, al doet hij nog zo geleerd voor de televisie.

Hoe hij zich ook verzet, de laatste tijd heeft hij steeds meer moeten denken aan Yvonne Desmet. Drie jaar was hij met

haar verloofd en het is de blunder van zijn leven geweest, dat hij zich in zijn dolle verliefdheid op Darja van haar heeft afgemaakt met een brief, waarop zij zonder een woord zijn geschenken heeft teruggestuurd. Dat moet wel hard aangekomen zijn. Met hem was zij zo gelukkig als zij zich maar denken kon. Bovendien leefde zij toen in de hoogste verrukking, omdat zij nu gauw zou kunnen trouwen, want zij was zojuist geslaagd voor 'regentes' en haar familie beschikte over een politieke kruiwagen, die haar een benoeming kon bezorgen als lerares aan een rijksmiddelbare school. Dat is intussen ook gebeurd en dat is een levenspositie.

Van een wederzijdse kennis, die dagelijks met haar in aanraking komt, heeft hij vernomen, dat zij hem niet schijnt te kunnen vergeten. Na ruim twee jaar heeft zij nog niets willen weten van een andere man, al heeft zij verscheidene aanzoeken gehad, ook van leraren. Wat denk je: een vrouw die bij wijze van bruidsschat je inkomen verdubbelt of het scheelt niet veel. Goed, zij is op verre na niet zo'n vedette als Darja, maar zij heeft toch mooie ogen en ziet er overigens, ook in bed, heel behoorlijk uit, al is zij misschien iets te breed van heup. Maar toen was hij zijn verstand kwijt en van de ene dag op de andere vond hij haar, vergeleken bij zijn nieuwe vlam, opeens een kleurloze mot. Daar kwam bij, dat zij zich niet wist te kleden en volkomen gevoelloos was voor kleuren. Zij was in staat een oranje sjaaltje te dragen op een steenrode jurk, die op zichzelf al luid genoeg vloekte tegen de tinten van haar gezicht. Hij had er zich al dadelijk mee verzoend, dat hij na hun trouwen zelf voor haar kleding zou moeten zorgen, maar zodra hij Darja ontmoet had, werd het kleine gebrek opeens een onoverkomelijk beletsel.

Het is nu drie maanden geleden dat hij haar tegen het lijf liep, zo onverwacht dat beiden er hard van schrokken. Onmiddellijk daarop probeerde zij hem van zich af te schudden, liep zo snel mogelijk door en wilde niet eens luisteren. Toch heeft hij haar vergiffenis gevraagd en al zijn ellende, wel wat vergroot, voor haar uitgestort.

‘Het spijt me wel maar je hebt je bedje zelf gespreid.’

Juist op dat moment ging hij gebukt onder de overtuiging dat hij een hopeloze mislukkeling was, zowel in zijn huwelijk als in zijn loopbaan. En zo was hij in staat enkele tranen te forceren van medelijden met zichzelf. Daarop was haar afweer al gauw zo verzwakt dat zij kalmer begon te lopen en zich ongemerkt in het verregende stadpark liet loodsen, bekommerde vragen stelde en hem bij het afscheid schreiend goede moed toewenste.

Met grote zekerheid heeft hij toen gevoeld, dat zij hem weer zou aanvaarden, als hij vrij was. Hij dacht zelfs aan echtscheiding en meende, dat Darja ‘veroordeeld’ zou kunnen worden op grond van haar etheromanie. Onder een valse naam heeft hij een advocaat geraadpleegd, die hem aan het verstand bracht, dat die ethergeschiedenis hoogstens tot scheiding van tafel en bed zou kunnen leiden. En zo Madame Dhondt niet wenste mee te werken tot echtscheiding, viel er verder niets te ‘veroordelen’.

Wat een gerust en heerlijk leven had hij kunnen hebben met Yvonne! Het leven van een verkoper is een voortdurend gevecht tegen ontmoediging en vooral geldzorgen zijn in staat zijn wil te verlammen en zijn moed te fnuiken. Met de morele steun van haar salaris zou hij langs de baan beduidend meer kunnen verdienen dan zij. Dan konden zij zowel een betere

auto als een eigen woning afbetalen, later zelfs ook een bungalow op de hei.

Wat een domme vlegel is hij geweest! Als hij maar één ogenblik zijn verstand had gebruikt, zou hij nu niet hier in hinderlaag liggen om onregelmatige koppels te fotograferen.

Intussen schijnt de foto van zijn belangrijkste koppel haar uitwerking niet te hebben gemist, het is al bijna drie uur. Er zijn twee paren naar binnen gegaan, die er heel niet voordelig uitzagen, en hij heeft niets eens geprobeerd de gezichten te onthouden. Jong en waarschijnlijk serieus verloofd en elders geen gelegenheid. Sinds hij Barry in behandeling heeft, kan hij zich niet meer met dat klein bier bezighouden.

De rood-en-blauwe prostituée heeft nog steeds het veld alleen, maar is nog niet aan de beurt gekomen.

Een half uur later valt er niet meer aan te twijfelen: zij hebben voor altijd van dit gevaarlijke hotel afgezien. Maar voor alle zekerheid...

De oudgediende heeft nu beet gehad. Haar vangst bestond uit een jeugdige grijsaard van rond de vijftig, die veel oorlogs-lintjes droeg en lichtjes met zijn been trok. Toen zij de stoep opging, was haar brede basis te zien. De slanke lijn is mode, maar er schijnen nog altijd mannen te zijn die de erotiek per pond afwegen.

Om vier uur kan hij de wacht rustig opgeven. Vorige keren waren ze op deze tijd alweer verdwenen. Een paar kleine meisjes komen hun neuzen platdrukken tegen zijn ruit, giechelen en trekken malle gezichten. Bij zijn geringste beweging springen zij gillend terug om dan schoorvoetend weer te nadren.

In een sombere bui rijdt hij weg, vechtend tegen het gevoel,

dat hij in deze grote onderneming veel te zwak staat. Voor het eerst stelt hij zich de vraag: zou André Barry niet over afdoende middelen beschikken om te verhinderen, dat zijn Teddy de foto's ooit in handen krijgt?...

Maar wacht even, daar heeft hij ook nog niet aan gedacht! Als je Barry heet, moet je toch ook een beetje gentleman proberen te zijn. Dan wil je tot elke prijs voorkomen, dat het arme vrouwtje van een ziekelijk jaloezse man door jouw toedoen in grote moeilijkheden geraakt. Met zo'n zenuwlijder zou dat wel eens op een bloedbad kunnen uitlopen. 'Drama der Jaloezheid' heet dat in de koppen van de kranten. In de Assizenzaak, die crop volgt, kunnen ze dan met de beste wil de naam Barry niet buiten het geding houden en Meneer André wordt ongetwijfeld door de verdediging opgeroepen en in het zonnetje gezet.

Nu ziet hij zijn kansen weer wat gunstiger. Hoe heeft hij kunnen vergeten, dat hij ook nog deze pijl op zijn boog had? Zijn fout was, dat hij die vrouw al dadelijk had uitgeschakeld, omdat er geen duit van los te maken viel.

Bij zijn thuiskomst hoort hij al in de gang, dat Darja ditmaal niet de kans gekregen heeft, haar vader is er. De laatste tijd weet ook hij wat er met haar aan de hand is. Wie weet kwam hij, toen zij al begonnen was. Al spreekt hij Russisch, het is duidelijk, dat hij nogal heftig tegen haar aan het preken is. Hij wordt begeleid door haar snikken. Het is een is al even overbodig als het andere.

Terwijl hij zijn jas aan de kapstok hangt, krijgt Maurice opeens een pijnlijk gevoel van zwaarte in zijn benen, dat zich al gauw vergroot tot een algemeen ziektegevoel. Er schijnt weer heel wat griep te heersen en hij heeft veel lust direct naar bed

te gaan met een hete groc en aspirine. Hij weet hoe hij zijn schoonvader weg kan jagen:

‘Komt u maar niet te dicht bij me. Ik voel me wat koortsig, ik geloof dat ik griep krijg.’

Hij houdt zich van de domme, doet of hij de tranen van Darja niet ziet. Zij gaat met afgewend gezicht naar de keuken.

En als gewoonlijk zegt Dmitri Fedorovitsj Richelieu, dat hij zich niet kan veroorloven ziek te worden. Heel zijn restaurant zou in het honderd lopen. Hij wenst zijn schoonzoon beterschap, gaat even de keuken binnen om Darja te zeggen, dat zij vanavond koorts moet opnemen en de dokter laten komen, als het boven de achtendertig is.

★

Het zelfde ogenblik rijden Suzanne en Etienne over een der smalle klinkerwegen van het Swalmenbos. Onder de wielen knort het behaaglijk als het snorren van een dikke poes bij de haard. Het lijkt een kalmerend liedje: ‘Rustig, rustig, rustig, hier geen snelverkeer.’ Want hier komt een nieuwe villawijk. Van het bos zijn alleen de bouwplaatsen gerooid. Langs deze nieuwe klinkerwegen heeft Oom Louis heel wat hectaren liggen die verkaveld zijn en bouwrijp gemaakt worden.

Maar voorlopig hebben de twee alleen nog aandacht voor het onheil, dat zo juist van hen is afgewend.

‘Huil maar rustig uit, lieve, dat is goed voor de zenuwen. Leun maar tegen mijn schouder. Zal ik de wagen stilzetten? Een ogenblikje nog, dan komen we aan een geschikt plekje.’ Hij was er zelf ook van geschrokken, zo bleek en opgejaagd zij er uitzag, toen zij vier minuten te laat op de afgesproken plaats kwam, wat nog nooit gebeurd was. In een taxi nog wel

en dat was op zichzelf al zeer abnormaal. Dikwijls genoeg heeft hij haar op het hart gedrukt zich alles te veroorloven wat geen gevaar oplevert, geen sporen nalaat. Kon zij thuis niet eens een terrientje pâté de foie gras wegmoffelen, waar zij zo dol op was?

‘Ik zou het gevoel krijgen dat ik me liet betalen om lief voor je te zijn.’

Dat vindt hij voor deze tijden een beetje te veel opera, te hartverheffend. Heeft ze dit geleerd uit de film *Back Street*? Nee, die was al lang verdwenen, toen zij nog een kind was. Ook is hij er zeker van dat het geen gechargeerde pose is, maar een stuk werkelijkheid dat hem bezwaart. Hij hoopt, dat het gauw zal gaan slijten.

‘Een gelukkige engel heeft ons gediend!’

Ja, het was een lotje uit duizenden, dat zij nog juist haar man zag wegduiken achter een vrachtwagen, toen zij als gewoonlijk uitstapte aan het eindpunt van haar tram op het Stationsplein. In haar volgende oogopslag herkende zij de rood-en-zwarte Skoda, ver weg, aan het eind van de dubbele rij geparkeerde wagens.

Ondanks alle schrik slaagde zij er in zich van de domme te houden en normaal te schijnen. Ze liep langzaam, bleef telkens even staan voor de juiste uitstalramen en wilde vooral niet omkijken. Maar hoewel zij er volkomen zeker van was, kon zij toch niet nalaten zich ervan te vergewissen, dat hij haar volgde, en het gelukte haar ook hem te verschalken. Schielijk en onverwacht draaide zij zich om en ging, als bij nader inzien, enkele schreden terug naar een etalage, die ze met een vluchtige blik voorbijgelopen was. En met afgewend gezicht gluurde zij uit haar ooghoeken de brede straat af.

Hij volgde haar op een kleine honderd meter aan de overkant, schrok en ging gauw voor een winkel staan, een van korsetten en geraffineerd ondergoed.

Op trillende benen liep zij verder en moest aan iets anders denken om niet onpasselijk te worden bij het idee, wat er gebeurd zou zijn, als de 'gelukkige engel' haar niet had gediend. Omdat zij nog een kwartier tijd had, was zij van plan geweest naar de afgesproken plaats te wandelen, waar Etienne in vriendelijke haast uit zijn wagen zou wippen, met een zwaai zijn hoed afnemen, in een fraaie buiging haar de hand drukken, het portier voor haar openen en sluiten, omlopen naar zijn plaats aan het wicl...

Ontzettend!

Intussen had zij tijd om na te denken. Nu moest zij wel overkomenstig haar vaste woensdagse rooster, dat Edmond haar uitentreuren had laten herhalen, naar een van de grote warenhuizen en daar lag dan ook haar enige kans hem kwijt te raken. Ondanks alles was het toch haar grootste zorg, dat Etienne niet vergeefs zou wachten, daar op de hoek van het Arsenaalplein. Ook voor zichzelf wilde zij zich niet laten beroven van het éne uurtje, dat dan weer een hele lange week haar leven draaglijk moest maken.

De Galeries Léopold waren het dichtst bij en het gebouw had drie uitgangen in verschillende straten. Zij bedwong haar gejaagdheid. Zolang zij zich volgens haar horloge kon veroorloven, bekeek zij de etalages en naderde langzaam de hoofdingang. Verderop, om de hoek van een smalle zijstraat, was er nog een ingang en tussen deze twee punten bevond zich onder meer de afdeling herenconfectie, met vrij hoge rekken voor de langere kledingstukken, niet ver van de tweede deur.

Het was er nog al druk en ten koste van wat onbeleefd ellebogenwerk wist zij een rek met regenjassen te bereiken, van waar zij verscholen de hoofdingang kon bewaken.

Zij was maar juist op tijd. Zodra zij in het magazijn verdween, was hij natuurlijk hard gaan lopen om haar in dit micrennest niet kwijt te raken. Hij keek snel rond, maar de herenconfectie gunde hij nauwelijks een blik, naar te verwachten was. Als gewoonlijk was er een opeenhoping aan de voet van de roltrap en hij staarde een hele tijd gespannen naar de opstijgende ruggen. Toen hij kon aannemen, dat zij niet onverwijld naar boven was gegaan, ging hij zoekend de andere kant uit, in de richting van de supermarkt.

Het was nu bijna half drie en langs de lange zijstraat kon zij, telkens omkijkend, een taxistandplaats bereiken. Tot meerdere averij aan haar ontredderd zenuwstelsel was er juist geen aanwezig, maar toen zij er enkele seconden had gewacht, stopte er een vlak voor haar voeten en zij wipte snel naar binnen zonder acht te slaan op het gemopper van een dikke meneer, die er al eerder had gestaan, een paar schreden verder. 'Dat was dan een chauffeur met smaak,' zei Etienne.

Nu is het de vraag, of haar man niet brutaalweg zal vragen waar zij in de Galeries zo gauw gebleven mocht zijn, want als ongeneslijk maniak schaamt hij zich voor niets en het wordt steeds erger. Mogelijk is nog altijd, dat hij haar niet op haar hoede wil stellen voor een volgende keer. Spreekt hij haar er over aan, dan mocht zij een antwoord gereed hebben, dat volkomen onaanvechtbaar is. Kleurecht, waterdicht en vuurvast.

'Dan heeft de aardbodem je letterlijk verzwolgen, mijn hondje. Veel mensen vergeten immers, dat daar onder het gelijk-

vloers nog een grote kelderruimte openstaat voor het publick. Daar wordt alles gestouwd wat niet aantrekkelijk te etaleren is, goedkoop huisraad en keukengerief, emailwaren, emmers, trapladders, strijkplanken, gereedschappen en zo meer. Ga daar straks dan een of ander prulletje kopen, dat je bij je kunt steken, een zeepbakje, een kruidnagelrasp, of liever een aardappelmesje, dan kun je zeggen, dat het andere bij ongeluk in de vuilnisbak zal terecht gekomen zijn. En als het er zo toe gaat bij jullie, bewaar dan vooral het bonnetje als bewijs!

'O, maar dat is een prachtidée! Is het op deze manier, dat je miljardair wordt?... Maar laat ons niet te ver gaan, want ik moet nog terug naar de supermarkt, weet je wel, voor mijn inkopen van iedere week. Ik wil de familie Barry ook wat laten verdienen. In mijn tas heb ik een groot boodschappennet van nylondraad, dat je heel klein kunt opvouwen... En zoek nu maar gauw een goed plekje, waar je me kunt kussen voor de hele week.'

'Vertel me dan eerst even hoe het gegaan is met die betrekking bij de Galerics.'

'O, dat viel op het eerste gezicht nogal mee. De eerste ogenblikken moest hij zich zelfs inhouden, om niet al te enthousiast te doen. Hij vond het ook dadelijk goed, dat Huguette aan Mademoiselle zou vragen wanneer ik mocht komen. Vanavond komt ze het antwoord brengen. Maar je kunt nooit op hem rekenen. Wie weet wat hij zich nog in het hoofd haalt. Even later vertrouwde hij het zaakje al niet zo best meer en moest precies weten van wie Huguette die tip gekregen had. Daar was ze gelukkig al op voorbereid en ze maakte er een serieus verhaal van. Een voordeel is, dat hij hoe langer hoe meer het land krijgt aan zijn werk bij die Tsjechen.

Maar dat hij bij de Galeries zoveel uren per dag gevangen komt te zitten en mij niet meer ieder ogenblik overvallen kan, staat hem helemaal niet aan. Het zou me niet verbazen, als hij alleen daarom ook de beste baan weigerde.'

Hoofdstuk 10

Mademoiselle kan er wel om huilen. Donderdagochtend is André al vroeg op kantoor gekomen in zijn beste stemming. Daar in New York is het niet zo gemakkelijk gegaan, maar het komt heus wel in orde. En kijk eens wat hij voor haar heeft meegebracht.

Een 'Russische' toque van het fijnste grijze astrakan, dat zo goed bij heur haar kleurt. Ze zeggen, dat het een strenge winter wordt. Dat was een idee van Teddy en die is helemaal in de wolken. Het veulen dat ze verwachtte is voorspoedig ter wereld gekomen en het is egaal wit, met zilvergrijze schaduw-tinten.

Maar er is geen ontkomen aan, zij moet de pret bederven en na een verzachtend aanloopje haalt zij de foto uit de wandsafe. 'Denk om de vingerafdrukken, André!'

Terwijl zij het hele verhaal doet, kijkt hij telkens opnieuw naar de foto. Ook hem komt die vrouw, of wat er van haar te zien is, bekend voor... Wat een kwajongen, die Etienne, wat een waaghals! En iedereen dacht, dat hij voorgoed tot bedaren gekomen was.

'Het kan nog altijd een louter toeval-'

'Dat geloof je zelf niet, Marianne. We kennen hem immers, de nozem! Het heeft me trouwens al verwonderd, dat hij het zo lang volhield. Maar ja, we weten ook niet alles van hem. En toch is hij nog altijd dol genoeg op Bonny, dat weet je even goed als ik... Maar wat gaan we doen? Moet ik hem dit tafereel onder de neus houden? En hoor je mij dan al een zede-preek houden tegen Etienne? Daar krijg ik nu al een koude

rug van, ik heb altijd nog gevoel voor het belachelijke, weet je. Ik ben nooit een heilige geweest en ik zal het nooit worden.’
‘Maar je hoeft niet te preken, je kunt het zakelijk houden. De opschudding, de schandaalpers, de reacties van de beurs, de Etablissements Beffroy!’

‘Ook dan zou het veel meer indruk maken, als zo’n monument van kuishheid, zo’n ontembare maagd als jij, hem eens-’

‘Schei uit, André! Op mijn leeftijd is maagd een belediging... Maar ik heb een idee en ik geef het je voor wat het waard mag zijn. Nu de maître-chanteur van onze dichter de geruststelling heeft gekregen, dat Teddy geen doetje is waar je overheenloopt, zal hij waarschijnlijk voortaan vermijden de naam Barry nog ijdel te gebruiken. Om zich niet al op voorhand verdacht te maken. Dat verhoogt onze kans, dat hij Etienne voor jou blijft aanzien, is’t niet? We kunnen er zeker van zijn, dat er meer zendingen zullen volgen. Tegen Beckers sprak hij immers van een opname op de stoep van dat hotel. Zolang de volgende foto’s ook aan jou geadresseerd worden, kan niets ons deren. En als we halsstarrig weigeren te reageren, kan hij dat grof geschut maar één keer afvuren, wat hem dan geen centiem oplevert. Het is dus niet eens zeker, dát hij het zal doen, vooral wanneer we hem tegen die tijd aan het verstand brengen, dat zijn identiteit voor ons geen geheim meer is. In het ergste geval komen de foto’s dan bij Teddy terecht, als we ze tenminste niet bijtijds kunnen opvangen. Niet prettig, maar toch ook geen ramp.’

‘Hoe wil je hem laten weten, dat we hem kennen?’

Zij vertelt van de vingerafdrukken. Willem de Wolf heeft haar al een adres bezorgd in Rotterdam. Ze kan in één dag op en neer.

‘Dan zou jij de Procureur des Konings in vertrouwen kunnen nemen en dan krijg je heus wel van hem gedaan, dat die Dhondt ontboden wordt, misschien wel opgehaald, alleen maar omdat ze zijn vingerafdrukken nodig hebben ter vergelijking. Een simpele formaliteit noemen ze dat. Zou dan de vreze gods niet in zijn gebeente varen?’

‘Heel goed, Marianne! Maar zouden we daar niet dadelijk mee beginnen?’

‘Weet je, er is eigenlijk nog niets gebeurd. Iedere grappenmaker heeft het recht je een foto te sturen, die trouwens op zichzelf niets te betekenen heeft. Etienne zou er honderd onschuldige verklaringen voor aan kunnen voeren. We moeten wachten op de volgende afleveringen. En op de eisen, die me-
neer gaat stellen.’

‘Goed, maar moeten we Etienne er al die tijd buiten houden? Hem in de waan laten, dat er geen vuiltje aan de lucht is en hij rustig zijn gang kan blijven gaan?’

‘Daar heb ik ook over gepiekerd en ik geloof, dat het weinig verschil meer zal maken, of hij al dan niet zijn gang gaat. Alle nodige foto’s zijn gemaakt, daar kun je zeker van zijn. Zullen we dit probleem ook maar uitstellen tot de volgende zet van de tegenpartij?’

‘In ieder geval kunnen we een rel van die omvang niet hebben, Marianne! John B. wás al niet geestdriftig over het project Beffroy. Hij vreest, dat hij er te ver vandaan staat, dat hij te veel uit handen moet geven, te afhankelijk zal zijn van te veel mensen. Hij is van plan honderd jaar te worden, weet je wel. Als het verkeerd moest aflopen, als Bonny het zo op haar zenuwen zou krijgen, dat John B. er in betrokken werd-’

‘Hou op, André, daar krijg ik een koude rug van!’

‘Ja, Marianne, dat moeten we ons niet gaan indenken. En dat móét voorkomen worden.’

Zij knikt. ‘En omdat het moet, gebeurt het ook. Daarom begriep ik die waaghals niet zo goed. Hij zal toch ongeveer weten, tegen wie hij het opneemt en dat we hard van ons af kunnen slaan, als het om zulke belangen gaat. A crapule, crapule et demi, zou je oom Louis zeggen. Van de andere kant... We beleven een welvaart, die bijna angstwekkend is, maar er is altijd nog ellende genoeg en het zal wel geen luxueus jachtvermaak zijn van deze knaap. Ongetwijfeld zit hij financieel in het nauw, anders zou hij niet aan die halsbrekerij beginnen. Wie weet zou hij blij zijn, als hem de gelegenheid werd gegeven een eerlijk stuk brood te verdienen.’

‘Die gelegenheid heeft tegenwoordig iedereen, die niet te lui is en niet te achterlijk. Ook de grootste stumpers komen aan bod, voor het volle pond... Wou je hem in dienst nemen?’

‘Dat zou misschien niet eens zo gek zijn. Maar als we de inlichtingen van Gringoire hebben, zal wel blijken dat er aan het individu geen eer te behalen is.’

‘En wat denk je van onze poëet? Is hij te vertrouwen? Dan zou hij een onbetaalbaar bondgenoot kunnen zijn, een vijfde colonne.’

‘Ik geloof wel, dat we op hem kunnen rekenen. De meeste mensen voelen zich gestreeld en verheven, als ze in vertrouwen genomen worden. En na zijn plaatsing bij Publicity heeft hij veel meer plezier gekregen in zijn werk, dus ook wat meer respect voor zijn baan.’

Haar eigen werkkamer ligt naast die van André en ziet eveneens uit op de binnenplaats. Het vertrek bezit nog de oorspronkelijke achttiende-eeuwse betimmering en zijden wand-

bekleding in omlijste panelen. De ornamenten zijn Louis XV en de tinten zeer vrouwelijk. Totdat de familie hier wegtrok, is het een boudoir geweest.

Daarbuiten ziet zij de grote, zwarte kater César de koer oversteken in de richting van de verwarmingskelder, die hij als zijn basis beschouwt. Zij moet niet vergeten de stoker Isidoor weer eens vijftig frank in de hand te stoppen voor kattevoer. De kantine verstrekt de overgeschoten melk van de dag. Behalve stoken, dat sinds de installatie van een oliebrander wat al te eenvoudig is geworden, knapt Isidoor allerlei ongeregelde karweitjes op. Hij heeft nu de titel van conciërge, want hij woont met zijn vrouw in het gebouw en heeft een telefoon-toestel naast zijn bed voor dringende boodschappen.

Anderhalf jaar geleden is César, vel over heen, hier verschenen en heeft het Hotel Barry in bezit genomen. Alsof hij wist waar hij zijn moest, sprong hij bij Mademoiselle op de raamdorpel en het schokte haar niet weinig, zo uitgemergeld hij er uitzag. Meer dood dan levend, dacht zij, totdat zij het glasgordijn opzij trok en van schrik weer dadelijk liet vallen. In plaats van weg te springen, of een deemoedige bedelhouding aan te nemen zette César zijn ontvleesde ruggestreng op, liet zijn tanden bliksemen in een vervaarlijke grijns en siste als een slang.

Langs het andere raam wenkte zij Isidoor, die juist voorbijkwam, en verzocht hem melk te gaan halen. De kater likte het bakje leeg, of het zijn goed recht was, gunde Isidoor geen blik, maar richtte zich vierkant tot haar en zijn woedende groene ogen snauwden haar toe: 'Is dat alles?'

Zij wist niet zo gauw raad, ze had wel eens gehoord van een blikje zalm voor onderkomen poezen, maar Isidoor schudde

afkurend het hoofd en schreef een maatjesharing voor, dat was niet zo'n dood voer.

Sindsdien komt César een paar keer per week op de zelfde raamdorpel gesprongen en laat haar telkens schrikken. Maar zij moet zich niets gaan verbeelden! Bij haar geringste poging tot tocnadering grimt hij haar weer even verwoed aan. Zij verdenkt hem ervan, dat hij enkel komt om met zijn nieuwe littekens te pronken. Hij is al even slecht voor Isidoor, die hem toch te eten geeft. César staart hem met de grootste verachting aan en sist gebiedend, als hij niet op zijn wenken bediend wordt. Hij kan ook niet verdragen, dat de meeste leden van het personeel zo ergerlijk joviaal tegen hem doen. Ha, César! Dag, César! Ça va, César? Dan kijkt hij demonstratief een andere kant uit en als het hem te veel wordt, toont hij hun zijn achterste en verwijdert zich, de staart loodrecht in de lucht. Niemand heeft ooit kunnen gewaarworden, dat hij naar zijn naam luisterde, of ook maar een spier vertrok, als hij geroepen werd.

Al dadelijk stond hij in wijde omtrek te boek als een geweldenaar. Hij duldt in zijn jachtgebied geen andere kater en levert gevechten op leven en dood. De dames Delau, die een kostbare angora-poes houden, hebben machteloos moeten aanhoren dat op een donkere avond hun maagdelijke Minny, ondanks haar hartverscheurend hulpgeschrei, door César werd verkracht op het dak van hun schuurtje. Zij kwamen zich beklagen bij de portier, die hen overdeed aan Isidoor. Meer nog dan het vooruitzicht op een nest onnoemelijke bastaards had het vreselijke kattegejank de oude juffers op het hart gelegd. Daarom had Isidoor hen willen troosten door te zeggen, dat de geleerden nog steeds niet wisten waar dat la-

wijt vandaan kwam. Was het de kat die gilte van pijn, of de kater die schreeuwde van plezier? Zij wisten het nog altijd niet zeker, ook al was het algemeen bekend, dat een kater een instrument heeft met weerhaken.

Zo algemeen bekend kon het niet zijn of de dames Delau waren boos weggelopen.

En nu doen zij Mademoiselle denken aan Bonny, die ook een kampioen-angora heeft gehad en vóór de geboorte van haar eerste baby plannen had te gaan kweken. Het is bij één nest gebeven. Nooit had zij kunnen vermoeden, dat het zo moeilijk zou zijn jonge katjes, al waren ze van nog zo voorname familie, een vertrouwd onderdak te bezorgen.

Bonny... Iedereen is er altijd op uit haar tegen de geringste narigheid te beschutten, tot in het belachelijke toe. Bij rampen, die haar nauwelijks aangaan, kijken de mensen uit haar naaste omgeving elkaar met opgetrokken wenkbrauwen aan. Hoe gaan ze dat aan Bonny zeggen?

Want bij zo iets als de moord op de Amerikaanse president verbleekt zij zo angstwekkend, dat alle aanwezigen verwachten dat ze gaat flauwvallen. Dan stort zij hete tranen bij de gedachte aan Mevrouw Kennedy, die zij nooit ontmoet heeft, als was 'die arme Jackey' haar liefste vriendin. 'Als het mij overkwam, zou ik het niet overleven!'

Aan de andere kant leeft zij in een sterk vergrote verrukking om de prettige of zelfs maar normale kanten van haar bestaan... Etienne is such a darling, dat is eenvoudig niet te geloven... De zwercrik was zo hemels, hij heeft er van gegeten als een wolf!

Als zij in deze stemming is, noemt Teddy haar Mrs Bliss, en in Franssprekend gezelschap Madame Béatitude.

Maar midden in die gelukzaligheid kan het Bonny opeens invallen, dat er iets ergs op komst moet zijn. Want zij is veel te gelukkig en alles gaat veel te goed. Etienne spreekt van zaken-cijfers, die wéér gestegen zijn. Hij en de kinderen zijn kerngezond en die kleine schatten groeien als kool. Er zijn ongelukken op til!

Etienne schijnt er al door aangestoken te zijn. Hij heeft twee vechtersbazen in dienst genomen om de kinderen te bewaken. Nooit heeft Mademoiselle zusters ontmoet, die meer van elkaar verschilden, en dan zijn ze nog wel tweelingen! Bonny is een en al overdreven vrouwelijkheid en Teddy heeft veel van een vergissing, zij had een jongen moeten worden. Het lijkt wel of het aanvankelijk ook zo bedoeld was, maar dat een baldadige god halverwegen heeft ingegrepen en de twee ongelijkslachtige kicmen in de vrouwelijke richting heeft gedreven, zodat Teddy maar nauwelijks een meisje werd en Bonny veel te veel. Je zou het haast zeggen, want al is Teddy verliefd genoeg, ze heeft na vijf jaar nog geen kind. Zij fokt paarden, terwijl haar zuster zich voelt aangetrokken tot zachtzijden angora's...

Zij telefoneert met het informatiebureau Gringoire om het bezoek aan te kondigen van 'onze heer Beckers' die gegevens zal verstrekken omtrent codenummer B 136. Dan vraagt zij aan Publicity of deze heer even gemist kan worden.

Als zij hem geïnstalleerd heeft en de sigaretten aangestoken zijn, hoopt zij te mogen rekenen op zijn volstrekte geheimhouding. Wat zij hem gaat toevertrouwen is top-secret in de hoogste graad en van het grootste belang.

Zij ziet dat hij een kleur krijgt van genoegen en gaat met goede moed verder. Om kort te gaan: hij heeft volkomen gelijk

gehad. Het zijn geen loze vermoedens geweest, die hij daar heeft gekregen in de Bonte Os. Dinsdagochtend is deze foto hier aangekomen, nota bene aan het adres van Meneer André!

'Ik kon u toen nog niet in vertrouwen nemen, omdat ik er de baas nog niet in gekend had. Na uw belevens met die jongeman Dhondt, staat het wel vast, dat hij de ene broer voor de andere aanziet.'

'Wat een uil!' roept hij. 'Maar dan heb ik hem in alle argeeloosheid bijna op het goede spoor gebracht. Ik heb hem gezegd, dat ik zo'n avontuur niet zo gauw achter Meneer André zou gezocht hebben. Dat ik het veel eerder zou geloofd hebben van Meneer Etienne.'

'Hoe kwam u daarbij?' vraagt zij verrast.

'Ik kan het niet helemaal motiveren, Mademoiselle. Het is niet veel meer dan een indruk. Wel is het me opgevallen, dat de twee heren ongeveer even vriendelijk zijn voor de dames van kantoor en dezelfde afstand bewaren. Maar Meneer André ziet alleen de gezichten, terwijl zijn broer verder kijkt. Als het een beetje de moeite waard is, gaan de ogen van Meneer Etienne helemaal op en neer, als u begrijpt wat ik bedoel.'

'Dat is werkelijk zeer scherp opgemerkt', lacht zij. 'En het is ook juist, zoals nu weer eens gebleken is.'

'Die misgreep van mij,' gaat hij voort, 'is wel te herstellen. Als u het ermee eens is, zou ik ook zo'n toevallige ontmoeting kunnen hebben en hem zeggen, dat hij volkomen gelijk heeft gehad, dat het avontuurtje van Meneer André ook al bekend is geworden op kantoor.'

Dat is juist wat ze hem wilde voorstellen. Dan maakt ze hem deelgenoot van haar vrees voor de ramp, die het gevolg zou

kunnen zijn van deze foto's, maar zwijgt over de miljoenen, die erbij betrokken zijn, beziet het uitsluitend van de romantische kant. Zij spreekt niet van 'Madame Etienne', zij spreekt gewoon van Bonny en geeft een uitvoerige karakter-schets van die nerveuze, overgevoelige Bonny. Himmelhoch jauchzend, enzovoort. Het is zelfs de vraag, of zo'n geëxalteerd persoontje zoiets zou overleven en daarbij denkt Mademoiselle dan aan de traditionele slaaptabletten...

Dan wil hij wel zo goed zijn bij Gringoire, waar hij al verwacht wordt, alle wetenswaardigheden op te geven? Of ze spoed willen betrachten en geen kosten sparen. Van groot belang is ook dat de man er niets van merkt.

En zij denkt aan alles: 'Het zal u misschien verbazen, dat Meneer André er zich niet mee bemoeit en alles aan ons beiden overlaat. Dat komt, omdat hij er zeer huiverig voor is, hij vindt het de beste manier om grote ruzie te krijgen met zijn broer. Toch stelt hij het zeer op prijs, dat u wilt meewerken om ongelukken te voorkomen... Wij zullen samen dit zaakje moeten opknappen, Meneer Beckers, en dan zult u zeker geen spijt hebben van uw hulp.'

★

Steeds wordt de post voor André Barry aan Mademoiselle overhandigd, die alles vluchtig doorkijkt om wat op de hoogte te blijven, de brieven verdeelt over de afdelingen en het belangrijkste met hem bespreekt.

In het stapeltje van de namiddagpost ziet zij onmiddellijk de zelfde gele omslag met de grote blokletters en de vette, blauwe potloodstrepen. Zij laat de rest liggen en gaat naar André.

'Verse aanvoer! Zal ik het voorzichtig openmaken? Misschien zitten er weer vingerafdrukken op.'

Hoofden bijeen, buigen zij zich over de foto. Het is het zelfde tafereel, nu wat dichterbij de ingang van het hotel. De jonge vrouw laat nu wat meer van haar gezicht zien, houdt het hoofd iets meer achterover en lacht met al haar tanden. En al gauw geeft Mademoiselle een bescheiden gilletje.

‘Maar nu herken ik dat vrouwtje! Jij niet?’

‘Ze komt me wel bekend voor, maar-’

‘Suzanne Breelant, het meisje, dat de bloemen heeft aangeboden, weet je wel, bij het koninklijk bezoek, een jaar of zes geleden. Ze is van hier uit heel jong getrouwd met een zekere Deprez.’

‘Ja, nu je het zegt... Ze was toen zogenaamd de jongste van allemaal, omdat ze de mooiste was. Marianne, je bent formidabel!’

Zij doet haar mond al open, maar bedenkt zich nog juist... Wat een sluw gedierte, die Etienne! Gisteren heeft zij hem aangesproken over een betrekking bij de Galeries... Voor de bedrogen echtgenoot van zijn liefje! En de bandiet kon zich het meisje niet zo gauw herinneren, zij moest hem nog verwijzen naar de grote foto in de gang, daar aan de overkant van de koer. Dan luisterde hij maar met een half oor, trok onverschillig de schouders op en zei, dat hij een briefje zou schrijven aan Robert Colin – nog zo’n baanstroper! – om zijn welwillende aandacht te vestigen op de sollicitatie van die meeneer. Meer kon hij werkelijk niet doen, want wat wisten Marianne en hij eigenlijk van die man, buiten dat hij met een gewezen kantoormeisje van hier was getrouwd?... En natuurlijk heeft hij géén briefje geschreven aan Robert Colin, het zaakje was allang bekonkeld.

Goed, dat zij zich niet verklapt heeft aan André. Ze moet op-

passen, dat er geen al te groot krakeel ontstaat tussen de gebroeders. Eigenlijk was het ook beter geweest die verovering van Etienne niet zo vlot te herkennen op de foto. André was er in zijn eentje niet achter gekomen.

‘Spreek je er met Teddy over?’

Hij schrikt ervan. ‘Nee, alsjeblieft niet, voorlopig. En nooit, hoop ik.’

Teddy zal er gauw genoeg achter komen, weet Mademoiselle. Weer in haar kamer overlegt zij wat haar te doen staat. Na haar confrontatie met Spratt’s hondebrood in het paskamertje van Maison Colette is zij zich voor dat kind blijven interesseren. Regelmatig werd zij op de hoogte gebracht van de drama’s die zich afspeelden tijdens de verloving, deels door het meisje zelf, deels door de onafscheidelijke Huguette, die zij een tijdje verdacht heeft van lesbische neigingen, tot bleek dat de hartsvriendin tot alles bereid was om de verliefden te helpen...

Hotel Barry begint leeg te lopen. Als het maar even kan, zal zij niet nalaten deze uittocht nauwkeurig gade te slaan. Zij wil op de hoogte blijven, zien welke groepjes zich vormen, welke jongens op welke meisjes wachten, of omgekeerd, en wat nog belangrijker is: wie er alleen zijn en blijven. Ook wil zij Huguette Verdier zien vertrekken, dan kan zij aanstonds ongemerkt naar het archief gaan.

Het is haar eigen idee geweest, de steekkaarten van het gewezen personeel te bewaren. Het kwam wel voor, dat er later inlichtingen werden gevraagd, en als je dan niet afdoende kon antwoorden, werd dat wel eens uitgelegd ten nadele van deze mensen. Ze wil de fiche van haar gewezen beschermeling nog eens gaan bekijken...

Die mislukte sexbom van de boekhouding, Elvire Spronck, heeft er weer wat op gevonden. Vorige week verscheen ze met bloedrode kousen en op een wenk van Mademoiselle heeft haar chef haar toen naar huis gestuurd om 'gewone' aan te trekken. Nu draagt ze in een zeer uitdagende houding zwarte kousen en het rokje is zo kort, dat er bij het minste windstootje een reepje helwitte dij te zien is... Bij hun aanstelling krijgen de jongelui duidelijk te verstaan dat er geen extravagante nozemstijl geduld zal worden. Op kantoor, wel te verstaan, daarbuiten kunnen ze zich iedere dag voor carnaval kleden. En nu heeft onze onweerstaanbare Elvire ons fijntjes beet. Zwarte kousen zijn op het ogenblik bijna even extreem als groene of rode, maar tegelijkertijd ook nog altijd het toppunt van degelijkheid. De nieuwste nonnen laten er al een heel stuk van zien. In de twintiger jaren was op dit zelfde kantoor de zwarte kous een tijdlang voorgeschreven om de indecente vleeskleur te weren, die nu verplicht is.

Daar gaat Huguette. Haar lokalen zullen nu wel verlaten zijn, zij is altijd een van de laatsten en loopt zonder enige haast. Op haar wacht niemand... Ja, kind, ik ken dat. Je zult zoals ik andere interessen moeten vinden. Zou zo'n meisje er helemaal geen hobby's op na houden?

De B van Breclant... Geboren 1959, de- Hé, dan is ze morgen jarig!

Dat is waar ook, ze is geboren in Parijs, uit Vlaamse ouders. Haar vader was daar werkzaam op het Consulaat Generaal van België. Beide ouders overleden in 1952. Dat was een verkeersongeluk, met als indrukwekkende bijzonderheid, dat hun wagen werd gereden door een 82-jarige man, die er met enkele blauwe plekken afkwam... Voogdes:

Clémentine Breelant, echtgenote van Amédée Debrouwer...
Juist, zij heeft tot haar veertiende jaar in Parijs schoolgegaan en kwam toen hier bij dat canaille van een zuster terecht. Dan bijna twee jaar om een diploma te halen van een goedkoop, particulier schooltje, stenodactylo-Frans en nog vóór haar zestien jaar zat ze hier al Franse correspondentie te tikken. In haar Parijse school moet zij goed haar best gedaan hebben, zij sprak een uitstekend en beschaafd Frans en schreef het zonder fouten. Thuis was men daar Nederlands blijven spreken en dat deed ze ook heel behoorlijk, maar op papier was het niet altijd even toonbaar.

Ontslag genomen in 1957. Gehuwd met Gaston Deprez, handelsvertegenwoordiger.

Ja, zij herinnert zich, dat zij de zeer jonge bruid het beste getuigschrift meegegeven heeft, dat ze maar formuleren kon. En het was niet eens erg overdreven. Suzanne was niet alleen zeer intelligent, maar voor zo'n jong ding ook bijzonder accuraat en werkzaam.

'In de hoop, dat je het nooit nodig zult hebben, Suzanne!'

Het was een plezier geweest haar bij het lezen te zien blozen. Haar kwaliteiten, die in dit getuigschrift zo uitbundig bezongen zijn, maken de zaak er niet beter op. De kans is des te kleiner, dat Etienne er bijtijds genoeg van krijgt, omdat de mooie gans te dom is om er een woord mee te wisselen of er een taaltje uitslaat van 'ça ne peuye pas resteye dureye, tu seye'. Voor haar hoeft hij zich nergens te schamen. Bij de laatste ontmoetingen bleek zij genezen te zijn van haar vroegere verlegenheid en zij kan zich in ieder gezelschap bewegen. Daar komt bij, dat haar huwelijk volgens Huguette nog onmogelijker moet zijn dan haar leven onder de voogdij van die

zuster en zwager. Na de dood van haar ouders zou zij geen geluk meer gekend hebben. Als dat zo is, moet zij zich nu wel in de hemel wanen. Dan is Etienne een sprookjesprins in het kwadraat en kun je alle moeite sparen. Trouwens, wat je tot haar gaat fluisteren, brult onverwijld in zijn oren. Nec, aan deze kant is niets te beginnen.

Weer schrikt zij van César, die op de raamdorpel springt. Goed, dat zij niet bijgelovig is.

*

‘Geen kosten sparen!’ had Mademoiselle gezegd en toen Piet Beckers deze vorstelijke imperatief herhaalde op het informatiebureau, voelde hij zich gewichtig.

‘Dat klinkt belangrijk,’ zei de jeugdige Gringoire, die zich had geopenbaard als een kleinzoon van de stichter.

‘Dat is het ook,’ zei Piet. ‘En zelfs zeer belangrijk. Ik zou u in overweging willen geven er de grootste zorg aan te besteden en er uw beste mensen aan te zetten. Dat zal de aangename relatie zeker ten goede komen.’

Zo moeten ook mannen als John D. Rockefeller en Henry Ford gesproken hebben in hun tijd.

Hij dacht aan de voorgenomen toevallige ontmoeting en verzocht de kleinzoon allereerst het adres te vinden en na te gaan welk café of andere openbare gelegenheden door B. 136 het meest bezocht werden.

Vrijdagmiddag kreeg hij de eerste inlichtingen. Het adres was Vroenen, Alexander Farnesestraat 48, eerste verdieping. Regelmatig bezoeker van Café de Verdun in de Valbrugstraat, niet dagelijks, maar toch drie of vier keer per week, meestal tegen acht uur, vóór de nieuwsberichten van de tv. Geen

groot verteer, kaarten, biljarten, speelautomaat. Gewoonlijk één, hoogstens twee uur.

Die vrijdagavond heeft Piet Beckers vergeefs gewacht tot half tien. Het was windstil en vrij zacht voor eind oktober, maar toch geen prettige wacht. Er viel een stug motregentje, dat uit de spuit van een kapper scheen te komen, zo licht dat het nauwelijks grond raakte. In anderhalf uur tijd was hij toch even nat geworden als in een harde vlaag. Het deed hem denken aan het oude praatje over de motregen, de halfjes en de vromen: Je bent gencigd te geloven, dat je er achtereenvolgens niet nat, niet dronken en niet bedrogen door wordt, maar pas op!

Die avond kreeg hij een andere kijk op het detectivebedrijf. Het had hem altijd zo'n plezierig spelletje geëken en alles verliep even vlot, wanneer je de avonturen van een of andere Sherlock volgde bij het vuur, met een pijp zoete Engelse tabak en de hagel kletterend tegen de vensterglazen...

Eerst na ruim een uur had hij de beste schuilplaats en uitkijkpost ontdekt, die hij zich wensen kon. Volgens de naamplaat was het nieuwehuis kantoor en opslagplaats van een handschoenenimporteur. Het was eenvoudig van de straat af te voelen, dat het pand op deze zaterdagavond geheel verlaten was. Het had een brede keldergarage en op de poort verkon- digden de verkleinde nummerplaten, dat de zaak over drie auto's beschikte. De huisdeur lag zeven hardstenen stoep treden boven het trottoir en was beschermd door een vierkant lui- feltje. Van die hoge stoep kon hij over de halve gordijntjes van het café heen kijken en de hele ruimte overzien, zelfs het biljartspel volgen zonder één carambole te missen. Bovendien was het daar een bijzonder duister hockje. De zijgevel

van het aanpalende, veel oudere huis sprong een paar meter naar voren ten opzichte van de nieuwe rooilijn en zorgde, samen met het luifel, voor een harde slagschaduw, die tot over zijn voeten viel. Zolang hij daar gestaan had, was hij door geen van de voorbijgangers opgemerkt.

Jammer, dat de ontdekking zo laat kwam, toen hij al niet natter meer worden kon. Nu was het niet meer nodig in de onmiddellijke nabijheid te blijven slenteren en vergeefs te proberen zich een ongedwongen houding te geven, nu kon hij in een snelle pas een blokje omlopen om warm te worden, even op het stoepje gaankijken of Maurice Dhondt intussen binnengekomen was en de wandeling herhalen, zo vaak het hem zinde. Na deze vondst heeft hij maar bedankt voor het aanbod van Mademoiselle, die hem voor vanavond haar auto wilde lenen, dan kon hij zich in de buurt van dat café verdekt opstellen. Hij vertrouwt zich overigens niet al te best met een vreemde wagen in het drukke zaterdagavondverkeer. Zo'n ervaren wagenmenner is hij niet, hij moet het nog altijd doen met tram en bus. En iets beters dan het stoepje van de Ganterics Italiennes valt er haast niet te bedenken.

Het weer is droog deze avond en bijna helder, er wordt wat vorst verwacht. Nu heeft hij weer wat plezier gekregen in de onderneming en na nauwelijks vijf minuten de caramboles gevolgd te hebben heeft hij geluk. In de zelfde slome pas, waarmee hij vroeger de speelplaats op kwam slenteren, komt Maurice de hoek om van de Alexander Farnesestraat. In het café drukt hij de handen van een paar kennissen, met wie hij aan de verchromde stangen van de tapkast blijft hangen, kijkend naar het tv-toestel in de hoek, waar juist de nieuwsberichten worden aangekondigd.

Beckers heeft eraan gedacht, dat hij geruime tijd moest laten verlopen om elke gedachte aan 'schaduw' uit te sluiten. Dan zal hij, gejaagd en zeer in beslag genomen het café binnenvallen, recht op de baas aanlopen, vragen of hij kan telefoneren en als iets zeer bijkomstigs – dat zou hij in zijn verwarring bijna vergeten – een glas bier bestellen. Daarbij mag hij dan vooral niet in de richting van Maurice kijken en daarom wil hij eerst zien waar de vent gaat zitten. Met Mademoiselle is afgesproken, dat zij de telefoon zal beantwoorden.

Ga zitten, lummel, schiet op! Dat hangt daar nu al ruim een kwartier aan de tapkast. En om de baas nu aan te spreken zou je over de schouder van Dhondt moeten praten.

Na vijf minuten komt er nog een klant binnen en nu schijnt er toch beweging in te komen. Handjes drukken en ja! Op deze man is gewacht. De baas slaat met een speelse klap een stok kaarten op de toonbank. Hoeden worden opgehangen, jassen uitgetrokken. Eindelijk zit dan het viertal rond een tafeltje.

Beckers heeft al gezien, dat iedereen opkijkt, als er een klant binnenkomt, allen schijnen elkaar min of meer te kennen. Zijn stormachtige intrede zal niet onopgemerkt blijven.

Alles gaat goed. In een van de spiegels ziet hij, dat Dhondt hem herkend heeft, zijn mond opendoet en zijn kaarten al uit de hand legt.

'Heb je succes?' vraagt Mademoiselle.

'In zoverre, dat hij hier is en me gezien heeft. Als ik aanstonds ga zitten om mijn biertje te drinken, komt hij vast en zeker op me af.'

En zo gebeurt het ook. Nadat hij in de telefoon bij wijze van afscheid enkele blijde kreten heeft uitgestoten, komt hij uit de

cel gestapt met alle tekenen van een opgelucht gemoed. Zijn hele houding zegt: 'Dát is goed afgelopen!' Dan loopt hij met een sterke glimlach naar het enige beschikbare tafeltje...

Een tik op zijn schouder. 'Was dat goed nieuws, Piet?'

'O, eh... Maurice!' stamelt hij, totaal in de war. 'Goed nieuws?... Ja, dat mag je wel zeggen!' Eerst dan dringt het verbazende toeval tot hem door: 'Maar hoe is dát mogelijk? Jarenlang krijgen we elkaar niet te zien en dan opeens schijnen we elkaar om de drie dagen tegen het lijf te moeten lopen.'

De baas brengt het glas bier.

'Ga zitten, Maurice. En nu is het mijn beurt. Wat ga je drinken?'

'Ook een Stella. Maar je zult me moeten excuseren. Ik mag mijn kaartvrienden niet te lang in de steek laten.'

'Ik heb ook niet zo veel tijd... Moet je horen! Ik was op weg naar een collega. Die man is ziek en daarom doe ik wat boodschappen voor hem. Zo had ik een duur polshorloge, dat hij bij zijn jubileum cadeau had gekregen, voor hem laten repareren en ik zou het hem vanavond terugbrengen. Maar stel je voor, dat ik in de tram opeens dat ding kwijt ben! Gerold, dacht ik, het etui had zo maar voor het grijpen in de zijzak van mijn jas gezeten. En dat vind ik een van de ellendigste dingen, die je kunnen overkomen, iets van een ander kwijtraken en dan nog wel van iemand, die je grote diensten bewezen heeft. Hier op de hoek ben ik uitgestapt om mijn pension op te bellen en ik kon wel brullen, toen mijn hospita zei, dat het etui met horloge nog in de zak van mijn regenjas zat. Ik had zonder er bij te denken een andere jas aangetrokken.'

'Ja, Piet, daar hoef je niet eens dichter voor te zijn. Dat kan ook een normaal mens overkomen.'

‘Zeg maar wat je wilt. Vanavond kan ik alles verdragen... Maar dat ik jou hier moest treffen! Wanneer waren we in De Bonte Os, dinsdag, woensdag? En hoe lang was het toen geleden? Tien jaar, twaalf jaar?... A propos, het schijnt dat je gelijk hebt met wat je zei van André Barry. Dat praatje doet al de ronde op kantoor. Ze hebben me zelfs ook de naam genoemd, maar die ben ik weer vergeten. Duport of zoiets...’

Nu ziet Dhondt er nogal geërgerd uit. Als heel de stad het weet, is de kans groot dat hij achter het net vist, dat Madame André Barry het te weten komt, zonder dat de foto’s van Maurice Dhondt ermee gemoeid zijn...

‘Nee, ik geloof niet Duport, wel iets in die geest,’ zegt hij zo onverschillig mogelijk en dat is juist wat te veel. ‘Dechêne, Duparc? Ik weet het ook niet meer. En zolang ik de pelsmantels en de sportwagens niet heb te betalen, kan het me ook geen bal schelen.’

‘Natuurlijk niet, maar je begrijpt, dat het bij ons op kantoor een hele sensatie is... Kom, ik zal je niet langer van het kaarten afhouden. Ik moet trouwens nog heen en weer naar huis om dat horloge. Dus tot ziens dan maar. Hoe lang zou dat nu weer duren?... Weet je nog, dat je Broeder Fredericus met zijn benen in de lucht over dat bankje hebt laten vallen? De enige keer, dat we konden zien wat voor broek die kerels onder hun jurk droegen...’

Weer buiten is hij meer dan tevreden over zichzelf. Als je met schurken te doen hebt, moet je juist iets meer schurk zijn. Nooit heeft hij vermoed, dat dit soort schelmerij hem zo goed zou afgaan. Terwijl hij zijn lesje opzei, geloofde hij stellig in het verhaal van de zieke vriend, en zelfs nu nog zou het hem nauwelijks verbazen, als zijn hospita hem straks dat hor-

loge zou overhandigen... Zou dat het geheim zijn van de romanschrijver? Moet voor hem de verbeelding tastbare werkelijkheid geworden zijn, vooraleer hij zijn verzinsels met de nodige overtuigingskracht op papier kan zetten? Daarjuist heeft hij duidelijk de waarheid geproefd van zijn eigen leugens. Zou hij zijn geluk eens gaan beproeven met een roman? Mademoiselle heeft hem gevraagd na afloop iets te komen drinken in haar flat aan de boulevard. Hij is benieuwd hoe haar binnenhuis er uitziet. Zij schijnt nogal wat antick verzameld te hebben en veel ivoren snijwerk.

Hoofdstuk II

Maandagmorgen is de brief gekomen, waarvan Suzanne de inhoud al op voorhand bijna woordelijk kende: Van bevriende zijde vernomen hebbende dat Monsieur Deprez zich interessert voor een plaats als inkoper, verzoeken zij hem zich aanstaande woensdag om half drie te willen presenteren ten kantore van de Galeries Léopold... Ook het uur is met overleg gekozen: nu geen hinderlagen bij het station.

Toen zij beneden kwam om de melk aan te nemen, kon zij de envelop met het opdruk van het warenhuis zien liggen achter het ruitje van de brievenbus, die hij altijd zo zorgvuldig voor haar gesloten houdt om haar minnebrieven op te vangen. Sinds hij door heel de buurt bekend staat als 'een jaloerse beddebak waar je lol mee kunt hebben', zijn er van die ellendingen die het vuurtje aanstoken door gewaagde prentkaarten met verliefde ontboezemingen aan haar te adresseren, een enkele keer zelfs een volledige minnebrief, waarin op voorbije ontmoetingen werd gezinspeeld en nieuwe afspraakjes voorgesteld. Zo voedt zijn kwaal zichzelf...

In het komediespel rond de nieuwe betrekking heeft zij van meet af aan een houding aangenomen van gelaten scepticisme. Dat was te mooi om waar te zijn; hij had immers al zo dikwijls gesolliciteerd... Hierin heeft zij volhard, ook nadat Huguette Verdier kwam vertellen dat Mademoiselle haar best zou doen.

Maar nu was zij er niet zeker van hoe zij moest reageren op het bericht van de Galeries: Een al te grote onverschilligheid zou in zijn ogen ook verdacht kunnen zijn.

Voorlopig hoefde zij geen keus te doen. Hij begon met de hoopgevende brief voor haar verborgen te houden en zij vreesde al dat hij onherroepelijk besloten had de uitnodiging stilzwijgend te negeren. Eerst nu, op dinsdagmiddag, voelt zij aankomen dat hij erover gaat beginnen en scherp op haar zal letten. Eén onhandig gebaar en de Galeries zullen het zonder hem moeten stellen.

Zij heeft de tafel afgeruimd, de vaat gedaan, de kinderen in bed gestopt en bergt nu het tafelgerief in het buffet. Over een kwartiertje zal hij naar kantoor moeten voor de wekelijkse bespreking, waarvan zij gebruik zal maken Etienne op te bellen.

Het begint als altijd met een klaagzang. Nu schijnen die kerels van plan te zijn de salarissen te herzien. En je hoeft geen helderziende te zijn om te weten wat dat zeggen wil. Herzien is natuurlijk een mooi woord voor verminderen. Daar zouden ze eensgezind op kunnen antwoorden met een staking, maar tegenover Pierre Ronsse hebben ze al laten doorschemeren, dat ze heel het personeel wel eens zouden kunnen vervangen door Belgische of Franse kameraden, dat wil zeggen communisten, partijgenoten! Omdat door toedoen van de tegenwoordige 'saboteurs' de verkoopcijfers steeds maar blijven dalen. Intussen verminderen ze gestaag de publiciteit, zodat de verkoop wel móét teruglopen. Gisteravond was de advertentie in Het Nieuwsblad weer de helft kleiner geworden en de bij die ene krant zal het natuurlijk niet blijven.

'Met dat al kom ik vast en zeker niet aan mijn peil van december vorig jaar. Ik raad je aan zo zuinig mogelijk te zijn.'

Al van het begin van zijn tirades is zij op haar hoede. Dergelijke jeremiaden verbergen meestal een angeltje. Ongetwij-

feld hoopt hij dat zij zich nu zal verraden door hoopvol te wijzen op zijn kansen bij de Galeries.

Veiligheidshalve gaat zij in op zijn laatste vermaning: 'Nóg zuiniger? Het begint hier anders al aardig te lijken op het huishouden van Clémence en Amédée.'

Zoals zij verwachtte, laat hij zich afleiden. Grof en hatelijk somt hij een reeks vergelijkingen op: Wat voor vodden van kleren had zij toen aan haar gat, wat voor gevangenisvoer kreeg zij te vreten, in wat voor hondeneest lag zij te stinken, daar op die zolder! Of zij toen ooit naar een kapper heeft gekund, naar zee, of ook maar doodgewoon naar een film!

'O, als je vindt dat we het nu zo weelderig hebben, waarom klaag je dan al jarenlang zo hartverscheurend?'

'Natuurlijk! Natuurlijk! Jou kan het niet schelen onder wat voor omstandigheden ik moet werken daar bij die bloedzuigers, wat voor rotleven ik daar heb. Als de eerste van de maand het geld er maar is! Als Madame maar als een opgedirkte straatmeid rond kan paraderen om de kerels achter zich aan te krijgen!'

Zij heeft hem eens en voor al gezegd, dat zij op al zijn 'kerels' geen antwoord meer geeft.

'Is het dan ook al mijn schuld, dat je zulke verschrikkelijke bazen hebt?'

'Nee, maar dat kan je geen bal schelen. En het laat je al even koud of ik die baan zou kunnen krijgen bij de galeries.'

'O, daar zou ik me maar geen illusies over maken. Ik kan me niet voorstellen, dat die lui ooit iets van zich zullen laten horen.'

'Zo-zo! Wat een wijze, helderziende geest!... En dit dan?'

Met nijdige gebaren trekt hij de brief uit zijn binnenzak en

smijt hem voor haar op tafel. Opeens weet zij nu welke tactiek zij volgen moet.

'O, dat is heel vriendelijk van Mademoiselle,' zegt zij na zeer aandachtig gelezen te hebben. 'Maar het spijt me wel, ik zie er toch niets van komen. Als ze hier in de buurt naar jou komen informeren...'

Bleek en met geklemde tanden komt hij op haar af, grijpt haar fors bij de bovenarmen en schudt haar dooreen.

'Ga je gang,' zegt zij. 'Dan kan ik dadelijk op het politiebureau mijn blauwe plekken laten zien. Of heb je liever dat ik de poten van die stoel door de ruiten steek en om hulp roep, zoals jij me dat geleerd hebt?'

Geschrokken en beduusd laat hij haar los. 'Canaille dat je bent,' gromt hij. 'Wat valt er van mij te zeggen, dat ze hier in de buurt niet naar mij zouden mogen informeren?'

'Dat is juist het hopeloze van het geval. Jij vindt jezelf volkomen normaal, een toonbeeld van gezond verstand. Er zou misschien nog een kans voor je zijn, als je in staat was je werkelijke toestand in te zien en je liet behandelen door een specialist. Maar nee, jij hebt altijd het grootste gelijk, jij weet alles beter. Maar wat je niet schijnt te weten is, dat je al jarenlang de clown bent van heel de bloemenbuurt. Het is al zo ver gekomen, dat onze vriendelijke buurvrouwen er mij heel gemodereerd over aanspreken en vragen of het de laatste tijd al wat beter met je gaat. En het is alleen om jou in de maling te nemen dat die flauwe grappenmakers mij van die idiote kaarten sturen. Dat alles heb je aan jezelf te danken; denk maar eens aan de bakkersjongen, de drie vingers tegen mijn wang, de mantel die aan een andere haak van de kapstok hing en aan alle andere gekkenhuistaferelen. Dus als er iemand van de

Galeries hier navraag komt doen, al is het maar alleen daar in het café, zien ze staandebeens van je af.'

Geschrokken van zichzelf houdt zij op. Wel gelooft zij dat haar list gelukt is. Om haar in het ongelijk te stellen zal hij nu alles doen om die betrekking te krijgen. Vroeger, vóór Etienne, heeft zij het nooit gewaagd zulke brutale waarheden te zeggen, dit is de eerste keer dat zij hem confronteert met zijn kwaal. En nu wordt zij bang van dat gezicht. Waanzin, niets ontziende razernij, aanschouwelijk voorgesteld. Haar ogen meten al de afstand naar de stoel, die zij door het vensterglas zal stoten, maar nu in alle ernst...

In een snelle gedachtenflits staat zijn zwaar belaste afkomst haar voor de geest. Eerst na haar huwelijk is zij te weten gekomen, dat zijn vroeggestorven vader in toenemende mate aan epilepsie leed, zodat hij ongeveer een half jaar voor zijn dood nog opgenomen moest worden. En zijn moeder, die leeft van een klein pensioen op een afgelegen dorp van de Kempen wordt steeds meer mensenschuw en komt voor niets of niemand nog uit haar kluis, sinds dokter en pastoor zijn tussenbeide moeten komen, toen zij gemolesteerd werd als toverheks, omdat zij ook al niet meer naar de kerk ging. Ook die kwaal voedt zichzelf. In die vijf jaar heeft Suzanne haar drie keer ontmoet en telkens was het afscheid een ware verlossing, zo wist dat schichtige wezentje op ieders zenuwen te werken door haar gespannen afweerhouding...

Nu is hij gevaarlijk paars geworden, stoot met moeite enkele halfverstikte verwensingen uit en springt als in paniek naar de deur, die hij met een harde slag achter zich dichttrekt.

Zij gelooft niet, dat zij het zonder Etienne de laatste drie maanden zou hebben volgehouden. Met Huguette en met

Bonmama heeft zij wel honderd keer de mogelijkheid besproken een einde te maken aan de ondraaglijke samenleving, maar altijd liepen hun plannen dood op het probleem van de kinderen. Als die er niet waren geweest, zou zij allang bij haar grootmoeder ingetrokken zijn. Maar als zij de kleintjes meenam, zou Bobonne weer de politie over de vloer krijgen, want uit louter kwaadaardigheid zou hij de kinderen laten weghalen, ook al weet hij dan niet wat hij ermee aan moet vangen. Gabrielle is nog niet helemaal achttien maanden en Mireille amper drie jaar oud. Dan zou hij best in staat zijn die stumpertjes op te sluiten in een gesticht...

Aan het eind van die beraadslagingen werd steeds besloten een advocaat te raadplegen. Het is er nooit van gekomen. Noch Bonmama, noch Huguette schenen zich af te vragen waar zij het geld vandaan moest halen. Nu, met Etienne speelt dat geen rol meer. Hij is zelf advocaat geweest, heeft na zijn studie een paar jaar gewerkt als stagiaire bij een beroemdheid in Brussel. En het is duidelijk dat hij haar niet al te zeer ontmoedigen wil. Maar als het mogelijk was geweest, zou hij allang iets ondernomen hebben. Er is eenvoudig geen uitweg...

‘Of er zou eerst bloed moeten vloeien,’ heeft hij zich eens laten ontvallen.

★

Bevend van woede is Edmond Deprez in de Skoda gestapt. Eindelijk heeft zij zich verraden. Nu weet hij waar zij die geleerdheid heeft opgestoken. Zij sprak met de eigen woorden van die gemene psychiater, die Litancy, die hij na één bezoek heeft laten stikken. De smeerlap had hem immers zo lang uitgehoord tot hij wist wat een mooie vrouw zij was en dat zij in

bed helemaal niet meer aan haar trekken kwam. Hij wist ook haar adres, is haar op komen zoeken en heeft haar al die onzin voorgefloten. En natuurlijk gaat zij met die vent naar bed. Zo'n langdurige onthouding is helemaal niet gezond, zegt meneer de dokter, daar moet iets aan gedaan worden en de schoft houdt zich aanbevolen...

Hij schrikt, rukt het wiel om en mist op een haar na de taxi, die met krijgsende wielen van rechts komt.

'Boerenknuppel!'

De schrik brengt hem wat tot bezinning. Hij moet nu eens kalm nagaan, wanneer en hoe zij haar psychiater kan ontmoeten. Die vrijdagmiddag verwachtte meneer het bezoek van een vierentwintigjarige schoonheid, die verwaarloosd werd. Al die dagen tevoren was zijn fantasie werkzaam geweest. Hoe zou zij er uitzien, wat voor manieren, wat voor conversatie zou zij er op na houden? Zou zij behoorlijk Frans spreken? Want dat geknoei gaat altijd wat vlotter en plezieriger van de hand, als er 'la langue de la débauche' bij gesproken kan worden. Hoe hij het aan boord zou moeten leggen. Waarschijnlijk zou het niet zo gemakkelijk gaan, want haar impotente echtgenoot had haar als koel afgeschilderd.

Toen zij om half vier niet verscheen, heeft hij gedacht aan telefoneren, maar vond geen Deprez in de Azaleastraat. En nu hij zich al dagenlang steeds meer verlekkerd had, kon hij het niet verkroppen. Tot de komst van de volgende patiënt, als er een was, had hij niets om handen, stapte dus in zijn wagen en was in enkele minuten bij haar om te vragen wat eraan scheelde: met Meneer Deprez was immers afgesproken, dat zij om half vier bij hem zou zijn?

Daarmee was zij dan nieuwsgierig genoeg geworden om hem

binnen te vragen en was het hek van de dam. Om te zien is hij een echte vrouwenheld, nog geen veertig, soort filmspeler, golvend haar, brede schouders en wel een hoofd groter dan haar eigen man.

Dat is ook weer zoiets ellendigs voor Edmond Deprez. Wanneer hij met haar over straat loopt, moet hij er steeds naar kijken in de spiegelruit. Hoe hij zich ook uitrekt, op haar hoge hakken is zij juist een ietsje groter. Niet dat hij bepaald onder de maat is, het zit hem niet zozeer in zijn lengte als wel in zijn smalle, afhangende schouders, dat hij naast haar een wat nictige indruk maakt. Daarom hebben de nozems al eens geroepen, dat zij dat prutsventje beter kon laten lopen en met hen meegaan. Ze hebben hem bij zo'n gelegenheid ook al eens 'die ouwe' genoemd. Dat was op een hete dag, toen hij zonder hoed liep, bij uitzondering, want hij begint boven zijn slapen al erg kaal te worden, terwijl het middelste reepje haar steeds smaller wordt. Maar zij blijft er ondanks haar twee bevallingen nog steeds uitzien als een uit de kluiten gewassen kind. Zo werkt alles hem altijd en overal tegen...

Wanneer en waar treffen die twee elkaar? Op woensdagmiddag? Dat kan haast niet anders. De laatste keer, daar in de Galerics, was zij als een spook verdwenen, ofschoon hij haar vlak op de hielen zat. Het kan een kwestie van twintig seconden zijn geweest, hooguit. Toch is hij er zeker van, dat zij hem niet gezien had. Aan haar houding langs heel de weg van het station naar het warenhuis was duidelijk te zien, dat zij op niets verdacht was. Hij moet dus wel aannemen, dat het een vaste tactiek van haar is. Zij moet vlak bij de ingang een ideale schuilplaats ontdekt hebben, waar zij voor alle mogelijke achtervolgers haar spoor kan wegmaken, haast onmiddel-

lijk nadat de glazen deuren achter haar dichtgevalven zijn. En omdat zij weet, dat hij alle reden heeft om haar te laten schaduwen, neemt zij geen enkel risico.

Thuis heeft hij een paar keer op het punt gestaan te vragen waar zij zo bliksemsnel gebleven kon zijn, maar dan had hij zich verraden en zou zij voortaan des te voorzichtiger zijn. Eerst dagen later vond hij het juiste voorwendsel, hij had kunnen zeggen: 'Ik zag je toevallig juist de Galeries binnengaan en ik wou je nog vragen een blik Bismarck-haring mee te brengen voor het souper, maar in geen tien tellen was je spoorloos verdwenen.'

Vier dagen later met zoiets aan komen zetten, zou al te verdacht zijn geweest, dat had de zelfde avond moeten gebeuren. Bovendien is haar houding de laatste tijd zo hatelijk en sarrend, dat hij wel eens bang wordt van zichzelf. Er zouden ongelukken van kunnen komen.

Als zij dus in haar schuilhoek van de Galeries een kwartiertje heeft laten verlopen, is het gevaar wel geweken en kan zij uit een van de drie deuren weggaan om haar psychiater te ontmoeten. Waar, is duidelijk genoeg. Ook al is Litaney getrouwd, en dat zal wel, het is zijn broodwinning, dat hij zich ongestoord en achter gesloten deuren met haar moet kunnen afzonderen in zijn spreekkamer, wel een uur lang. Dan wordt zij geëtaleerd op dezelfde divan, waar hij godbetert zelf ook op gelegen heeft om hem te vertellen wat voor mooie borsten zij heeft en hoe zij zich houdt in bed voor, tijdens en na afloop... Hoe lang duurt die smeerlapperij nu al? Het is ongetwijfeld begonnen op die vrijdag. Is dat twee of drie maanden geleden? Om die tijd is haar houding gaan veranderen, sindsdien trekt zij zich niets meer aan van al wat hij zegt. Dat komt na-

tuurlijk door de psychiater, die haar opstoott en hem telkens opnieuw gek verklaart. Maar al te vaak neemt zij de houding aan van de verpleegster in een gesticht, of de moeder van een onwijs kind en dat maakt hem razend. Met hetgeen zij daarjuist gezegd heeft zou zij hem een volgende keer tot het uiterste kunnen drijven.

Hij móét een middel vinden om haar te betrappen. Eerst dan heeft hij het recht aan zijn kant en kan hij haar een lesje geven, dat zij nooit meer vergeet en dat een definitief einde maakt aan al haar geknoei. Ook al schiet hij haar mooie minnaar overhoop, als moegetergd echtgenoot van onberispelijke levenswandel wordt hij door een jury van getrouwde mannen vast en zeker vrijgesproken. Dat kan hij er best op wagen.

Zou hij aanstonds het kantoor van de Galeries op kunnen bellen, zeggen dat zijn werkzaamheden hem beletten morgen te komen en vragen om een andere dag, overmorgen of zo? Dan kan hij zich morgen om twee uur al opstellen bij het huis van die ellendeling in het Villapark. Maar ook dat is niet zo eenvoudig. Het is daar een rijk gedoente, een alleenstaand bakbeest van een huis, wel wat ouderwets maar daarom niet minder imposant, met voor- en achtertuin, die aan verschillende straten grenzen, zodat deze geleerde twee adressen heeft, een aan de Jeroen Boschlaan, dat is de voorkant, en een aan de Kasteeldreef, waar de toegang is voor de praktijk en de inrij voor de garage. Hierlangs is hij toen met behulp van enkele wijzende vingers terechtgekomen in een lege wachtkamer en dan, op een bescheiden zomercsintje, langs twee, kort opeenvolgende deuren, waarvan er een met leren kussenwerk bekleed was, in de spreekkamer aan de voorkant. Op deze tocht heeft hij geen levende ziel gehoord of gezien. Bij

wat hij te zien kreeg van het interieur leek het wel of er geen handbreed onversierd was gelaten, zolderingen druipend van gekleurd stucco, gangen van veelkleurig marmer, betimmerde wanden, bespannen met brokaat, hoge deuren in ontelbare panelen verdeeld, verguld-koperen deurknoppen met open-gewerkte grepen in fantastische vormen, alles in zeer gedempt licht. Er hing een sfeer van verlatenheid, waarvan nerveuze patiënten het eerst recht op de zenuwen zouden krijgen, dacht hij... Na afloop liet de dokter hem eigenhandig uit langs de monumentale voordeur, vlak bij de spreekkamer, zodat hij geen volgende patiënt te zien kreeg. Langs de voorkant zullen waarschijnlijk ook de bevoorrechte patiënten binnengelaten worden, die dan niet hoeven te wachten en niet gezien worden door de mindere soort. Er zijn dus twee mogelijkheden en hij kan maar één ingang bewaken.

Het is misschien beter, dat hij haar ergens probeert op te vangen in de Galerics. Als hij zich binnen ergens opstelt, waar hij ongezien de hoofdingang in het oog kan houden, is de kans groot dat hij haar ziet binnenkomen. Voor haar goocheltoer van de 'Vanishing Lady' zal het wel nodig zijn dat zij de zelfde deur neemt, anders is wellicht de tijd te kort. Ja, dat is een beter idee, dan hoeft hij zich niet langer te pijnigen met de vraag hoe zij de truc klaarspeelt en kan hij haar volgen. Waarschijnlijk neemt zij een taxi naar het Villapark en dat kan hij zelf dan ook doen, maar het is ook mogelijk, dat Litaney haar niet in zijn eigen huis durft te 'behandelen' en zij een ander onderkomen opzocken. Dan moet zij wel opgevangen worden in het warenhuis. Verschijnt zij niet, dan kan hij nog altijd zijn geluk beproeven in het Villapark en getuige zijn van haar vertrek.

Weer krijgt hij medelijden met zichzelf. Zeg dat wel: zijn geluk beproeven...

Het beroerde is dat zij, al naar het haar invalt, haar inkopen ook wel doet in de Miprix, de Bazar of de Bon Marché. Dat heeft hij kunnen zien aan het winkelpapier en aan de kasbonnetjes, die zij hem altijd zo overdreven sarcastisch onder de neus duwt. Laatst nog een van twaalf frank vijftig voor een aardappelmestje. Het andere was zoekgeraakt, waarschijnlijk in de vuilnisbak terechtgekomen. Het speet haar verschrikkelijk en zij hoopte dat hij het te boven zou komen, zij kon het werkelijk niet helpen... Alsof hij niet zou mogen weten waar zij met zijn zuurverdiend geld blijft!

Het spreekt van zelf dat zij cadeautjes krijgt van haar minnaars, maar zij is zo sluw dat hij nooit heeft kunnen achterhalen waar zij de buit verstopt. In al die tijd heeft zij zich maar één keer vergist en bleek zij honderd frank te veel te hebben. Ze was helemaal in de war, kon er geen verklaring voor geven en uit heel haar houding sprak duidelijk, dat zij er niet eerlijk aan kwam. Eerst na een hele poos vond zij het flauwe uitvluchtje, dat de kruideniersvrouw honderd frank te veel moest hebben teruggegeven, op het briefje van duizend, dat zij die dag gewisseld had. En een zeldzaam staaltje van doortraptheid: de volgende dag op het middaguur, toen hij dus thuis was, kwam dat loeder van een kruidenierster met een onschuldig gezicht vragen, of het niet mogelijk was, dat Madame Deprez honderd frank te veel terug had gekregen, gisteren. En jawel hoor, Madame Deprez had inderdaad op de kop af honderd frank te veel in kas! Dat was nog in de tijd dat zij begon te huilen, toen hij haar verweet dat het een doorgestoken kaart was, nu zou zij hoogstens eens tergend tegen haar voorhoofd tikken...

Zou zij aan haar grootmoeder durven te vragen geld en kostbaarheden in bewaring te nemen, waarvan haar man vooral niets mag weten? Ja, zeker! Zij is zo geslepen, dat zij gemakkelijk een verhaal kan verzinnen, dat door die goedgebouwde Bonma wordt geloofd. Trouwens iedereen spant met haar samen tegen hem. Huguette Verdier kan zich nog zo braaf en correct voordoen, zij is ook niet te vertrouwen. Ofschoon zij beter moet weten, verzekert zij hem plechtig, desnoods met 'in het vuur gestoken hand', naar zij al eens heeft gezegd, dat er op die arme Suzane niets, maar dan ook niets aan te merken valt.

Ook de buurvrouwen, zowel die van boven als van beneden, zijn helemaal op haar hand, hebben zelfs openlijk een hekel aan hem, daar heeft zij wel voor gezorgd. En op alles heeft zij een antwoord dat er geen is:

'Waarom stond je daar zo geheimzinnig te fluisteren met dat mens van beneden?'

'Omdat die van boven het niet horen mocht.'

'En wat was dat dan?'

'Wat zou het anders kunnen zijn dan geroddel!'

'Wát, bijvoorbeeld?'

Als zij kwaad wordt of schrikt, is het altijd in het Frans:

'Mais enfin, *zut!* Des cancans! Rien que des cancans!'

En daar blijft het dan bij: niets dan roddelpraatjes, waar zij maar half naar geluisterd heeft en de andere helft ervan weer vergeten is. Hij weet wel beter. Zij kon niet zo gauw wat anders verzinnen, want het ging weer over hem, hoe zij hem met vereende krachten het best in de maling konden nemen. Door telkens onverwacht even binnen te springen heeft hij ontdekt, dat beide buurvrouwen steeds bereid zijn crop toe te

zien, dat de kinderen 's middags rustig blijven slapen, zodat zij 'heel even' weg kan. Hij kwam voor een gesloten deur, maar had nog niet geklopt of die van boven kwam al haastig de trap af met de sleutel in de hand: Ssst, de kleintjes slapen! Madame was net even naar de naaister om te passen en had gevraagd af en toe eens voorzichtig te gaan kijken. Het sprak vanzelf, dat Madame nog maar juist de deur uit was en binnen tien minuten weer thuiskwam. Dat was eenvoudig genoeg: daar boven hebben ze telefoon. Zo kan zij praktisch steeds de straat op, zodra hij zijn hielen gelicht heeft, er is altijd wel een buurvrouw, die voor haar de paraplu ophoudt.

Nu komt hij wellicht straks voor een haast onmogelijke keuze te staan. Hij moet natuurlijk zijn uiterste best doen die betrekking te krijgen, dan kan hij dat eigenwijze mirakel eens behoorlijk op haar plaats zetten, met haar verzinsels over zijn reputatie in de bloemenbuurt. Maar als het hem gelukt, zal hij die baan dan ook aanvaarden? Zij is hem nu al te sluw af, terwijl hij haar toch bijna elk ogenblik kan overvallen. Ook al moet hij voor de verkoop nog zo ver de stad uit, zij is nooit zeker van haar zaak. Maar zodra zij tijdens zijn kantooruren in dat warenhuis niets meer te vrezen heeft, kan zij hem in de kortste tijd tot de grootste hoorndrager van het land maken. Daartegenover staat, dat hij zich ernstige zorgen maakt om zijn positie bij de Tsjechen, afgezien nog van de hekel die hij aan die kerels heeft. Hij heeft het gevoel, dat heel het zaakje binnenkort wel eens zou kunnen worden opgerold of overgedaan. Ze schijnen ook niet veel goeds van plan te zijn met de salariëring, dat zal hij aanstonds wel horen. Steeds heeft hij ervan gedroomd, dat hij op een goede dag in staat zou zijn heel uit de hoogte en met rake schimpscheuten hun zijn ont-

slag naar het hoofd te smijten. Ook is het aanlokkelijk inkoper te worden in plaats van verkoper. Dan zijn de bordjes verhangen, dan staat er voor de afwisseling iemand anders te buigen en te flemen tegen hém!

★

Het kantoor ligt niet ver buiten de oude stad en is ondergebracht in een huis uit de negentiger jaren met een gevel in de stijl van de bruidstaart. De bijeenkomst van de vertegenwoordigers en de directie heeft plaats in een grote, kale kamer met twee hoge vensters, rond een lange tafel met een kleed van zeer verschoten groen en op gebogen 'Wencer' stoelen, die nu ook wel uit de meest achterlijke kroegjes van de stad verdwenen zijn en alleen nog in de tv voorkomen. Met het gebloemde vloerzeil en de kokosmatten doet het geheel denken aan een publieke verkoop van vijftig jaar geleden. Hier kan alleen het personeel binnengelaten worden.

De directeur Milek met de zwarte piratensnor zit aan het hoofd van de tafel, geflankeerd door zijn tocziende voogden. Omdat ook de Walen aanwezig zijn, heeft hij de nieuwe salarisregeling voorgelezen in zijn onduidelijk Frans en met een stem, die veel te optimistisch klonk om vertrouwen te kunnen wekken.

Heel de opzet is een sluw bedenkfel, dat zich onschuldig en zelfs voordelig probeert voor te doen, maar zij ruiken al de uitbuitelij, nog voor een van hen zich een beeld heeft kunnen vormen van de consequenties. Uit vrees voor de vakbond is er niet al te onverbloemd getornd aan het toch al schrale basisloon. Voor de provisie zijn er ingewikkelde barema's opgesteld, zeer progressief, aanlokkelijk hoog bij de grote pres-

taties en een bedrieglijk ietsje lager bij geringe resultaten. Maar het lijkt er veel op, dat de periodieke salarisverhogingen afhankelijk gesteld zijn van minimale verkoopcijfers.

Na de voorlezing volgen enkele seconden van gespannen stilte en dan vraagt Milek of een van de vertegenwoordigers iets te vragen heeft.

Nu zouden zij, ieder voor zich, geruime tijd moeten cijferen om ruw te kunnen schatten waar zij in klinkende munt aan toe zullen zijn. Een paar rekenmeesters hebben aantekeningen gemaakt en beginnen wat schuw en zo onopvallend mogelijk sommetjes te maken, op de manier van mensen, die diep in gedachten en zonder het te weten poppetjes tekenen. Er worden vragende blikken gewisseld, maar het blijft stil. Geen van allen heeft er al genoeg van begrepen om een opmerking te plaatsen, die blijk zou geven van enig inzicht.

En dan doet Edmond Deprez iets, dat hij zelf niet helemaal kan geloven. Het is of een ander handelt voor zijn rekening, maar dan volkomen misplaatst, wederrechtelijk zelfs. Die bedoeling heeft hij nooit gehad!

'Ik wou vragen of ik een dezer dagen een getuigschrift van de zaak kan krijgen.'

Er gaat een schok door de gelederen, die dan onmiddellijk weer verstarren. Milek en de twee waakhonden laten hun monden open hangen van boze verbijstering, maar in de ogen van de verkopers begint het hier en daar ondeugend te vonken. Aan de houding van hun hoofden is te zien, dat zij niets willen missen van wat er nu zal volgen.

Edmond Deprez staat onder dit twintigtal kankeraars zeker niet te boek als een der felsten, daarvoor is hij te achterdochtig en gesloten. Er zijn veel grotere oproermakers, neem bijvoor-

beeld maar de Brusselaar Pierre Ronsse, de luidste van allen. Op hem hebben de laatste ogenblikken heel wat hulpzoekende blikken een beroep gedaan.

Maar nu zijn alle ogen gericht op Meneer Deprez, vrijwel de laatste van wie zij zo iets zouden verwachten. En het verwart hem wonderlijk genoeg in het geheel niet, integendeel. Dit moment voelt hij iets in zich veranderen. Het lijkt wel een van zijn dromen, waarin hij opeens begint te groeien, brede, hoekige schouders krijgt en weelderig haar. Zijn gevoel van eigenwaarde is gevaarlijk gezwollen, hij voelt zich meester van de situatie, maar aan de einder van zijn bewustzijn schemert toch het besef, dat hij bezig is bruggen op te blazen, zich zeer voorbarig aan het plaatsen is bij de Galeries Léopold. Maar dat weegt nog niet op tegen de luister van het ogenblik. Al gauw maakt de verbazing van zijn collega's plaats voor bewondering. Dit is een bijna geniale zet, die tot niets verplicht. Alle werknemers hebben recht op een getuigschrift. Maar op dit moment en op deze plaats heeft de simpele vraag veel van een oproerkreet, een ultimatum. Proletariërs aller landen gordt u ten strijde voor getuigschriften!

Milek fluistert om beurten met zijn partijgenoten en dan vervalt hij van alteratie in zijn meer vertrouwde Duits.

'Is u van plan ons te verlaten, Meneer Deprez?'

De geest van verzet is nu al zo vaardig geworden, dat enkele Walen, drie-vier tegelijk, driftig protesteren:

'In het Frans alstublieft, meneer de directeur!'

'Dit regardeert uitsluitend Meneer Deprez en de directie!', snauwt Milek. Hij schijnt er zijn aplomb bij te herwinnen en kijkt fier, als om bijval, naar zijn helpers.

Intussen hebben de Vlamingen in zacht gemompel de anderen

op de hoogte gebracht en alle aandacht gaat weer naar de rustige, zelfverzekerde Meneer Deprez.

‘Van verlaten heb ik niet gesproken. Maar als de gelegenheid zich voordoet mijn positie te verbeteren, kan ik een getuigschrift nodig hebben. Daar heb ik recht op en daarom vraag ik er een. C’est tout.’ Dit met hooghartig opgetrokken wenkbrauwen om zoveel onnodige drukte.

Nu heeft Pierre Ronsse tijd en gelegenheid gehad zich te herstellen. Met grote radheid en zeer oratorisch constateert hij, dat de voorgestelde – Milek heeft gesproken van ‘nicuwe’ – salarisregeling te ingewikkeld is om er zich voetstoots een oordeel over te vormen. Het *voorstel* vraagt om nauwkeurige bestudering. Voor- en nadelen dienen à tête reposé tegen elkaar afgewogen. Hij verzoekt dus voor zichzelf en voor zijn waarde collega’s, die er eveneens behoefte aan mochten gevoelen, een afschrift – hier wordt veelvuldig ja geknikt – een afschrift van de voorstellen, die Meneer de Directeur zo juist heeft voorgelezen. Enzovoort, hij is weer even woordenrijk als ooit. Aan het slot zegt hij met een stralende blik langs de opgemonterde gezichten, dat zijn waarde collega en vriend Deprez hem aan iets heeft herinnerd. Als de directie er zich nu toch mee gaat bezig houden, wil hij ook graag een getuigschrift ontvangen. Misschien zijn er nog meer collega’s, die... Er zijn enkele schuchtere nakomers, maar ten slotte worden toch alle handen opgestoken.

Nu doen de bazen nog weinig moeite hun verlegenheid te verbergen. Zullen zij door Praag niet verantwoordelijk gesteld worden voor deze massa-revolte?

Na affoop, in hun stamcafé waar het heet toegaat, wordt Edmond Deprez met veel meer onderscheiding behandeld dan

weleer. Allen weten, dat niemand, ook niet hun Brusselse luidspreker, een mond zou hebben opengedaan, als dat half-duimse mannetje van een Deprez niet zo handig die kerels uit hun hoge boom had laten vallen.

Maar zelf is hij ook handig genoeg om te weten, dat hij zich heeft blootgesteld aan vergeldingsmaatregelen. Er kan nu op gelijke kansen gewed worden wie er bij de eerste gelegenheid gewipt zal worden: Pierre Ronsse, of hij, of allebei. Hij is nu aangewezen op zijn kans bij de Galeries.

En nog altijd weet hij niet, wat hem op dat ene, beslissende ogenblik bezielde mag hebben.

Hoofdstuk 12

Dokter Dubois had dadelijk ontdekt dat het niet alleen griep was en kon het begin van longontsteking vrij snel de kop indrukken.

Dat nam niet weg dat Maurice Dhondt drie weken in bed is moeten blijven, onophoudelijk geplaagd door koortsdromen, die hem tot het uiterste vermoeiden. Gendarmen, aangevoerd door Barry op een Arabische hengst, joegen hem op in de Roerdonkse Duinen, sloten hem aan alle kanten in. Hij wilde vluchten, maar het zand onder zijn voeten werd steeds losser... Deurwaarders kwamen bij hem aan huis met gezegelde papieren, waarin hij werd aangesproken voor enorme schulden, die hij heel zijn leven niet zou kunnen afbetalen... Financieel was hij er zo slecht aan toe, dat hij zijn gewezen verloofde Yvonne Desmet geld moest gaan vragen voor de begrafenis van Darja...

Op het ogenblik van zijn ontwaken was hij nog zo zeker van haar dood, dat hij overcind vloog en in het andere bed moest tasten om zich te overtuigen.

En telkens opnieuw kwam het zelfde onderwerp terug. Dan was hij op de een of andere manier van Darja verlost, of zij nu gestorven was dan wel gescheiden. Ook kwam het voor, dat hij nooit geldig met haar getrouwd was geweest. Dat was een uitgemaakte zaak, ondanks de kluchtige vertoning met de opgedoste pope en de klatergouden koningskroon, die boven hun beider hoofden waren gehouden. In ieder geval ging hij als een vrij man en zeker van de overwinning Yvonne opzoeken in de Brialmontstraat. Maar al aanstonds verzilde hij

in een eindeloze dwaaltocht van het ene futiele oponthoud naar het andere. Het werd zo'n doolhof, dat hij drankgelegenheden moest binnengaan om naar de weg te vragen. Hij was er zeker van dat hij geld genoeg bij zich gestoken had, toen hij van huis ging, maar als het dan op betalen aankwam, moest hij zijn laatste restjes klein geld uittellen. En hoe meer hij telde, hoe minder het werd. Hij verloor zich in een onmogelijk gereken om de prijs van een glas bier bijeen te schrapen uit wat centiem stukjes, verlopen Franse muntjes, Duitse groschen, een Hollands dubbeltje en wat vieze vodjes van één peseta. Soms moest hij zijn overjas of horloge als pand achterlaten en vaak genoeg werd hij wakker in een bad van zweet, zonder dat hij haar gevonden had.

Eindelijk geraakte hij dan toch in de Brialmontstraat, om te ontdekken dat haar huis afgebroken was en plaats had gemaakt voor een palissade, waarachter grondwerken uitgevoerd werden. En wie hij ook aansprak, zelfs burens, wier gezichten hij zich goed herinnerde, niemand had ooit de naam Desmet gehoord.

De school, waar zij les gaf, bleek tevens een soort nachtkroeg te zijn geworden. Aan weerskanten van de ingang waren verlichte vitrines opgehangen vol foto's van danseressen, naakt in zoverre, dat er kleine strookjes papier waren geplakt over tepels, abdomen en bilplooien. Een van goud schitterende portier wist hem op verachtelijke toon te vertellen, dat die Juffrouw Desmet allang buiten geschopt was. Die had wat al te veel de hoer gespeeld, kon op het laatst de leerlingen niet eens meer met rust laten. En van de striptease bracht zij ook niets terecht.

Ook al wist hij hoe preuts en terughoudend zij was, er

scheen geen twijfel aan te bestaan. Gaandeweg was hij zo weerloos geworden, dat hij alles geloofde, zelfs wanneer hij eigenlijk al wakker was.

Gekleed als een mannequin in de duurste pelswerken, stapte zij dan in een nieuwe Cadillac en toen hij luid schreeuwend op haar toe rende, stak zij haar tong tegen hem uit en demarreerde als een weggeschoten projectiel onder het honend gejoel van de snel optrekkende motor.

Hij vond haar terug in de keuken van zijn moeder, waar zij de vaat deed, een slons om met geen tang aan te pakken. Rond haar voeten wriemelden een vijftal zeer vuile kleuters. Het tafereel was van een afstotelijke gemeenheid. Botweg in haar bijzijn sprak zijn moeder over haar als over een huisdier van de laagste orde en vertelde, dat zij die kinderen had van een havenarbeider, die heel zijn loon verzoop. En ze was verdomme wéér aan het sparen, de teef!

Het maakte geen verschil, dat hij van zijn moeder nooit één ruw woord had gehoord.

Maar zo ziek kon hij niet zijn, of hij moest wel gewaarworden, dat Darja het steeds meer op de zenuwen kreeg. Zij sloofde zich uit in overdreven en al gauw hinderlijke zorgen. Als zij hem de voorgeschreven bosbessenthee bracht, rinkelde het glas angstwekkend op het schoteltje. Zij deed alles even gejaagd en keek hem aan met de bange ogen van een dier dat geen uitweg meer ziet. Soms kreeg hij zelfs de indruk, dat zij er slechter aan toe was dan hij.

Het begon hem zo te prikkelen, dat hij nu en dan op het punt stond haar toe te schreeuwen, dat ze gerust haar gang kon gaan, zich aan hem niet hoefde te storen!

Hij wachtte op een of andere uitbarsting, maar tegen het einde

van zijn ziekte deed zich iets heel onverwachts voor. Zij werd rustiger en haar kalnte veranderde weldra in opgewektheid. Haar ogen kregen weer glans en na enkele dagen leek zij wel het gelukkigste wat er kan leven, de liefalligheid zelve, zoals hij haar had gekend in hun wittebroodsweken.

Geruime tijd dorst hij niet te hopen. Maar was het wel zo onmogelijk? Heel zijn huwelijk was hij nooit zo lang onafgebroken thuis gebleven. Het was nu bijna drie weken, dat hij haar dag en nacht had bewaakt, op zichzelf al een soort ontweningskuur.

Wat later kon zij ook haar geluk niet meer verzwijgen. Zie je, zij had het altijd wel gezegd: ééns zou het haar gelukken! En zonder al die kosten. Nu was zij dan zo ver en voor goed! Zij wist het zeker. Het deed haar niets meer, integendeel, zij zou niet eens meer kunnen, vond het afschuwelijk. De gedachte alleen al deed haar walgen, dat was het beste bewijs.

Nog vond hij het wat al te mooi. Dan begon hij hoop te krijgen. Hij wist dat zware rokers, die plotseling op moesten houden, de eerste dagen wel met de kop tegen de muur konden lopen van ellende, maar als na die crisis hun systeem geheel gezuiverd was van nicotine, taalden zij er niet meer na, hadden er zelfs een afkeer van. Dan verdroegen zij niet eens meer dat je te dicht bij hen kwam met een walmende sigaret en ze kregen last van hun ogen in een berookte ruimte.

Toen hij eindelijk uit bed mocht, hield de dokter hem nog vier dagen binnen en in dit tijdsverloop moest hij het wel gaan geloven. Zij was zo blij als een kind. Met haar lage, lieve stem zong zij Russische liedjes, zij maakte grapjes, noemde hem voor het eerst sinds lang weer Moritz Pavlovitsj, omdat zijn vader Paul heet. Weer maakte zij met de uiterste zorg

haar gezicht op, zij gaf haar wat verwaarloosde keuken een goede beurt, verrichtte kleine wonderen van kookkunst en was verliefd..

Dan werd het hoogst nodig, dat zij enkele te lang uitgestelde boodschappen ging doen. Ze zou zich haasten, maar het zou toch wel anderhalf uur duren. Zo kon hij eindelijk in de kelder de derde foto gereedmaken en even om de hoek lopen naar de brievenbus.

★

De volgende dag zegt de dokter dat het een zeldzaam stille en zachte dag is voor november en daarom mag Mencer Dhondt wel een uurtje uit.

Het is woensdag en hij doet het maar al te graag. Hij wil er zich van vergewissen of André Barry de moed heeft gehad zijn minnespel voort te zetten in een ander toevluchtsoord.

Al vroeg in de middag rijdt hij naar de hoek van de Azaleastraat en wacht af, terwijl hij over de rand van zijn krant de voordeur van Madame Deprez in het oog houdt. Enkele minuten over twee komt zij te voorschijn, nu wat meer voor de winter gekleed, met een achterover hellende hoed, die doet denken aan de hoofdtooi van de Oud-Egyptische koningin Nefertete. Hij weet dat zo goed, omdat hij als puber verliefd is geweest op een actrice, die deze rol eens heeft gespeeld in een toneelstuk.

Op de hoek van de Valbrugstraat neemt zij de tram en het kost hem niet veel moeite er vlak achter te blijven. Hij weet dat het Stationsplein het eindpunt is en een paar halten van tevoren rijdt hij vooruit om te parkeren. Toch neemt het nog zoveel tijd in beslag, dat hij zich moest haasten op zijn wankele benen naar de straathoek te rennen, die zij al omgesla-

gen is. Het bezorgt hem ongekende hartkloppingen, die niet tot bedaren komen, maar nu heeft hij haar toch weer in het vizier en kan haar rustig volgen.

Nee, hij voelt zich nog ver van fit, het heeft hem veel harder aangepakt dan hij dacht. Nu en dan krijgt hij lichte duizelingen, 't is of er leven is gekomen in het plaveisel onder zijn voeten. Na ruim honderd meter in zijn gewone, slome wandelpas te hebben afgelegd, klopt zijn hart hem nog altijd in de keel. Erger is dat hij zich niet kan ontdoen van de overtuiging, dat het doelloos is wat hij hier onderneemt, dat hij zijn nek waagt voor iets onmogelijks. Hij denkt aan dat heel oude stukje journaal uit de begintijd van de film, dat nog eens herhaald werd op de tv. De 'uitvinder', die met een stel reusachtige vleermuisvlerken aan zijn rug van de Eiffeltoren springt en natuurlijk te pletter valt. Net zoiets onnozels als hij hier tegen Barry aan het bekokstoven is...

Toch geeft het hem een harde schok, wanneer hij ziet dat zij op het Keizer Karelplein haar minnaar ontmoet en dat het paar zonder aarzelen naar Hotel La Paz gaat, rustig en laconiek, als kon niets ter wereld hun idylle verstoren. Zij hebben maling aan hem en aan zijn foto's, zij lachen hem uit! En er is niets wat hem zo woedend maakt, bij zoiets voelt hij zich tot alles in staat om zich te wreken... Zo is hij ook nog lang niet vergeten, dat in dat huis daar naast het hotel die nozem hem hoonde door hem in gebarentaal voor cocu uit te maken. Uit vrees voor herhaling blijft hij dan ook uit het zicht van dat bepaalde venster. Zelfs in zijn hoge koortsen heeft hij er nog aan moeten denken en in zijn verbeelding op de vreselijkste manier wraak genomen op die vlegel, waarbij hij dan zelf buiten schot bleef, natuurlijk.

Zo heeft hij ook lang geleden zijn woede gekoeld op Victor Claes, die hem had uitgesliept om dat mcisjesachtige Schotse mutsje van zwart fluweel en kleurige Schotse ruiten en twee lange linten van achteren, waarmee zijn moeder hem ter gelegenheid van een vroom schoolfeest had mooi gemaakt. Hij was toen nog zeer jong, negen of tien. Een paar dagen later kreeg hij ongemerkt het schoolschrift van Victor in handen en scheurde er het laatste beschreven blad uit, het huiswerk voor die dag.

Het werd een geharrewar zonder cind. Toen Victor er van beschuldigd werd te lui te zijn geweest om zijn Franse thema te maken, sprak hij het natuurlijk fel tegen en hield stokstijf vol, dat er iemand aan het scheuren was geweest, kijk maar, de andere helft van het uitgescheurde velletje zat er nog in. De Broeders noemde het een brutale leugen, een doortrapt voorwendseltje om straffeloos huiswerk te kunnen ontduiken. En volharden in de boosheid was een grote zonde! Victor Claes werd voor de keus gesteld: bekennen of voor schandaal van school gestuurd. En die verwaande schreeuwer ging lekker door de knieën, kreeg nog een grote hoop strafwerk op de koop toe. De rest van zijn schooltijd is Victor door de Broeders steeds met schuine ogen begluurd en in alles achteruitgezetz. Het was om je dood te lachen; hij had nooit kunnen dromen dat het zo'n kolossaal succes zou worden zijn.

Kon hij die godalmachtige pasja van een Barry maar eens op de zelfde manier te grazen nemen. Zou het misschien een lcsje voor hem zijn, als de echtgenoot van zijn liefde ook een foto kreeg, de ergste, die op de stoep van La Paz?

Daar moet hij nog eens goed over nadenken.

Hier in de Koningstraat kan hij niets meer aanvangen, hij heeft

niet eens zijn toestelletje meegenomen, overtuigd als hij was dat die twee zich nooit meer bij dit hotel zouden laten zien. En hij zou immers moeite genoeg hebben hen te volgen naar een andere gelegenheid door een stad vol stoplichten, hij zou na hen op de plaats aankomen, te laat voor opnamen.

Als wandelend door een logge brij van moedeloosheid, gaat hij terug naar het Stationsplein. Omdat het een rustig ogenblik is en er nog mensen, een eind voor hem uit, naar de overkant lopen, steekt hij over zonder op het voetgangerslicht te letten. Halverwegen ziet hij dat het op rood staat en haast zich. Gelukkig is er geen politie te zien, het zou hem driehonderd frank kunnen kosten, naar hij gehoord heeft.

‘Uw pas, alstublieft!’

Van achter het krantenhuisje op het trottoir, vlak naast het zebrapad, is een agent verschenen. Een groot, lomp kalf, ziet hij, zit nog onder de pukkels, een leerjongen, die zijn stinkende best doet om een wit voetje te winnen bij zijn bazen. Als een struikrover op de loer achter het krantenhokje, godverdomme!

Hij kookt, maar probeert het met een glimlach. O, neem hem niet kwalijk, hij had er geen erg in, liep achter de anderen aan, dacht dat het wel in orde zou zijn, meende dat het nog niet rood...

Maar de jonge agent zegt, dat hij goede ogen heeft. Het stond al op rood, toen meneer *begon* over te steken. Kaart, alstublieft. Langzaam en onverstoorbaar begint hij een heel verhaal in een zakboekje te schrijven. Als hij eindelijk klaar is, vraagt hij of meneer het ook wil tekenen. Dat is natuurlijk geen verplichting, maar het komt gewoonlijk wat voordeliger uit, begrijpt hij wel?

Dhondt klemt de tanden en zijn hart hamert zo van woede, dat zijn handtekening zeer beverig uitvalt.

Het wordt hem te veel. Zijn wraakfantasiën beginnen elkaar te verdringen. Wat kan hij doen? Naamloze brieven schrijven aan de burgemeester, dat deze veelbelovende politiemanniet voor de meest gezochte bekeuringen terugschrikt, maar achteraf geld aanneemt om 'het er maar bij te laten'?

Dus nog eens driehonderd frank bij alle kosten van dokter en apotheker en radiograficën. Toe maar, het kan niet op! Dan nog bijna vier weken zonder verdiensten! Want hij heeft zeer goed begrepen dat hij moest doorwerken, niet alleen om wille van Darja, die elke avond vraagt hoe het gegaan is, maar vooral omdat het al te verdacht is dat iemand geen eerlijke broodwinning kan aanwijzen. Dat is het eerste waar de politie naar vraagt.

Maar wat is dat? Hij weet toch zeker dat hij hier geparkeerd heeft, vlak naast het glanzende, zwarte Volkswagentje met de brede witte cirkels op de wielen, het toppunt van voornaamheid. Nu staat er op zijn plaats een Citroën. Hij kan zich niet vergissen, omdat die belachelijke vertoning telkens opnieuw zijn aandacht trekt: het Volkswagentje dat zich probeert op te blazen tot zo'n enorme, plechtige slee voor een bruiloft. Temeer had hij er naar moeten kijken, omdat hier helemaal de kroon op het werk was gezet. Er hangt waarachtig een kristallen vaasje in, met een tuiltje van een soort witte bruidsbloempjes in plastic. Dat doet hem altijd denken aan zo'n ouderwetse dandy als Max Linder, met zwarte lakschoenen, witte slobkousen en een witte bloem in het knoopsgat.

Er kunnen toevallig toch niet twee van die ondingen op het plein gestaan hebben? Of is hij hard aan het gek worden?

Ook al is het duidelijk genoeg, hij mocht zich met geweld overtuigen en zoekt vergeefs heel het wagenpark af. Dan eerst tast hij verschrikt in zijn zak. En nu weet hij het. In zijn haast om die meid niet kwijt te raken heeft hij de sleuteltjes in het contact laten zitten. En de dieven stonden op de loer, wachtend op de eerste idioot die zijn wagen open zou laten.

In zijn eerste verslagenheid staat het voor hem vast, dat hij zijn wagentje nooit meer terug zal zien. Het is niet verzekerd tegen diefstal, ook niet tegen eigen schade...

Hij sleept zich een zijstraat in en een cafeetje binnen, waar ze hem kennen en hij een borrel kan krijgen. Want in dit vrije land mag je nog steeds alleen maar dronken worden van bier en wijn. De zaak is wat gemoderniseerd, ziet hij, doet wat verwijfd aan. Kort geleden was het nog een echt mannenkroegje voor de verboden sterke drank, met zink op de tapkast, die nu omkleed is met een soort katafalk in blinkend mahoniehout en een verhoogde rand, zodat je niet meer op de handen kunt kijken van degene die schenkt. Ervaren kroeglopers vinden dat hoogst verdacht, zij zeggen dat je daar overgeschoten kliekjes te drinken krijgt. En er is waarachtig een cosy-corner!

Een vrouw op leeftijd, die hij niet kent, bedient hem. De cognac brandt hem in de keel en het geeft hem een harde, pijnlijke hoestbui. Eerst na het tweede glas kan hij de moed bijeenkrijgen om naar de telefooncel te gaan en het nummer van de politie te bellen.

Een onaandoenlijke routinestem vraagt naar de gegevens. Het schiet hem te binnen, dat al wat hij zegt op de band komt en het idee doet hem zenuwachtig stotteren. Kleur en nummer van de auto. Stationsplein tussen veertien uur twin-

tig en vijftien uur. Dat is in orde. Alle patrouillewagens worden gewaarschuwd en kijken er naar uit. Of meneer naar het politiebureau van de Bolwerkstraat wil gaan om klacht 'neer te leggen'.

Dat is waar ook, de politiewagens krijgen tegenwoordig draadloos bericht. Het geeft hem wat meer hoop.

Het kleine politiebureau van de stationswijk heeft een wuft, witgeschilderd siergeveltje met krullen, vazen en kastrandjes. Je zou daar binnen eerder een dameskapper verwachten dan politie. Een vriendelijke, gezette agent vraagt zijn kaart, zet een vel papier in de machine en begint er op te hameren, dat de vloer ervan dreunt. Hij heeft blond krulhaar en is waarschijnlijk alleen geschikt voor administratief werk, want hij draagt een bril met zeer dikke glazen, waar allerlei cirkels in geslepen zijn.

O ja, meneer, de meeste zijn weer gauw terecht. Het zijn gewoonlijk kwajongens die wat rond willen toeren, maar heel goed weten dat ze de wagen bijtijds ergens weg moeten zetten. Als meneer hier wil tekenen... En als hij over een uurtje eens wil telefoneren of komen horen, is er mogelijk al bericht. Hij gaat terug naar het zelfde kroegje en ziet te laat, dat er nu een helbonde serveuse verschenen is, die zo te zien juist uit haar bed komt. Een lichtblauwe jurk lijkt wel geplakt op haar huid.

Verdomme, hij wist niet dat het hier intussen ook zo'n éénmansbordeeltje geworden is. Hij was van plan om weer een fine te bestellen, nu vraagt hij om een gewoon glas bier. Om de aanval af te weren begint hij zo dramatisch mogelijk van zijn tegenslag te vertellen, doet somber en arm, is begrijpelijkerwijze niet in de juiste stemming.

Maar de blonde kent geen genade, zij heft zich vlak naast hem op een kruk en steekt een sigaret naar hem uit om vuur. De twee vrouwen moeten voorlopig wel naar hem luisteren en een beetje ontsteld doen. De zekerheid, dat hij hun de keel uithangt, verlamt zijn verteltalent. Halsstarrig blijft hij het woord richten tot de oude madame, die een veel te zwarte pruik draagt, wat de hardheid van haar trekken nog verhoogt. Haar pezige keel is gemaskeerd door een nauwsluitend hals-snoer, dat uit zes of zeven rijen kermisparels bestaat. De afgeschafte luxe-bordelen heeft hij niet meer meegemaakt, kent hij alleen van horenzeggen, maar hij weet zeker, dat de waardin van zo'n groot gedoente er altijd ongeveer zo moet uitgezicn hebben.

Als hij de blonde maar één keer aankijkt, weet hij, zal zij midden in zijn erbarmelijk verhaal om een drankje vragen. Dat wordt dan iets heel duurs, dat zij een fraaie naam zal geven, 'coupe' of 'gobelet', een gekleurd siroopje met spuitwater en een kers er in. En binnen een halve minuut zal zij het lecg hebben.

Hij schijnt vandaag toch ook een meevallertje te mogen hebben. De deur gaat open en zij wipt met een blijde kreet van haar kruk. Dit is duidelijk een oude bekende. Aan zijn zalig glimlachje is te zien, dat hij er heel wat minder zorgen op na houdt dan die zaagmachine met zijn gestolen auto. Hij doet denken aan een dorpsnotabele en heeft het model van een jongere Pickwick, nog in de veertig. Speels huppelt zij op hem toe, knoopt haar lange, blote armen om zijn hals en doet hem nog meer blozen door hem lang en innig op de mond te kussen. Voor de grap strubbelt hij wat tegen en maakt gesmoorde geluidjes om de onstuimigheid van deze jonge liefde wat te

kalmeren. Onder aanhoudend gekwetter installeert zij hem dan 'op zijn oude plaatsje' in de cosy-corner.

Nu weet Maurice Dhondt dat hij stilzwijgend verzocht wordt zo gauw mogelijk op te hoepelen. Een enkel ogenblik voelt hij er wat voor de zaak eens lekker te gaan pesten en de pret te bederven door strak naar die vent te blijven staren. Die is toch al niet zo bijster op zijn gemak, schiet af en toe een korte schuwe blik op hem af. Wellicht kerkregent van zijn boerenparochie?... Maar Maurice vreest dat de zwarte madame wel eens op een verborgen belletje zou kunnen drukken om een tweede nijvere bij te ontbieden. Hij betaalt en gaat weg.

'Au revoir chéri'ke! Merci!' jodelt de serveuse hem na.

In zijn oren heeft het een spottende klank. Is het om in hem de schriele klant te honen, of wil hij dat ronde stamhoofd jaloers maken?

Na enkele schreden voelt hij hoe moe hij geworden is van al deze spanningen. Dan wordt hij woedend op zich zelf. Is hij dan heel zijn verstand kwijt? Waarom heeft hij ondanks alles zich in het zweet gezet om zijn figuur te redden tegenover dat gespuis? Waarom heeft hij die wijven niet meteen laten stikken met nog een stekelig grapje op de koop toe, zoals hij dat andere mannen wel hoort doen? Verdienen die loeders iets beters? Maar hij moest waarachtig nog de grote meneer uithangen, of hij geen andere zorgen had. Niets dan lafheid! Zolang hij tegenover het mannetje staat, durft hij niet, en om daaraan te verhelpen gaat hij zich naderhand verbeelden, dat hij bepaald gevaarlijk is. Wat een platbroek is hij, om van te spuwen! Het is nu toch wel tijd, dat hij eindelijk eens volwassen wordt, dat hij leert van zich af te bijten, zichzelf te redden, kras op te treden als het nodig is...

Nog maar goed twintig minuten zijn verlopen, sinds hij van dat politiebureau is weggegaan. Zijn benen worden weer onvast, hij moet nu gauw ergens gaan zitten. Vandaag heeft hij al stroppen genoeg en moet hij nu, om een half uurtje te overbruggen, tegen heug en meug iets gaan drinken in een café? Het bier is helemaal niet goed terechtgekomen op die twee glazen cognac, hij voelt zich opgeblazen en moet af en toe een beetje misselijkheid wegslikken.

Kom, dat poosje kan hij wel uitzitten in de grote stationshal en, als het daar te veel tocht, in de wachtkamer. Ja, hij gelooft nu stellig, dat het hoertje hem heeft nagejouwd, als een armoedzaaier van wie zij niets te verwachten had. Kan hij niets vinden om het betaald te zetten? Een brief schrijven aan de burgemeester over een of ander locns gedoe in dat tentje, verdovende middelen of zoiets?

Hij kan zichzelf wel schoppen, nu het tot hem doordringt dat hij wéér bezig is met zijn gekwetste eigenliefde in plaats van zijn aandacht te bepalen bij zijn werkelijke bekommernissen. Als hij een nieuw wagentje moet kopen – en daar ziet het naar uit – zal zo goed als heel zijn spaarpotje ermee gemoeid zijn.

Weer krijgt hij hartkloppingen die hem de adem afsnijden, wanneer in het politiebureau de brave agent al van verre een vinger opsteekt ten teken dat er nieuws is.

Geen slecht nieuws, zegt hij. De auto van meneer is zo goed als zeker niet gestolen. Hij heeft alleen maar eventjes dienst gedaan bij een afrekening tussen souteneurs en dat zijn van nature geen autodieven. Ze waren met zijn drieën, een complete film, kragen omhoog, hodden omlaag en donkere brillen. Zo zijn ze naar de Lange Brugstraat gereden en hebben een tien-

tal schoten gelost door de ruit van een kaberdoesken. Volgens sommige getuigen zat er op dat ogenblik een lokvink voor het raam, volgens anderen weer niet. In ieder geval zijn er geen doden of gewonden en de schoten zaten veel te hoog om bepaald gevaarlijk te zijn. Dus zo te zien geen poging tot moord. In dat kotje zal natuurlijk wel een meid gezeten hebben, die haar souteneur in de steek gelaten had, en zo'n exemplaar kun je niet zo maar in dienst nemen, dat is in strijd met de regels van het milieu. Dus dit is voorlopig maar een waarschuwing geweest...

De agent lacht vaderlijk, alsof hij dit alles wel voorzien had, de gewone gang van zaken in zijn kleuterschool.

Maar ja, dat zal meneer niet veel interesseren, het voornaamste is, dat hij zijn auto terugkrijgt. Na die schietpartij zijn ze natuurlijk zo snel mogelijk door gegaan en tien tegen één hebben ze de wagen ergens neergezet. Hij zal niet ver weg zijn en gauw genoeg gevonden worden. De technische dienst van de Gerechtelijke Politie is nu in de Lange Brugstraat en ze hebben gevraagd of meneer daar even wil aanlopen voor inlichtingen. Het is nummer drieënveertig. Maar één ogenblikje nog...

De politieman knipoogt vertrouwelijk achter zijn dikke brilleglazen en begint te fluisteren: 'Die lui van de Gerechtelijke Politie halen alles van zijn plaats, weet hij wel, en laten niemand met rust. Ze gaan er van uit, dat meneer wel eens volgens afspraak zijn auto expres open had kunnen laten voor die gangsters. Dus hij moet er niet van verschieten, dat ze van die achterdochtige vragen gaan stellen. En mensen die daar niet op verdacht zijn...'

Het beeftje hoop, dat hij zich heeft laten aanpraten, wordt door

het vooruitzicht op deze narigheid weer vernietigd. Hij moet twee trams nemen om in de Lange Brugstraat te komen en heeft tijd genoeg om zijn houding te bepalen bij het komende verhoor. Hij weet dat die kerels hem van minuut tot minuut zullen vragen wat hij uitgevoerd heeft en zijn gangen stap voor stap zullen nagaan. Waarom hij op het Stationsplein parkeerde, waar hij zijn moest, waar hij geweest is tussen veertien-twintig en vijftien uur.

Dan kan hij kwalijk zeggen, dat hij achter een zekere Madame Deprez en haar vriend André Barry aangezeten heeft. Hij kan ook niet naam en adres opgeven van een klant, die hij niet thuis getroffen heeft, want dat vragen ze na. En als ze hem maar op het kleinste leugentje kunnen betrappen, zijn ze er meteen van overtuigd, dat ze alvast één lid van de bende te pakken hebben en laten hem niet met rust voor hij bekend heeft. Wat een geluk, dat die agent hem gewaarschuwd heeft. Als ze hem onverwacht op het lijf gevallen waren met hun strikvragen, zou hij allicht een figuur geslagen hebben en stommiten uitgehaald.

Een hele poos zijn de zenuwen hem te machtig en ziet hij geen uitweg. Het koude zweet breekt hem uit, tot hij cindelijk ontdekt hoe eenvoudig het is: hij kan om zo te zeggen tegen de waarheid aanleunen. Geen gefingeerde adressen van klanten, hij is immers nog helemaal niet aan het werk! Zwaar ziek geweest, griep en longontsteking, zoveel weken in bed gebleven, mocht vandaag voor het eerst een uurtje uit van de dokter, omdat het nogal draaglijk weer was. Hij heeft de wagen geparkeerd en is wat gaan flaneren langs de winkels...

In de Lange Brugstraat zijn de mannen van de Gerechtelijke Politie klaar en staan nog wat te praten op het trottoir. Hij

haalt zijn identiteitskaart voor de dag, dat is de derde keer vandaag. Daarvóór is het misschien wel een jaar geleden.

De oudste ambtenaar, die ook de leiding schijnt te hebben, is een zeer onopvallende verschijning, die een volgende keer moeilijk te herkennen zal zijn. Zijn gezicht is zo regelmatig en onpersoonlijk als een nieuwe hoed. Ook van zijn kleren valt niets te zeggen. Deze man zou alles kunnen zijn wat maar degelijk is, zij het koster of apotheker.

O juist, meneer is de eigenaar van de auto. Wil hij maar met deze meneer meerijden naar het Paleis voor het afleggen van zijn verklaring?

Er gaat een nauwelijks merkbaar knikje in de richting van een jongere man, die hem nu voorgaat naar een kleine wagen zonder enig officieel kenmerk. De anderen verdwijnen druk redenerend in een grotere, die voorop gaat.

Dhondt neemt zich voor geen woord méér te zeggen dan strikt nodig is. Hij doet ook niets om het gesprek gaande te houden met zijn jonge begeleider, die enkele opmerkingen maakt over het verkeer. Eerst bij hun aankomst achter het Paleis van Justitie licht hij de ander in over zijn gezondheids-toestand en het enkele uurtje dat hij mocht wandelen. En hij voelt zich na al het gezanik van deze middag weer zo ziek als een kat, het is zeker dat hij weer flink wat koorts heeft gekregen. Dus als de heren van plan mochten zijn hem uren te laten wachten, willen zij misschien wel zo goed zijn meteen zijn dokter te laten komen.

Hij heeft immers vaak genoeg gehoord, dat zij alle verdachten murw proberen te maken door hen wat zij noemen 'even te laten uitrusten.'

Het schijnt wel enige indruk te maken op de jongeman. Hij

verzekert met veel ijver, dat hij het aan meneer zal zeggen. En het werkt, het duurt geen vier minuten. Hij moet er wel erg beschimmeld uitzien, denkt hij, want de kleurloze ambtenaar kijkt hem wat onzeker aan.

Ja, hij zal het kort maken. Aan hem zal het niet liggen. Als meneer ronduit antwoordt op zijn vragen, zal het gauw gedaan zijn.

De eerste vraag is woordelijk zoals hij zich had voorgesteld: waarom was hij gaan parkeren op het Stationsplein?

Verder wacht hij geen vragen meer af, hij herhaalt heel het oude refrein. En aan het slot:

‘Als u me niet gelooft, belt u dan mijn dokter op. U zou ook aan de commissaris van mijn wijk, dat is de Colignonstraat, kunnen vragen of ik iemand ben, die met souteneurs aanlegt.’

‘Is er dan sprake geweest van souteneurs?’

‘Ja! Op het bureau in de Bolwerkstraat. Volgens die heren hebben drie souteneurs mijn wagentje gepikt en zijn ermee uit schieten gegaan in de Lange Brugstraat.’

‘Dat is dan in orde. Even op papier zetten. U begrijpt dat we alle mogelijkheden moeten nagaan...’

Er komt zelfs een sigaret aan te pas, die hij met tegenzin opsteekt om niet verdacht te worden van kinderachtig gemok. Nu merkt hij weer, dat hij nog ver van genezen is. Wat hij proeft lijkt veel op het smeulen van een vette dot poetskatoen.

Op weg naar huis is hij er weer vast van overtuigd, dat hij ondanks alle mooie praatjes zijn wagentje voor altijd kwijt is. En het moest natuurlijk gebeuren, nu hij er juist zoveel kosten aan besteed heeft voor revisie en nieuwe banden. Hij besluit meteen naar bed te gaan met een aspirientje, want hij heeft

ongetwijfeld weer verhoging. Darja zou een heel bijzonder recept voor blanquette de veau klaarmaken en dat is haar toe- vertrouwd. Ze zal wel ongerust zijn. Hij zou een uurtje weg- blijven. Het zijn er drie geworden en hij heeft in die tijd meer gedonder gehad dan anders in drie maanden.

Ja, hij zal werkelijk blij zijn, als hij thuis is. Hij geniet al op voorhand van het behaaglijke gevoel, waarmee hij zijn zware benen zal uitstrekken tussen de flanellen lakens. Dat is ook een bijna godsdienstig geloofspunt van de familie Richelieu: met flanellen lakens in de winter kan je niets overkomen. Het be- wijs is weer eens geleverd. Darja had er dit najaar veel te lang mee gewacht volgens haar vader, en ook volgens Nicht Anna Ernestovna.

Bij de kleermaker Lochristi hoort hij de naaimachine ronken. Op de bovenste treden van de trap kan hij opeens niet verder. Hij wil het niet voetstoots geloven, ook al kan die geur hem niet bedriegen. Hij dacht aan blanquette de veau!

Dus dit is wat je de genadeslag kunt noemen. Zoals zij daar straks nog afscheid van hem genomen heeft, zou hij toch ge- zwoven hebben dat... Hij heeft er zelfs geen moment aan ge- dacht... En dan de allereerste gelegenheid die zich voordeed... Omdat hij een paar uur langer wegbleef dan voorzien was... Dit is wel het beste bewijs, dat hij zich nooit meer iets wijs hoeft te maken, ook al komt het tot zo'n geleerde ontwen- ningskuur. Ze zou van de ene in de andere stappen. En op de lange duur wordt zoiets ieder mens te veel.

Hoofdstuk 13

Mademoiselle heeft er de laatste tijd niet veel meer van begrepen. Vier weken is het geleden, dat zij de tweede foto ontving en zij begon al te geloven, dat de man tot betere gedachten gekomen was, of teruggeschrokken voor een aanval op zo'n grote mogendheid.

De eerste rapporten van het informatiebureau zijn al drie weken oud en lang niet zo ongunstig als zij had verwacht.

Want te zijnen nadele is tot dusver zo goed als niets bekend. Wel heeft hij enkele jaren geleden voordelige zaken gedaan in vloertegels van minderwaardige kwaliteit, waarmee het Amerikaanse leger bedrogen werd, maar tot zijn verontschuldiging kan dienen, dat hij volgens verschillende vaklieden zelf niet eens wist welk een slecht materiaal hij verkocht. Na het faillissement van de fabrikant volgde een moeilijke tijd van weinig overzichtelijke inkomsten uit het venten of colportereren van allerlei objecten, uiteenlopend van boeken, abonnementen en verzekeringen tot partijen ongeregelde, ook wel gevarieerde goederen. In deze tijd heeft hij enkele malen in het krijt gestaan bij zijn garagehouder tot bedragen van omstreeks tweeduizend frank. Schijnt momenteel echter in wat betere omstandigheden te verkeren en zonder noemenswaardige schulden te zijn.

Dan enkele gegevens omtrent zijn huwelijk. Afkomst van Darja Dmitriëvna Richelieu. Zeer mooie vrouw, staat algemeen goed aangeschreven, maar zou volgens vrij betrouwbare geruchten verslaafd zijn aan misbruik van ether in een of andere vorm. Hieromtrent volgt nader bericht...

Even later werd dit bevestigd, zelfs met de naam van de apotheker in de Colignonstraat, die geweigerd had nog meer ether aan de dame te verkopen.

Mademoiselle heeft al die tijd niets gedaan. Nu zij op woensdagmorgen de derde foto ontvangen heeft, weet zij, dat dit exemplaar nog niet het meest verdoemende zal zijn, maar schrikt toch van de uitdrukking op het gezicht van Etienne. Een schuw diefje loert naar mogelijk onraad achter zijn rug. En het gezicht van zijn vriendinnetje is wat afgewend, maar toch duidelijk dat van Suzanne, het zielige wicht met het broekje van Spratt's hondebrood.

Bij Publicity mogen haar apartjes met Meneer Beckers niet al te zeer in het oog lopen, daarom hebben zij afgesproken, dat er een vaasje zal staan voor het venster van de kater César, wanneer zij hem verwacht.

In de lunchtijd klopt hij bij haar aan en zij laat hem de rapporten van Gringoire lezen.

Dan zegt zij: 'Ziet u, ik had al gedacht dat hij in moeilijkheden zou zitten. Maar alles bijeen ziet het er niet slecht uit. Dat het hem de laatste tijd wat beter schijnt te gaan, klinkt natuurlijk onheilspellend. Waarschijnlijk heeft hij al slachtoffers gemaakt. Maar officieel zijn er nog geen stukken gemaakt, strafrechtelijk is hij nog maagd. Wie weet, hoe gelukkig hij zou zijn met een regelmatig en verzekerd bestaan!'

'Verwacht u nog zoveel van iemand die de chantage beoefent?'

'Ik maak me geen dwaze illusies, ik heb ruim vijftientig jaar aan reclassering gedaan, heb er zelfs een lintje voor gekregen. Ik weet precies hoe klein de kansen zijn. Wel zijn er resultaten te behalen bij gelegenheidsmisdadigers, mensen die

in het nauw zitten en zich willen redden door één keer de slimme idioot uit te hangen. Loopt dat de eerste keer goed af, dan gaan ze zich wel eens te veel verbeelden. Ze doen het nog eens – voor de allerlaatste keer natuurlijk – en nóg eens. Maar op het ogenblik, dat ze gegrepen worden, zijn ze voorgoed genezen.’

‘Zou u hem hier een plaats willen geven?’

‘Hier of elders. Hoe staat het er ook weer: In het huis mijns vaders zijn vele woningen? De Barry’s hebben lange armen, weet u wel, en dan weet u nog lang niet alles.’

‘Goed, maar hij is zich dan nog altijd van geen kwaad bewust. Veronderstel, dat hij de betrekking aanneemt en de chantage op de zelfde voet voortzet, als vrijetijdsbesteding?’

‘Dan zou ik een gesprek met hem kunnen hebben en hem zijn foto’s onder de neus houden... Gezicht van Meneer Dhondt! Daarop stel ik hem voor de keus: de laan uit en ongetwijfeld de gevangenis in, of zijn verstand gebruiken en blijven waar hij is, met zijn vast salaris, periodieke verhogingen, betaalde vakanties, kindertoeslag, pensioen en van alles. Zou hij dan weten wat hij wil?’

‘Ja, Mademoiselle, dat is te proberen. En als ik u goed begrijp, zou ik hem voorzichtig moeten polsen?’

‘U begrijpt mij zo goed, dat alles vanzelf schijnt te gaan!’

Dan overleggen zij hoe het aangepakt moet worden. Om geen argwaan te wekken, zal Piet Beckers nog eens, volkomen overbodig, naar Café Verdun gaan. De baas zal hem wel herkennen en aan Dhondt vertellen dat die vriend van die zaterdagavond, een paar weken terug, er is geweest om het adres te vragen.

En het aanloopje is eenvoudig genoeg. Bij hun laatste ont-

moeting was Dhondt op de vraag hoe de zaken marcheerden weinig enthousiast geweest, zoals dat gebruikelijk is in deze streek van klagers zonder nood. Dat gekerm is niet veel meer dan een reflex. Dhondt weet zelf niet meer wat hij gezegd heeft en dat kan aangedikt worden. Die zaterdag heeft hij dus gezegd dat het helemaal niet goed ging en daarom heeft vriend Piet aan hem gedacht, toen hij hoorde dat...

Ja, wat voor soort werk zal het zijn? Die jongen is gewend aan bewegingsvrijheid. Een vaste kantoorkring schrikt hem misschien af.

Inspecteur bij de verzekeringsmaatschappij Cavernac? Bij de Blue Gulf Oil? Op het ogenblik is er een succesvolle campagne aan de gang voor huishoudelijke stookolie oftewel domestic fuel. Er zijn nog veel meer mogelijkheden. Hem zelf een keus laten doen, zou verdacht kunnen zijn, want het is wel vreemd, dat die kleine jongen van Beckers al die prachtige levensposities voor het uitdelen heeft. Maar dat is wel goed te praten. Hij heeft er immers alleen maar op kantoor van gehoord. Het is daar een soort baantjesbeurs. Elke mogelijkheid wordt grondig besproken, alle voor- en nadelen afgewogen, maar op een doodenkele uitzondering na blijft iedereen trouw op zijn post.

Om in de juiste stijl te blijven is het de volgende dag ook na kantoor tijd, dat Beckers zijn poging gaat wagen. In de nieuwe, goedkope Alexander Farnesestraat van cenvormige huizen in gele baksteen hangt een valse schemering. De oranje straatlampen zijn al op, maar hoog in de ijlblauwe lucht speelt nog het licht van de ondergaande zon over een klein veld van rozige schapewolkjes.

Als hij op het middelste belknopje wil drukken gaat juist de

deur open. Het is een oud, schraal mannetje met glurende ogen, die zeggen dat op hem ook de sluwste oplichter of leuder zijn moeite kan sparen. Hij is gekleed om uit te gaan, heeft een zwarte wandelstok met een druk bewerkte zilveren knop bij zich.

Beckers neemt zijn hoed af. 'Goedenavond, meneer. Het is voor Meneer Dhondt alstublieft.'

'Eerste verdieping,' zegt het lepe snuitje. 'Hij zal niet thuis zijn, maar misschien kunt u het wel met Madame stellen.'

Het klinkt zeer insinuerend en Beckers wordt kwaad op zichzelf, nu hij voelt dat hij een kleur krijgt. Uitsluitend van ergernis weliswaar, maar dat staat er niet op te lezen... Wat een gemeen gifkikkertje! Zegt geen woord te veel, maar iedereen moet er wel het zijne van denken, vooral nu er zo'n sarcastische tronie bij getrokken wordt. Of zou de vrouw van Dhondt werkelijk...? Dat zou in strijd zijn met de informatie van Gringoire.

'U wordt bedankt!' snauwt hij. 'Voor uw behulpzaamheid. Meneer en Madame Dhondt zullen het prettig vinden te mogen vernemen, dat zij zo'n voorkomende buurman hebben!'

Nu schrikt het mannetje en verliest er zijn vals lachje bij. Hij is al een paar schreden doorgelopen, keert zich nu om en doet zijn mond al open, ongetwijfeld om de schade te herstellen, maar krijgt er de kans niet toe. Beckers stapt vlug naar binnen en zwaait de deur voor zijn neus dicht. In de gang hoort hij ergens op de benedenverdieping het opvallend sterke snorren van een naaimachine. Eerst als hij halverwege de trap op is, denkt hij er aan dat hij had moeten bellen aan de straatdeur. Nu zal hij daar boven moeten aankloppen. Maar naast de deur

van het appartement vindt hij een belknopje en er hangt een flauwe, zoete geur, die hem nog eens doet denken aan het rapport van Gringoire. Veel verstand van ether heeft hij niet, maar zou dit laffe apothekersluchtje iets anders kunnen zijn?

De bel klinkt schel genoeg, maar er wordt niet open gedaan. Volgens dat oude mispunt van daarnet zou Madame toch thuis moeten zijn. En als overal is dit dezelfde schel die verbonden is met het knopje aan de voordeur. Laat Madame zich niet storen, omdat zij niemand verwacht en het alleen maar een lastpost kan zijn van het zelfde slag als haar colporterende echtgenoot?

Hij krijgt af te rekenen met zijn nieuwsgierigheid. Hoe tref je iemand aan, die met ether bezig is? Wat al te levendig en vrolijk? Versuft of zwaar terneergedrukt? Er zal wel een of andere roes mee gemocid zijn.

Zijn komst kan hij gemakkelijk motiveren. Hij is met haar man op school geweest, heeft hem voor kort nog een paar keer ontmoet en het is naar aanleiding daarvan, dat hij hem graag gesproken had. Denkt Madame Dhondt dat Maurice iets zou voelen voor een behoorlijke vaste baan? Wanneer kan hij hem thuis treffen? En zo hij op hem kan wachten, kunnen er schoolherinneringen worden opgehaald. Broeder Fredericus met de benen in de lucht...

Dan maar aankloppen. Voor haar is het nu haast zeker iemand, die in dit huis woont, en zij zal wat gereeder opendoen dan voor een ongewenste die op het trottoir staat.

Een paar seconden na zijn kloppen hoort hij zo'n akelig gekreun, dat zijn handen er koud van worden. Werktuiglijk rammelt hij eens fors met de deurknop, wil met de volle vuist midden op het paneel slaan, maar ziet verbaasd de deur naar

binnen zwaaien. Aan het eind van een korte gang staat een andere deur open, die van de slaapkamer. Op het bed, de benen buiten boord, ligt de jonge vrouw, halfnaakt in een loshangende peignoir. Tot aan de gesloten ogen is haar gezicht bedekt door een witte zakdoek. Terwijl hij kijkt, gaat er door haar lichaam een stuipachtige ruk, zodat zij voorover op de vloer valt. Op knieën en ellebogen doet zij een paar krachteloze pogingen om overeind te krabbelen, hijgend met snelle, harde schokken, als een zwemmer na een te lange duik.

Is dit het beeld van de etherroes? Dan is het even weerzinwekkend als laveloze dronkenschap.

Intussen voelt hij zich weinig gerust. Wat moet hij doen? Er zo gauw en zo ongemerkt als maar mogelijk vandoor gaan! zegt Piet Beckers, maar Pieter Brevet schijnt er anders over te denken. Als een roekeloze ridder tijgt hij te hulp en neemt er zonder het te merken zelfs zijn hoed bij af, weet er geen blijf mee en zet hem weer op.

Haar hoofd met de vrij lange haren ligt op de vloer, zodat hij haar gezicht niet ziet. Hij bukt zich tot vlak bij haar hoofd.

‘Madame Dhondt!’ roept hij gedempt, maar dringend. ‘Is u niet wel? Kan ik iets voor u doen? Zal ik een dokter gaan halen?’

Zij heft haar hoofd een paar centimeter op om er ontkennend mee te schudden en laat dat dan goed hoorbaar weer op de vloer vallen. Het is zo’n roerend gebaar van moedeloosheid, dat zijn afkeer plaats maakt voor medelijden. Voorzichtig pakt hij haar onder de oksels. Zij doet nu geen enkele poging meer zich op te richten en vormt een dood gewicht, zodat hij haar met beide armen om het middel moet grijpen en uit alle macht optillen. Hij schrikt er even van als hij op zijn hand-

palmen de huid van haar buik voelt tussen de loshangende voorpanden van haar peignoir. Tegelijk ziet hij, dat de deur van het appartement nog op de volle breedte open staat. Wie er langs mocht lopen zal hem ondanks de toenemende duisternis onvermijdelijk hier zien sleuren met een zo goed als naakt vrouwenlijk, in een slaapkamer waar hij niets te maken heeft.

Lustmoordenaar op heterdaad betrapt!

Hij laat haar weer zacht neer op de vloer en gaat voorzichtig de deur sluiten. Als hij op dit ogenblik door Maurice Dhondt verrast werd, zou het niet zo erg zijn, want dan kan hij met een leugentje alle pluimen gladstrijken. Een een vrouw, die zo ver buiten westen is, kan hem daarbij kwalijk tegenspreken. De deur stond aan, luidt dan het verhaal, en hij hoorde iemand zo akelig kermen, dat hij meende even te moeten gaan kijken. Hij wilde juist hulp gaan halen.

En voor Maurice Dhondt zal dit tafereel zeker niet nieuw meer zijn.

Ondanks alles geeft hij er zich rekenschap van, dat hij hier volop gelegenheid heeft zich te verlustigen in een particuliere striptease, maar hij vindt de omstandigheden zo schokkend, dat hij haar lichaam zoveel mogelijk bedekt houdt, eerst in de peignoir, dan onder de wijnrode donsdeken. Buiten haar hijgende ademhaling geeft zij geen teken van leven, ook niet wanneer hij haar naam, zo hard hij durft, van vlakbij in haar oorschelp laat klinken, wat voor haar een harde ontploffing moet zijn. Wat alles voor hem zo erg maakt, is dat dit meisje zo'n mooi en zelfs edel gezicht heeft.

Hij weet, dat hij hier nu snel moet verdwijnen. Hij kan niet rustig in een andere kamer gaan zitten wachten op Maurice en

hem ontvangen met het bericht, dat het weer zo is en hij haar even naar bed heeft gebracht. Officieel weet hij niets van ether en zou dus onmiddellijk om hulp moeten gaan schreeuwen voor een vrouw, die er zo erg aan toe is, dat zij het bewustzijn verloren heeft.

Ja, hij heeft inderdaad geen seconde meer te verliezen, hij heeft alles gedaan wat nodig is volgens het boekje van Eerste Hulp. Zij ligt warm toegedekt en hij heeft de kierende raamvleugels wat verder opengezet, zonder dat de achterburen haar kunnen zien. Het wordt trouwens snel donker.

Maar met al zijn haast heeft hij toch zorgvuldig het haar uit haar gezicht gestreken en is nu bezig haar wangen te strelen.

Heeft zij dit voornamen en vooral lieve gezicht van haar Russische voorouders? Haar moeder was volgens het rapport een slagersdochter van de havenkant. Daarentegen moet haar grootvader in de tsarentijd een hooggeplaatste ambtenaar zijn geweest, iets wat lijkt op een gouverneur van een provincie. Haar vader is nu maître d'hôtel in een van de duurste restaurants van de stad en bij Gringoire hebben ze hem het predikaat 'onberispelijk en zeer beschaafd' verleend.

Maar hij hééft geen wangen te strelen, hij is bezig heel de opzet van Mademoiselle te bederven, hij moet hier weg!

In het laatste restje daglicht dat door smalle muursleuven op de trappen valt moet hij zeer voorzichtig zijn. De treden zijn lawaaiig, belegd met balatum en de kanten zijn versterkt door goedkope, dunne messingstroken, die blikkerig rammen. Juist als hij zonder al te veel gestommel beneden is gekomen, houdt het gesnor van de naaimachine op en wordt daar een stoel ruw achteruitgeschoven. Een paar seconden la-

ter hoort hij achter zich een deur opengaan. Niet omkijken! houdt hij zich voor. Zijn rug is nu een en al kippevel. Ook als hij de straatdeur achter zich dichttrekt, zorgt hij ervoor zijn gezicht niet te laten zien.

De oranje straatlampen schijnen nu veel sterker en daarboven is de lucht al paars geworden. In het raam van de benedenverdieping ziet hij nu eerst, tegen het glas gedrukt, een koperen plaat met zwarte, ingeëtste letters. Aloïs Lochristi, Meester Kleermaker. Het was dan ook een forse naaimachine, zo te horen.

Drie schreden verder staat hij tegenover Maurice Dhondt, die er zeer verwilderd uitziet, halfverstaanbare klanken uitstoot van waar en hoe en wat. Hij is duidelijk zijn hoofd kwijt en zijn knieën knikken zichtbaar in zijn pijpjesbroek.

Nu moet Beckers bliksemsnel een besluit nemen, een keuze doen, waarvan hij de gevolgen niet kan overzien. Dhondt heeft hem uit het huis zien komen en wat nu? Is hij op die slaapkamer geweest of heeft hij vergeefs gebeld en geklopt? In het eerste geval wordt van hem verwacht, dat hij onverwijld alarm slaat, want hij weet niets van een etherroes, die van zelf overgaat. Hij weet alleen dat daar een vrouw in coma ligt. En in plaats van de bureu te waarschuwen, het adres van de huisdokter te vragen, heeft hij de meester-kleermaker, of wie het zijn mag die daar achter hem in de gang kwam, met veel nadruk genegeerd.

Om tijd te winnen begint hij omstandig te vertellen. Had het adres gevraagd in Café Verdun, wilde Maurice spreken over een interessante mogelijkheid. Toen hij hier wou aanbellen, werd juist de deur opengemaakt door een oud mannetje. Meester Dhondt zou niet thuis zijn, Madame wel, het was op

de eerste verdieping. Is toen naar boven gegaan om aan Madame te vragen, wanneer Maurice thuis zou zijn...

Met open mond en bevende lippen staat Dhondt nog even wezenloos te staren en het valt zelfs te betwijfelen of het relaas wel tot hem doordringt. Hij houdt zijn huissleutel in de hand.

Piet Beckers is nu in zijn verhaal tot voor de deur van het appartement geraakt en weet geen raad meer. Maar dan schrikken zij beiden van een auto, die met krijsende wielen voor het huis tot staan wordt gebracht en nu tussen twee aan weerskanten geparkeerde wagens de straat blokkeert. Er zit een rood dokterskruisje op de voorruit. Het portier vliegt open en de dokter werkt zich haastig, met zijn koffertje in de hand, naar buiten. Hij ziet er zeer opgejaagd uit, laat het portier openstaan en roept harder dan nodig:

‘Meneer Dhondt! Ga mijn wagen ergens parkeren!’

Maurice is doodsbleek, schijnt er niets van te begrijpen en zich ook niet te kunnen bewegen.

‘Man, gebruik je verstand! Schiet op! Is dat de huissleutel? Is daar boven de deur open?’

Daar begint een heetgebakerde automobilist al met de claxon te locien. De dokter wordt driftig, grist Dhondt de sleutel uit de vingers, geeft hem een krachtige duw in de richting van het openstaande portier en kijkt niet meer naar hem om. Dubois is een pezig kereltje, met een donker, fanatiek gezicht en blauwgrijze haren in stijve, vettige golven. Hij rolt woest met de zwarte ogen. Een Spaans type, zoals er meer zijn in deze streek.

Inmiddels heeft Piet Beckers de juiste oplossing gevonden: er is geen sprake van ether! Voor hem was er maar één ver-

klaring: die dame had zich een stuk in de kraag gedronken en was lijk geslagen. En natuurlijk heeft hij de bureu er buiten gelaten om geen schandaal te verwekken.

‘Dokter, als het voor Madame Dhondt is, hoeft u zich werkelijk niet zo te haasten. Ze ligt heel gewoon haar roes uit te slapen en ze ronkt dat het een lust is.’

De dokter is nog opgewonden en korzelig: ‘Hoe weet u dat? Wie is u?’

‘Ik ben een kennis van Meneer Dhondt. Ik kwam juist van boven, toen ik hem hier tegen het lijf liep. Met haar is er niets ergs aan de hand, lijkt mij. Ze is alleen stapeldronken.’

De dokter heeft de straatdeur ontsloten en knipt het licht aan in de gang. Terwijl zij naar boven gaan, vraagt hij verder en Beckers moet nog eens zijn verhaal doen. Het verontrustende gekreun als antwoord op zijn bellen, de deur die aan stond, de zakdoek op het gezicht, de val uit het bed...

In de slaapkamer maakt hij licht en haast zich de gordijnen te sluiten. Na één blik op de patiënte, die diep en regelmatig ademhaalt, begint de dokter met haar pols in de hand zijn hart te luchten.

‘Zou je zo’n lummel niet om zijn oren slaan? Ik moest onverwacht in alle haast naar huis om iets te halen voor een spoedgeval en daar had meneer nog geen tien seconden geleden opgebeld, dat zijn vrouw geen teken van leven meer gaf. Hij vreesde het ergste!’

Dan richt hij zich met een ruk op en kijkt met grote, starre ogen naar Beckers.

‘Wat zei u daar, dat er op haar gezicht lag?’

De ander raapt de effen witte mannezakdoek op van de grond naast het bed. Het weefsel voelt nog vochtig aan.

‘Alstublieft. Toen zij uit bed rolde, viel hij er natuurlijk af.’

Dubois hoeft er niet eens aan te ruiken. Hij staat enkele ogenblikken roerloos na te denken en wil dan heel nauwkeurig weten, hoe die zakdoek op haar gezicht lag. Mond en neus helemaal bedekt?

‘Sacrénomdedicu!!’

Het klinkt zeer fel en komt zo onverwacht, dat Beckers er schielijk van opkijkt. Op dit ogenblik ‘valt zijn frank’, zoals op kantoor gezegd wordt, wanneer iemand eindelijk iets doorheeft. En nu lijkt Dubois opeens zeer op zijn hoede, hij kijkt verward en als betrap een andere kant uit.

Onze dokter wenst er niet in betrokken te worden, denkt Beckers, hij zal voorlopig zwijgen. Ik ook.

Dubois grijpt zijn koffertje. ‘Wel, er valt hier niets te doen en ik heb al te veel tijd verloren. Goedenavond!’

Hij gaat de kamer uit en de trap af. Aarzelend en op afstand volgt hem de ander en blijft voor de draai in de trap stilstaan, nu de dokter aan de straatdeur Dhondt treft en tegen hem begint te mompelen, gedempt, maar met een ondertoon van woede en dreiging. Beckers kijkt over de leuning en ziet alleen hun benen aan weerskanten van de drempel. Hij spant zich in om iets te verstaan boven het verkeerslawaai uit, hij kan niet naderen, omdat hij voorbij de bocht gezien zal worden. En dan, op een ogenblik van betrekkelijke stilte, spreekt de dokter wat heftiger om zijn waarschuwing kracht bij te zetten:

‘...naar de politie, als haar ook maar iets mocht...’

Overkomen, vult Beckers aan. Juist, die dokter ziet er wat wild uit, maar weet toch zijn verstand te gebruiken, hij denkt aan de onvoorstelbare narigheden, die hij zich op de hals zou

halen, wanneer hij er de justitie in betrok. Wat hij nu doet zal wel niet helemaal in orde zijn volgens de wet, maar het is toch een afdoende manier om het mooie vrouwtje veilig te stellen... Wat een doortrapte schurk, die Dhondt! Schrikt er niet voor terug zijn vrouw opzettelijk in haar slaap te verstikken. Wat een mentaliteit! Zou Mademoiselle nu nog bereid zijn hem aan een baantje helpen?

Intussen overlegt hij welke houding hij moet aannemen. Doen alsof hij van de prins geen kwaad weet en zich uit de voeten maken!

De benen van de dokter gaan links af. Als Beckers beneden komt, lijkt Dhondt totaal verpletterd. Grote goden, wat ziet de vent er uit! Het is of hij opeens twintig jaar ouder is geworden. Dadclijk gaat hij nog flauwvallen...

Maar de komedie moet voortgespeeld:

‘Maak je niet ongerust, Maurice. Het is niets, zegt de dokter. Bevangen van de drank, meer niet. Trek het je niet aan, dat kan in de beste families wel een enkele keer voorkomen... Ja, ik begrijp, dat je kop er nu niet naar staat. Laten we maar afspreken voor een andere dag. Het is wel van belang, weet je. Een interessante mogelijkheid, als je er iets voor zou voelen. Zullen we zeggen: morgen om twaalf uur in De Bonte Os? Of liever overmorgen, dan is alle leed weer vergeten. Afgesproken?’

Bij het weggaan is hij er niet zeker van of de ander ook maar het geringste geluid gegeven heeft. Wel heeft hij vrij duidelijk ja geknikt. Maar als je dan ook zojuist betrapt bent op poging tot moord op je wettige echtgenote... Dat galgenaas komt er op deze manier wel goedkoop af. Gek, dat hij als kind al zonder aanwijsbare reden een sterke afkeer voelde van de kleine

Maurice Dhondt. Maar dat die lafbek zo gevaarlijk zou zijn, had hij nooit durven denken... Die dokter heeft het goed bekeken. Nu is dat beest aan hem overgeleverd, kan niet eens meer van huisarts veranderen. En hij moet er nu vooral voor zorgen, dat zijn vrouw niets overkomt, want voortaan is het geringste buikpijntje uiterst verdacht en wordt grondig nagegaan.

Van de andere kant... Als Dubois met een aanklacht voor de pinne was gekomen, had hij niet zeer sterk gestaan, was hij afhankelijk geweest van één getuige, die hij niet kent en die zich de juiste positie van de zakdoek wel eens minder goed zou kunnen herinneren, als het er op aan kwam. Noemde deze ene getuige zich niet een vriend van de dader?

In dezelfde cel, waar Dhondt de dokter heeft opgeroepen, telefontert Piet Beckers aan Mademoiselle, dat zijn bezoek een dramatisch verloop heeft gehad. Zij vraagt hem bij haar te komen, zodra hij gegeten heeft.

Even na achten installeert zij hem in een diepe zetel van gobelin. Een droge fine? Wat is het droogst: Martell of Hennessy? Aan het eind van zijn verhaal zegt zij: 'Dit is wel een uniek voorbeeld van de gelegheidsmisdad. Er wordt beweerd, dat ook zachtaardige en bangelijke individuen tot moord in staat zijn, als er maar geen bruto geweld mee gemoeid is en vooral geen bloed. De gaskraan is dan een ideaal wapen, pijnloos en ongemerkt. Vergiften kunnen in sommige gevallen nog een lange en gruwelijke doodstrijd veroorzaken, weet u wel. En de gaskraan van deze meneer had bijzondere voordelen, de gastoevoer schakelde zich geleidelijk uit en leverde geen gevaar op voor de omgeving. Maar hij heeft er niet aan gedacht, dat er zoiets bestaat als stuiprekkingen en doodskram-

pen, die zeer hevig kunnen zijn, zoals u gezien hebt. Anders had hij wellicht de zakdoek voor haar gezicht gebonden. Hij rekende erop, dat hij er eerder zou zijn dan de huisarts en, zonder u zou dat ook het geval zijn geweest. Want ook al kwam de dokter veel te snel, er zou tijd genoeg zijn geweest om de zakdoek weg te nemen... Overigens had hij werkelijk geen geluk. Wie weet was het de eerste keer, dat er een bezoeker werd binnengelaten door een buurman, die juist uitging. Stel u voor, dat het oude heertje een paar seconden vroeger was geweest en de deur al achter zich had dichtgetrokken. Dan had u vergeefs aan de straatdeur staan bellen en u was allang weggegaan voor de komst van de man en de dokter.'

'Dat is om te rillen,' zegt hij.

'Ik zie het,' lacht zij en neemt zijn glas om het nog eens te vullen.

Dan ziet zij geen reden om af te zien van hun plan de tegenpartij te verstrikken in een baan. Lukt dat niet, dan kunnen zij in het uiterste geval nog overwegen hem te bevechten met de zelfde wapens. Contra-chantage!

'Pas op, mannetje, denk aan de ether-zakdoek. Kwaaddenkende ambtenaren van justitie zouden brutaal genoeg zijn je te beschuldigen van poging tot moord...'

Hoofdstuk 14

Het is de laatste maand, dat Edmond Deprez voor de Tsjechen zal werken.

In de hoogmoedige houding van de weldoener, die hun lasten wat wilde verlichten, heeft hij bij zijn opzeg aangeboden afstand te doen van de termijn en onmiddellijk heen te gaan. Maar dat dorsten Milek en zijn bewakers niet op eigen houtje te aanvaarden.

Zijn voorbeeld is niet zonder invloed geweest. Bijna alle verkopers bestuderen de advertenties en schrijven sollicitatiebrieven. Er is nog een ontslag op komst, naar verluidt. En over de nieuwe salarisregeling wordt in alle talen gezwegen. Toch heeft hij nu en dan spijt, dat hij daar bij de Galeries zo vlot werd aangenomen, desgewenst zelfs met ingang van de volgende dag. Straks is hij dan wel van zijn ergste geldzorgen verlost, maar opeens ook zijn bewegingsvrijheid kwijt, tegelijk met de Skoda. Pierre Ronsse heeft gezegd, dat Edmond nu nog een hele maand de tijd had het wagentje in de soep te rijden. Die kerels hadden hun mensen immers zo in het wilde weg van sabotage beschuldigd, dat ze niet beter verdienden.

Suzanne wordt mager en neemt steeds meer slaapmiddelen. Het was geen toeval, weet zij, het was zijn bedoeling haar op de zenuwen te werken. Het speelde zich af op het middaguur. Zijn overjas, die hij anders altijd aan de kapstok hangt, lag nu in de gang, slordig over het kleine stoeltje gesmeten. Hij was ongewoon zwaar bij het ophangen en in de binnenzak voelde zij iets hards, dat zij niet verklaren kon. Het duurde enkele seconden voor het tot haar doordrong, dat het werkelijk een

echt pistool was. Van schrik liet zij het wapen uit de vingers glippen en het viel bonkend op het vloerzeil.

Onverdroten gaat hij haar in alles na, wil het fijne weten van de kleinste beuzelarij, zeker van zo'n harde plof. Maar nu bleef hij bij haar komst in de kamer nadrukkelijk zwijgen, toonde alleen een triomfantelijk grijnsje.

En dat deed haar uitbarsten. Als hij dacht haar bang te maken met die nozemstreken, zou zij eens naar Commissaris Verlinden gaan en vragen of de politie ook raad wist op zoiets!

Het was goed te zien, dat hij schrok, maar hij vermande zich snel. De laatste tijd heeft hij tot haar afgrijzen vaderlijke maniertjes aangenomen. Daarbij hoort dan ook een gedwongen lachje van beter weten.

Maar is het wel zo gedwongen? Meer en meer doet hij haar denken aan een soort groothedswaan. Zo te zien rekent hij zich tot de supermensen, is van alles op de hoogte, volkomen zeker van zijn zaak, weet wat hem te doen staat, kan zich niet vergissen...

Met het zelfde air van onfeilbaarheid antwoordde hij, dat zij immers zo'n goed geweten had? Dan had zij ook niets te vrezen. Maar zij mocht wel aan meneer de dokter zeggen, dat hij goed op zijn tellen moest passen!

Haar verbazing om de onverwachte dokter zag hij aan voor verslagenheid.

'Dat had je niet gedacht, wel?' sardde hij en ging heen, naar alle schijn zeer tevreden over zichzelf.

Door het venster zag zij, dat hij nu zijn regenjas droeg. Tegen beter weten in tastte zij in de overjas, die nog aan de kapstok hing en wist hoe dom zij geweest was. Zij had het pistool ongezien mee naar de keuken kunnen nemen en uit het venster

smijten, over een van de schuttingen. Dan had zij de keus gehad tussen drie tuintjes. Dat van de achterburen was een verwaarloosde wildernis, haast dichtgegroeid, en dat doffe, bijna zwarte ding had er jaren kunnen liggen. Hij had geen navraag kunnen doen, want een pistool mag hij niet eens hebben, meent zij, en zeker niet bij zich dragen. Vaak genoeg leest zij in de krant van veroordelingen wegens ‘verboden wapendracht’.

Omdat hij haar voortdurend beloert, duurde het twee dagen eer zij al zijn kledingstukken had nagezocht. Maar voor hem is het gemakkelijk binnenshuis iets weg te sluiten. Haar gunt hij geen enkel eigen bergplaatsje. Alles in huis mocht voor hem toegankelijk zijn, ook de vuilgoedtrommel met de kurkplaat als deksel, die in de bijkeuken staat. Toevallig verraste zij hem, toen hij als een politiehond in haar gedragen ondergoed aan het snuffelen was naar bewijzen...

‘O, ga jij de was doen?’ had zij gevraagd. ‘Dat is vriendelijk!’ Dat is al ruim een jaar geleden. Tegenwoordig kan zij haar sarcasme sparen, hij schaamt zich al een hele tijd voor niets meer. En zijn manier van doen wordt steeds angstwekkender. Hij heeft nu voortdurend het valse lachje, dat naar zij gelooft voor alwetend moet doorgaan. Nu en dan is er ook een nauwelijks hoorbaar gegrinnik en een licht hoofdschudden om haar onnozelheid. Alsof zij voor hém iets verborgen zou kunnen houden!

Wanneer zij ’s avonds, verzonken in haar gedachten aan Etienne, zich betrapt op een gelukkige glimlach, schrikt zij en ziet opeens, dat hij haar – wie weet hoe lang al – aan het be-gluren is over de rand van zijn krant. Dan weer vliegt hij overeind als stond het huis in brand, doet het licht uit, trekt

voorzichtig de gordijnen op een kiertje en tuurt in de straat als een filmgangster, die onraad vermoedt. Dat kan een hele poos duren en als hij dan weer licht gemaakt heeft, kijkt hij haar strak aan met ogen, die haar bang maken, die opeens een vreemde, starre uitdrukking hebben gekregen. Hallucinerende ogen, vreest zij en vraagt zich af wat voor zinsbegoochelingen hij daar in de donkere straat wel mag hebben waargenomen. Is hij zo aan een of andere dokter geraakt? Hallucineren is een bewijs van volslagen krankzinnigheid, heeft zij eens gelezen.

En als het zo ver nog niet met hem gekomen is, welke dokter kan hij zich dan in het hoofd gehaald hebben? Lamotte, hun eigen huisarts, denkt eraan zijn praktijk over te doen. Hij nadert de tachtig en laat al een paar jaar zijn auto besturen door een overgeschoten dochter van middelbare leeftijd. Lamotte was natuurlijk weer zijn keus, volkomen gevaarloos. 'Zeg aan meneer de dokter...'

Maar laat zij zich toch niets wijsmaken: er is nooit sprake geweest van een dokter!

Ja, toch... Maar daar kan hij onmogelijk iets van weten. Herhaaldelijk heeft Etienne, wanneer zij het had over de ontstellende manieren van Edmond, haar aangeraden eens te gaan praten met Jean Litancy, de psychiater uit de Jeroen Boschlaan. Dat was al in zijn studententijd een van zijn beste vrienden, bovendien een aangetrouwde neef. Als zij hem haar belevenissen zo volledig mogelijk vertelde, zou hij zich misschien een oordeel kunnen vormen in hoever het mannetje echt gevaarlijk was of alleen maar blufte... En met het oog op de verdere ontwikkeling – zij zegt immers dat het steeds erger wordt – zou het wel goed zijn nu al een psychiater bij de hand

te hebben, die op de hoogte is en onverwijld zou kunnen optreden, wanneer het tot een uitbarsting kwam. Maar het werd steeds uitgesteld...

Hij kon toch niet deze dokter bedoclen? Of was zij zelf goed op weg gekte worden?

De ontdekking van het pistool viel op vrijdag, zodat zij vier eindeloze dagen zich meer dan ooit verlaten voelde en hunkerde naar het dinsdagse telefoongesprek met Etienne.

'Nu ik dat pistool gezien heb, vind ik misschien heel zijn doen en laten veel abnormaler dan het in werkelijkheid is. Allerlei futiliteiten krijgen waarschijnlijk een veel te grote betekenis. Toch weet ik heel zeker dat hij de laatste weken veel erger geworden is. En ik heb me dag en nacht geplaagd met het raadsel van die dokter.'

'Kom, als hij je verdenkt van relaties met alle mannen die op straat naar je kijken, kan er heel goed een dokter tussendoor lopen.'

Nu zouden zij er dan maar een kostbare woensdagmiddag aan opofferen. Hij had al gesproken met zijn aangetrouwde neef Jean Litanev: een gewezen secretaresse, een zekere Madame Deprez leefde in voortdurende angst voor haar man, die jaloeus was op het krankzinnige af. Of Jean er zijn bijzondere aandacht aan wilde besteden, want het scheen daar werkelijk een ernstige toestand te zijn.

'En hoe was de naam, zei je?'

'Deprez. Met een z. En één woord.'

'O ja...'

'Wát: o ja?'

'Het geval komt me bekend voor. Is er niet sprake van een bijzonder mooie vrouw?'

Als bij ingeving vond Etienne het toen maar beter zijn vriend in vertrouwen te nemen...

'Jij bent een olijke gait, Etienne. En je moet nu eenmaal altijd je leven ingewikkeld maken, dat schijnt niet anders te kunnen. Dus op een woensdag, maar je weet nog niet welke. Laat háár dan telefoneren en blijf er zelf voortaan buiten. Dat in verband met mogelijke complicaties, begrijp je wel?'

'Wat voor complicaties?'

'Er zijn mogelijkheden bij de vleet. Ik ben kind aan huis op het parket en ik weet veel te goed, dat dit een van die situaties is, waar vroeg of laat de Justitie wel eens aan te pas zou kunnen komen. Jullie veronderstellen toch ook dat die meneer wel eens brokken zou kunnen maken, anders had je mij niet nodig. Dan wordt er van elk wissewasje, van elk buurpraatje een beëdigde verklaring opgemaakt en moet alles haarfijn kloppen, zo niet zie ik de advocaten al de vloer met je vegen. Daarom word jij helemaal uitgeschakeld. Je vergeet dit gesprek en die dame vraagt zelf om een consultatie. Dan reken ik ook mijn honorarium en dat wordt plechtig geboekt. Zorg dus dat de lieve schat duiten bij zich heeft. En zorg vooral dat zij niet merkt of ook maar vermoedt, dat ik op de hoogte zou zijn van je idylle.'

Hij gaf nog de dagen en uren op, dat hij te bereiken was in de psychiatrische kliniek.

Suzanne zou nu opbellen in een cel op de straat en afspreken voor woensdag over acht dagen. Dit zou dan eindelijk eens iets zijn dat Etienne voor haar kon betalen.

Ook zou het aan te bevelen zijn, dacht hij, dat zij aan de commissaris van haar wijk een overzicht gaf van alle gekke streken, die zij had moeten beleven. Dan was ook die man inge-

licht en dus beïnvloed, wanneer het er op aan zou komen. En nu zij eenmaal met politie had gedreigd, was dat pistool natuurlijk allang in veiligheid gebracht, onvindbaar. Zij deed dan ook beter er helemaal niet over te spreken, anders kreeg hij ongetwijfeld bezoek. Of hij een pistool had en zo nee, of hij goed vond, dat zij huiszoeking deden, wat hij kwalijk zou kunnen weigeren, als er immers toch niets te vinden was. Dan wist hij wie hem aangebracht had en de narigheid kon er alleen maar door vergroot worden.

Een paar dagen later, in de vroege namiddag, heeft zij het erop gewaagd, de kinderen in bed gestopt en de sleutel aan 'madame van boven' terhand gesteld.

Als alle bewoners van zijn wijk kent Commissaris Verlinden haar zeer goed van zien. Door de mannen van zijn bureau wordt zij de schoonheidskoningin van de Bloemenbuurt genoemd en er is ook heel wat pret geweest over dat jaloerse mannetje van haar.

De commissaris is vriendelijk en vol belangstelling, hij maakt aantekeningen en beklagt haar. Het spijt hem oprecht, dat hij niets voor haar kan doen, zolang er geen strafbare feiten gepleegd zijn. Zoals de toestand nu is, zou alleen een advocaat iets kunnen ondernemen, dreigen met een procedure tot een of andere vorm van scheiding. Toch zal Madame er goed aan doen dadelijk naar hier te komen, als er weer eens sprake mocht zijn van blauwe plekken. De klacht wordt dan in ieder geval op papier gezet en blijft bewaard, kan nog wel eens te pas komen als er geprocedeerd zou worden.

Op weg naar huis veronderstelt zij als altijd, dat hij daar op haar zit te wachten. Zij bepaalt haar houding. Is het niet aan te bevelen, dat zij brutaalweg toegeeft naar de politie te zijn

geweest? Dan kan hij tenminste dat pistool niet in huis houden. En moet zij eigenlijk in het algemeen niet veel meer tot de aanval overgaan om hem wat in te tomen? Anders wordt het een bestendige verschrikking, de terreur van ieder ogenblik...

Of is het daar te laat voor, nu zij jaar in jaar uit steeds maar lijdelijk zijn onberekenbare buien heeft afgewacht en getracht zich te rechtvaardigen, al had zij er niet de geringste reden toe? Sinds Etienne heeft zij er de schouders bij opgetrokken en geen antwoord meer gegeven. Waarom is zij nooit op zijn eigen, niets ontziende manier tegen hem opgetornd? Zij had hem met gelijke munt kunnen betalen, hem op de zotste manieren van bedrog kunnen beschuldigen. Eén avond is hij thuisgekomen met een veegje lippenrood op de kraag van zijn hemd. Zij heeft er niets eens wat van gezegd... En nu met dat pistool... Zij had er dadelijk mee de straat op moeten rennen naar het politiebureau, wat er ook van komen mocht. Het is vlakbij; hij had haar niet in kunnen halen. Maar ze had niet eens de moed het ding tersluiks weg te maken in een achtertuintje, dacht er niet eens aan. Dat ogenblik stond zij zelfs versteld van haar eigen rockeloosheid. In zijn zakken tasten – hoe durfde zij maar! En onmiddellijk stopte zij het pistool weer op zijn plaats, bang dat hij haar zou betrappen.

Heeft zij die slaafsheid van nature, of is het aangelcerd? Van haar dertiende jaar is zij onafgebroken vernederd, opgejaagd en geringcloord, eerst door Clémence en Amédée en wel zo genadeloos dat zij onvermijdelijk in de armen moest vallen van de eerste zwakzinnige die zich aandiende. En die maakte het nog erger, behandelde haar helemaal als een lijfeigene.

Nu hij haar met een pistool bedreigd heeft, haat zij hem nog veel meer dan die twee anderen, zij wenst hem dood en zou heel ver kunnen gaan om zich van hem te ontdoen. En dan heeft Huguette wacmpel nog gezegd, dat het een ziekte is, dat hij niet anders kan, dat je eigenlijk medelijden moet hebben met de arme drommel... En dat met een airtje of ze al een heel leven had gewijd aan de verpleging van krankzinnigen. O, die goedkope edelaardigheid van mensen, die zelf geen gevaar lopen, niet de geringste last hebben van het probleem! In negentien-vijftien was haar vader een van de jongste oorlogsvrijwilligers die langs Nederland aan het front terechtkwamen. Steeds heeft zij moeten denken aan wat hij eens gezegd heeft:

'Het vricndelijkste soldaatje van heel het regiment wordt een bloeddorstig monster, op het ogenblik dat hij van de overkant om de oren geschoten wordt door een zelfde brave jongen, die geen vlieg kwaad zou doen.'

Ja, nu hij met pistoolschoten dreigt, voelt zij zich in de zelfde situatie als die brave soldaatjes. Want zij wéét dat hij gevaarlijk is, dat zij op alles voorbereid moet zijn, met alle middelen haar leven verdedigen, wellicht ook dat van haar kinderen, van wie hij steeds minder verdragen kan.

'Papa méchant,' heeft Mireille al eens gezegd.

Soms zit hij naar de spelende kleintjes te staren met een gezicht waarop te lezen staat, dat zij onmogelijk van hém kunnen zijn. Daar heeft hij trouwens al vaak genoeg op gezinspeeld, al was het dan heel uit de verte. Eerstdaags krijgt zij dat toch wel als een vaststaand feit naar het hoofd geslingerd, verwacht zij, want hij gaat snel bergaf.

En er is niets aan te doen. Hij zal zich nooit vrijwillig laten

behandelen, hij weet alles veel beter, waant zich boven iedereen verheven. Zij voelt dat zij nu iedere dag voorbereid moet zijn op de grote ontploffing, die eindelijk uitkomst zal moeten brengen. Als zij het er levend afbrengt, welteverstaan.

Medelijden!... Als Huguette haar nog één keer aan de oren komt zagen met die sentimentele aanstellerij, krijgt ze antwoord: Niet kletsen, maar doen! Zich onverwijld aanmelden als leerling-verpleegster in een gekkenhuis. Er is grote vraag naar dat soort heldinnen. Maar die zijn nog altijd niet met een gevaarlijke patiënt getrouwd!

Zij gelooft dat Etienne ongelijk heeft. Ze had de commissaris moeten vertellen van dat pistool. In ieder geval gaat zij vierkant zeggen waar zij geweest is, als haar dat aanstonds gevraagd wordt door haar heer en meester.

Maar thuis is niets gebeurd. De kinderen slapen nog rustig.

★

Sinds hij haar eens achtervolgd heeft tot in de Galeries Léopold, gaat Suzanne niet meer met de tram naar het Stationsplein, maar stapt halverwege over op een stadsbus en rijdt door tot een halte bij het Arsenalplein. Zo komt het dat Edmond Deprez twee woensdagen achtereen vruchteloos op wacht heeft gestaan bij het station. Een keer heeft hij haar ook vergeefs opgewacht bij de ingang van de Galeries. Het verwondert hem wel wat, maar ontmoedigt hem zeker niet.

Dan heeft hij zich ook opgesteld bij de villa van 'meneer de dokter', zoals hij zijn doods vijand ook voor zichzelf is gaan noemen. En dit moest weer juist de dag zijn, dat Suzanne aan het station uitstapte. Zij was laat, doordat hij thuis zo lang was blijven treuzelen en zij meende het erop te kunnen wagen, omdat zij toevallig de opzichtige rood-zwarte Skoda

met de gouden letters van de zaak, dwars voor haar tram door, een heel andere richting had zien inslaan.

Het was de richting van het Villapark, maar dat wist zij niet.

Daar is de ligging zo, dat het niet mogelijk is de twee ingangen van het huis Litaney tegelijk in het oog te houden. Hij kon ook kwalijk als een dwaas rond het blok blijven toeren. Als zij inderdaad daar binnen was, zou zij het overbekende wagentje kunnen zien door de vensters van de spreekkamer.

Voor de zoveelste keer verloor hij zich in kansberekeningen: Als zij bij Litaney aan huis komt, wordt zij na afloop van de 'behandeling', evenals hij zelf die keer, ongetwijfeld langs die kolossale voordeur uitgelaten. Maar de schoft is getrouwd en kan zich niet elke woensdag, en dan al zoveel maanden lang, opsluiten met zo'n opvallend lekker hapje, bovendien een jonge meid, die met haar gezondheid te koop loopt. Dat gelooft niemand! Daarbij heeft hij alle reden zeer voorzichtig te zijn op dit gebied, want het is algemeen bekend dat hij getrouwd is met een schatrijke vrouw. Haar vader is een van die rijke Barry's van de Oude Markt. En Madame Litaney zou best achter een van de vele vensters een oogje kunnen houden op het komen en gaan van de patiënten. Om maar niet te spreken van het personeel, dat er toch zeker moet zijn in zo'n bakkeest van een huis, al heeft hij dan op zijn tocht van de achteringang langs alle handwijzers naar de tussendeur van de spreekkamer geen levend wezen gehoord of gezien. Daarom ligt het voor de hand, dat meneer de dokter zijn wagen neemt en naar de afgesproken plaats rijdt. Maar één enkele uitzondering kan hij zich altijd wel veroorloven.

Deprez was bijtijds in de kastceldreef en hoefde niet eens te stoppen. Geen honderd meter voor hem uit zag hij de auto

van Litaney uit de garage zwenken en het laantje afrijden. Het was nog voor het einde van het spitsuur en het werd een zenuwachtig gejakker, tot hij de jacht moest opgeven bij een stoplicht. Maar hij heeft geduld, hij weet dat hij dat paar ééns zal betrappen. Dan heeft hij het nodige bewijs en kan hij voorgoed een eind maken aan dat liederlijk spel. Want na zo'n harde les, wanneer alle kranten vol hebben gestaan van haar wangedrag, zal zij hem wel uiterst dankbaar moeten zijn, als hij haar nog in zijn huis en bij de kinderen duldt. Dan zal zij zich ook twee keer bedenken voor zij zich waagt aan een ander avontuur van dat soort en dan zal hij eindelijk rust hebben. Met een beetje geluk kan het gebeuren, voor hij bij de Galeries aan het werk moet. Hij heeft nog drie weken de tijd. En ook al is hij daar, niemand zal hem verhinderen op een woensdag voor een uurtje weg te gaan, naar de tandarts bijvoorbeeld.

Bij alle schande, die zij over hem gebracht heeft, is het nog een voordeel dat zij zit opgescheept met die twee kinderen, al mag de duivel weten wie hun vader is. Best mogelijk, dat zij het zelf niet weet. Geen van beiden lijkt ook maar in het kleinste detail op hem, zij vormen veeleer zijn tegendeel, met hun lichtblond haar en bijna doorzichtig-blauwe ogen. Wat ervan zij, ze bestaan, en hoe honds ze hem ook mag behandelen, voor haar broed is ze een en al zorg. Ze durft die twee geen moment zonder toezicht te laten en is aangewezen op die ene middag, dat haar grootmoeder komt.

Tot voor kort benauwde het hem nog, dat hij zo alleen stond, niemand had, op wie hij vertrouwen kon, of die zich ook maar iets aan hem gelegen zou laten liggen. Nu wil hij juist alleen zijn, zich opzettelijk afzonderen. Hij vindt een pervers

genoegen in zijn eenzaamheid, in zijn gevoel van meerderheid en zelfs ook in het onnoemelijke onrecht, dat hem wordt aangedaan. Het verheft hem boven de vulgaire massa en maakt hem onaantastbaar. Nu is het afgelopen met alle steriele zelfbeklag. De tijd is nabij, dat hij gaat optreden en zich laat kennen als een kerel, die lang geduld heeft gehad, maar tenslotte zijn manneneer heeft weten te wreken, zich op een indrukwekkende manier betaald heeft voor alle doorstane hoon en onttering. Hij weet goed, hoe de meeste mensen uit zijn omgeving over hem denken, zij verslijten hem voor een willoze horendrager en voetveeg. In de bloemenbuurt zijn er mannen genoeg, die op het trottoir niet eens behoorlijk voor hem opzijaan, met een ironisch lachje rakelings langs hem heen schuren en hem achter zijn rug in de maling nemen. Maar dan opeens zullen de grootste lafaards ook het grootste respect voor hem hebben. Schichtig en met open mond zullen zij naar hem kijken en ruim baan voor hem maken. En zij zullen elkaar zeggen, dat er toch moed nodig is voor zoiets, dat zij het nooit achter hem gezocht hadden, maar dat hij tenslotte het grootste gelijk heeft gehad en wel móést vrijgesproken worden.

Hoofdstuk 15

In de vroege ochtend is zij langzaam tot een schemerig bewustzijn gekomen.

Het eerste wat zich bij haar opdringt, is de overtuiging dat de maat nu meer dan vol is en zij niet het recht heeft het leven van die arme Maurice nog langer te vergallen. Hij heeft geduld genoeg gehad.

Meteen zoekt zij al naar de meest geschikte manier, die hem de minste last zal bezorgen en zo weinig mogelijk opspraak verwekken. Kan zij het laten voorkomen als een ongeluk?

Zij heeft Grootvader Richelieu en Tante Ilona vaak horen spreken over de dood van een goede vriendin uit het oude Rusland, een zekere Gravin Alexandra Michailovna Lubinkaja, die het raam ging wassen van haar miserabel kamertje op de vierde verdieping van een huis in een Parijse achterbuurt. Na haar val had zij spons en zeem nog in de hand.

‘Dat waren haar bewijsstukken,’ zei Grootvader dan.

Wat er bewezen moest worden heeft de kleine Darja eerst jaren later begrepen. Het zelfde gold voor wat die wandluizen er mee te maken hadden. Want aan het einde van het verhaal werd steeds met nadruk herhaald, dat volgens een wederzijdse kennis die arme Alexandra Michailovna toen al enkele dagen een hopeloze strijd had gevoerd tegen de wandluizen, die opeens verschenen waren... Bij dat woord kreeg Tante altijd een schokkende rilling.

Maar Darja Dmitriëvna woont op de eerste verdieping. Zij zou hoogstens een been kunnen breken, nog méér last veroorzaken.

Vergeefs spant zij zich in iets anders te vinden. Haar lome gedachten komen niet verder dan spons en zeem van de onbekende gravin, die zo vaak heeft rondgespookt door de nachten van haar kinderjaren.

Zonder gerucht te maken steekt zij naast haar bed de schemerlamp aan. Lange tijd heeft hij van dit rozige licht gehouden, telkens zei hij, dat het haar huidkleur zo flatterde, haar zo fris maakte als een baby die uit zijn badje wordt getild... Dat is alweer een hele tijd geleden, en geen wonder.

Het ritme van zijn ademhaling is door het opgaan van het licht niet onderbroken. Op zijn nachttafeltje ligt het buisje aspirine nog open binnen zijn bereik naast een halfvol glas water. Hij heeft ook slaaptabletten genomen, de arme schat. Van louter ellende, natuurlijk. Het is alles haar schuld en het is nu wel bewezen, dat zij alle hoop kan opgeven.

Zij ziet dat hij het warm heeft. Er glinsteren kleine zweetdruppeltjes op zijn bovenlip. Vroeger vertelde hij haar vaak hoe benauwd en absurd hij kondromen. Ook dat is voorbij. Alles was zo mooi en had het ook kunnen blijven, als zij niet alles bedorven had!

Haar ziektegevoel is veel heviger dan zij ooit heeft ondergaan na een vorige bedwelming. Het laat zich niet lokaliseren, het is niet bepaald haar hoofd of haar maag, het is of een schrijnend onbehagen ook de kleinste cellen van haar lichaam heeft aangetast. Het doet haar denken aan die ene keer, dat zij zo ziek is geweest in dat vissersbootje langs de kust van Corsica, maar dan tien maal zo erg.

Toch doezelt zij weer weg in een barmhartige gevoelloosheid, die meer heeft van bezwijming dan van slaap.

Wat zij dan waarneemt, wie weet hoeveel uren of alleen

maar minuten later, kan zij een hele poos niet geloven. Zij heeft niet het besef gehad de lamp te doven. Hij ligt op zijn knieën voor haar bed en kust snikkend haar hand... Maar dat kan natuurlijk niet waar zijn. Haar halfgedroomde gedachten haken er toch op in.

Op paasmorgen, vertelde Grootvader Richelieu, gold het gebruik dat alle Russen elkaar op de wangen kusten met de woorden: 'Christus is opgestaan'. Maar 'al zijn bedienden' kusten dan alleen zijn hand. Wanneer hij sprak van 'alle bedienden' of 'heel het personeel', hield hij zijn hoofd achterover en zijn blik maakte een wijde boog, als moest hij een saamgepakte menigte overzien.

Als zij eindelijk overtuigd is, rukt zij zich verschrikt overeind, maar de hamerslagen tegen de binnenwand van haar schedel doen haar kreunend terugvallen. Nu kan zij niet anders besluiten dan dat hij in hoge koorts aan het ijlen is. In korte, haastige zinnestelsels, uitgestoten tussen twee huilkrampen in, beschuldigt hij zich van al wat slecht is. Hij is de grootste schurk van het heelal... bij hem ligt de schuld van al haar ellende... omdat hij nooit genoeg van haar heeft gehouden... Haar in de steek heeft gelaten, hoe zij hem ook nodig had... of het hem niet aanging... in plaats van haar uit alle macht te helpen... geen wonder dat de verleiding haar te sterk was... nu zij moest leven met zo'n onverschillig beest van een man...

Enzovoort, er komt geen eind aan. Bijwijlen zweeft zij weer weg naar het randje van bewusteloosheid en klinkt zijn stem van heel ver... Maar zij wil iets voor hem doen, hem in bed helpen en toedekken! Hij is zwaar ziek, hij spreekt wartaal! Zij wil hem tegenspreken en troosten, hem ervan overtuigen, dat zij de enige schuldige is... Maar zij kan niet eens het hoofd

oplichten zonder het uit te schreeuwen van de pijn. Daarbij komt, dat zij nodig naar de w.c. moet, zij voelt naderende braakkrampen.

Herhaaldelijk staat hij op het punt zich te bevrijden uit de wurgende greep van zijn wroeging door haar alles te bekenen. Hij kan er niet toe komen, hij weet dat hij haar gevoelens moet sparen. Zij heeft altijd in hem geloofd, hem blindelings vertrouwd. De schok zou al te verpletterend zijn.

Maar dat is niet de enige reden. Hoe slecht hij zich ook voelt, hij begint al te geloven, dat zijn schuld niet volledig is. Hij heeft het eigenlijk nooit gewild, was een ogenblik de kop kwijt. Alles liep samen om hem krankzinnig te maken. Hij zal het moeten beschouwen als een ongeval, dat hij tegen zijn wil veroorzaakt heeft en dat gelukkig goed afgelopen is.

Toch moet zij nog van hem horen, dat zij nooit zal kunnen begrijpen hoe slecht hij voor haar geweest is. Zij is veel te lief en goed om zich zo iets gemeens te kunnen indenken.

Naarmate het tot haar doordringt wat hij zegt, stijgt haar verbazing. *Wil hij haar werkelijk doen geloven dat hij schuldig zou zijn jegens háár?*

Zij is nog veel te ziek om er diep over na te denken. Haar enig verlangen gaat nog altijd naar het einde van alles. Ook in dat dansende bootje had voor haar de dood al zijn verschrikking verloren.

Als hij eindelijk ophoudt met zijn zelfvernietiging, stapt hij over op de toekomst. Voortaan gaat hij uitsluitend leven voor haar!

Hij zal alles doen om haar gelukkig te maken, weer evenveel van haar houden als vroeger, zorgen dat zij niets anders meer verlangt en haar kwaal meester kan worden. En ook al zouden

zij er samen niet in slagen, hij zou er haar niet minder om liefhebben!

Dit ogenblik is hij er ook van overtuigd, dat hij dat alles voor het zeggen heeft, kan besluiten tot eeuwige liefde, even absoluut als tot de aankoop van een paar schoenen.

En onder al zijn vurige ontboezemingen begint bij haar toch een vonkje van geloof te gloeien. Zou het zo onmogelijk zijn? Toen hij in hun verlovingsstijd en wittebroodswekken even dol verliefd scheen als zijzelf, kon zij eenvoudig aan niets anders meer denken, zich geen andere verlangens voorstellen buiten zijn liefkozingsen. Zijn simpele aanwezigheid was haar al een volmaakt geluk, zijn thuiskomst telkens een nieuwe verrukking. Zij weet zeker dat zij niets meer te vrezen zou hebben, als dit kleine wonder zich mocht herhalen. Is het misschien toch zijn koelheid van de laatste paar jaren geweest, die telkens haar moed gebroken heeft?

★

Ondanks haar ellendige toestand is zij er in geslaagd hem wat tot bedaren te brengen, hem in zijn bed te praten, zodat hij nog enkele uren rustig geslapen heeft en wakker geworden is zonder een streepje koorts. Voor zover haar begrip reikt, zijn de rollen nog steeds omgekeerd. Al is het niet met zoveel woorden, hij smeekt haar nog steeds om vergiffenis, loopt haar als een hondje achterna om haar alle karweitjes uit de hand te nemen.

Zij maakt zich bezorgd, omdat hij geen trek had iets te eten, maar heeft verzwegen, dat zij haar eerste teugje koffie onverwijld moest overgeven.

Even na tienden wordt er gebeld. Omdat Maurice nog in een doorzweeten pyjama rondloopt, gaat zij opendoen. Het is een

politie-man, die bij haar aanblik een verschrikt gezicht trekt. Is Madame niet goed? Zij hoeft anders van hem niet te verschieten, want hij komt met goed nieuws. De auto van meneer is al terecht, hoor! De Gerechtelijke Politie is klaar met het onderzoek van de wagen en Meneer Dhondt kan erover beschikken, als hij hier even wil tekenen voor de ontvangst van de sleuteltjes.

Zij begrijpt er niets van, Maurice heeft haar het slechte nieuws niet verteld. Maar hij heeft op de overloop staan luisteren, snel een kamerjas aangetrokken en komt nu in een vrolijk vaartje naar beneden. Zij voelt zich al wat geruster, nu zij ziet dat hij er opeens zo opgewekt uitziet, en gaat bescheiden naar boven om niet de schijn te wekken, dat zij hem wil controleren als een achterdochtige pikvin. Als zij bij de draai in de trap naar beneden kijkt, moet zij snel de leuning grijpen van duizeligheid.

Ja, nu is zijn stemming er veel op vooruitgegaan, nu kan hij haar het verhaal doen en zij krijgt er de tranen van in de ogen: hij heeft gezwegen om haar niet nóg ongelukkiger te maken! Hij voelt zich weer even goed als ooit, zegt hij. Het weer is nog even zacht en hij gaat gauw met de tram naar het Jezuïetenveld...

Maar hij heeft nog niets gegeten! klaagt zij.

Straks. Hij wil eerst weten in welke staat die pooiers zijn want zij hebben achtergelaten, vóór die tijd heeft hij toch geen rust. Waarschijnlijk zal het niet zo erg zijn. Die kerels zijn wel zo slim geweest er zich zo gauw mogelijk van te ontdoen. Van de Lange Brugstraat naar het Jezuïetenveld is geen afstand. Ze moesten wel veel hoeken van korte straatjes omslaan, zodat ze dadelijk uit het zicht waren.

Haar vader heeft wel honderd keer gezegd, dat niets zo goed was om de eetlust op te wekken als een Frans beschuitje met kaviaar. Het was wel duur, maar onbetaalbaar om een zieke weer aan het eten te krijgen. In de winkel Au Traiteur, op de hoek van de boulevard en de Astridlei, hebben ze kleine blikjes van het juiste merk. Zij kent Madame Toussaint al heel lang en krijgt steeds iets lekkers toe, want vader koopt daar in voor het restaurant. Als zij nu maar niet al te draaierig wordt en vlug voort kan maken, kan zij nog vóór Maurice terug zijn. Hij moet veel verder zijn, onderweg overstappen en nog een heel eind lopen door al die straatjes van de oude stad.

Zij schrikt van haar gezicht in de spiegel. Geen tijd voor opmaak. Zij heeft haar lange broek al aan, nu alleen nog schoenen, mantel en hoofddoekje. In de porseleinen keukenpot, waarop in blauwe letters POIVRE te lezen staat, bewaart zij spaarduitjes voor kleine aardigheidjes bij haar toilet. Dat heeft hij al lang geleden, toen alles nog goed was, ontdekt en er zonder iets te zeggen honderd frank bij gedaan om haar in de war te maken.

Zij neemt genoeg geld om ook een patrijs of een houtsnip mee te brengen, hij is dol op wild gevogelte. En dan die prachtige muskaatdruiven van Au Traiteur!

Haastig maakt zij zich op weg met haar schotsgeruite boodschappentas en weer is zij duizelig, wanneer zij in de draai van de trap naar beneden kijkt. Op straat voelt zij zich niet helemaal zeker van haar benen. De mensen kijken haar vreemd aan, zullen wel denken dat zij dronken is. Gelukkig komt er juist een halflege tram aan en zij laat zich uitgeput op haar plaats vallen. Het is maar enkele minuten. Als de winkel niet al te vol is, kan zij het gemakkelijk van hem winnen. Als hij

na de beschuitjes met kaviaar nog geen trek heeft, kan zij het vogeltje tot vanavond bewaren.

Zij kan direct geholpen worden. Madame Toussaint fronsht het voorhoofd en vraagt met nadruk hoe zij het maakt. Dan opeens begint zij te lachen. Zij begrijpt het al. Maar niet te veel van aantrekken, mijn hartje, na de eerste drie maanden gaat het gewoonlijk veel beter. En ja, er is nog een heel mooie houtsnip, panklaar. Voel maar eens hoe mals de borst is.

Darja breekt het koude zweet uit, maar neemt zich toch voor er haar uiterste best op te doen, al doet de gedachte aan de braadlucht haar kokhalzen. Hij houdt weer van haar en dat geeft haar een gevoel van geborgenheid, het zal haar op de been houden. Intussen heeft zij zwarte vlekjes voor de ogen gekregen.

‘Vergeet je sacoché niet, lieveke!’

Omdat zij de boodschappentas in de hand heeft, zou zij haar handtasje laten liggen.

De tramhalte is tegenover de winkeldeur. Zij zou graag tegen het grijze paaltje leunen, al zegt haar vader dat zoiets zeer onbeschaafd is. Voor haar voeten dendert een tien-tons dieselmotor voorbij en in deze windstille, dompige atmosfeer grijpt de zwarte gaswolk haar bij de keel...

Daar rijt opeens een lange scheur het kruispunt van de boulevard wijd open. De bleekblauwe lucht schijnt door de brede spleet in de bestrating. Huizen tuimelen in lange rijen achterover. Auto’s schuiven geruisloos door en over elkaar heen als bij twee over elkaar getrokken films. Zij grijpt nog naar het paaltje van de halte en voelt de tas met lekkernijen op haar voet vallen.

★

Achteraf werd beweerde, dat de Justitie een bedroevende zaak als deze liever stil gehouden had, want de schuldige was zo al zwaar genoeg gestraft.

Voor het grootste deel zal de ongewenste opschudding wel te wijten zijn geweest aan de dokter, die de sectie heeft verricht. Hij was die dag wellicht wat kort angebonden, hij schreef als doodsoorzaak 'verdrinking' zonder enig commentaar. Dat bracht het Parket aan het steigeren. Als die muilezels daar in het ziekenhuis hun lijken niet eens meer uit elkaar konden houden, was het nondedomme toch ver gekomen!

Een autoriteit vroeg dus op hoge toon aan de ondertekenaar van het visum repertum, hoe voor den donder iemand kon verdrinken op de hoek van de boulevard en de Koningin Astridlei, op kilometers afstand van alle open water! Daarop kwam het korzelige antwoord, dat de dokter maling had aan open water. Hij had heel eenvoudig geconstateerd, dat de longen meer dan genoeg water bevatten om de verstikking teweeg te brengen. En dat noemde hij met een geleerd woord ver-drin-king. Akkoord? En als de heren er toe konden besluiten een behoorlijk onderzoek in te stellen, zouden ze ongetwijfeld tot de ontdekking komen, dat iemand even goed kon verdrinken op dat kruispunt als waar ook ter wereld... De dokter kon zeer goed raden wat er gebeurd was, maar zei lekker niets, omdat die verwaande stommelingen zo'n grote mond hadden opgezet. Ze moesten het zelf maar uitvinden, het waren zijn zaken niet, hij was geen flic geen klabak.

Lang geleden, toen zijn films nog enkel uit gags bestonden, heeft Charly Chaplin eens gezegd dat hij, om uit te maken of een grap zou inslaan bij het publiek, nooit kon afgaan op de reacties van zijn medewerkers: zij lachten alleen als er iets verkeerd ging.

En nu scheen er zeer zeker iets verkeerd te zijn gegaan, ofwel in het Paleis, of in het Stedelijk Gasthuis, waar de stoffelijke resten van Darja Dmitriëvna geduldig lagen te wachten in het koelhuis. Daar werden in doodvervelende sleur iedere dag lijken aangevoerd, maar hier hadden ze dan eindelijk een exemplaar, waar een prettige rel van kon komen. Het praatje suisde door de lange gangen van beide gebouwen en vloog al gauw de straat op. Het volgende ogenblik wist men ook op twee redactiekantoren, dat er op de hoek van de Astridlei een onbetaalbare voorpagina voor het grijpen lag, een smartlap, waar de tranen tappelings afdropen. Meteen snelde een loeiende politiewagen naar de plaats van het ongeluk, evenals de ambulance, die het lijk had weggevoerd.

Chauffeur en verpleger dachten, dat de Madame van Au Traiteur er wel meer van zou weten. Zij had in dat gedrang hun aandacht getrokken, niet alleen door haar witte jas, maar ook doordat zij bij het weggrijden nog gauw de twee handtassen van de overledene had aangereikt.

Madame Toussaint past wonderwel in haar winkel van delicatessen, wild, gevogelte en primeurs. Haar uiterlijk moet ongetwijfeld veel hebben bijgedragen tot het succes van Au Traiteur. Zij is gezellig dik en heeft zo'n lekkere kleur, dat de klanten van haar aanblik alleen al meer trek krijgen in al haar heerlijkheden. Maar nu zij moest horen, dat het flauwgevallen madammeke van daarstraks dood was, werd zij bleek, sloeg een kruis en snikte het uit. Want zij kende Darja Richelieu al van kind af aan. Het lieve engeltje kwam aanvankelijk steeds met haar vader. Hij was de maître d'hôtel van het restaurant Silver Grill, dat hier ook klant was... Toen het arme kind daarstraks haar inkopen gedaan had, was ze hier bij de tram-

halte gaan staan. Madame Toussaint had haar even later in elkaar zien zakken en was toegeschoten om haar op de been te helpen en binnen te brengen. Zij dacht dat het vrouwtje in verwachting was en het maar een gewone, lichte flauwte zou zijn van de eerste drie maanden. Er was al gauw een grote oploop ontstaan en uit die hoop zei iemand iets van stilletjes laten liggen en afbijven. Maar het gedrang werd steeds groter, als ook de kletspraat, en ze wilde juist nummer negenhonderd gaan bellen, toen er een verpleegster in uniform door de troep naar voren kwam gedrongen. Toen hield vanzelf iedereen zijn mond er werd er plaats gemaakt. Die verpleegster voelde eens aan de pols en vroeg dan om een glas water. Madame Toussaint riep daarvoor over alle hoofden heen tot haar winkeljuffrouw, die in de deurstijl was blijven staan om op de winkel te passen, en even later reikten de mensen het glas water aan. De verpleegster heeft haar toen laten drinken maar dat...

Hier kon de man van de ambulance zich niet bedwingen: Die verpleegster?!... Lieve Jezus, de kleinste padvinder wist nog wel, dat je een bewusteloze nooit te drinken mag geven, – het was nondedomme moord! Toen hij daarstraks hier aankwam, viel er al geen pols en geen adem meer te bekennen. Had hij het maar geweten, dan had hij het nog kunnen proberen met eerste hulp voor drenkelingen! Maar wie denkt aan zo iets stoms, als er een aangeklede verpleegster aan het werk is geweest?... Wás het trouwens wel een verpleegster? De laatste jaren worden ze zeldzaam, maar vroeger zag je genoeg kindermciden, die zich gouvernante noemden, met een sluier aan achter de kinderwagen lopen.

De verpleger heeft haar niet zo goed bekeken, maar aan Ma-

dame Toussaint is niets ontgaan. Een heel jong ding, aan haar spraak te horen een boerinnetje uit de polder. Zwart kapje met sluier, grijze jurk met wit schort, wit kraagje, gesloten met een zilveren borstspeld in de vorm van een kruis met een hart erop...

Nu dachten de mannen van de ambulance het wel te weten. Dat moest dan een aanstaande non zijn geweest, een novice, noemden ze dat, en ze hoorde hoogstwaarschijnlijk thuis in de kliniek Sancta Maria op het Valkeniersplein. Een leerling-verpleegster, jawel, maar het was best mogelijk, dat ze gisteren pas begonnen was te leren. Daar zag het wel naar uit. De nonnen van Sancta Maria deden niets anders dan verpleging en probeerden al hun nieuwe aanwinsten op te leiden.

Met dat al is het half drie geworden en de hoogste tijd dat de nabestaanden bericht krijgen. De gemeentepolitie van Vroenen heeft al navraag gedaan op verzoek van de echtgenoot, die haar wegblijven niet kon verklaren en een ongeluk vreesde. Geen telefoon. Ook haar vader is gealarmeerd en heeft zich tot de stedelijke politie gewend. Telefonisch te bereiken in het restaurant Silver Grill. En om het proces-verbaal te kunnen sluiten moet er direct een mannetje achter die zogenaamde verpleegster aan, te beginnen bij de kliniek Sancta Maria.

Juist die middag zijn er in de randgemeente Vroenen verscheidene doden gevallen bij een verkeersongeluk en door gebrek aan personeel wordt het bericht nog eens anderhalf uur vertraagd.

De politiemann is de zelfde die deze ochtend de sleuteltjes van de teruggevonden auto heeft gebracht. De vanouds gebruikte formule luidt, dat hij met slecht nieuws komt. Madame heeft een ongeluk gehad.

Maurice Dhondt grijpt zich vast aan de deurstijl. 'Is ze dood?' vraagt hij en herkent zijn eigen stem niet.

De agent hoeft niet meer te antwoorden. Hij wordt zacht opzij geschoven door Dmitri Richelieu, die er volmaakt kalm maar sterk verouderd uitziet. Het is of op zijn gezicht een verjaagd volk in stille verslagenheid voorbijtrekt. Hij zet de schotsgeruite boodschappentas op de grond en kust zijn schoonzoon op de wangen. Dat is duidelijk genoeg; anders gebeurt zoiets alleen met Nieuwjaar. De agent saluëert en verdwijnt geruisloos.

Zwijgend gaan zij naar boven. Dit is iets dat zij voorlopig niet met woorden kunnen beroeren. In de eetkamer gaat Dmitri aan de tafel zitten en opent de grote tas, haalt er eerst haar handtasje uit.

'Je hoeft niet meer naar het gasthuis als je daar tegen opziet. Ik heb al het nodige afgehandeld.'

Terwijl hij voortgaat de tas te ledigen, voegt hij er na een pousje aan toe: 'Wonderlijk genoeg heb ik haar zelden zo gelukkig en tevreden gezien. Je zou zeggen: blij als een kind, want ze leek opeens veel jonger. Het deed denken aan dat overbekende masker, l'Inconnue de la Seine, weet je wel. Nu ik haar zo gezien heb, voel ik me werkelijk al een beetje opgelucht.'

Hij heeft de inkopen van Darja voor zich uitgesteld. Dan eerst schreeuwt Maurice Dhondt het uit: 'Maar hoe is dat mogelijk?' Haar vader is ook al bij Madame Toussaint geweest. Hij vertelt van het ongelukkige glas water. De politie is nu op zoek naar die verpleegster... A quoi bon? Dat onnozele wicht dacht goed te doen, voelde zich waarschijnlijk voor het eerst in haar leven belangrijk.

Hij bekijkt de lekkernijen van Au Traiteur en zijn stem slaat even over, nu hij zegt: 'Je weet wel wat zij nu van ons verlangt.'

Hij gaat naar de keuken om alles gerceed te maken voor haar laatste onthaal.

Hoofdstuk 16

Makarios hangt iedereen al maandenlang de keel uit, er is geen ander nieuws van betekenis en zo bulderen 's anderendaags de frontpagina's van *Verdronken in Glas Water*, *Drama der Onwetendheid*, 'Verpleegster' doodt Bewusteloze, *Verdronken op Astridlei*...

De avond te voren heeft de moeder-overste van Sancta Maria natuurlijk niet goed gevonden, dat de nieuwsgagers zich op haar novice wierpen. Het zou trouwens niet mogelijk zijn geweest, want de heren mochten wel weten, dat er op het ogenblik met dat arme schaap geen verstandig woord te wisselen viel. De dokter had haar met een kalmerend middel naar bed gestuurd. Ze was helemaal in de war, een en al zenuwen, ontroostbaar! Wel een zware straf voor de kleine hovaardij, waar het kind zich aan schuldig had gemaakt. Maar God's wegen waren onnaspeurlijk...

Een van de vlugste jongens had het adres van haar ouders in het polderdorp te pakken gekregen en was nog die avond de mensen gaan lastig vallen om een foto, die geweigerd werd. Maar de familie scheen nogal trots te zijn op haar aanstaande non. Er hing een vrij groot ingelijst portret aan de wand, een stijve, geposeerde atelierfoto, waarop zij pronkte in haar uniform, met kerkboek en paternoster, geknield op een bidstoel, de ogen zalig ten hemel. Terwijl de verslaggever de mensen aan de praat hield en de aandacht afleidde, wist de begeleidende fotograaf er onverwachts een flitsopname van te maken en de afdruk in de krant is wel wat korrelig, maar kan er heel goed mee door. Alleen het hemelse hoofd is – sterk vergroot

- geclicheerd. Ontdaan van de vrome rekwisieten, geeft de extatische oogopslag nu een indruk van onmenselijke domheid. Een koe die een vliegtuig ziet passeren, zou men zeggen. Een ander blad heeft, ongetwijfeld op al even slinkse manier, een zeer wuft paradeportret van de overledene in handen gekregen en over drie kolommen afgedrukt. Het zou zowel een reclame voor tandpasta kunnen zijn als de afgelichte foto van een schoonheidskoningin. Een wolk van witte tule is losjes om de blote schouders geworpen en reikt tot aan de laatste millimeter van het toelaatbare.

Piet Beckers leest het verhaal 's morgens in de tram. Er is geen vergissing mogelijk, naam en adres worden vermeld.

Daar moet hij even bij op adem komen. Dus het lot of de goede God, of hoe je het noemen wilt, is onverwijld voor Meneer Dhondt in de bres gesprongen en heeft de fout gratis, op naam en voor rekening van een ander, binnen vierentwintig uur hersteld. Dat is om er heel je verstand bij in te schieten.

Weer even duidelijk ziet hij het tafereel voor zich, de zwoegende adembaling van het halfgestikte meisje, dat zelfs in haar weinig aantrekkelijke toestand hem wist te ontroeren door haar schoonheid.

Ook Mademoiselle heeft ongetwijfeld het nieuws vernomen. Haar wagen staat al op de binnenplaats en hij ziet nog juist haar hand, die het vaasje neerzet op de vensterbank van de kater César. Dat is voor de middagpauze bedoeld en het wordt voor Piet Beckers een eindeloze voormiddag, want toevallig is er weinig boeiend werk. Het voordeel is, dat zij nu beiden tijd genoeg hebben om alle emotie te verwerken en de gevolgen rustig te bezien.

Zij heeft alle kranten laten komen. 'De naam Richelieu kon

me natuurlijk niet ontsnappen,' zegt zij. 'Het is ongelofelijk.' Van zijn afspraak in de Bonte Os komt natuurlijk niets, maar hij zou er wel goed aan doen naar de begrafenis te gaan... Gringoire heeft aanvullende inlichtingen gezonden. B.136 is voor zijn huwelijk verscheidene jaren verloofd geweest – en natuurlijk méér dan verloofd – met een zekere Yvonne Desmet, een regentes, die les geeft aan de Rijks Middelbare School op de Paardenmarkt.

Hij heeft haar de bons gegeven, toen hij deze Russische schoonheid leerde kennen. Maar ze schijnt hem in al die tijd nog niet vergeten te hebben en ook niet toegankelijk te zijn geweest voor andere kandidaten. Kort geleden heeft zij nog een toevallige ontmoeting met hem gehad, waarover ze natuurlijk niet heeft kunnen zwijgen, vooral omdat hij bij die gelegenheid zo tomeloos zijn nood geklaagd zou hebben en zelfs tranen gestort van berouw... Dit is geen beste foto van haar, uit een groep genomen en vergroot...

'U begrijpt wel dat dit alles zeer belangrijk is geworden voor ons. Stel u even voor wat een begerenswaardige partij ze nu is voor een onfortuinlijke handelsreiziger! En zodra hij neigingen vertoont in die richting, hebben we hem in onze macht. Een lerares kan geen echtgenoot aanvaarden, die zich toelegt op chantage. Dus hij wordt met zijn eigen wapens bestreden. De Engelsen noemen dat "Poetical Justice". Weer een staaltje van het traditionele zwijnegeluk, waar de Barry's recht op schijnen te hebben... De kans is groot, dat onze Yvonne Desmet zich zal vertonen op het kerkhof. Dat zal zaterdag zijn, dus geen enkel bezwaar: geen school en genoeg toeloop van buitenstaanders om geen indruk van opdringendheid te maken. Jammer genoeg is er na al die publiciteit waarschijn-

lijk zoveel volk, dat het niet gemakkelijk zal zijn haar van deze foto te herkennen in die massa.'

Maar Piet Beckers denkt dat hij vandaag en morgen nog wel de gelegenheid zal hebben wat beter met haar uiterlijk vertrouwd te worden, bij de school of aan haar woning in de Brialmontstraat.

*

In de verwachting dat er onder het stadsnieuws wel een berichtje opgenomen zal zijn, haalt Maurice Dhondt al vroeg zijn krant uit de bus en staat versteld van het tumult op de frontpagina.

Ongeschoren en maar half gekleed onder zijn overjas, haast hij zich dan de straat op en koopt in een winkel, waar hij zich onbekend waant, alle ochtendbladen. Zonder uitzondering hebben zij van het Dodende Glas Water een lokaas gemaakt voor de verkoop. Bij het zien van haar portret met de bijna blote borsten knarst hij de tanden om de hondsheid van die krantenschoeljes, temeer omdat hij het aan zichzelf te danken heeft. Die stommitieit dateert uit hun wittebroodsweken. Het was zijn idee, hij was aanwezig bij de opname en heeft zelf alles zo geschikt. Een mooie vrouw, die naakt scheen op te rijzen uit zo'n witte wolk, vond hij toen het toppunt van chic. Toen zij het kunststuk kwamen afhalen, had de fotograaf gevraagd of hij dit bijzonder geslaagde portret mocht vergroten en etaleren, wat Darja bliksemsnel en met ongewone felheid geweigerd had, nog vóór Maurice, die zo trots was op het resultaat, over zijn eerste aarzeling heen was. Dit is ook de enige keer geweest, dat haar vader hem nogal kras zijn mening gezegd heeft.

'Zoiets vulgairs krijg je tegenwoordig nog maar zelden te

zien.' Hij wilde er niet eens een exemplaar van hebben. 'Of het zou moeten zijn om het meteen te verbranden.'

De pronkfoto is toen al gauw op de achtergrond geraakt en helemaal uit het zicht verdwenen, want hij is altijd nogal onder de indruk geweest van Papa's beschaafde smaak...

Hoe komt dat onding in die krant? Wie heeft hem dat geleverd? Die fotograaf? Papa zal ervan ineem krimpen. Is daar niets tegen te doen?

Gisteravond heeft zijn schoonvader hem een broompreparaat moeten geven om een eind te maken aan zijn krampachtige huilbuien. Toen het middel begon te werken, kwam hij al gauw tot het besluit dat hij vrij uitging. Niemand, ook niet Dokter Dubois kon hem iets aanwrijven. Zijn idiotie streek met die zakdoek had hij immers goedge maakt, uitgewist door haar zijn schuld te bekennen en beterschap te beloven. Het was helemaal niet zo bedoeld, een ongewild gevolg van zijn overspannen toestand. Bovendien was hij eerlijk van plan haar opnieuw met alle zorgen te omringen, terug te keren tot wittebroodsweken, die nooit zouden eindigen, haar te overstelpen met getroetel. Dat hij schuld zou hebben aan haar bezwijming, daar op de hoek van de boulevard, was natuurlijk vergezochte onzin. En of hij al zocht naar dwaze zelfverwijten, er veranderde niets door.

Wat een geluk was het nu, dat er geen kinderen waren! Aanvankelijk wilde zij er voorlopig niets van weten, omdat ze 'nog lang niet genoeg van hem had'. Steeds had ze immers horen beweren, dat een kind heel goed was voor mensen, die al aardig op weg waren elkaar de keel uit te hangen. De laatste jaren was hij het, die vond dat de zaken veel te slecht gingen om een dergelijke financiële ramp er nog bij te hebben.

Later heeft zij er in haar aanvallen van berouw wel eens voorzichtig op gezinspeeld, dat een baby haar wellicht zo sterk zou afleiden en bezig houden, dat...

Gisterenavond heeft zijn schoonvader het vogeltje klaargemaakt en de tafel gedekt met een ceremonieel of het een altaar was. Het had dan ook veel van een voorgeschreven rituele maaltijd, een soort Heilig Avondmaal te harer ere, waarbij het alleen op liturgische plechtigheden aankwam en het voedsel geen betekenis had. Dmitri Richelieu is daarop uitgegaan om de begrafenis te regelen, zeggende dat hij alle kosten voor zijn rekening wilde nemen. Dat was het laatste wat hij nog voor haar kon doen. En dan een burgerlijke begrafenis, nietwaar, in de namiddag. Zij was immers al sinds haar bakvissentijd ongelovig geweest, had alleen uit goedheid nog wat komedie gespeeld om Tante Ilona geen verdriet te doen... En Maurice zou hem zo gauw mogelijk een lijst met adressen moeten geven voor de kennisgevingen, want het was kort dag, zij moesten uiterlijk vrijdagavond besteld zijn.

Maurice had toen al geruime tijd zijn gedachten telkens opnieuw moeten afwenden van Yvonne Desmet. En nu er sprake was van een adreslijst was weer zijn eerste vraag of hij haar een rouwbrief zou sturen. Alleen gelaten, bleef hij bezeten van het probleem. Telkens schrok hij ervan op en voelde zich schuldig: het lijk stond waarachtig nog boven aarde! Bij zoiets is zijn eerste reactie nog altijd angst voor straf, al weet hij het volgende moment wel beter. Dat heeft hij overgehouden van zijn opvoeding door de Broeders. Zij werkten met een god, die zich sinds de schepping nog uitsluitend scheen bezig te houden met straffen...

Na dat kalmerend middel werkten zijn hersens zo traag, dat

hij er niet in slaagde het voor en tegen af te wegen. Toch moest hij al gauw een besluit nemen. De begrafenisondernemer woonde in de zelfde buurt en het zou niet lang duren voor Papa de adressen kwam halen.

Hij nam een vel papier en deed een keuze uit zijn alfabetisch adresboekje. Gaandeweg begon hij zich interessant te voelen, naarmate hij zich de reacties van al die mensen voorstelde.

Met zijn naaste familie was hij vlug klaar. Het achttal Dhondt's dat hij moest noteren bestond uit een paar ooms, neven en nichten, met wien hij zo goed als geen omgang had, de meesten had hij zelfs in jaren niet gezien. Voor de Russische verwanten en kennissen zou Papa zorgen, de meesten woonden in Parijs en zouden niet in staat zijn over te komen. De naam Desmet stond niet in zijn boekje, maar ook na vier jaar was dat helemaal niet nodig, dat huisnummer zou hij nooit vergeten. Wat moest hij doen? Zij zou het verkeerd uit kunnen leggen, zich beledigd voelen. Het leek erop, of zij als tweede keus goed genoeg was, of hij onverwijld op haar beslag wilde leggen, nu hij weer emplooi voor haar had. Of zou het haar juist een triomfantelijk gevoel geven? Van versmadede vrouwen werd gezegd, dat zij tot alles in staat waren om de rekening te vereffenen. Zou zij in staat zijn zich sympathiek en toegankelijk voor te doen, hem een hele tijd aan de lijn te houden om hem dan op het grote moment de kous op de kop te geven?

Maar als zij geen bericht kreeg, was de kans groot, dat zij het overlijden eerst na de begrafenis zou vernemen. Dan was elke andere poging tot contactname voortaan veel moeilijker, veel opzettelijker. Nu zou het iets zijn dat vanzelf sprak. Het gebruik schreef voor, dat het lijk werd opgebaard in de

rouwkapel van het ziekenhuis. De familieleden stonden daar dan op een rijtje naast elkaar en alle begrafenisgangers defileerden langs hen heen om hun de hand te drukken. Dat kon ook gebeuren op het kerkhof, hij wist het niet precies, mogelijk gold zowel het een als het ander.

Hij schreef haar naam tussen de andere en hoopte, dat Papa er geen acht op zou slaan.

Die nacht vroeg hij zich ontelbare keren af, of zij aan die parade van handjes geven zou deelnemen en welke houding hij daarbij moest aannemen, waarna de oude, ingevreten angst hem voor de zoveelste maal tot de orde riep.

Nu hij de grote kranterel ziet, vreest hij dat hij verkeerd gemanoevreerd heeft, te hard van stal is gelopen. Aan niemand in stad en omgeving kan dit bericht ontgaan. Maar ja, in de rouwbrieven is altijd sprake van 'de begrafenis waartoe u vriendelijk wordt uitgenodigd'. Zonder dat zou zij misschien niet komen, tenzij uit nieuwsgierigheid, en dan zou zij zeer waarschijnlijk niet deelnemen aan het defilé, zo zij zich al niet helemaal verstopte achter al die zerken en kruisen.

Ook heeft hij vannacht de juiste formule gevonden, waarmee hij *Yvonne tegemoet kan treden, zodra de tijd daar is*: Steeds heeft hij zich jegens haar schuldig gevoeld en die wroeging heeft hem nooit met rust gelaten. Hij is haar eerste minnaar geweest, heeft van haar ongerepte jeugd genoten en haar dan op de schandelijkste manier behandeld. Hij moet toen niet helemaal normaal zijn geweest, het was een onverklaarbare zotheid, de grootste van zijn leven. Hij is er dan ook hard voor gestraft, want dat huwelijk was van meet af aan een afschuwelijke mislukking. En steeds heeft hij moeten denken aan háár, hoe goed het zou gegaan zijn met háár! Hij begrijpt heel

goed, dat zij na zo'n hondse belediging niets meer van hem wil weten, dat spreekt van zelf, hij maakt zich geen idiote illusies. Toch voelt hij zich verplicht haar te zeggen, dat hij alles zou willen doen om het goed te maken. Eerst dan zal zijn geweten gerust zijn en zal hij zich weer gelukkig kunnen voelen...

Enzovoort. Hij moet dat natuurlijk tot in de puntjes voorbereiden, het komt vooral aan op de juiste bewoordingen. Dat is wel te versieren, maar zij is nooit helemaal gek geweest, bovendien intussen vier jaar ouder, het zal er evenzeer, zo niet meer van afhangen wat hij te bieden heeft. Tijdens hun verloving heeft zij er vaak genoeg op aangedrongen, dat hij zou uitkijken naar een vaste baan, liefst bij staat of gemeente, dat gaf pensioen en van alles, dat was heel wat zekerder dan al die wisselvallige vertegenwoordigingen.

Hierbij denkt hij opeens aan Piet Beckers, die hem die woensdagavond de doodschrik op het lijf gejaagd heeft, toen zij hier aan de huisdeur bijna tegen elkaar botsten. Dat ogenblik tolde alles rond voor zijn ogen, maar wazig als een half vergeten droom staat er hem toch iets van voor, dat er sprake was van een waardevolle tip, van een afspraak in de Bonte Os, een paar dagen later. Was dat voor vandaag bedoeld geweest? Dan zal Piet nu wel begrepen hebben, dat er niets van kon komen. Je kunt nooit weten, misschien was het werkelijk iets belangrijks. En als het van Piet Beckers komt, wat zou het dan anders kunnen zijn dan een baantje dat vacant is bij een van de vele ondernemingen, waar de Barry's aan de touwtjes trekken? Ofschoon er nooit iemand van de familie te zien was geweest, hadden zij het volgens de algemene overtuiging ook te zeggen bij de verzekeringsmaatschappij, waar hij een tijd

gewerkt heeft. Hij heeft het er daar zelfs helemaal niet zo slecht afgebracht en alleen ontslag genomen, omdat de rampzalige tegels hem toen zoveel voordeliger toeschenen.

In ieder geval zal hij goed doen zo gauw mogelijk een rouwbrief te laten sturen aan de beroemde dichter. Zodra hij geschoren en gekleed is, gaat hij naar die begrafenisondernemer, er zal nog wel meer te bespreken zijn.

Eerst zal hij toch een ontbijt in elkaar zien te knutselen, hij voelt zich hol en slap. Tot nu toe heeft hij nog niet veel gemerkt van de leegte in huis, er is overal nog zoveel te zien, dat haar aanwezigheid bewijzen wil. Soms kan hij het niet geloven, dan weer schijnt hij het vergeten te zijn. Een ogenblik staat hij zelfs op het punt haar ergens in een andere kamer toe te roepen of er nog een ei voor hem is. In de keuken schudt hij voor de zoveelste keer het hoofd om de braadslee van Tante Ilona, die vlak voor de hand staat, terwijl ze maar juist kon reiken aan het dagelijks gebruikte pannetje, dat hij nu nodig heeft voor het ei. Maar hij heeft nog niet de brutaliteit het te veranderen, hij heeft het al zo vaak vergeefs gedaan, dat het nu iets onmogelijks en gevaarlijks lijkt. In een vluchtige flits stelt hij zich de 'straf' voor als een passage uit een griezelfilm: als hij dan even later de keukenkast weer opentrok, zou hij zich doodschrikken, omdat 'Tante Ilona' weer op haar oude plaatsje zou staan. De gedachte loopt als een koude golf over zijn rug... Toch zal hij zo gauw mogelijk haar kleren en alle andere relikken moeten doen verdwijnen, eerst en vooral dat idiote portret in de krant. Het is ondraaglijk, dat telkens en overal zijn oog valt op iets van haar. Bestaan er nog van die ouderwetse uitdragers, die haar boeltje in zijn geheel opkopen? Hij kent er geen enkele. Hij vindt het zonde, want bij

zoiets wordt hij natuurlijk op de brutaalste manier bedrogen. Dan betrapt hij zich op de gedachte of Yvonne er iets van zou willen hebben en vraagt zich ernstig af of hij al aan het gek worden is.

Even later wordt zijn aandacht getrokken door het porseleinen keukenpotje met het woord Poivre. Daar zal zij het geld uit genomen hebben voor haar laatste verwennerij... Er is nog ruim vierhonderd frank over en hierbij stijgt er een golf van sentimentaliteit in hem op, die hem de tranen tot achter zijn ogen stuwt, maar het zelfde ogenblik ziet hij dat het ei stukgekookt is en vloekt driftig van godvernomdedieu. Dat vindt hij haast even misselijk als vel van de melk, dat hij als kind wel in zijn koffie kreeg. Het uitgelopen eiwit beweegt zich in het kokende water als een vliesje dat hem doet denken aan een condoom.

★

Vroenen vormt één geheel met de stad en de aangrenzende randgemeenten. De begraafplaats ligt er nog bij de zestiende-eeuwse kerk in de oude dorpskern, aan een driehoekig marktpleintje, waar nu de tramlijnen elkaar kruisen en lage huisjes met pannendaken neerhurken in de schaduw van de modernste hoogbouw.

De gemeente groeit snel, voornamelijk door inwijking uit de oude stad, en nadert de tachtigduizend. Maar zoveel verdiepingen kunen er niet opeengestapeld worden, de dorpsgeest houdt stand. Iedereen kent iedereen, uitgezonderd de nieuwste inwijkelingen, die nog op geen enkele manier de aandacht getrokken hebben. En het mooie madammeke uit de Alexander Farnesestraat – al is dat een nieuwe wijk – kon geen dag onopgemerkt blijven. Bij haar komst, nu vier jaar geleden, was

zij al iets ongewoons voor de mensen van het gemeentehuis, zowel door haar naam en voornamen als door haar afkomst. Haar grootvader was met een Nansen-paspoort in het land gekomen en zijzelf had door haar huwelijk de Belgische nationaliteit verkregen.

Twee dagen waren ruim voldoende om iedereen in kennis te stellen. Het verhaal had al fantastische afmetingen aangenomen, want het was cerlijk gezegd wel wat 'straf', dat zo'n knappe meid als daar in de krant stond op zo'n stomme manier naar de andere wereld was gholpen.

Zo had die voormiddag de geneesheer-directeur van de kliniek Sancta Maria de ongelukkige novice zo kalmerend toegesproken, dat zij op kon staan, waarna de moeder-overste haar had voorgehouden, dat er nu maar twee geneesmiddelen bestonden: heel veel bidden en heel hard werken... Het zelfde ogenblik werd in Vroenen verteld, dat ze die stomme meid – dat smoel niet gezien in de krant? – op haar bed hadden vastgebonden, anders trok ze heel heur haar uit.

Wijlen Darja Dmitriëvna Richelieu, echtgenote Dhondt was een van de laatsten die nog op het oude kerkhof een plaats kon vinden, had de begrafenisman gezegd. En toen haar vader te kennen gaf, dat hij voor zichzelf een graf wilde kopen naast het hare, zou het zeer de vraag zijn of dat nog wel op zou gaan. De man zou zijn uiterste best doen en het was hem tegen alle verwachtingen in nog gelukt ook, al had het heel wat moeite en geloop gekost. Een ander zou het niet klaar gespeeld hebben, al zei hij het zelf. Maar hij had nu cenmaal de juiste relaties en dat maakte heel het verschil.

Zaterdagmiddag moet Piet Beckers bijna een kwartier zoeken naar de zwarte das die hij ergens in voorraad houdt voor be-

grafenissen. Want het is een uitzonderlijk zachte, zelfs een beetje zwoele dag, te warm voor een sjaal. En volgens de logica moet je, als je zo'n ding eenmaal hebt gekocht, het ook aantrekken en zo je het draagt, moet het ook gezien worden. Eergisteren heeft hij heel eenvoudig aangebeld in de Brialmontstraat. Volgens Gringoire woonde Yvonne Desmet daar met haar ouders en hij had het geluk, dat zij het was die opendeed, zodat hij haar in het licht van een nabije booglamp goed kon opnemen. Hem was gezegd dat hier een zekere Pierre Buys woonde. Dat moest een vergissing zijn. Wist Madame dan bijgeval ook of hij op een ander nummer van deze straat kon wonen? Het was een meneer die kort geleden uit Congo teruggekomen was.

Zij raadde hem aan te gaan informeren in de gazettenwinkel op de hoek, daar kenden ze haast iedereen hier in de buurt... Toen hij in die richting doorliep, voelde hij dat er iets niet helemaal in orde was en andermaal had hij het geluk, dat hij even voor de hoek omkeek. Hij zag, dat zij schielijk haar hoofd naar binnen trok, en wist nu wat er gestoord had op de antenne van zijn onderbewustzijn: hij had in deze stille woonstraat de huisdeur niet horen dichtvallen.

Nu was het geraden de winkel binnen te gaan. Er werden ook sigaretten verkocht en voor alle zekerheid vroeg hij nog eens naar de gewezen koloniaal. Gniffelend stelde hij zich voor wat hij wel moest doen, als de winkelier nu eens zou zeggen: 'Ja, dat is mijn zoon, ik zal hem even voor u roepen.'

In ieder geval was onze Yvonne nu gerust gesteld. Zo ze hem de winkel had zien voorbijlopen, zou ze wellicht achterdochtig geworden zijn, zich mogelijk zelfs een misdadig komplot in het hoofd ghaald hebben. En de kans was groot, dat ze dit

geheimzinnig individu op dat kerkhof wéér te zien kreeg! Er waren mensen, die het van zo iets dermate op de zenuwen zouden krijgen, dat zij de politie te hulp riepen.

Al sinds jaren is het oude marktveldje van Vroenen een drukke verkeersknoop met stoplichten. Sinds de laatste oorlog heet het Churchillplein en er valt niets meer te markten. Wanneer Piet Beckers daar uit de tram stapt, ziet hij dat hij niets te vroeg is. Er is al een oploop van belang, verdeeld in druk rednerende groepjes. Uit het afgedankte raadhuis, waar nu nog hoofdzakelijk de politie verblijft, komen twee agenten aanzetten in de bekende houding van kalme vastberadenheid en stellen zich op bij de ingang van het kerkhof.

Slenterend volgt hij een groepje vrouwen, die er met hun boodschappentassen inheems uitzien en dus de weg zullen weten. Hij besluit zich op te stellen niet ver van de groeve, als een der eersten de handen te gaan drukken en toe te zien op wie volgen.

Als de kist wordt aangedragen langs de smalle paden van de begraafplaats, lopen de politiemannen vooraan, maar behoeven niet op te treden, er wordt ruim plaats gemaakt, ook door de drom rond het graf. Heel even ziet Beckers het gezicht van Yvonne Desmet onder een rare lampekop van een hoed, dan duikt hij snel weg voor een ander gezicht. Het is Leo Dilles, die op de zelfde Broedersschool is geweest. Zat al die jaren naast Maurice Dhondt van wege de alfabetische volgorde. Tot voor enkele maanden heeft hij eveneens in Hotel Barry gewerkt, bij de boekhouding, en is er weggegaan, omdat hij zijn vooruitzichten te beperkt vond.

‘Als je hier geen ezelsvel van een of andere hogeschool kunt laten zien, kom je niet verder.’

Steeds heeft hij de grootste pret gehad om 'die krankzinnige gedichten'. Zo'n Pietje toch!

Pietje zou nu slecht gediend zijn met een ontmoeting, hij moet vrij blijven in zijn bewegingen.

Als de kist gepasseerd is, wordt zijn aandacht allereerst gevangen door de verbazende verschijning van de vader. Dus dit is de heer Richelieu, maître d'hôtel van Silver Grill en de dure naam misstaat hem volstrekt niet. Met die helwitte strepen, die door zijn donkere haren langs zijn slapen naar achteren golven, kan hij zonder verdere opmaak in een film figureten voor ambassadeur of president van het internationaal gerechtshof. Vlak voor hem loopt Maurice Dhondt in de voorgeschreven houding, kin op de borst. Maar Beckers ziet, dat hij overigens niet veel raad weet met de uitbeelding van zijn rol. Bij gebrek aan tranen tracht hij zijn gevoelens te luchten door nu en dan het hoofd te schudden... Te veel, jongen, te veel! Het is al te duidelijk onecht en aanstellerig, het wordt vervelend! En hoe kan het anders? Die woeste dokter en een zekere Piet Beckers zijn de enigen, die weten hoe prompt deze treurende weduwnaar bediend is.

Daar breekt opeens de lage najaarszon door een dunne, witte nevelsluier in het wolkendek en in dit blikkelige licht ziet hij tranen vonken op het gezicht van haar vader, die zacht en beheerst staat te schreien, nu de mannen met de touwen langzaam de kist laten zakken. Meteen is er veel gehoest, vooral van vrouwen, en Piet Beckers knarst de tanden: weer staat die gevaarlijke gluipeer neen te schudden.

Want Maurice Dhondt heeft al bijtijds gezien, dat Yvonne gekomen is. Zij draagt een bijna zwarte mantel met een klein kraagje van grijze nerts, zonder het geringste andere kleurtje.

Ze heeft zich zelfs tot zwarte nylonkousen verplicht, die haar benen een bescheiden grijze tint geven. Toch heeft zij weer kans gezien alles te bederven door een onmogelijke donderhoed, die haar gestalte korter en breder maakt, wat ze juist helemaal niet hebben kan...

Het is duidelijk dat hij voor haar ogen niet de diep bedroefde huilebalk kan uithangen, sinds hij te harer ere zo uitgebreid zijn nood geklaagd heeft om zijn mislukte huwelijk. Trouwens, al zou hij willen, juist op dit ogenblik heeft hij geen tranen ter beschikking. Lang genoeg heeft hij zich op de situatie kunnen voorbereiden, zelfs voor de spiegel, en de beste oplossing die hij vinden kon, was in alle meewarigheid het hoofd te schudden. Dat is een neutraal gebaar, het kan zeer verschillend worden uitgelegd, en toch niet in zijn nadeel. De sentimentele menigte zal zeggen: hij kan het nog altijd niet geloven. Maar zij weet beter en voor haar betekent het: er is niets aan te doen, het heeft zo moeten zijn, het móést wel verkeerd aflopen...

Op de hoek van de grafkuil staat nu iemand van het personeel met een mandje, waaruit hij telkens aan de genodigden een losse bloem aanreikt om op de kist te laten vallen. Piet Beckers heeft zich vooraan in de file weten te plaatsen, niet ver achter het dozijn familieleden, die nu door de leider van de plechtigheid in het gelid worden gezet om door hun kennissen de hand te worden gedrukt, wat meestal zwijgend gebeurt.

Beckers is ongeveer de vijfde en ziet dat de weduwnaar even van hem schrikt, dan zeer ongelukkig 'Piet' stamelt en hem drie, vier keer krampachtig de hand wringt, waarvan hij een beetje misselijk wordt. Dan verdwijnt hij zo gauw moge-

lijk tussen de graven en vindt een plaats waar hij het verloop ongemerkt kan volgen. Hij ziet Leo Dilles passeren, die met gerekte hals rondkijkt en zich ongetwijfeld afvraagt, waar dat verrekte Pietje zo gauw gebleven is. Wanneer alle mannen aan de beurt geweest zijn en Madame Toussaint van Au Traiteur de baan gebroken heeft voor de vrouwen, komt inderdaad Yvonne Desmet met een sterk beschreid gezicht aarzelend nader om haar afgedwaalde maar berouwvolle minnaar te begroeten. Hij speelt verrassing, houdt dan stevig haar hand vast, legt er zijn linker nog overheen en het duurt zo lang dat zijn schoonvader verbaasd opzij kijkt. (Straks zal zij aan haar vriendinnen zeggen: 'Hij klampte zich als een kind aan mij vast!') Als hij haar tenslotte loslaat is zij zo geschokt, dat zij met de zakdoek voor de mond zich schielijk omdraait en vluchtend op haar schreden terugkeert, zonder zich nog te bekommeren om de andere verwanten, wier aandacht is afgeleid door het handen drukken. Maar Beckers ziet dat de schoonvader het incident niet gemist heeft en er ook de betekenis van schijnt te kennen, want het valt op hoe verveeld en wecrbarstig die keurige meneer er nu op eens uitziet. Ongeveer als iemand wie de natte sneeuw in het gezicht waait, meent de dichter...

Ja, Mademoiselle heeft het goed bekken. Dat zaakje is al beklonken, mag hij wel aannemen. Als je het salaris van een regentes, met laten we zeggen vier dienstjaren plus de periodieke verhogingen, gaat kapitaliseren, kom je aan een bruidsschat die in de miljoenen loopt. Wat een situatie en wat een vertoning! Een mengsel van ontzetting en potsierlijkheid. Die hoed...

Hoofdstuk 17

De automatische bagagebewaarplassen in de grote stationshal zijn een uitkomst voor Edmond Deprez.

Nadat zij bedreigd had met de politie, heeft hij nog diezelfde middag het pistool meegenomen en het stevig ingepakt in een van de loketten gesloten. Zo hij, als vroeger, het kleine, zware pakje ter hand had moeten stellen aan een man van de ouderwetse inrichting, zou het misschien achterdocht hebben gewekt. Want welk eerlijk mens wil zich telkens een week lang ontdoen van een pakje dat hij in de zak kan steken? En die lui zijn erop verdacht, dat ze opgescheept worden met de verschrikkelijkste dingen. In plastic verpakte kinderlijkjes, al of niet met de moederkoek er nog bij, zijn allang niets nieuws meer.

Maar bij die automaten is de duur van de bewaring beperkt tot drie dagen. Als hij de termijn laat verlopen, is het slot geblokkeerd en moet hij zich tot het personeel van de gewone bewaarplaats wenden. Daarom gaat hij telkens, voor het te laat is, het verschuldigde bedrag in de sleuf stoppen, het deurtje openen en een nieuwe driedaagse periode aan de gang zetten. Bij een van die gelegenheden heeft hij zich betrappt gewaand. Hij had het pistool eenvoudig laten liggen, het deurtje gesloten, weer een vijf Frankstuk geofferd, het sleuteltje omgedraaid en meegenomen. Toen hij zich omkeerde, stond daar een nogal griezelig uitziende kerel hem strak aan te staren uit glurende spleetogen, die er alles van schenen te begrijpen. Sindsdien transporteert hij het pakje naar de loketten in de andere hoek van de hal, maar niet voordat hij een hele poos

heeft geflaneerd langs de verlichte vitrines, de foto-automaat, de krantenkiosk en het werkplaatsje voor de gebroken naaldhakken. Tot hij er zich van verzekerd heeft dat hij niet bespied wordt.

Maar bij zijn speurtochten op woensdag heeft hij het wapen altijd bij zich en voelt zich dan opeens veel machtiger, een soort godje dat het lot van elke voorbijganger in de hand heeft. Het is ongeveer de zelfde gewaarwording die zich bij hem voordeed, toen hij als jonge vlegel zich zeker begon te voelen achter het stuurwiel, op de hoogste snelheid dorst te rijden, zich tegen iedereen opgewassen waande en moordlust in zich voelde opstijgen, wanneer hij voorbijgereden werd.

Deze woensdag is hij in de loop van de ochtend het pistool gaan halen. Kort na de middag, toen zij al babbelend met haar grootmoeder zich aan het kleden was voor haar uitgaansdag, heeft hij aan het andere einde van de Azaleastraat zijn wagen om de hoek gezet en slenterend afgewacht.

Hier heeft hij al zo vaak gestaan. Aanvankelijk liet hij zich dan in verwarring brengen door de blikken van de voorbijgangers die zonder uitzondering iets honends hadden. Ook al keken ze hem schijnbaar niet aan, hij zag op ieder gezicht een gemeen grijnsje, zodat hij het al gauw op de zenuwen kreeg en de wacht opgaf. Nu is hij daar ver boven verheven en volkomen gevoelloos voor al die meesmuilende tronies, nu zal iedereen gauw genoeg weten, hoe geraffineerd hij steeds bedrogen is door dat serpent en hoe hij voor zichzelf weet op te komen.

Daar ziet hij al op ruime afstand zijn vijandige buurvrouw van-boven aankomen en verdwijnt toch maar liever even om de hoek. Nu zij blijft naderen, stapt hij in en rijdt langzaam de

dwarsstraat af, tot hij haar in het spiegeltje de tegenovergestelde richting ziet inslaan. Dat doet hij niet uit schaamte, maar omdat het loeder met haar samenspannt en in staat zou zijn haastig een blokje om te lopen om haar te gaan waarschuwen.

Hij is maar juist bijtijds terug op zijn straathoek om te zien dat Suzanne op een afstand van ruim tweehonderd meter uit de deur komt. In die buisvormige, achteroverhellende hoed kan hij zich niet vergissen. De buurvrouw van beneden is wel kleiner, maar ongeveer even slank en op deze afstand zou het moeilijk zijn die twee silhouetten uit elkaar te houden, het is ook wat nevelig.

Nu moet hij alleen nog zien of zij de tram neemt naar het Centaal Station, of de stadsbus die de boulevards volgt in de richting van de haven en op geringe afstand het Villapark en de Jeroen Boschlaan passeert.

Het toeval speelt hem niet in de kaart. De bus rijdt langs hem heen naar het andere einde van de Azaleastraat, waar een halte is. Maar op diezelfde hoek, waar hij haar ziet staan, stopt ook de tram, die uit een dwarsstraat komt. En wat zelden of nooit gebeurt, juist nu komen de twee voertuigen daar op het zelfde ogenblik aan, de tram voorop. Ze staan vlak achter elkaar en in het kluwen van in- en uitstappende mensen op dat smalle trottoir heeft hij volstrekt niet kunnen zien of zij de bus dan wel de tram genomen heeft.

De laatste tijd voelt hij zich bedreigd door onzichtbare gevaren die hem nu en dan, en juist op dit ogenblik, plotseling verlammen en overleveren aan een oneindige zwaarmoedigheid, waarin alles wat hij ooit mocht ondernemen nutteloos en belachelijk schijnt, zodat hem niets anders rest dan maar te

berusten in het vernederende bestaan van een algemeen veracht en hulpeloos mannetje, een soort opgejaagde dorps-idioot, vogelvrij mikpunt voor de plagerijen van volwassenen en schoolkinderen.

Als dat gevoel van machteloosheid geweken is, voelt hij zich telkens nog meer beledigd en vertrapt dan tevoren. Dan breekt het zweet hem uit, zijn armen schudden van opgekrop-te woede en zijn hersens werken in koortsachtige spanning.

Wat nu? Zijn onverwachte verstarring, juist op dit ongelegen moment, heeft hem enkele minuten gekost, waarin hij zelfs niet in staat was zijn voet op de starter te zetten. Hij mag geen seconde langer treuzelen of hij komt op beide plaatsen te laat om haar op te vangen. Hij kiest het station in de neerdrukken-de overtuiging dat hij in elk geval verkeerd zal kiezen en inderdaad laat de pech hem niet los. In de smalle Nieuwstraat, die hij genomen heeft om tijd te winnen, is een auto op de tram gebotst en door de schok dwars over de weg gesmeten. Van keren is geen sprake en eer alles met krijt is afgelijnd, op-gemeten en in kaart gebracht, zijn er acht minuten verlopen. Al die tijd heeft hij moeten piekeren over zijn pistool. Van-ochtend heeft hij in de stationshal voor het eerst gelezen wat er zoal verboden is in de bewaarplaatsen op te bergen, onder meer geladen vuurwapens. Dus een ongeladen pistool?... Dan zou hij er alleen maar de patroonhouder uit moeten trekken. Maar er stond ook iets van ontplofbare en ontvlam-bare stoffen. Valt een gewone scherpe patroon daar ook on-der? Er kan toch werkelijk niets mee gebeuren, zolang je hem niet in een brandende kachel gooit...

Dat alles lijkt futiel, maar het is van niet gering belang. Dat herinnert hij zich maar al te goed uit een geruchtmakende

Assizenzaak, een liefdesdrama naar overbekend recept, maar met de bijzondere attractie, dat het zich afspeelde op hoger niveau dan gewoonlijk, tussen een pas afgestudeerd arts en een notarisdochter, beiden van vooraanstaande familie. Hun kennismaking was al gevorderd tot een kampeertent aan zee, toen hij meende er maar beter van af te zien, niet geheel ten onrechte, naar gauw genoeg zou blijken. Want de jongedame schafte zich een pistool aan en wachtte hem op aan zijn woning in de deftige Parkstraat. Bij zijn verschijnen opende zij het vuur en wel zo kwistig, dat een argeloze voorbijganger ook nog licht gewond werd. Het doktertje was ernstig beschadigd, maar kwam er helemaal bovenop. Dat zij met vlag en wimpel werd vrijgesproken en na de zitting meteen de straat op kon, verwonderde niemand. Maar toen hij, Edmond Deprez het vonnis las, vond hij iets dat hij niet kon verteren. Een der vragen die de jury ter beantwoording had gekregen luidde: Is zij schuldig aan verboden wapendracht?... Nu had heel de Parkstraat enkele ogenblikken onder vuur gelegen, maar de heren gezworenen antwoordden: Neen! Dat vond hij ongehoord, een bespotting van alle rechtspraak, tot hem uitgelegd werd, dat de juryleden klaarblijkelijk de onmiddellijke invrijheidstelling hadden verlangd. Maar als zij ja hadden gezegd, zo het hoorde, zou het meisje door het Hof zeer waarschijnlijk veroordeeld zijn geworden tot de hoogste straf, een heel jaar gevangenis, voor het dragen van het pistool. En een jury kon alleen stomweg ja of neen zeggen, niet ja-maar, niet neen-maar, en was daarbij aan niets gebonden, zelfs niet aan het laatste restje gezond verstand...

Nu zou hij zelf vandaag of morgen ook schuldig zijn aan verboden wapendracht, daar viel niet aan te ontsnappen. Maar

nu zou er nog zo'n kleinigheid bij kunnen komen: het plaatsen van een verboden wapen in die bewaarplaats. Daar zou ook wel straf op staan, anders had verbieden weinig zin. En twee van die oerstomme vragen zouden een jury wel eens tot nadenken kunnen brengen, zodat zijn algehele vrijspraak en zegevierende aftocht in gevaar kwamen.

Gedurende heel het oponthoud bleven zijn gedachten koortsig doorzeuren rond het probleem, dat gaandeweg de betekenis kreeg van een levenskwestie. Wanneer hij eindelijk door kan rijden, heeft hij er een zware hoofdpijn van gekregen.

Op het Stationsplein is natuurlijk geen vijfentwintig meer te zien. Dat die vervloekte tram ook juist voor de neus van de bus de Azaleastraat moest indraaien! Vrijwel zonder hoop besluit hij een kans te wagen op het Grotekerkplein, waar twee warenhuizen met supermarkten elkaar schuin aankijken. Zij is nu twee woensdagen achtereen in de Galeries geweest, dat heeft hij gezien aan het winkelpapier, en omdat zij altijd schijnt te moeten afwisselen, zou zij zich nu wel op het Grotekerkplein kunnen vertonen.

Hij rijdt zo langzaam mogelijk en kijkt onderweg links en rechts naar de winkelende vrouwen. Misschien heeft zij er vandaag wat langer over gedaan, er zijn sinterklaas-uitstallingen te zien.

Na drie kwartier geeft hij alle ingewikkelde kansberekeningen op en laat het lot beslissen. Hoe vaak heeft hij nu al zijn tijd verknoeit bij dat vervloekte huis met de twee ingangen? Van de Jeroen Boschlaan naar de Kasteeldreef en vice-versa, om stapelgek te worden! Eén keer is het hem gelukt meneer de dokter na te gaan naar zijn afspraakje met dat sletje, maar alleen om hem na drie of vier kruispunten al kwijt te raken.

In zijn zak tast hij naar een vijffrankstuk, draait het ongezien om en om, legt het plat op zijn handpalm. Munt. Vooruit dan maar, je kan nooit weten. Het is nu zo laat geworden, dat hij zich het best kan opstellen aan de kant van de Jeroen Boschlaan, waar de patiënten uitgelaten worden.

Hij nadert de plaats langs de Kasteeldreef en ziet dat de auto met het rode dokterskruisje voor de garage staat. Een man, zo te zien een gepensioneerde, gekleed in een grijsgestreept slagerskieltje, is bezig de wagen te wrijven met een elektrische boender, volkomen verzonken in de peuterige toewijding, die oude mensen aan zo'n karweitje kunnen besteden. Dus meneer de dokter zou thuis kunnen zijn.

Hij zet de wagen in een smalle dwarslaan, waar hij half verscholen achter de heesters van een villatuin de protserige voordeur in het oog kan houden.

★

Een gevoel van afschuw en wanhoop gaat door hem heen als een misselijk makende pijnscheut, waarvan zijn buik ineens krimpt. Nu weet hij opeens, dat hij nooit zo overtuigd is geweest van dat uiteindelijke, dat onherstelbare, als hij zich steeds heeft voorgepraat, want het eerste ogenblik kan hij het niet geloven. In zijn tweede reflex wil hij de tijd terugzetten, uitwissen wat hij daar ziet, het ongedaan maken en voor eeuwig beletten. Meteen moet hij denken aan open wonden en spuitend bloed.

Door een waas ziet hij nog even de witte jas schemeren, eer de deur langzaam en zacht, zoals een beleefd jongetje het heeft geleerd, achter haar dicht gaat en zij quasi-zakelijk en vooral zonder omkijken de brede hardstenen treden afdaalt.

Wordt nu de nevel opeens dikker, of ligt het aan hem, aan een

floers voor zijn ogen? Daar overvalt hem weer die onverklaarbare angst, die hem eerst enkele ogenblikken schijnt af te tasten als zoekend naar een zwakke plek in zijn zenuwen. Zijn armen en benen zijn weer getroffen door een verraderlijke zwakte, het slappe, lichte gevoel, dat een lichaam schijnt te hebben in een droom, waarin de eenvoudigste dagelijkse besognes, als zich aankleden, een trein halen, tot een aaneenschakeling van uitputtende moeilijkheden zijn geworden. Al gauw is hij niet meer in staat een besluit te nemen, al zou zijn leven ervan afhangen.

Zonder een blik in zijn richting slaat zij de hoek om aan de kant van de bushalte, zij loopt gejaagd, moet zich haasten met haar inkopen, het begint al een beetje te schemeren. En ondanks alles, terwijl hij de tanden klemt van machteloze razernij, omdat hij haar nu niet eens kan doen schrikken, haar verpletteren onder het bewijs van haar laagheid, vindt hij het op een onbegrijpelijke manier toch beter en zelfs nodig haar ongedecerd te laten gaan. Wat maakt het trouwens voor verschil? Alles is immers even hopeloos. Hij is een veel te schamel mannetje, niet opgewassen tegen een situatie van deze afmetingen. Hij is belachelijk! Wat wil hij ondernemen, de kleine Don Quijote de la Mancha? Dat kasteel bestormen, de slotpoort ramen? Hij kan beter zichzelf voor de kop schieten, als hij niet tevreden is met zijn rol van verneukt klootje. Daar moet hij nu eindelijk maar eens aan wennen, het is al jarenlang zijn lot geweest, want hij maakt zich niet wijs, dat meneer de dokter haar eerste avontuur zou zijn. Na Litaney een opvolger en zo vervolgens de een na de ander, zo niet verscheidene tegelijk.

Hij raakt eerst uit zijn beklemming los, wanneer hij daar ach-

ter die hoge, zwaar met natuursteen omliggende vensters van de spreekkamer het licht van een schemerlamp ziet opgaan. En weer wordt hij gegrepen door een woedende dadendrang, een gejaagde bedrijvigheid, alsof hij een zee van verloren tijd moet inhalen. Hij voelt zich weer machtig, een beledigde halfgod, op weg het kwaad te vergelden. Met ruwe schokken rijdt hij de hoeken om naar de Kasteeldreef en stopt met veel gejam op enige afstand van de ingang voor de praktijk.

Hij stapte uit en eerst na een tiental schreden dringt het tot hem door, dat hij met het pistool in de vuist, theateraal als een filmgangster, op zijn doel afgaat. Verschrikt steekt hij het wapen in zijn jaszak en kijkt schuw om zich heen. Maar de weinige voorbijgangers schijnen niets gemerkt te hebben.

Ook dat overkomt hem in zijn dromen. Mijlen ver van huis ontdekt hij eerst, dat hij geen broek aanheeft. En ook al zit hij dan weer, enkel in een zwembroekje, zich dood te schamen op een terras aan het Stationsplein en weet zich geen raad, niemand uit de krioelende menigte schijnt er iets vreemds in te zien.

Dr Jean Litaney. Psychiatrie. Raadplegingen op aanvraag. Consultations sur demande...

De zware, grijze Mercedes staat daar te glimmen als een nat nijlpaard. Dat rode aesculaap-kruisje op de voorruit oefent een sterke aantrekkingskracht op hem uit. Als schietschijf. De soldaat Deprez Edmond haalde altijd goede cijfers op de schietbaan.

Het oude mannetje in het kielkje van schortebont is niet te zien, maar hij hoort hem stommelen ergens in de diepte van de donkere garage, waar nog een kleinere, meer sportieve wagen staat... Zo komt hij ongehinderd, op lichte, snelle

benen, die zich gevoelloos en zelfstandig schijnen te bewegen, bij het bordje Ingang – Entrée. Hij weet nog, dat het bij grote heren als deze algemeen Entrée – Ingang is geweest. Maar na al het klauwen van de Vlaamse Leeuw schijnt de andere volgorde tegenwoordig voordeliger te zijn. Zij zullen hem niet temmen... Nee, godverdomme, en hém ook niet!

Hé, dat is hem vorige keer niet opgevallen. Binnenshuis is de Vlaamse Beweging nog niet zo sterk doorgedrongen, kijk maar: eerst Salle d'attente en dan Wachtkamer. En de woelige versieringen, de bonte marmers, de lambrizingen, het brokaat of de zijde van de bespanningen, de ontelbare deurpaneeltjes, het zoete stucwerk worden tot een afzichtelijke uitbundigheid, naarmate hij langs de wijzende pijlen de wachtkamer nadert. In het halfdonker herkent hij de opengewerkte, verguld-koperen deurknop in de vorm van een uitgerekte solseutel met ranken en bladmotieven.

In de lege wachtkamer is het lichter. Hij ruikt een zwak parfumluchtje. Wéér een staaltje van haar doortraptheid. Als zij het flesje thuis bewaarde, zou hij het gevonden hebben.

Maar dat wordt al te dwaas! Hij heeft nomdedieu weer dat stomme pistool getrokken, voor hij de wachtkamer binnenging. Als er iemand gezeten had... Och, dat komt er eigenlijk niet meer op aan, hij hoeft nu voor niemand meer bang te zijn... Was hij dan bang? Nee, hij heeft immers een pistool, het is al ontzekerd ook, en het kan hem niet meer deren, dat vijf of zes mensen tegelijk, allen even onverstaanbaar, met dringende fluisterstemmen tegen hem schijnen te praten in deze lege wachtkamer. Al zijn zintuigen zijn opeens tot ongewone scherpte opgevoerd. In zijn gewone doen had hij ook nooit dat zwakke parfum geroken. En alles gaat nu bliksem-

snel, hij kan zijn eigen gedachten niet eens meer bijhouden. Het volgende ogenblik vraagt hij zich zeer gespannen af, hoe dat gegaan is na afloop. Heeft meneer de dokter haar in staat gesteld zich te reinigen? Wat voor gelegenheid heeft hij daartoe in die spreekkamer? Dat herinnert hij zich niet goed, hij lag toen de meeste tijd op zijn rug te staren naar dat prentenboek van een plafond en had al zijn aandacht nodig voor de strik vragen van die vuile ploert. Er staat hem iets voor van een wastafel met een kleine geiser. Daar moet hij aanstonds eens naar uitkijken, want dat is iets waar zij verdacht nauwkeurig op is. Bij het geringste smetje, een speldeknoopje groot, verwisselt zij van ondergoed en hij heeft haar nooit kunnen betrappen. Een voorbeeld van noodgedwongen hoerenzindelijkheid en een bewijs temeer van wat zij te verbergen had.

Dat alles gaat door zijn hoofd als een momentopname met een sluitersnelheid van hondersten seconde, terwijl hij de eerste deur naar de spreekkamer opentrekt. Het waren niet vijf of zes fluisterende stemmen, die hij hoorde. Daar achter de kussendeur is meneer de dokter aan het telefoneren. Het klinkt zwak maar gnuivend, er zingt een liedje van zegepraal door die stem, die nu zeker twee tonen hoger ligt dan toen, vijf of zes maanden geleden. Dit lijkt wel het kraaien van de haan!

Nu begrijpt hij niet wat hem ertoe dwingt het einde van het telefoongesprek af te wachten, hij spant zich beurtelings in zich los te maken van deze belemmering, dan weer het oponthoud goed te praten. Even goed weet hij, dat eerst het einde van dat gesprek voor hem de baan zal vrij maken. En lang duurt het niet meer. Daar zwijgt de stem van de heldhaftige veroveraar in een triomfantelijk slotakkoord. De tele-

foon wordt weggelegd en onmiddellijk er na gaat de klik van de openzwaaiende kussendeur.

Het eerste wat hem treft is, dat de roomkleurige schemerlamp in dit gemengde licht rozige tinten geeft aan de witte jas van Litaney, die nog nagniffelend over het prettige telefoongesprek bezig is iets te noteren op een steekkaart. Eerst na enkele tellen kijkt hij verstrooid op boven de dikke rand van een donker brilmontuur, alsof het vanzelf spreekt dat die deur opengaat en hij het al een poosje verwachtte.

Ook dat is iets wat Edmond Deprez in een van zijn nachtmerries tot razernij kan brengen. Hij scheldt iemand – Milek en zijn handlangers bijvoorbeeld – uit voor het ergste wat hij bedenken kan, tiert en brult, stikt bijna, maar de anderen slaan er geen acht op, horen hem niet, of houden zich zo. En als hij dan in uiterste woede met een revolver begint te schieten, worden zij het niet eens gewaar.

Daar rukt de dokter zijn bril af, smijt hem op de schrijftafel, vliegt op van zijn stoel. Nu is dus voor Edmond Deprez het langverwachte ogenblik gekomen.

Maar nu stijgt er in deze dokterskamer een onmetelijke afweerkracht op, uit die schemerlamp, uit de verzorgde schrijftafel, het kleine stapeltje bankpapier op de smetteloze onderlegger, uit het doezelige daglicht achter de hoge ramen, uit het rijke huis aan de overkant...

‘Ja’, denkt hij, ‘wat doe ik eigenlijk hier? Het is onmogelijk, onzinnig, het is ook helemaal niet waar, niet echt!’

Nu eerst ziet hij rechts naast zijn neus het zwarte pistool schemeren, dat hij zonder het te weten al die tijd gericht houdt op die witte gedaante. Hij wist niet meer, dat Litaney zo’n grote kerel was. Wel weet hij nu welke macht haar

krachten tegen hem verzameld heeft. Het is de in eeuwen en eeuwen gegroeide orde, die hier op het punt staat aangevallen te worden, het is tevens het strenge gelaat van de werkelijkheid. Zowel het een als het ander grauwet hem dreigend aan in die donderende stem:

‘Laat dat! Gebruik uw verstand! Geef h er dat ding!’

De ontastbare krachten van het Bestaande treffen hem nu uit die ogen, die volstrekt geen angst verraden, maar rond staan van verontwaardigde afkeuring, de ogen van de adjudant Coppenolle bij het zien van vergrijpen tegen de krijgstucht. En dit geeft hem temeer een gevoel van vernedering, het prikkelt zijn wraakzucht. De vent is niet eens bang, beschouwt hem niet als een gevaarlijk tegenstander die het volste recht heeft op genoegdoening, maar als een van zijn ziektegevallenen, een karweitje dat valt binnen de uitoefening van zijn beroep. Als de schoft nu nog zijn armen in de lucht stak, op de knieën viel en om genade smeekte, als de lafaard die hij zou moeten zijn...

In werkelijkheid doet Edmond Deprez helemaal niets, het gebeurt zonder hem. Hij weet ook niet wat hem beweegt. Is het de angst dat hij niet zal durven, of is het woede omdat hij voelt dat hij gaat verliezen, als een mak schaap zal voldoen aan dat oorverdovende bevel, dat nog nagalmt onder het hoge plafond, en dat hij het wapen braafjes zal afgeven aan die ellendeling, zodat...

Hij schrikt zelf van de harde schok in zijn rechterhand en van de knal, die zijn overgevoelig gehoor aan stukken slaat. Tegelijk voelt hij zich gepakt door een blinde haat, hij moet heel de houder leegschieten op die vuile hond!

Maar Litaney is al neergeploft achter de schrijftafel. Het ging

zcer snel en heel even was er bloed te zien op zijn gezicht, of was het op zijn keel? En nu valt er niets meer te schieten, tenzij op de hand en het stukje witte mouw, die aan de kant van het raam nog buiten de schrijftafel uitsteken, roerloos en slap op het tapijt liggen. Er blinkt aan die hand een zegelring, het donkerblauwe familiewapen in de lichtblauwe steen gegraveerd.

Nu voelt hij alle kracht wegvloeien uit zijn lichaam, als uit een vat dat zijn bodem verliest. Zijn voorhoofd drijft van koud zweet en zijn hemd plakt kil op zijn huid. Maar dat is niets vergeleken bij de pijnen onder zijn schedel, die tot berstens toe gerameid wordt door de slagen van zijn hart.

★

Het is in het popperige politiebureau van de Bolwerkstraat dat Edmond Deprez, nog geen half uur later, zijn eerste epileptische aanval krijgt, onder de ogen van de vriendelijke agent met de dikke brilglazen.

Op een vage, niet te achterhalen manier is hij hier terechtgekomen, misschien omdat er geen parkcerruimte was bij het commissariaat van de wijk, waartoe het Villapark behoort. Dat is nooit duidelijk geworden. Wel moet hij onderweg zeer prikkelbaar zijn geweest, hij heeft opzettelijk met zijn bumper de flank gedeukt en geschramd van een arrogante, nieuwe Cadillac, die naar zijn smaak te dicht bij een straathoek stond, en is doorgereden zonder acht te slaan op het verontwaardigde hé-là-bas van de voorbijgangers.

Bij zijn aankomst op het bureau verkeerde hij al in de toestand, die in het vakjargon de 'aura' genoemd wordt, en deze gewaarwordingen zijn het enige, dat hij zich later zal herinneren. Hij voelde een sterke prikkeling van zijn huid, hij

zag vonken als van een lasbrander en hoorde een snijdende fluittoon. Ook voelde hij zich misselijk en draaiërig worden van een afgrijselijke stank, ongeveer de geur van de kruitdamp, die hij al die tijd in de neus had gehad, maar die zich nu had versterkt tot iets ondraaglijks. Met moeite kon hij nog stamelen, dat hij de minnaar van zijn vrouw doodgeschoten had. Dat was dokter Litancy uit de Jeroen Boschlaan.

De blonde, mollige agent zat weer aan de schrijfmachine en was nog bezig zijn laatste zin neer te hameren. Toen hij opkeek, lag het pistool al op het kunstleer van de smalle toonbank, die voor balie dient. Hij kreeg geen gelegenheid iets te zeggen, want de bezoeker sloeg met een doordringende schreeuw als een blok tegen de grond.

En nu is er weer eens heel wat opschudding in het politiebureau van de stationswijk. Op het gruwelijk gegil verschijnen uit een nevenvertrek drie, vier politiemannen, snel genoeg, maar uiterlijk toch met het gedwongen flegma, dat bij hun beroep schijnt te passen. De agent-schrijver heeft juist meer licht gemaakt en is het eerst aan de andere kant van de balie.

Edmond Deprez is hard op zijn gezicht gevallen en als ze hem op de rug gelegd hebben, zien zij dat hij sterk uit de neus bloedt, misschien ook uit de mond. Zijn ogen zijn zo krampachtig weggedraaid, dat haast alleen de witte bollen nog te zien zijn, en zijn mond is scheefgetrokken tot een pijnlijke grijns.

Dan praten allen door elkaar. Hoe mochten we daar nu mee aan? Een dokter laten komen? Nondedomme ja! natuurlijk! hij asem niet meer, hij wordt al blauw, hij gaat kapot! Kalm aan, dat komt wel goed, dat duurt niet lang, het is val-

lende ziekte, ik heb dat dikwijls genoeg meegemaakt, wij hebben zoiets in de familie gehad. Wat heeft dat pistool daar te betekenen? Maar telefoneer nu in godsnaam toch eerst om een dokter! Gaston, raak dat pistool niet aan, dat is een stuk van overtuig— Godverdomme, hij asemt nog altijd niet, hij wordt zo blauw als lood, hij blijft erin! Hij zei dat hij iemand doodgeschoten had en... Kom, we leggen hem op zijn zij, want als zijn tong naar achteren slaat, kan hij stikken. Jezus, hij is zo hard en stijf als een blok hout! Ja, dat is altijd zo bij vallende ziekte, dat zijn krampen. Hij zei, dat hij iemand doodgeschoten had, een dokter uit de Jeroen Boschlaan, ik verstond de naam niet goed. Maak zijn kleren wat los. En geef daar dat potlood eens aan, dat moeten we tussen zijn tanden zien te krijgen. Stan, ga hiernaast om de dokter telefoneren, dan bel ik hier de Gerechtelijke Politie op. O, hij asemt weer! Dat is natuurlijk zotternij, er woont in heel het Villapark geen dokter. En hij krijgt weer kleur ook. Jawel, er woont een specialist in de Jeroen Boschlaan, hij is verbonden aan de psychiatrische afdeling van het Stedelijk Gasthuis. Och ja, die heet Litaney, hij werkt ook voor het Parket...

De adembaling gaat nu met korte, snorkende stoten, als bij een varken. Het gezicht is van lijkblauw zeer rood geworden en druipt van het zweet. Maar dat is niets vergeleken bij de schokkende krampstoten van abnormale kracht, die door heel het lichaam gaan, rukken van de romp, schoppen, vuistslagen en elleboogstoten in het wilde weg. In zijn mond is het overvloedige speeksel tot schuim geklopt door de slaande bewegingen van de tong, die hij al stukgebeten had, voor zijn tanden met een potlood vaneen gewrikt werden. En nu vloeit er een dik, bloederig broes langs zijn kin.

De pessimist van den huize is er nu van overtuigd, dat het snel op een eind loopt, dat zij hier zo meteen opgescheept zitten met een lijk. En zij weten wat een gedonder ze krijgen als er eentje crepeert in hun bureau.

De man van ervaring geeft er geen antwoord meer op. Hij zet zoveel mogelijk alles opzij, waar de zieke zich aan bezeren kan.

‘Pak dat kussen maar van de bureaustoel, anders slaat hij heel zijn kop kapot.’

‘Bah, wat een stank! Hij heeft alles laten lopen!’

‘Ja, dat gebeurt meestal. Die krampen hebben hem al direct helemaal leeggeperst. Er zal een ambulance aan te pas moeten komen.’

Hoofdstuk 18

Op dat ogenblik haast Suzanne zich met haar volle boodschappentas naar het postkantoor aan de Wapenplaats, waar zij een zegel moet kopen om het overgeschoten geld aan Huguette te zenden in een al gereedgemaakte envelop. Want stel je voor, dat zij het enorme bedrag van zeshonderdvijftig frank mee naar huis nam! Waar zij het ook verstopte, hij zou het vinden. Dan was meteen van al zijn ontelbare beschuldigingen het overtuigend bewijs geleverd.

Van Etienne heeft zij geen geld aan willen nemen om de psychiater te betalen. Hij is er een beetje kwaad om geworden. Zij maakte hem het leven onmogelijk door steeds maar gloeiende kolen op zijn hoofd te stapelen.

Maar zij stond sterk. Hij had haar wel moeten verklappen, dat 'Neef Jean' allerlei pietepouterige voorzorgen nam voor het geval er zich ernstige incidenten voor zouden doen, waarna alle kleinigheden door de Justitie uitgeplozen werden en op papier gezet. Vandaar dat ijzige manier van doen met de betaling van de visite en de eis, dat zij zelf moest opbellen om een afspraak te maken.

Zij vond dat zeer verstandig van Dokter Litanev. Ook zij voorzag grote narigheden. En nu zij al aan de commissaris van haar wijk verteld had hoe scherp zij gecontroleerd werd en beknibbeld tot op de laatste centiem, wat zou zij moeten antwoorden op de vraag hoe zij aan de duiten was gekomen voor de psychiater? Daarom zou zij haar toevlucht nemen tot haar spaarpotje bij Huguette, dan had zij haar meteen ook als getuige.

Om op alles voorbereid te zijn, had zij duizend frank meegenomen. Zij dacht dat zo'n grote sinjeur in zo'n duur huis wel een vorstelijk honorarium zou rekenen. Huguette wist er meer van, zij had juist gelezen dat het wettelijk tarief van tweehonderdveertig op driehonderdvijftig frank gebracht was. Niet gering, daarom werd er in de krant aan herinnerd, dat psychiaters meestal veel meer tijd moesten besteden aan een patiënt dan andere specialisten. Maar dat was het officiële tarief en wat zo'n goudfazant in het Villapark wel zou gelieven te rekenen, kon Huguette niet zeggen. Zij was natuurlijk van alles op de hoogte. Suzanne had haar verteld, dat zij haar nood geklaagd had aan haar huisarts Dokter Lamotte, die had gezegd dat dit een geval was voor een psychiater. Dat was nog waar ook. Hij had haar Litaney aangeraden, en dat was bijna waar. De volle waarheid luidde, dat zij zelf de naam geopperd had en dat Lamotte er schouderophalend een andere aan toegevoegd had, waarna een derde naam hem ondanks al zijn vingergeknip niet meer te binnen wou schieten. Maar dat herinnerde die oude goeierd zich vast niet meer, hij zei zelf dat er steeds meer motgaatjes in zijn geheugen kwamen.

Na haar lange onderhoud met Litaney heeft zij nog geen gelegenheid gehad er geordend over na te denken. Het was laat en in grote gejaagdheid heeft zij haar boodschappen moeten doen. Daarbij dwaalden haar gedachten telkens af naar het vliegtuig. Vanmorgen stond er weer een groot ongeluk in de krant, ruim tachtig doden, ergens in Amerika. En Etienne heeft van deze 'verloren' woensdag gebruik gemaakt om naar Genua te vliegen. Als hem iets overkwam, zou zij niet weten waar zij de moed vandaan moest halen om dit onmogelijke bestaan voort te zetten.

Eerst in de tram kan zij haar belevissen overzien. Gelukkig heeft zij zich al aanstonds in die imposante omgeving wat zekerder kunnen voelen, toen zij merkte dat haar Frans heel wat beter klonk dan dat van 'Cousin Jean'. Nadat zij haar lange relaas voor de zoveelste keer had opgedreund en desgevraagd verteld wat zij wist van haar schoonouders, kreeg zij een eindeloze reeks vragen gesteld, waarvan de meeste van bitter weinig belang schenen te zijn, om niet te zeggen futiel... In hoeverre haar man zich bemoeide met het eten, met de opvoeding van de kinderen, hun speelgoed, hun kleertjes... Soms kreeg zij de indruk, dat de dokter meer van hem wist dan verklaarbaar was: Wat voor schoenen hij droeg. Zocht hij niet naar de dikste zolen en de hoogste hakken?

Daar stond haar adem even bij stil, want het was een feit dat hij – ongemerkt, naar hij dacht – van elk nieuw paar de hakken liet verhogen. En eerst veel later kwam de vraag hoe groot hij was. Iets kleiner dan zij? Dan weer had het er iets van of Litaney haar man beter kende dan zichzelf. Bemoeide Mencer Deprez zich wel met dingen, die hem niet persoonlijk aangingen, waar hij helemaal niet bij betrokken was? Interesseerde hij zich bijvoorbeeld voor buitenlandse politiek, voor sport, muziek, onderwerpen waar hij voor geen centiem belang bij had? Hield hij er geen enkele hobby op na?

Dat ogenblik heeft zij voor het eerst ontdekt, dat Edmond steeds uitsluitend met zichzelf bezig is en geen minuut zijn gedachten kan bepalen bij iets anders.

Het is zeer vermoeiend geweest en vooral het eindeloze gemier in de seksuele kant van haar huwelijk had haar in grote verlegenheid gebracht, ofschoon zij moest toegeven dat hij er bijna in geslaagd was haar in de waan te brengen dat het heel

gewoon over koetjes en kalfjes ging, zo ongedwongen gingen al die schaamteloosheden hem af.

Ten slotte is het dan gekomen tot een soort diagnose met veel slagen om de arm: Bijna zeker kon worden aangenomen, dat haar man wel uitzinnig jaloers en achterdochtig was, maar ook één en al egocentrische berekening. Hij woog zijn eigen belangen met de grootste zelfzucht af en daarom was het niet zeer waarschijnlijk, dat Madame ernstig gevaar liep. Om de simpele reden, dat zij nog altijd veel te nuttig, veel te voordelig voor hem was, ja zelfs onmisbaar. Wat hij zich ook in het hoofd mocht halen omtrent zijn vaderschap over haar kinderen, hij wist heel goed dat hij er wettelijk en financieel verantwoordelijk voor was en zonder haar weinig raad zou weten met twee kleine kleuters, die geen ogenblik alleen gelaten konden worden... De veiligheid van de kinderen? Dat risico leek hem zeer gering. In dat geval wist hij ook dat de maatschappij hem zou uitspuwen en voorgoed onschadelijk maken, terwijl het voor dit soort patiënten een dwingende behoefte was te kunnen gloriëren, zich laten gelden, op hun manier de held uithangen, algemeen in het gelijk gesteld worden.

Waar dat pistool dan wel voor dienen mocht, wilde zij weten. Juist, dat pistool. Eerlijk gezegd zou hij dat niet louter bluff durven te noemen. Want wie wel ernstig gevaar liepen, waren de minnaars op wie hij al die jaren jacht gemaakt had. En daarbij maakte het geen enkel verschil of Madame er inderdaad een verhouding op na hield of niet. Elke man met wie zij in aanraking kwam, was nu eenmaal hoogst verdacht en als een van hen toevallig wat te veel de schijn tegen zich kreeg, al was hij haar nog zo vreemd, zou er van alles kunnen gebeuren.

Als Litancy zich niet zeer vergiste, kon haar man wel eens behoren tot het type, dat op voorhand bedenkt welke pathetische antwoorden hij zal geven op de zitting van het Assizenhof, welke fiere houding hij daar zal aannemen. Daarom moest hij haar ernstig in overweging geven de grootste voorzichtigheid te betrachten en alle situaties te vermijden, die haar man verdacht zouden voorkomen. En daar was niet veel voor nodig, dat wist Madame maar al te goed. Zo zij ergens in betrekkelijke afzondering met een man werd aangetroffen, al was het maar op een bank in het park...

Etienne had gezegd, dat Neef Jean niets wist van hun verhouding. Als dat integendeel wel het geval was, heeft de psychiater van de familie zijn rol zeer goed gespeeld...

Nu zij bij de Azaleastraat uit de tram stapt, hoopt zij dat hij nog niet thuis is. Het is laat geworden vandaag en Bonmama vindt het een beetje griezelig met hem alleen te zijn. Dan weet zij niet wat zij zeggen moet en krijgt hartkloppingen van de zenuwen...

Gelukkig, zijn auto staat er nog niet.

Het is of er lood in haar benen vloeit bij de gedachte wat het vanavond weer zal zijn, in welk humeur hij zal thuiskomen, op welke angstwekkende vertoningen zij voorbereid moet zijn. Zij kan zich niet onttrekken aan het voorgevoel, dat het nu snel op een schokkende ontkenning afgaat.

Papa vertelde, dat hij in de loopgraaf, tijdens het bombardement vóór een aanval, tenslotte hevig verlangde dat de Duitsers maar gauw zouden komen.

'Pappie... *Lieve Pappie!*... Vertel nog eens van de oorlog.'

Altijd moest zij lang zeuren en flemen voor hij begon. Ze was nog heel jong en daarom hebben die verhalen zóveel indruk

op haar gemaakt, dat zij bij elke herinnering zijn stem hoort en de juiste bewoordingen zou kunnen nazeggen. Kort voor zijn dood, toen zij al wat meer begrip had, heeft hij gezegd dat hij zijn best deed dat alles te vergeten. Zij heeft hem toen verder met rust gelaten. Als hij en Mammie in leven waren gebleven, zou het haar natuurlijk veel beter zijn gegaan. Toch zou zij nu niet anders willen, want dan had zij zo goed als zeker Etienne nooit ontmoet. Dat vliegtuig voor Genua... Over vijf minuten zijn er nieuwsberichten op de radio.

★

De oude Fille – hij is Philémon gedoopt – was dus klaar met het wrijven van de wagen en juist bezig de poetsmiddelen op te bergen achter in de garage, toen hij de meneer zag voorbijlopen in de richting van de wachtkamer. Of meneer, meneer... Al wat maar op een patiënt lijkt is bij Fille een zot, voor zover het geen zottin is.

Hij vond het wel een beetje vreemd, omdat de dokter had gevraagd direct te laten weten wanneer de wagen klaar was, hij moest vanmiddag nog weg. Maar de zot liep of hij vaste klant was en verwacht werd. Het was duidelijk genoeg dat hij de weg wist, dus het zou wel in orde zijn.

Eerst nog de binnenkant van de wagen een beurt geven met de kleine stofzuiger en dan kon hij van de garage uit telefoneren naar de spreekkamer.

Fille is inderdaad gepensioneerd als spoorwegman en sindsdien woont hij in dit huis, met zijn vrouw, die de dokter nog schone luiers heeft aangespeld en na haar huwelijk steeds nog enkele dagen per week bij zijn ouders bleef komen als werkster. Dan werkt hier ook hun dochter, een erbarmelijke oude vrijster van midden dertig, wier huwelijkskansen te verwaar-

lozen zijn van wege een misvormde voet. Met wat geluk is er dan nog een werkster en dat is alles voor een behuizing, die vroeger – koetsiers, tuinlieden en permanente huisnaaisters inbegrepen – een bezetting van rond de tien gediens-tigen heeft gekend. Madame Litaney mag een geboren Barry zijn, ook zij heeft haar hulpen niet voor het uitkiezen. Vandaar de handwijzers van de Kasteeldreef naar de spreekkamer aan de Jeroen Boschlaan. Ook daarom zijn in dit huis van hoge verdiepingen, eindeloze trappen en gangen de meest gebruikte vertrekken voorzien van huistelefoon.

Grote bouwmaatschappijen hebben aangeboden het pand over te nemen op de gebruikelijke voorwaarden. Het is een soort ruil, er komt geen geld aan te pas. Het onbewoonbare bakbeest wordt dan gesloopt en vervangen door een gebouw met weelderige flats, waarvan Litaney er twee – in dit geval de hele benedenverdieping – in eigendom krijgt. Het is niet zo eenvoudig, de onderhandelingen duren al een jaar.

Fille bergt nu het stofzuigertje op, neemt de telefoon en drukt op het knopje van de spreekkamer... Dan op dat van de slaapkamer, want het is mogelijk dat de dokter zich wat opknapt, een ander pak aantrekt, voor hij weggaat. Madame is uit, afgehaald door haar vader, Meneer Louis. Voor alle zekerheid belt hij ook naar de living, vervolgens naar de keuken om aan zijn vrouwvolk te vragen waar de dokter wel mag uithangen. Dus het toestelletje van de spreekkamer is waarschijnlijk defect, dat zou de eerste keer niet zijn. Hij zal maar eens gaan kijken.

Drie keer klopt hij vergeefs op de harde rand van de kussendeur en kijkt dan voorzichtig door een kiertje.

Fille is oudstrijder van veertien-achtien. Hij heeft het vuur-

kruis en bijna alle frontstrepen die er te krijgen zijn. De bittere geur van het schot kan hij wel dromen, hij droomt er trouwens bijwijken nog van. Van zijn plaats in de deuropening heeft hij het zelfde tafereel voor ogen als Edmond Deprez gehad heeft, voor hij langs de Jeroen Boschlaan het huis verliet. Met dit verschil, dat de hand met de blauwe zegelring nu even open en dicht gaat, langzaam en krachteloos, als verstijfd van kou. Dat was dus de zot die voorbij kwam stappen met een pretentie of hij kind aan huis was. Voor Fille is het een raadsel van iedere dag, hoe zijn baas een heel leven kan besteden aan een doorlopend zothuis. Als vakman moet hij toch weten dat zoiets hem vroeg of laat te wachten staat. Onbegrijpelijk, waar een mens plezier in kan hebben, want voor het geld hoeft de jongen het waarachtig niet te doen.

Na zijn eigen kwetsuur was Fille het laatste jaar van de oorlog te werk gesteld bij het vervoer van gewonden en hij is alle verbijstering te boven. Wat hij hier achter de schrijftafel ziet, vindt hij dan ook helemaal niet om ervan op zijn gat te vallen, daarvoor is één blik voldoende. Bloed is wat hij noemt 'een groot gezicht', het lijkt altijd veel meer dan het is. Vooral op dat witte linnen doet het zich voor als een hele plas. Als de vrouwen dat zien, zijn de poppen aan het dansen.

De ademhaling is nog flauw, ziet hij. Een rafelige wond, die begint bij de kin, bij dat gevoelige plekje, waar de bokkers elkaar proberen te raken, loopt door langs de kaak tot halverwegen het oor. Er vloeit nog bloed, maar niet al te hevig, het kan niet zo gauw kwaad. Ja, dat is duidelijk een schampschot geweest en dat is niet zo erg, als tenminste het kaakbeen niet aan stukken en brokken is geslagen. Een noodverband uit de trommel los over de wond gelegd, een kussen onder het hoofd

en dan Dokter Wilkens opbellen. Dat is een goede vriend van de baas en waarschijnlijk thuis, of in het gasthuis, want hij is chirurg. Als Madame nu maar niet te vroeg thuiskomt...

Een half uur later ligt Litaney netjes verbonden, gehecht en ontdaan van alle bloederigheid op de divan, maar is er nog niet met heel zijn hoofd bij. Wilkens integendeel is in de beste stemming.

‘Een gewezen patiënt, noem je dat?’ vraagt hij. ‘Niet toerekeningsvatbaar? Een plezierig beroep, jij liever dan ik. En je mag van geluk spreken. Het ezelskakebeen is alleen maar geschaafd. De wond zal wel een litteken blijven, maar dat staat voornaam, als je naar Duitsland gaat... Die vent heeft je heel eenvoudig knock-out geschoten en je bent meteen op een hoopje gevallen. Hij dacht zeker dat je al dood was en dat heeft zeer waarschijnlijk je leven gered. Als je na dat schot wat langer op de been was gebleven... Maar dat is jouw ambacht, dat moet jij beter weten dan ik.’

Het antwoord klinkt nog flauw. Ja, daar zou hij wel eens gelijk in kunnen hebben...

‘Een lichte hersenschudding,’ gaat Wilkens voort. ‘Voel je geen braakneigingen?... Toch zou ik voorlopig maar rust houden, in ieder geval tot de geleerden het over je eens zijn geworden. Vergeet niet dat het een harde klap is geweest. Geen idee, hoe lang die appelflauwte geduurd heeft?’

Fille heeft de man zien binnenkomen. Hij heeft daarna nog dit gedaan en dat... Hoe lang dat geduurd mag hebben is makkelijk na te gaan door alles in het zelfde tempo nog eens over te doen.

Nu dan, de dader mag dan niet toerekeningsvatbaar zijn, Wilkens is het voorlopig nog wel, naar vrij algemeen wordt

aangenomen, dus hij moet voldoen aan zijn wettelijke plicht en de politie in kennis stellen.

Maar de berichten zijn nu zo ver doorgedrongen, dat de Justitie voor alle zekerheid toch even wil horen of er iets is voorgevallen in de Jeroen Boschlaan, je kan nooit weten, en daarom rinkelt de telefoon juist op het ogenblik, dat Wilkens er zijn hand naar uitsteekt.

Ja, er is inderdaad geschoten op zijn collega Litaney. Verwonding aan de kaak, schampschot, zo te zien. Nee, niet ernstig, misschien lichte hersenschudding... Liefst zoveel mogelijk met rust laten, niet te veel vermoeien... Uitstekend... O juist... Zo-zo... Merkwaardig...

‘Moet je horen, Jean! Die man hebben ze met de ambulance naar het gasthuis moeten brengen. Hij heeft zich aangemeld op het politiebureau in de Bolwerkstraat en hij heeft daar een zwaar toeval gehad. Hij is opgenomen in de psychiatrische afdeling, dus om het bloemstuk te voltooiën kun je hem zelf nog behandelen.’

Fille blaast verachtelijk door zijn neus en schudt het hoofd in een soort verbijsterde berusting.

★

De kinderen waren klaar voor bed en Bonmama heeft zich gehaast de deur uit te zijn voor ‘hij’ thuis zou komen, hij was al later dan gewoonlijk.

Na de radioberichten van zeven uur, waarin geen nieuwe vliegcrampen gemeld zijn, begint Suzanne het vreemd te vinden. Haar fantasie komt in beweging. Vaak genoeg heeft zij getracht zich voor te stellen hoe haar bestaan zich zou ontwikkelen, wanneer hij eens zou verongelukken langs de weg, als zoveel anderen. En vreemd genoeg, vandaag lijkt het pro-

bleem zo dringend, zo nabij, dat zij voor het eerst met zichzelf overlegt hoe zij zich dan zou moeten gedragen ten aanschouwen van haar omgeving. Zij zou natuurlijk wel schrikken, maar tot krokodillentranen is zij niet in staat en te veel ergernis verwekken mag ook niet. Want al moest zij daarna heel haar leven armoe lijden, het zou een veel te groot geluk zijn voor zo'n ongeluksvogel als zij.

Bij het rinkelen van de huisbel krijgt zij hartkloppingen. Hij heeft nog nooit zijn sleutels gemist, kwam altijd onhoorbaar aansluipen op zijn dikke, zachte zolen.

De parlofoon hangt naast de deur van het appartement. Als het metalen geluid de commissaris Verlinden heeft aangekondigd, duurt het enkele seconden voor zij uit haar droge keel en mond antwoord kan geven en op de knop drukken die de straatdeur doet openspringen. Terwijl zij haar eigen deur opent en licht maakt in het trappenhuis, denkt zij er aan dat zij zich niet mag verklappen, dat zij Etienne er buiten moet houden, wat er ook gebeurd mag zijn.

De commissaris is vergezeld van een jongeman, die een akten-tas draagt en de eerste ogenblikken zich vergaapt aan het mooie vrouwtje, tot hij met een schokje tot zichzelf komt en officieel de wenkbrauwen fronst. In het witte plafondlicht van de overloop ziet Verlinden hoe bleek zij is en begint haastig te sussen. Madame moet niet te hard schrikken, zo erg is het nu ook weer niet. Er zijn geen doden gevallen! Meneer Deprez heeft een aanval van vallende ziekte gehad, nogal een zwaar toeval, zodat hij moest opgenomen worden in het gasthuis.

Nu ziet hij alle spanning wegvloeien uit haar lichaam. De krampachtig geklemde handen vallen slap neer langs haar heupen in een gebaar van uiterste moedeloosheid. Of is het

teleurstelling? Had zij op iets uiteindelijk gehoopt? Hij zou het best begrijpen, want het is nu wel gebleken, dat zij niet overdreven heeft in haar verhaal. Hij moet die aantekeningen nu zo gauw mogelijk uitwerken.

Even later zitten zij in de voorkamer. De jongeman is aan haar voorgesteld onder een mummelnaam, hij is van de Gerechtelijke Politie. Onverwijd zit hij gereed met pen en papier. Na zich bijna de hals omgedraaid te hebben voor een blik op de eethoek, maakt hij al een aantekening... Dat er voor twee gedekt is, veronderstelt zij. Is dat niet in haar voordeel? Verlinden zit in de grote clubzetel en het licht van de staanlamp doet zijn haar glinsteren als zilver... Hij praat al een tijdje, zo aarzelend en voorzichtig, dat haar aandacht telkens afwijkt naar: wat nu? Opeens dringt dan tot haar door, dat Dokter Litaney 'maar' licht gewond werd en naar het schijnt zelf al verklaard heeft, dat haar man niet verantwoordelijk geacht kon worden, dat wil zeggen op dat ogenblik... Er is ook sprake geweest van schieten en dat het gelukkig goed afgelopen is, maar ja, het is voorlopig altijd nog poging tot moord en dat...

Zij krijgt weer hoop, het ziet er naar uit dat zij voor onbepaalde tijd vrij en veilig zal zijn. De commissaris is zeer meevoelend, vaderlijk zelfs, heeft haar zonder het te weten al een paar keer 'kind' genoemd. Maar tijdens een korte stilte wil de jonge ambtenaar zich ook eens doen gelden. Hij is ongetwijfeld een beginneling en vraagt op een toon die uit verlegenheid bars en vijandig uitschiet, of Madame *wist* dat haar man een pistool had. Het klinkt of dat een soort medeplichtigheid zou betekenen. Hij is nogal blond en blank en krijgt prompt een hete kleur.

De commissaris lijkt wat verveeld... Maar iets onbepaalds heeft haar al ingegeven, dat dit het ogenblik is voor een bewijs van openhartigheid, dat alle achterdocht zal verminderen bij haar onvermijdelijk gegoochel met de waarheid. Zij weet, dat zij niet naar die belachelijke bloes moet kijken, omdat het de verwarring van die jongen maar zou vergroten. Daarom richt zij zich tot Verlinden en vertelt op welke manier zij het pistool vond, beter gezegd: vinden móést, want dat was duidelijk zijn bedoeling geweest. Haar dreigen met de politie en zijn raadselachtige toespeling op een 'meneer de dokter', die zij wel mocht aanzeggen zeer voorzichtig te zijn. Het leek nogal gevaarlijk en al die tijd heeft zij zich geplaagd met de vraag, wie hij wel mocht bedoelen. Hun eigen huisarts is de oude heer Lamotte, die de commissaris wel kent, dus... En Dokter Litaney kan zij ook allerminst verklaren, zij heeft de naam voor het eerst gehoord, toen hij genoemd werd door Dokter Lamotte, op wiens aandringen zij vanmiddag naar de Jeroen... Ja, dat is al bekend.

Nu spijt het haar heel erg, zij heeft er zeer verkeerd aan gedaan, maar toen was zij veel te bang om meneer de commissaris te vertellen van dat pistool. Haar man zou immers heel goed weten wie hem aangegeven had. Het ding was trouwens na die ene keer spoorloos verdwenen. Zij heeft heel het huis afgezocht en toen hij sliep ook zijn kleren. Het zou alleen maar de ellende vergroot hebben...

Verlinden knikt tevreden. Ja, het zou weinig verschil gemaakt hebben. Dat pistool hadden ze toch niet gevonden... Heeft Meneer Vanderhummes nog iets?

Ja! In de kliniek hebben ze gevraagd om ondergoed, toiletartikelen, slaapgoed en zo meer. Ook een ander pak kleren en

wat er bijhoort. Als Madame dat in wil pakken, zal hij het wel even afgeven, hij moet toch nog in het gasthuis zijn...

Zie je, hij is de kwaadste niet. En om het helemaal goed te maken vraagt hij uit louter hoffelijke belangstelling of meneer al eerder aan epileptische toevallen geleden heeft.

Nee, maar zijn vader moet er vrij vroeg aan gestorven zijn. In een gesticht. Maar dat hoorde zij, toen zij al getrouwd was. Het schijnt dat de lucht om haar heen donzig wordt van sympathie. Zij staat op en wil gaan pakken, aarzelt, en in roerende hulpeloosheid vraagt zij aan Verlinden waar zij nu aan toe is. Eerlijk gezegd is zij doodsbang, dat haar man naar huis zou worden gestuurd als een geval dat niet ernstig genoeg is om daarginds te blijven. Hij is nooit normaal geweest en nu hij dit gedaan heeft... Zij is niet alleen bang voor zichzelf, maar vooral ook voor de kinderen. Hij heeft zelfs al durven te insinueren, dat ze niet van hém zouden zijn. Zij zou zich geen ogenblik meer veilig voelen...

Er zijn nog geen tranen, maar zij klinken toch al in haar stem en de commissaris put zich uit in geruststellende verzekeringen, die hij wel niet helemaal verantwoord kan, maar die toch prettig zijn om te horen.

Bescheiden en verlegen vestigt zij dan de aandacht op haar levensomstandigheden. Volgende maand zonder inkomsten. Twee kinderen, nog zo klein, dat ze niet alleen gelaten kunnen worden. Aan familie heeft zij niets meer dan haar grootmoeder van moederskant, al zesenzeventig en de kleintjes zijn veel te vermoeiend. Anders zou ze dadelijk weer gaan werken. Zij is tot haar huwelijk bij de Armement Barry geweest als Franse correspondentente en ze weet zeker, dat zij er desnoods morgen weer aan het werk zou kunnen.

Uit het laatje van een kleine secretaire haalt zij op de tast een envelop, die blijkbaar zo voor het grijpen lag.

‘Leest u maar eens wat voor getuigschrift ik meegekregen heb.’

Intussen gaat het door haar hoofd, dat nu opeens alle belemmeringen weggevallen zijn en zij op de nominatie staat het dure vriendinnetje te worden van een grote meneer. Daar moet zij zich uit alle macht tegen verzetten, zij zal alles doen om haar eigen broodje te verdienen, ook al moet zij de kinderen in kantoortijd naar een crèche brengen. Het is altijd haar grote trots geweest, dat hij geen centiem aan haar kwijt kon, terwijl zij hem van ganser harte alles gaf wat zij te geven had. En in de ‘Lettres de mon Moulin’ heeft zij gelezen: ‘Het mooiste meisje ter wereld kan niet meer geven dan zij heeft.’ Zij weet wel dat deze houding is ingegeven door een soort zelfverheerlijking, maar op deze manier voelt zij zich zijn gelijke, of bijna...

De commissaris vouwt voorzichtig het kostbare document op en geeft het haar terug. Dat is prachtig, vindt hij. En zij moet zich maar niet te veel zorgen maken, er zal zeker voor haar een oplossing gevonden worden. In dit land lijdt niemand honger, of hij moet nog te lui zijn dat hij eet.

Zodra de politici mannen weg zijn, schijnt zij te gaan zweven bij de gedachte, dat dit de eerste nacht is in bijna vijf jaren huwelijk dat zij zich vrij kan voelen, gewoon de straat op zou kunnen gaan, naar een cinema of zoiets! En na alles wat er nu gebeurd is, zal zij toch wel kunnen gaan scheiden van een man, die zich gemanifesteerd heeft als een waanzinnige moordenaar!

Terugdenkend aan het bezoek van daarjuist, is zij heel niet

ontevreden over de manier waarop zij haar rol gespeeld heeft. Dit soort koorddanserij doet haar denken aan haar tijd van listen en lagen, leugen en bedrog bij Clémence en Amédée. Zij voelt zich sterk en tegen elke situatie opgewassen, nu het erom te doen is Etienne te vrijwaren. Kon zij nu maar even met hem telefoneren!

★

De volgende dag zijn de nieuwsbladen zeer gematigd en voorzichtig, de meeste zelfs vol sympathie jegens de getroffene. De koppen spreken van Gevaarlijk Beroep, van Geesteskranke schiet op Psychiater. Zelfs de meest sensationele schandaalbladen wagen zich niet aan bedekte hatelijkheden in verband met het bezoek van de echtgenote, dat onmiddellijk aan de moordpoging voorafging, wat anders een lekker hapje zou geweest zijn.

De Gerechtelijke Politie heeft dan ook dadelijk aan de pers laten weten, dat het ongetwijfeld een eerste bezoek was, als gewoonlijk op aanwijzing van de huisarts. Op het ogenblik van de feiten lag het zojuist ontvangen honorarium nog op de schrijftafel. En processen tot schadevergoeding wegens laster kunnen wel eens duur uitvallen, bovendien moet het vonnis afgedrukt worden, zodat zij zich in hun eigen krant voor leugenaar moeten uitmaken.

Eerst uit de ochtendbladen vernemen Suzanne nu, dat Edmond in de loop van deze zomer Litaney een bezoek heeft gebracht 'voor een lichamelijk gebrek van psychische oorsprong', waarmee verklaard is hoe de dader zo goed de weg wist. Bij dat bezoek had hij zich echter zeer weerspannig gedragen, zodat de psychiater niet genoeg gegevens bijeen

had gekregen om zich een oordeel te kunnen vormen. De ontbrekende inlichtingen had hij gehoopt te krijgen van de echtgenote en daarom had hij voorgesteld met haar een onderhoud te hebben, wat door haar man goed gevonden werd en door de dokter genoteerd als definitieve afspraak in de nog voorhanden agenda. Door de ziekelijke jaloersheid van de patiënt was van dit bezoek niets gekomen en in zijn overspannen fantasie was gaandeweg de overtuiging gegroeid, dat de psychiater er zelf op uit was getrokken en er een verhouding was ontstaan. Enkele maanden later had Madame Deprez uit angst voor de abnormale gedragingen van haar man een psychiater willen raadplegen en het toeval had gewild, dat zij op aanraden van haar huisarts bij dezelfde Dokter Litaney was terechtgekomen. En in de verbeelding van haar man werd zij daar 'betrap't bij het verlaten van het huis.

Enzovoort. Hiermee is dan eindelijk het mysterie van 'meneer de dokter' voor haar opgelost.

Ja, als het slachtoffer in eigen persoon, op zijn beste wetenschappelijke manier beweert, dat deze poging tot moord op hemzelf de dader niet kan worden toegerekend, waagt de Justitie zich niet aan het volksvermaak van een Assizenzaak, vooral niet wanneer de aangewezen deskundigen het eens zijn met hun collega Litancy. Het Openbaar Ministerie zal dus de internering vragen voor een duur, die door de raadkamer zal worden vastgesteld. De dader blijft ter beschikking van de Procureur des Konings en wordt voorlopig verpleegd in de psychiatrische afdeling van het Stedelijk Gasthuis.

Natuurlijk moet – o, louter voor de vorm! – vastgesteld worden, of er een twijfelachtige verhouding kon bestaan hebben tussen de getroffene en de vrouw van de dader, wat

aan het misdrijf een ander karakter zou kunnen geven, en dat zij elkaar die dag voor het eerst ontmoet hebben.

Hun beider weergaven van het gesprokene tijdens de consultatie stemmen haast woordelijk overeen en maken op de heren van de Justitie wel enige indruk, doordat de prognose van de psychiater, dat vermeende medeminnaars gevaar liepen, zo prompt werd bevestigd.

En verder past alles even zuiver ineen als de onderdelen van een precisie-instrument, de verklaring van de commissaris Verlinden, van de huisarts Lamotte, die haar, inderdaad naar Dokter Litancy verwezen heeft, dat is volkomen juist, van Huguette Verdier, die de envelop van het teruggezonden geld nog kan opdiepen uit haar prullenmandje, en het poststempel is zelfs nog leesbaar op de koop toe.

Het resultaat van het onderzoek naar het zedelijk gedrag van Breelant, Suzanne, echtgenote Deprez, luidt dat zij in haar omgeving algemeen gunstig bekend staat, dat althans te haren nadele niets gebleken is...

Daarmee is het lot van Edmond Deprez bezegeld en de naam Barry is niet vernoemd.

Hoofdstuk 19

Mademoiselle zit in haar achttiende-eeuwse werkkamer en staart dromend in de vroege namiddagschemer van de binnenplaats. Achter de meeste vensters, die zij zien kan, is het licht al op. Zij vindt het prettig haar ogen nog even te laten rusten in het halfdonker. Aanstonds zal Meneer Beckers komen met de resultaten van zijn strooptocht... Zij zullen daar aan de overkant toch niet aan elkaar zeggen, dat Mademoiselle in slaap gevallen is?

Twice maanden zijn verlopen na de aanslag op Jean Litaney en zij meent dat het incident B.136 nu als gesloten kan worden beschouwd. Voor de zoveelste keer is zij een beetje kwaad, dat zij zich weer heeft laten meeslepen en het voorval heeft beschouwd als een hachelijk avontuur, dat heel verkeerd kon aflopen. In werkelijkheid is het niet veel meer geweest dan een staaltje van haar dagelijkse ongenoegens, nu al ruim vijfendertig jaar lang, van het ogenblik dat zij in alle Barry-geheimen werd ingewijd. Met al haar ervaring zou zij nu toch wijzer moeten zijn, maar telkens opnieuw maakt zij zich de grootste zorgen. Het lijkt een doorlopende vermageringskuur en zij hééft al niets te missen. Zij moet nu maar eens voor goed aannemen, dat er hier eenvoudig niets ernstigs kán gebeuren. Een speciale demon is er immers mee belast te waken over de fortuin van de Barry's. En hij gaat over lijken! Steeds worden er gevaarlijke complotten op touw gezet en steeds gebeuren er wonderen, als nu. En ook al zijn de Barry's geduchte vechtersbazen, de meeste van hun problemen schijnen zichzelf op te lossen. Het sterkste is wel, dat Etienne op dit

ogenblik nog helemaal niet weet, wat hem boven het hoofd gehangen heeft. Zo rollen de Barry's er altijd door, blijven steeds buiten schot, worden steeds groter en machtiger.

Dan denkt zij weer: 'Dit is onmogelijk, waanzinnig, een monsterachtige afwijking van het normale kansspel. De weerslag zal des te geweldiger zijn. Nu zijn we op weg naar iets onherstelbaars, naar de ramp van het einde, de Val van het Huis Usher!'

Maar dan denkt zij aan de Rothschild's, die zich toch ook, na ruim anderhalve eeuw, weten te handhaven op zo'n gevaarlijke hoogte, terwijl er zo goed als nooit iets vernomen wordt van kolossale tegenslagen of sensationele familiedrama's, die er waarschijnlijk toch wel geweest zullen zijn, of bijna, zoals hier.

Het geval B.136 doet haar denken aan haar eerste grote bekommernis, dertig jaar geleden: Cathérine de Laporte. Zij droeg wel niet de naam, maar was een kleindochter van een authentieke Barry en dat was voldoende. Het wicht was nog geen achttien jaar, toen zij in handen viel van een zeer gevaarlijk individu, een donkere schoonheid uit de school van Rudolphe Valentino. Hij was waarschijnlijk heel wat ouder dan de negenentwintig jaar, die hij toegaf en had in verschillende landen zijn sporen al verdiend. Zijn specialiteit was aanzienlijke bakvissen het hoofd op hol te brengen en te verlciden, hij werkte met romantische huwelijksaanzoeken en bezat kaartjes met een kroontje: Louis Baron de Névreuil. Voor een brutale losprijs was hij dan bereid het kind te laten lopen en de brieven af te staan. Steeds was hij onvatbaar gebleven, de rijke families waren tot grote offers bereid, als het schandaal maar niet openbaar werd.

Eénmaal had de Franse justitie hem lastig gevallen, omdat hij zich baron noemde, terwijl zijn vader, gepensioneerd croupier van een gemeentelijk casino in Zuid-Frankrijk, zich van geen adellijke afkomst bewust was en nooit geloof had gehecht aan het fantastische verhaal van zijn zoon. Maar de politie werd door de twijfelachtige baron geconfronteerd met antiek-uitziende documenten, waaruit moest blijken dat een echte Baron de Névreuil in rechte, wettelijke linie zijn betovergrootvader zou zijn: tijdens het Ancien Régime al aan lager wal en fanatiek aanhanger van de Revolutie, een kleine Mirabeau. Zo iemand wenste natuurlijk niet langer baron genoemd te worden en later, toen Napoleon de Burgerlijke Stand ingevoerd had, was bij zijn inschrijving de titel niet vernoemd en de geslachtsnaam verburgerlijkt tot Névreuil, zonder het aristocratische partikel *de* met kleine *d*. Maar officieel en uitdrukkelijk was de adeldom van de revolutionaire Névreuil nooit te niet gedaan en de rest van de familie was zo goed geweest uit te sterven. Aan een niet zo staatsgevaarlijke zaak met zoveel haken en ogen werd niet begonnen en zo bleef de vraag onbeslist.

Tot zover de inlichtingen, die de Barry's verzameld hadden, toen het al te laat was.

Op het juiste ogenblik wist onze Barry-duivel het zo te plooiën, dat zij door een ondenkbaar toeval het meisje nog juist uit de Parijse trein kon halen, een kwestie van seconden. En zij hoefde nauwelijks met de politie te dreigen. Monsieur le Baron wist precies wat niet goed voor hem was. Voor zover van belang voor zijn beroep, was hij genoegzaam op de hoogte van de Code Pénal, speciaal van artikel 370 over schaking van meisjes beneden de achttien en hij wist dat hij

minstens twee en hoogstens vijf jaar kon krijgen, ook al had de wilde Cathérine er zo lang op aangedrongen, tot hij enigszins huiverig had toegegeven. Bewust van zijn reputatie bij de politie van meerdere Europese landen, wist hij ook dat het dichter bij de vijf dan bij de twee jaar zou zijn. Mademoiselle kreeg dan ook sterk de indruk dat hij haar onverwachte verschijning een gelukkige oplossing vond.

Het kalf was toen al enige tijd zwanger en zo dolgelukkig in het vooruitzicht op een kind van Hem, dat zij veel te duidelijk haar hart moest uitstorten in de jubelbrieven, die ze hem zond. Het moest een jongen zijn en hij zou Louis heten!

In de grote spoorwegramp bij Diestel moet hij de brieven bij zich gehad hebben, want hij was op weg naar hier om de enorme koopprijs te ontvangen. De reddingsploeg heeft de stukken van zijn lichaam en van zijn kleren bijeen moeten zoeken, maar in die dertig jaar is er geen flard meer te voorschijn gekomen van de verraderlijke brieven, die trouwens voor oningewijden moeilijk in verband te brengen waren met de afzender. Zij waren ondertekend met Kitty, het troetelnaampje dat de baron had bedacht: uitsluitend voor hun tweektjes!

En eer de familie had kunnen uitzien naar een bevoegd en betrouwbaar aborteur, kreeg Kitty-Cathérine volkomen spontaan haar miskraam en geen haan heeft er gekraaid. Gehuwd met een vooraanstaand ambassadeur, is zij nu een voorbeeld van een diplomatenvrouw, een statige matrone, een van de meest gedistingeerde verschijningen op al die recepties.

Er zijn wel meer van zulke persoonlijke aanvallen geweest, maar ze zijn lang niet zo talrijk als de financiële samenzweringen, die elkaar bijna op de voet volgen. Die van Socratang

heeft Etienne met veel geluk op eigen houtje onschadelijk kunnen maken en daarna nog hard teruggeslagen op de koop toe. Op dit ogenblik worden er volgens de rapporten weer gevaarlijke schurkerijen beraamd, die ondenkbaar zouden zijn in een normaal land. Maar hier speelt het zich af in zo'n bananenrepubliek, waar volgens ernstige geruchten zowel de justitie als de rechterlijke macht te koop zijn. Zij gaat er zich nu eens niets van aantrekken...

Dus de redding en berging van Cathérine de Laporte had één dode gekost plus een foetus van enkele maanden en niemand zal om dit verlies getreurd hebben. Nu zijn er meer lijken gevallen voor het welzijn van de Barry's. Eerst de dochter van Richelieu, de keurige maître d'hôtel van Silver Grill, die zij al jaren kent van de zakendiners, die zij met hem te bespreken heeft. Dat ongelukkige vrouwtje is op een bijzonder droeve manier om het leven gekomen, want de baan moest worden vrijgemaakt voor een Yvonne Desmet, die zonder het te weten de poging tot chantage de kop heeft ingedrukt.

Dan werd bijna, op enkele centimeters na, het gelag betaald door die lieve schat van een Jean Litaney, zo'n alleraardigste jongen, die zijn griczelig beroep zo gewetensvol opvat... Nee, nu is zij er naast: hij móést er natuurlijk heelhuids afkomen, hij is de man van een Barry!

En dan ten slotte die arme drommel...

★

Bij zijn volgende toeval had Edmond Deprez zich bloedend verwond en zeer waarschijnlijk is er toen ongemerkt een pakje verbandgaas onder zijn bed gerold. Hij lag in een hoek van het zaaltje en er waren twee bedden vrij naast het zijne. De laatste paar dagen was hij in een depressieve toestand ge-

weest. In bed had hij halsstarrig zijn gezicht naar de muur gehouden en er buiten was hij niet meer overeind gekomen uit zijn ineengedoken houding. Hij had zo goed als niets meer gegeten en op alles geantwoord met moedeloos hoofdschudden. Het moet gebeurd zijn op het ogenblik, dat de enige verpleger die nacht de handen vol had aan een andere patiënt. Alles werd in het werk gesteld om hart en ademhaling weer op gang te krijgen, maar hij had even te lang gehangen. Of hangen was het nauwelijks, het leek meer op wurging. De dubbele reep verbandgaas was aan de dwarsstang van het hoofdeinde geknoopt. Hij lag in de smalle, donkere ruimte tussen bed en muur, de benen bijna plat op de vloer en zijn romp maar enkele centimeters van de grond.

Iemand moet er genoeg in gevonden hebben hem in een helder ogenblik de juiste toedracht aan het verstand te brengen. Na zijn dood vonden zij onder zijn matras twee nummers van het plaatselijk blad, dat het meest uitvoerig was geweest. Volgens deze verslagen kon dus als bewezen worden aangenomen, dat zijn vrouw Dokter Litancy tevoren nooit gezien had en alleen bij hem was gekomen op aanwijzing van haar eigen dokter. Zij was al geruime tijd bang voor haar man en wilde weten of zij en de kinderen gevaar liepen, zo ja, of er iets aan te doen was.

Als gewoonlijk volgde een monument van klaarblijkelijkheid:

'Zoals onze lezers weten, heeft het verdere verloop maar al te duidelijk aangetoond, dat haar vrees niet ongegrond was', schreef de wijsneus, die tevens precies wist te vertellen wat de dader nu te wachten stond.

Hoe de patiënt in het bezit van de kranten was gekomen is een

raadsel gebleven en er waren ernstige moeilijkheden geweest voor enkele leden van het personeel.

Louter voor de vorm had Suzanne de volgende dag het gasthuis opgebeld, of zij haar man kon bezoeken. Zij wist al, dat het niet kon worden toegestaan, hij was immers in hechtenis en het onderzoek nog hangende. Dat had zij gehoord van Etienne, die haar al vroeg in de voormiddag een boodschap had gezonden en een afspraak gemaakt. Bonmama was al in huis en Suzanne had gezegd, dat zij naar het Paleis van Justitie moest.

Door een misverstand kreeg zij enkele dagen later niet het bericht van overlijden, maar de aanzegging, dat de Justitie 'het lijk' had vrijgegeven. En of zij de bezittingen van wijlen haar man wilde afhalen...

De begrafenis heeft natuurlijk 'in strikte intimiteit' plaats gehad en daarna is alles bijzonder vlot verlopen. Nadat zij een week lang haar stenografie had opgefrist, voelde zij zich weer tegen iedereen opgewassen en slaagde gemakkelijk in de proef die zij moest afleggen bij een van de Europese organisaties te Brussel, waar zo goed betaald wordt.

Haar wens is dus vervuld, zij is een onafhankelijke, werkende vrouw, ook al weet zij wel door welke machtige propeller zij zo snel over alle hindernissen heen gejaagd is. Hij heeft haar moeten smeken te mogen betalen voor de weelderige kinderbewaarplaats, niet ver van het kleine, vriendelijke landhuis, dat hij op naam van een stroman gauw even heeft gekocht. Het staat in een voorstad van rijke villa's en zij heeft een gunstige tramverbinding, in afwachting dat hij een wagen aan haar kwijt zal kunnen. Voor de grap mag zij een symbolische huur betalen.

Voor een Barry is haar simpele geluk roerend om aan te zien, zij is in de hoogste hemel, kan het niet geloven, maar schijnt toch in staat te zijn haar grijze verleden actief te vergeten. Al sinds de eerste weken gebeurt het steeds vaker, dat zij zich het gezicht van Edmond Deprez niet voor de geest kan halen. Wél herinnert zij zich nog zeer goed, hoe ongelukkig zij was in Maison Colette om haar broekje van Spratt's hondeblood, dat haar juist geluk heeft gebracht. Hij heeft haar verteld hoe dat verhaal van Mademoiselle op zijn verbeelding is blijven werken.

Ook Maurice Dhondt gaat verhuizen. Eén keer heeft hij Yvonne Desmet zeer tersluiks mee naar huis genomen voor een herdersuurtje. Overdreven bang voor schandaal, was zij met haar schoenen in de hand de trap op geslopen. Het vooruitzicht op haar aftocht had haar zo zenuwachtig gemaakt, dat zij niet genieten kon. En ook al wist hij haar ongezien de deur uit te smokkelen, ook hij begreep, dat zij niet moesten overdrijven in zo'n dorps kletsbuurtje. 'Nu al?' zouden de buurvrouwen zeggen. 'En in háár bed?!'

Nog in de eerste week van de rouwtijd heeft Piet Beckers hem voorgesteld aan die oude dame, die het te zeggen schijnt te hebben, daar bij Barry. Zij zou hem aanbevelen voor de plaats van inspecteur bij de Assurances – Verzekeringen 'Cavernac', ook van Barry. Ja, hij kende dat vak en ook die maatschappij, had er als agent gewerkt en wist wel wat er van een inspecteur verlangd werd.

Zo heeft hij dan tenslotte toch de baan gekregen, waarop Yvonne weer zó had aangedrongen, dat het al wat op een voorwaarde begon te lijken. Zij stamt van beide zijden uit een dynastie van kleine ambtenaren en is doordrongen van

een bijna religieus geloof in een fantasieloos bestaan met muurvast salaris en onaantastbaar pensioen.

De eerste keer was hij verlegen voor het vrouwelijk personeel van de modezaken, waar hij haar moest vergezellen, wilde hij niet dat zij naar huis kwam met plunjes voor carnaval. Dit was een van de schaarse momenten, dat hij moest denken aan Darja die hem steeds wist te verrassen met haar gelukkige aanwinsten. Maar tot zijn opluchting trof hij in de winkel verscheidene andere mannen, die druk en in heilige ernst met hun vrouwen overlegden en zo te zien ook zelf de keus bepaalden. Eveneens viel het hem op dat de dames, zij het met een toegeeffijk lachje, kennelijk vereerd waren met deze belangstelling, terwijl Yvonne er openlijk trots op was.

Samen zijn zij op de huizenjacht geweest en hebben aan de groene rand van een andere voorstad een benedenverdieping gehuurd met bijbehorende garage.

B.136 wordt nog steeds nagegaan door de mannen van Gringoire en zo weet Mademoiselle al ongeveer de datum van het huwelijk. Yvonne Desmet heeft immers aan collega's gevraagd wat een behoorlijke termijn genoemd kon worden. Op haar verloofde kon zij niet afgaan, zij zouden morgen al getrouwd zijn, als ze hém liet begaan.

Over een paar dagen zal de verhuizing plaats hebben, daarom heeft Mademoiselle vandaag toegeslagen, ofschoon zij er wel van overtuigd was, dat de bruidegom zijn boze plannen voorgoed had opgegeven. Hoe lang was het al geleden, dat zij de laatste foto ontvangen had? Maar zij moest volstrekte zekerheid hebben. Daarom werd Maurice Dhondt kort na de middag op het kantoor van de maatschappij 'Cavernac' gevraagd naar de Oude Markt te gaan en zich aan te melden bij

de portier. Dat was niet bevreemdend, de schepen waren natuurlijk bij Lloyd's onderdak, maar alle andere verzekeringen van de Barry's waren afgesloten bij 'Cavernac', dus bij hem zelf.

Zij vond het een zeer onprettig karweitje, het leek wel vijf sectie. Zo gauw mogelijk geruststellen, vond zij, liet hem zitten en vroeg hoe het hem beviel bij Cavernac... O, het beviel hem daar buitengewoon en hij was haar nogmaals dankbaar voor haar bemoeiingen... Dus hij zou daar niet graag weg willen?... Helemaal niet, hoe kwam Mademoiselle dáárbij? Hij had zich daar weer dadelijk thuis gevoeld, hij kende immers bijna alle mensen nog van vroeger... Nu dan, als hij zich behoorlijk gedroeg en geen idiote streken meer uithaalde, kon hij daar rustig blijven en had verder ook niets te vrezen.

En voor het vreemde van deze aanzegging tot hem kon doordringen, lagen de drie foto's al onder zijn neus.

Van ontkennen was geen sprake meer, hij was totaal verpletterd en zag er zo zick uit, dat zij bang werd voor opschudding, bewusteloosheid, zo niet een hartaanval. Zij haastte zich om glas water bij hem neer te zetten.

Toen hij weer kleur kreeg en er wat leven terugkeerde in de verglaasde ogen, begon zij te spreken over haar ervaringen bij de reclassering, een instelling die zich tot doel stelde kandidaten als hij er een was, uit de gevangenis te houden, niet erin te brengen... Daarna speelde zij één voor één haar troeven uit: Hij had gedacht veel slimmer te zijn dan een ander... Hij was begonnen met de grootste blunder die maar denkbaar was. Hij had de foto's aan de verkeerde Mencer Barry gezonden... Wat Juffrouw Desmet wel van zoiets zou zeggen, zou zij als lerares met zo'n man kunnen trouwen? Maar als hij zij

gezond verstand wist te gebruiken, zou zij het nooit te weten komen. Dus wat spraken zij af?

Dat was duidelijk genoeg. Hij was volkomen weerloos, hij zwoer dat hij er zelf allang van afgezien had, juist om wille van zijn verloofde. Gedwee overhandigde hij haar zijn sleutels, van de huisdeur en van de donkere kamer in de kelder. Hij legde uit waar alles te vinden was en ondertekende beverig op zijn naamkaartje de tekst: 'Gelieve houder dezes toe te laten tot mijn kelder om iets voor mij te halen'. Daar had Meneer Beckers nog bijtijds aan gedacht: hij zou wel eens gearresteerd kunnen worden!

Dan werd Maurice Dhondt door een vriendelijk juffertje de weg gewezen naar een wachtkamer, waar hij nu nog even geduld zal moeten hebben tot de buit binnen is.

Voor de zoveelste keer schrikt zij van de zwarte kater, die op de vensterbank springt. In dit kwijnende licht lijken zijn ogen wel groene lampjes op een zwart schakelbord. Als zij het venster nadert om de gordijnen te sluiten, vlammen de lichtjes van César opeens veel feller. Hij zet zijn rug op, toont zijn dreigende grijns, is weer even vriendelijk als altijd... En daar klopt ongetwijfeld Meneer Beckers.

Ja, Mademoiselle, hij heeft alle negatieven van dat kleine toestelletje, dat trouwens leeg was, daar heeft hij zich ook van overtuigd. Dan alle afdrukken die er te vinden waren, natuurlijk ook die van Meneer Etienne. Vooral de laatste opname, op de stoep, is zeer geslaagd, vindt zij niet?... Er zijn nog drie andere paartjes geknipt, ook bij de naamplaat van Hotel La Paz... Niemand heeft hem gezien en Dhondt hoeft dus nooit te weten welke rol Piet Beckers gespeeld heeft.

Zij sluit de sleutels in een stevige envelop en belt. Wil Jeanine

dit geven aan die meneer in de wachtkamer en zeggen, dat hij bedankt wordt? De zaak is in orde en hij hoeft niet langer te wachten.

‘Laten we nu nog even een sigaretje roken op de goede afloop. En die is voor een groot deel aan u te danken, Meneer Beckers!’

Hij schudt langzaam het hoofd. ‘Ik geloof niet dat de afloop door mij of door wie ook beïnvloed is. Het lijkt meer op een ingewikkeld samenspel van op zich zelf staande toevalletjes, die niemand kon voorzien en waar niemand iets aan veranderen kon. Het heeft fataal zo moeten zijn, alsof er een bovennatuurlijke macht in het spel was. Als dat zo is, moeten we aannemen, dat Meneer Barry een beschermengel heeft, die zijn taak ernstig opvat.’

‘Noemt u het een engel?’

Hij denkt even na en zegt: ‘U hebt gelijk. Deze engel heeft wel zeer duivelachtige bokkesprongen gemaakt om zijn doel te bereiken. Maar dat is niets nieuws. U kent wel dat oude spreekwoord over de duivel en de grote hoop...’

Even later telefoneert zij met de overkant, waar zij licht ziet in de kamer van Etienne. De vleugel moet niet denken, dat hij zich álles kan veroorloven! Misschien gaat hij voortaan wat voorzichtiger te werk...

‘Ja, kom maar direct. Ik heb een verrassing voor je. Buitengewoon interessant zelfs.’

Zuchtend legt zij de telefoon neer, trekt de schouders op. Wat geeft het? Er is toch niets aan te veranderen.